

Teot. 3504.

IX. 2. 24

9

XX.

1

13

Hic Liber donatus est mihi Stanislaus Cygankiewicz
Philosophi Doctus & Licentius D. Urbanus
Decanus Krasniewski, Dns & Amicus meus.
A^o D. 1689.

Divus
IOANNES
CHRYSOSTOMUS

Aureus Ecclesiæ Christi Doctor,
Romanæ Catholicæ Veritatis Oecumenici Con-
cilii TRIDENTINI Decretis firmatæ in-
corruptus Assertor

A Lutheranismò
Cujus, Eum IOAN. FRIDERICUS MAYE-
RUS D. Grimmensis reum confictio-
mine, fecit,

Et falsis Argumentis probavit Lib. edito Anno D. 1680.

Vindicatus,

Per Joannem Franciscum Hacki Societatis JESU
Theologum.

Ex Lib. M. San. Synod. Rom.

Anno

1681 à primùm cœptis Humani Generis Vindiciis
M. DC. LXXXIII.

Typis MONASTERII OLIVENSIS Sacri Ordinis Cisterciensis,
imprimebat Georgius Franciscus Fritsch, Factor.

Bibliotheca Collegii Juridici

S. IRENÆUS Lib. 3. Cap. 2.

ADversus tales certamen nobis est, qui more serpentum lubrici undiq. effugere conantur. Quapropter undiq. resistendum est illis, si quos ex his retusione confundentes, ad conversionem veritatis reducere possimus. Etenim si non facile est ab errore apprehensam resipiscere animam, sed non omnino impossibile est errorem effugere appositâ veritate: sine furo autem est Veritas, & propter hoc pueris credita est.

36.456
I.

ILLUSTRISSIMO

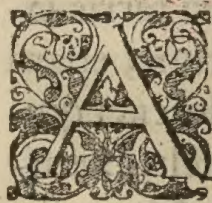
^{ac}
REVERENDISSIMO

DOMINO, DOMINO

ANDREÆ
CHRYSOSTOMO
DE ZAŁUSKI

Supremo Poloniarum SECRE-
TARIO, Gnesnensi, & Sacræ Reginalis Ma-
jestatis CANCELLARIO, ABBATI Wa-
chocensi Ordinis Cisterciensium ADMINI-
STRATORI perpetuo, CANONICO
Cracoviensi, SCHOLASTICO Lan-
ciciensi, PRÆPOSITO
Jaroslaviensi.

Domino & Patrono Colendisimo.

Aureum Christianæ Eloquentiæ Os,
Totus omnipretiosior auro: Magnus
Ecclesiæ DEI Viventis Doctor: Il-
lustris Constantinopolitanæ Sedis
Patriarcha, D. Joannes Chrysostomus per in-

DEDICATIO.

clyta Illustrissimæ Domûs Tuæ atria in orbem
& lucem prodit ovans. Quia à Lutheranismi
imposturâ Tuis subAuspiciis palmariter vindi-
catus. Nullibi scilicet post Polum liberior sibi
futurus, quàm in Polonia videbatur: Joanne
præsertim sub Principe, qui in Libertatis Regno
natus, eandem ferro vindice asserit; & ante vi-
tam, quàm nihil carius, Regum Liberrimus, po-
nit Reginam Libertatem. Placuit porro Grim-
mensis Saxoniae Capiti Arietem tuum admo-
vere, quò facilius expugnaretur; & à Magno
Regni Poloniae Secretario secretum hoc con-
tendens in publicum, gloriosius orbi evulgare-
tur, heterodoxum Doctorem Saxonicum non
lapidem esse Lydium, ad quem aureum Chry-
sostomi orthodoxi Doctoris Caput probari pos-
sit. Pius Antistes, prout in vitâ terris ja-
ctatus & alto, sic post innocens fatum, etiam
dum inter æternitatis beatæ delicias dulciter qui-
escit, hic necdum ab adversariorum telis exem-
ptus, ausu sacrilego interpellatur. Non esset

ni regnum solus Johannes Chryso- aureus

DEDICATIO.

aureus, nisi juges haberet Insidiatores. Eum
etenim ipsum Caputalem expertus hostem, qui
suæ malæ-fidei causæ fidum conciliare Patro-
num contendebat. At aureum omniq̃ue gratiâ
Joannis ornatum Os, fraudulenta subdoli amici
oscula dedignatur. Circumlustravit ergo in Po-
loni cœli Zodiaco, ubi sisteret Doctorum Sol, &
commodum in Junosiani Arietis domo consti-
tit. Quàm ô quanta antiquissimarum in Regno
familiarum collustrant sidera! hinc Olssovio-
rum falces crucigeræ in cœlorum faces abeunt:
inde Soleæ Koniecpolianæ solem in agno accen-
dunt. Ut Duniniani Oloris fidus consanguineam
cum Koniecpolskiis miscet lucem, & gemina-
tam in Te refundit! ut Koryciniæ secures famæ
tuæ spondent securitatem! & in altis Kazanovio-
rum turribus ingens gloriæ Tuæ panditur capi-
tolium! Manu mitto fortes columnas in
quibus tutò semper nutans Polonia recu-
buit. Recumbit hæc inter non minis or-
namenta, quàm præsidia cum vindiciis suis
Chry-

DEDICATIO.

Chrysostomus, eò fidentiùs, quòd apud Chrysostomum. Illius nimirum luce sacrâ lucem hanc inter sacra Natus : gaudiumque materno dolori substituens aspexisti. Ita haud vano omine non doloris Te Filium, sed gaudii & honoris, deliciarumque orbis Poloni futurum ipsa præsagiebant incunabula. Mirari volebam ante annos, animumque tuum Curasque Viriles, Vivacitatem Ingenii rarissimam, juxta ac vastissimum Judicium semper supra ætatem, agendi dexteritatem & prudentiam supra exempla: sed amolitur admirationem vel unica ortus Tui cogitatio. Nec enim vivere aliter coepisti, (ex Commentariis famæ certæ loquor) præterquam communem mortalium consuetudinem prætergressus: stupuimus in ætatis Tuæ Vere Autumnum: legimus admirabundi, quis enim carpere audeat vel ausus fuisset. Nobiles Ingenii Virtutumque Tuarum fructus: ibi, ubi flores alii vix promittunt. Suspexit in oculis etiam meis, raras dotes Ravenne imprimis, Summorum utroque Senatu Virorum feracissimum

DEDICATIO.

simum Collegium, tum & Calisfiense Junosfianum, stupuit alma Universitas Cracovienfis; nec post hanc illud orbis Miraculum Roma, Gallia, Hispania, Portugallia, Belgium, Hollandia desiderârunt in Te quod mirarentur. Quota autem Laudis tuæ Portio à Pontificio de Ambrun fluens Calanio? Tenet tenebitque olim in seram posteritatem revirescens semper fama literas ad Celsissimum Principem & Primatem Regni, Avunculum autem Tuum (illum inquam non absque cura & desiderio memorandum Olszovvski) datas ex Galliis cum invidendo maximis Elogio. *Zatuscium Divino Consilio ad Magna Natum.* Et verò Magnum & Magnorum est Legatione ad Principes in Hispaniam & Gallias gloriosè defungi: defunctus es. Vellus aureum à præcoci Michaëlis Serenissimi fato inter solennia reddidisse; reddidisti. Magnum denique & basilicum, ut plurima absolvam calculo in Portugalliam primùm ex Nobilitate Polonâ caractere Oratoris insignem Africæ limen Ulysi-

DEDICATIO.

lysi ponam adiisse; adiisti gloriosissimè. Neque
hìc stetit, aut tam vastis, Tua magnitudo clausa
est limitibus. JOANNIS III, Poloniarum Re-
gis feliciter tunc electi (ad excidium, vel de-
pressionem barbarorum nati Principis, si trium-
phose ejus non otiosa spectasset Europa) primum
Christianissimo Regi nuntium, eâ lingvæ Gal-
licæ ad omnes numeros facilitate, felicitate, &
nitore attulisti, ut diu natus Indigena Galliæ cre-
dereris: Redibas plenis gloriæ, sed citra tu-
morem, velis in patriam & prævertens Tui
Nominis Fama honoribus Te designabat. Sa-
lutavit reducem postliminiò Cancellariatus
Primatialis, non tam Avunculi Tui Illustris-
simi, quàm virtutis ac dignitatis Tuæ suffragio.
Accesit huic munus Gnesnensis Cancellarii,
Lanciciensis Scholastici. Properavit honores
Canonicos & Cracus: Sed hoc vel maximè
ad magna natam evincit Indolem, quòd in Sere-
nissimis talium tantarumq; Majestatum oculis
perpetuus, non tantùm nō decreveris; verùm et-
iam in judicio, & Corde Principū indies grādescas.

DEDICATIO.

Itmeritis cumulatús honos, & Dignitas Dignitate truditur. Jam Sacræ Reginalis Majestatis Cancellarius: munere in isto non tam sigillum quàm Tui amorem æstimationemvè quotannis auctiorem apud omnes haud invidos, imprimis. Jam superioribus Comitiis generalibus in Reipublicæ facie Magnus Regni crearis Secretarius. Novissimè etiam oblata ultrò per cessare nesciam Regis beneficentiam, Abbatia Wachocensi adauctus; necdum in auge constitisti. Imminent emerito Vertici Insulæ, respectant Te grandiores Aræ, & ambiunt. Liquescent tui desiderio Regni Cerae, & in Agnum refinguntur. Pari demum maximis honoribus animo, imparia Vota succumbunt. Patieris ergò Illustrissime ac Reverendissime Præsul Innocentissimum prorsus Antistitem Chrysostomum à palmari injuriâ sibi iniquissimè à Doctore Grimmensi impactâ, vindictum: ut magnum, hoc est, Tuum sequatur Agnum Pastor, quocunq̃ue ierit. Sic nempe

**

hoc

DEDICATIO.

hoc Duce, hoc Comite securus orbem literatum inoffenso calce pervadet: è Tuoque orthodoxo Agno sole clariùs orbis intuebitur & agnoscet Patriarcham Constantinopolitanum verè bonum Pastorem fuisse, esseque, illius orthodoxæ Ecclesiæ, quæ in Concilio Tridentino congregata unum in terris supremum Christi Vicarium, Pastorem, & unum Ovile præsentavit. In qua demum Tibi Magnus Tuus Tutelaris Antistes, è propensissimi animi mei Voto, summas in terris Infulas, in cœlis Coronas disponit.

ILLUSTRISSIMÆ ac REVERENDISSIMÆ
DOMINATIONIS VESTRÆ

Humillimus in Christo Servus

J. E. H. S. J.

APPRO-

APPROBATIO.

Hic Liber, cui Titulus *Divus Joannes Chrysostomus aureus Ecclesie Christi Doctor à Lutheranismò per Reverendum Patrem Joannem Franciscum Hacki Societatis JESU Theologum Vindicatus*, omni ex parte laudandus, & luce publicâ dignissimus est. Datum Vladislaviæ Die 28. Augusti 1682.

BALTHASAR ALEXANDER GISSA,
V. J. D. Gnesnens. Vladislaviens.
Varlaviensis Canonicus, Officialis
Generalis Vladislaviensis.

FACULTAS.

Librum Patris Joannis Francisci Hacki, cui titulus, *Divus Joannes Chrysostomus à Lutheranismò vindicatus*, &c. Cum aliquotè nostris Theologis luce dignum censuerint, potestate mihi datâ ab A.R. Patre nostro Carolo de Noyelle Præposito Generali, concedo ut imprimatur. Cracoviæ die 5. Decembris 1682.

STANISLAUS BRANICKI,
Societatis JESU per Regnum
Poloniæ Præpositus Provin-
cialis.

INDEX.

INDEX

Controversiarum & Paragraphorum hoc libro Contentorum

P refatio ad Lectorem.	pag. 1
Prophasis ad Mayerum.	7
Controversia I. De Lectione Scripturae S.	27
2. De Traditionibus.	38
3. De Immaculata Conceptione B. V. M. DEipara.	49
4. De Justificatione.	60
§. I. Status Controversia proponitur & componitur amicè Contr.	ib.
§. II. Respondetur ad allegationes Mayeri.	67
§. III. Ad Justificationem & salutem non solam fidem sed bona opera necessaria esse probatur ex S. Chrysostomo.	74
5. De Confessione auriculari.	84
6. De Satisfactione.	95
§. I. Unicus locus ex S. Patre contra Satisfactionem pœnitentialem adductus expenditur.	95
§. II. Adferuntur testimonia pro Satisfactione pœnitentialem ex S. P.	101
7. De Communionem sub una specie.	111
8. De Matrimonio Clericorum.	121
§. I. Expenduntur Loca S. P. pro Conjugio Sacerdotum à Mayo citata.	121
§. II. Adferuntur testimonia ex S. P. pro continente vita Sacerdotum.	128
9. De Purgatorio.	139
10. De Sanctorum in cœlis honore & Invocatione.	150
§. I. Diluuntur Argumenta Mayeri	Ibid.
§. II. Adferuntur Testimonia S. Doct. pro honore & Invocatione SS.	156
§. III. Adferuntur plura Testimonia ex S. Patre de SS. veneratione in Sacris illorum reliquiis & imaginibus. præcipue verò in S. Cruce ipsius Christi D.	162
11. De Peregrinationibus & Indulgentiis.	177
12. De Jejunio.	184
§. I. Locus unicus contra Jejunium Catholicum à Mayo citatus.	184
§. II. Allegantur ex S. Patre plura Testimonia pro Jejunio Catholico præcipue Quadragesimali.	189
13. De Primatu Petri.	209

P R Æ F A T I O

Ad Benevolum Lectorem.

Est cur Ecclesia Romana Catholica gratuletur sibi, gaudeatque quod hoc ævo non pauci Dissidentium Sectariorum, præsertim è familia Lutheri, præter S. Scripturam ad S. S. Ecclesiæ Patrum & Doctorum in rebus fidei recurrant auctoritatem. Etenim duplex in eam exinde derivatur emolumentum. Primum, quia spectat manifestè hæc sancta Mater Ecclesia eos tantum à primo illo suo rigore, quo solum Verbum DEI scriptum, pro sola & unica norma seu regula, atq; iudice fidei, Ecclesiæ auctoritate repudiata statuebant, desciscere; quantum sibi seu arbitros, seu Testes Veritatis in causa Religionis S. S. Patres adiscunt. Etenim quo fervore, aut veriùs timore venerandum hunc Patrum Senatum oppugnaverit Lutherus Dissidentium à Romana Catholica Ecclesia præterito seculo Dux & Autor, disertè testatur ipse contra Erasmm de Servo arbitrio scribens, *Deponite, inquit, quidquid armatura suppeditant Orthodoxi Veteres, Theologorum Scholæ, Autoritas Conciliorum, & Pontificum, consensus tot seculorum, ac totius Populi Christiani. Nihil recipimus, nisi Scripturas: sed sic, ut penes nos solos, sit certa auctoritas interpretandi. Quod nos interpretamur hoc scripsit Spiritus S. quod adferunt alii, quamvis magni, quamvis multi à Spiritu Sathana, & alienata mente profectum est.* Quin Lib. adversus Regem Angliæ, post fastuosam illam gloriationem, quod doctrinam suam è cælo habeat, addit *se ne quidquam curare, si mille Augustini, mille Cypriani,*

ipso

lei,

lei, invictissimi castrorum DEI propugnatores, validissima Domus DEI firmamenta, adeò ut quidquid honoris & autoritatis à Dissidentibus heterodoxis tribuitur Orthodoxis SS. Patribus, id totum in Ecclesiam ipsam orthodoxam derivetur.

Alteram verò gaudendi causam habet Ecclesia Romana Catholica, quia hac Lectione Patrum, sensim falsitate suæ Religionis ab illismet, velut intento digito demonstratâ, ad ipsum tandem Veritatis fundum perventuros non est ambigendum. Ut de facto constat de non paucis doctis & magnis Viris, qui seclis suis, erroribusque remisso nuntio, Ecclesiæ Catholicæ Romanæ victas victasq; dedere manus, ejusdemque castris sunt adscripti. Cujus rei testes sunt tum antiquiores, Princeps Wolfgangus Wilhelmus Comes Palatinus Rheni, in 12. *Fundam: Eccles: Cathol: Jodocus Coccius*, in Thesauri Catholici Præfat: ad Lect. Vallenburgenses in suis egregiis operibus. Florimundus Ræmundus, de ortu, progressu, & ruina hæresum. Bernardus Sucholt in *Conjectione Cause, cur ejuratâ heresi Calvinianâ fidem Roman. Catholicam sit amplexus?* Petrus Cudsemius, in *Desperata Causa Calvinii*, & cæteri longo ordine; tum recentiores, Schefflerus, Frommius, & qui mihi noti sunt, Joachimus Pastorius, Joannes Gerhardus Dameler. Præcipuè verò Christianus Dreyerus, eximius Doctor Regiomontanus, qui sanè ex lectione PP. eam sibi comparavit noticiam totius antiquitatis, ut rarus admodum è Lutherana familia eidem in hac eruditione æquiparari possit, quâ adeò plenè imbutum ejus Scripta loquuntur, ut nihil ipsa rei æquitas ab illo requirere videatur, præterquam solennem, & in facie orbis Confessionem, Romanam Ecclesiam esse verè Catholicam & Orthodoxam: Hæc quippe sola est, quæ vivum veræ Christi Ecclesiæ à SS. Patribus adumbratum retinet, semperq; retinuit colorem. Quod faxit DEUS, ut faciat quàm primùm cum accessione multitudinis credentium, quorum *Cor sit unum, & anima una* cum Ecclesia Romana Catholica.

Illud porro velim ab iis, qui sese huic immenso lëctionis SS. Patrum oceano committunt, ut nimirum præoccupatum prætentatæ suæ opinionis veritate animum nonnihil suspendant, nec se velut apertos juratosque hostes Ecclesiæ Romanæ Catholicæ gerant; sed solius veritatis salutisquæ æternæ fortunatas Insulas præ oculis & in votis habeant. Permittant se eò duci ac promoveri, quò Spiritûs S. aspirante Favonio, quem SS. PP. monumenta spirant, ferentur; sic tandem ad optatum veritatis ac salutis æternæ portum plenis velis securè spondeo perventuros. Quod si enim hostili contra Ecclesiam Romanam Catholicam, sibi verò blandiente animo, nec solius veritatis indagandæ intuitu, ad eorundem Lëctionem sese conferant, facillè eveniet, ut in Caucaſo duriores scopulos duræ ac perfrictæ frontis impingant, naufragiumquæ patiantur: nimirum SS. PP. Sententiis, verbisque aut mutilatis, aut dissimulatis, aut in alienum sensum detortis, aut supremis solùm digitis attactâ, aut placè non intellectâ eorundem mente, aut denique prorsus rejectis sententiis, tanquam à sua præconceptâ & jam præjudicatâ in proprii Judicii tribunali causâ alienis. Solenne etenim est plerisque à Catholica Ecclesia extorribus, ut jam inimici sint capitales Patribus, ubi ab iis apertè dissentiunt, jam jurati amici, ubi vel minimum illis consentire videntur. De antiquo Macedonio Athanasius Dialogo tertio de SS. Trinitate memoratum reliquit, hanc ejus vocem fuisse: *Nos ita credimus ut B. Lucianus.* Eunomii item hæc verba refert M. Basilus lib. 1. Cont. eundem: *Piâ illa traditione PP. quæ jam inde à Superioribus seculis obtinuit, quasi pro Gnomone, & Regulâ quâdam primo loco propositâ, hoc exacto Examinis instrumento utemur.* Vis iterum impostorem Protheum audire? accipe quomodo contra Sanctam Vetustatem Auditores, & Lëctores suos alloquitur: *Petimus inprimis à vobis & qui nunc Auditores, & qui deinceps Lëctores futuri estis, ne majori partipotio- rem causam attribuentes, verum à falso ex ipsa multitudine discernere velitis, ne vè in dignitatem hominum intenti, caliginem menti-*
bus

P R Æ F A T I O.

bus vestris offundi sinatis, aut plura iis qui præcesserunt tribuendo posterioribus aures vestras occludatis.

Quanam verò praxis sit nonnullorum hujus temporis Dissidentium ab Ecclesia Catholica, facile quivis prudens intelliget, si præsertim nullo partium affectu laborans, eorum pervolvat libros, in quibus ex præjudicio causæ SS. Patres in testimonium advocantur. Videbit profectò quin palpabit manibus, quantis illi affectuum jam pro, jam contra, SS. Patres Symptomatibus agitentur. Hâc malignâ feбри correptos Centuriatores Magdeburgenses in triginta duobus locis depravâsse & detorsisse solum Hieronymum; idemq; eodem morbo affectum fecisse Chemnitium in suo Exam. Conc. Trident. notat Cornelius Schultingius Autor Confessionis Hieronymianæ initio operis in Antidotis. Hoc eodem Spiritu actus, actum egit Reiserus, in amplifico, aut veriùs ampullato suo opere, quo Augustam D. Augustini mentem, ad sui proprii capitis cogere præsumpsit angustias, Hoc & Vejelius præstitit in suo Indiculo, non pleno Indice Augustiniano. Hoc & Dorſchæus D. Thomam Aquinatem contendens facere Confessorem Lutheranae fidei. Hoc idem ferrum super eandem incudem, eodemque malleo ut cæteros taceam, haud bonæ fortunæ faber Joan. Fredericus Mayerus eudendum suscepit. Is enim ausu nondum audito D. Joannem Chryfostomum facere Lutheranum, sed casto molimine attentavit; etenim, ut ejusdem intemperantiam animi cavillandi, proscindendi, convitiandi, & sexcentis aliis matæologiæ modis tum Ecclesiam Rom. Catholicam, tum Tridentinos PP. tum Georgium Heidelbergum nostrum, afficiendi præteream: Omnia planè S. Patris quæ adducit testimonia, sunt partim mutila, partim in alienum sensum detorta, partim aliò non ad rem, quam tractandam suscepit, spectantia; plurima, item, quæ contrarium planè loquuntur, de industria transilit, quæ hoc opere hic paginatim adducuntur. Plures deniq; Controversias in quibus S. Patrem Catholico-Romanis consentire animad-

vertiq;

vertit, quæ ex proposito prætermisit, ut de SS. Eucharistiæ Sacramenti transubstantiatione, Sacrificio, adoratione, de libero arbitrio, & cæteris similibus; ut adeò manifestum sit eum ex præjudicio causæ suæ S. Patrem in ejusdem Patrocinium corruptè mente trahere contendisse: Atq; hoc artificio non auribus Auditoris sui duntaxat dictione, sed & oculis legentium libelli impressione fucum quendam sub specie veritatis, superinducere voluisse. Nemo proinde mihi meritò succenseat, quòd apologiam in defensionem tanti Ecclesiæ Antistitis & Doctoris pro modulo meo instruxerim. Mearum enim præcipuè id esse partium existimabam illius Sancti Patris partes propugnandas suscipere, quem meum in CHRISTO Patrem & Patronum agnosco, illius luce sacrâ in lucem editus, ejusdemque insigni nomine insignitus. Merebatur equidem aureum illud Os auream alicujus Tullii pro domo suâ orationem, aut ipsius Palladis in Palladio suo olim discipulo dicendi scribendivè energiam. Quia tamen, sic volentibus Superis, & Superioribus, in meam exilem, vilemque incidit Svadam, pretium si quod apud Lectorem invenerit, id domesticò euro Divi sui Chrysostomi in acceptis referet. Quamobrem hâc meâ exili opellâ Benevole Lector velim frui, & agnosce, frustra falsitatem triumphare, antequam Veritas in campum descendat: quæ quia *magna est & prevalet*, 3. Esd. 4. semper victoriæ palmam de hoste suo obtinet, ut primum in lucem prodit: quanquam ut latens lux mediis in tenebris, sic veritas in mediis errorum offuciis, nunquam congenito spoliatur splendore. Spectabis itaq; hic separatam ab auro Scoriam, velamen ablatum, abstersum fucum, abjectam larvam, detractum fascinum, S. Patrem suo nativo redditum colori, vivam veri imaginem referre; verbo dicam D. Chrysostomum esse non Lutheranum, ut falsò confinxit Mayerus, sed verè Catholicum Romanum, ut ejusdem auro digna librorum edisserunt monumenta,

PRO-

PROPHASIS
Ad Jo: Fridericum Mayerum
Doct. & Superintendentem Grim-
mensem.

DUm Anno æræ Christi D. 1680. men-
se Augusto Dantiscanis D. Dominici
Nundinis Francofurtense Simonis Be-
ckensteinianum locupletissimum ingre-
dior Bibliopolium, in viva mortuorum,
seu vivorum adhuc Bibliotheca, calen-
tem in Libris, ceu posthumis Parentum Liberis liberè
experturus spiritum: incurristi tu fortè in manus me-
as Joann. Friderice Mayere, & primo congressu, tacitè
mihietiam non salutato, in aurem insusurrare videbaris.
En Theologe *Chrysostomus Lutheranus*? (qui libelli cui sex
phylurarum famosi veriùs, quàm famati titulus est) *Or-*
thodoxa Veritatis adversùs Decreta Concilii Tridentini Affir-
tor Georgii Heidelbergeri Loiolita Chrysostomo Papista è dia-
metro oppositus Grimma sumptibus Johann. Bilkeni Bibliop.
Jenensis. Excudebat *Wolfg. Christoph. Kramerus. A. O. R.*
M. DC. LXXX. Obstupui! horrorque me haud mo-
dicus

Titulus Li-
bri Maye-
ri.

Crimen
falsi Divo
Chrysosto-
mo affingit
Mayerus.

dicus incessit, ad eam tacitè cui effrontem, vel in fronte Libelli, loquentis vocem. Ergo extemplò tecum invito licet, & reluctantè Bibliopolio in forum prodeo; eruditorum ac doctissimorum Virorum curiam peto: causam mei Chrysostomi ago: cui non uno obstrictum me sentio titulo; etenim & ejus sacro die hanc lucem primùm aspexi, & venerando ejusdè nomine sacri fontis tinctus aquis, sum insignitus. Diem proinde tibi dico, te æquisimo ipsius Altissimæ Reginæ Sapientiæ throno ac tribunali sisti contendo: horrendi criminis falsi reum manifestè accuso: famosum à te conscriptum Libellum pronuntio: gravissimum magno atque incorrupto, quia aurei oris, Ecclesiæ Doctori falsò impactum crimen, quàm possum contentione vocis proclamo. Chrysostomus Lutheranus! prò Superi! prò Chimæræ affine portentum! attentas arripite aures, quotquot auditus sensum nondum perdidistis? audite non me, at Os illud omnium suffragio verè aureum; Os, à quo Antiochenus æquè ac Constantinopolitanus pendebat populus; Os, quod coronatis Imperatorio diademate capitibus erat terrori; Os denique, quod vel exanime Imperatori Theodosio, populoque universo Pacem impertit: hoc inquam Os D. Chrysostomi in hæc verba indignabundè prorumpens audite! Egone Chrysostomus Lutheranus? qui de Luthero post mille centum & quod excurrit annos, Islebiæ in Saxonia nascituro, ne quidem somniavi? Egone cum Apostata Luthero, veræ Christi Ecclesiæ remisso nuntio *manum mittens ad aratrum respexi retrò?* Egone cum Luthero detractò ac proculcato vetustæ atque sanctæ Augustinianæ Religionis cucullo & habitu profugus Monachus? Egone cum incomparabili æstimatore sui Luthero, aliorum execrabilis contemptor?

temptor? adeò ut me (taceo enim alios venerandos PP. Hieron. Basilium, Gregor. &c.) me, inquam, totius orbis oraculo, *aurèum os* nuncupatum, *loquaculum* insolentis scommate appellet? imò me *nullo à se haberi loco* palam edicere præsumat? (In Colloq. mens. apud Aurisabrum. Egonè cum Luthero cruentum bellum S. Sedi Romanæ, ejusdemque Summo Episcopo, Christi in terris Vicario, Petrique Successori, visibilis Ecclesiæ Dei visibili Capiti nefariè indixi? eamque mihi arroganter inscripsi epi-graphen.

Pestis eram vivens moriens tua mors ero Papa?

Egonè cum Luthero sacra miscui profanis, humana divinis? DEO videlicet dicatis Virginibus, virisque perfractis perruptisvè claustrorum repagulis, à sacra militia, ad profanum seculi otium an sacrilegum negotium? transseundi latissimè fores ac viam aperiendo? Egone cum Luthero Sacerdotibus, ac Monachis, Sanctimonialibusq; sanctum Virginitatis propositum profanis nuptiis violandi contra divina æque ac humana jura, novus ac inauditus fui Legislator, facemque Hymæneo primus accendi, primusque prætuli? Egone cum Luthero, ejusque assèctis protestantibus tot templa Catholicis violenter eripui, tot monasteria insolenter, vastavi, tot sacras domos nefariè dirui, tot Altaria sacrilegè profanavi, tot viris, virginibus, ceterisque utriusque sexûs hominibus violentas injeçi manus? Egonè cum Luthero tot errorum, tot schismatum, quotquot in Europa Germaniæ præsertim Galliæ, Angliæ, Belgii, Sueciæ, Daniæ, Ungariæ, Poloniæ terras occupavère, Coriphæum & antesignanum egi antiquis etiam resuscitatis hæresibus?

Benedictus tuus es Domine Deus Ego

folia Respons. Georgii Ducis Saxonie data ad Lutherum Anno 1525. 28. Decemb. ubi inter alia hæc habentur.

Affir.

Chrysostomus sese à Lutheranism purgat.

Quantomalum Lutherus in Ecclesia auditor fuit.

Consonat cum his quæ Divus Chrysostomus inducit loqui id quod legitur in Epi.

Affirma Egonè (a) ad extremum cum Luthero in Ecclesia Christi
 „re prate- Catholica, quæ non alia est, quàm Romana, ut potè *mir. ac-*
 „rea possi- *lus* (ut cetera taceam cum magno in eadem Ecclesia Col-
 „mus non *lega & Co-Episcopo August.)* (b) inchoata, spe nutrita, cha-
 „admodum *ritate aucta, vetustate firmata, successione Sacerdotum ab ipsa*
 „nobis cu- *Sede Petri Apostoli in pascendas oves suas post resurrectionem*
 „ra esse tu- *Dominus commendavit usq; ad presentem Episcopum stabili-*
 „um Evan- *Cujus insuper fertilis ager Sangvine Martyrum est ier-*
 „gelium, *gatus, doctrinâ Patrum & Episcoporum crevit, sanctitate*
 „cùm illud *virorum*
 „à summis
 „Orbis
 „Christiani
 „capitibus
 „reprobarum non ignoremus. Hoc utrum pro virili curavimus ne à nostris susceperetur. Ut
 „autem hoc curaremus, causam nobis dederunt mali fructus, quos ex eo proveniunt constat.
 „Non enim tu (Luthere) vel quipiam alius, negare potes, quia blasphemias in DEum, in Ve-
 „nerabilem Eucharistiam, in sanctissimam Dei Genitricem, omnesque Sanctos ex tua Do-
 „ctrina, seu fonte quodam promanarint. Per te enim tuosque discipulos renovantur veteres
 „hæreses, quas Ecclesia quondam anathemate notavit, honestus Dei cultus omnis ad eum-
 „modum vastatur, ut à Sergii temporibus nihil factum simile constet. Jam verò, quando
 „plura sunt admixta sacrilegia, & incestus perpetrati, cum sacris virginibus, quàm ab eo
 „tempore, quo tuum illud Evangelium innotuit? Quando plures in senatu audite sunt
 „seditiones, quàm ex Evangelio tuo prodierunt? Quando ad hunc modum spoliate sunt æ-
 „des sacre? Quando furta, rapinaeque plures contigerunt? Quando Wittenbergæ tot fue-
 „runt excucullari Monachi, & profugæ Moniales, quàm nunc sunt? Quando maritis ad-
 „emptæ sunt Uxores, aliisque traditæ? uti nunc sub Evangelio tuo fieri videmus? Quan-
 „do plura commissa sunt adulteria, quàm ab eo tempore, quo tu consulisti, ut mulier, si
 „à viro suo fecundari nequeat, divertat ad alium, ab eoque susceptam prolem marito edu-
 „candam obtudat? Utque viro vicissim ad eundem modum agere liceat? Hos nimirum
 „fructus peperit tuum Evangelium, quo etiam sub scammo delitesceret in lucem protu-
 „lissi. Et bene illi quidem hoc nomen indidisti, quod sub scammo latuerit, atque inde
 „sit à te productum. Bonum foret profecto si etiam nunc sub scammo jaceret. Nam si
 „quod alterum huic simile producas, nullum certe rusticum sub obedientia retinebimus.
 „Si tale voluisset Evangelium Christus, non tam frequenter incoleâset illud, Pax vobis.
 „Petrus & Paulus etiam non dixissent obediendum esse Magistratui. Igitur hi ipsi fructus
 „in causa sunt, ut ab Evangelio doctrinæque tua vehementer abhorreamus. Interim E-
 „vangelio Christi, volente Deo, adharebimus, ei que propugnando, corpus, animam, facul-
 „tates, existimationem, omnia nostra lubentes impendemus; adjuvante nos Dei gratiâ
 „in qua fiduciam habemus collocatam, &c. Hucusque hic pius Princeps, præterea quæ
 „sequuntur, ad nostrum propositum hæc suffecerint.

(a) Ecclesia Romana verè Catholica.

(b) Tom. 6, in Epist. contra Manich. c. 4.

virorum ac foeminarum adolevit, plurimarum gentium ac populorum conversione coelesti Divini Numinis favore incrementa per orbem universum sumsit, sumitq; in dies semper majora & majora? Egone inquam cum Luthero in hac S. Christi Ecclesia susque deque universa inaudito ausu molitus sum evertere? Absit id. longè à me! Absit id quod tu Mayeri mihi citra fas & veritatem affingis, me non Orthodoxæ & antiquæ veritatis sed tuæ heterodoxæ profanæ novitatis adversus Tridentini Concilii decreta assertorem esse! Ego Chrysostomus, me non Lutheranum at Catholico Romano semper fuisse, esse, ac fore in perpetuum, quàm vero, tam libero ore, tamque bonâ fide palam profiteor.

Chryso-
stomus Ro-
mano - Ca-
tholicus non
Luthera-
nus.

En Mayeri S. Patrem meum Chrysostomum, aureo suo ore, gravissimo sermone, fronte, ac toto vultu ad indignationem contra te iniquum sui criminatorem composito, talia vel etiam plura auribus tuis verba intonantem? Quo quæso hæc animo? quâve aure percipis? Ergo siste te ejusdem Sacrosancto tribunali? Scrutabor tecum libros, evolvam Tomos? hi è tuis ipsius à te allegatis documentis contra te sententiam ferent. Evolvam, inquam, Tomos, quos Antverpianus Typus apud Viduam, & Hæredes Petri Billeri Anno 1674. in publicam lucem edidit, qui cum Parisiana editione Sebastiani Nivellii, quâ tu usus es, conveniunt, præterquam quòd Tomo VI, auctior facta sit hæc Editio.

Antequam verò id præstare aggrediar, titulum libelli tui famosi unâ cum præfatione prout coepi, porro obiter saltem ventilem est necesse.

Frontem te prorsus amisisse, non unus dixerit? qui in fronte libri tuum nomen præponens *Jo. Friderici Mayeri*,

D. Chrysostomum Lutheranum facis? Quid sibi vult Chrysostomus Lutheranus? sensusne est Chrysostomum Lutheranam amplecti sententiam? at hoc jam supra palam ab ipso Divo refutatum audivimus, audiemusque pluribus infra. An veriùs Lutherani, Chrysostomi doctrinam sequuntur? At nec hoc ita se habere manifestè ex dicendis in contextu operis patebit. Et verò quâ fide Mayere Chrysostomum fidei Lutheranae arbitrum & assertorem facis? cui utique sola S. Scriptura est norma, regula, iudexque credendorum? Ergone censum regulæ fidei etiam Chrysostomus ingreditur? At verò nonne Lutherus cum *nullo loco habendum, loquaculum solum*, & non solidum fidei suæ assertorem palam asseruit in Colloqu. sup. cit.? qui insuper de toto SS. PP. venerando Senatu, illud omnibus suis sanctè servandum reliquit. SS. *Patrum autoritas suscipi deq. facienda est*. Lib. de Servo arbit: Nec Hieronymo eruditissimo Ecclesiæ Doctori pepercit, quem aliàs Augustinus *ingenium divino dono aureum* jure appellat Epist. 9. Quid verò Lutherus? Annon verè impia & detestanda voce inquit? *Impia & detestanda vox est Hieronymi, quin te Hieronyme conculcamus unà cum Bethleem, cucullo, & deserto* in Comment: in cap. 12. Gene: Impress. Norimb. Anno 1550. Eodem honore habet & Gregorium, de quo unà & Hieronymo. *Loquuntur, ait, uterq. mendacium in hypocrisi, quando dicunt, quòd amore castitatis conjugium detestentur* in Enarr. sup. 9. Psalm: Graduale Tomo 4. Jenen: paulò post subdit. *Quem* (Jovinianum Hæresiarcham) *apparet plùs eruditionis & judicii habuisse in uno digito, quàm Hieron. in toto corpore*. Præterea ea quæ contra Erasmus de Servo arbitrio scribens, Item lib. advers. Regem Angliæ. Item

Luthero
SS. PP. nihili habet.

Item apud Aurifabrum in Colloq. Menſ. impudente planè ore contra SS. illos PP. & Doctores Eccleſiæ effutit ſup. in Præfatione ad Lectorem citata. Is honor Hieronymo, is Gregorio, is Chryſoſtomo, ceteriſque SS. PP. tributus eſt à Luthero; Quà tu igitur Mayere fronte Chryſoſtomum Lutheranum facis, cùm ipſe Parens tuus Lutherus noluerit eſſe Chryſoſtomianus, nec cum Chryſoſtomo ceteriſque Eccleſiæ Patribus, ut ita dicam, Patrifare voluerit.

Chryſoſtomum deinde ais *Orthodoxæ Veritatis Aſſertorem* nihil veriùs, ac *adverſus decreta Concilii Tridentini*, nihil falſiùs; *Orthodoxæ* inquis *veritatis*? cujus? *Lutheranæ*: ac quo argumento probas eam Orthodoxam? Nonne & Calvinò reformati orthodoxos ſeſe nuncupant? nonne & Sociniani idem Orthodoxi nomen ſuum eſſe volunt? Nonne & Anabaptiſtæ, ſeu Mennoniſtæ, Quakeri, & ſi qui tandem alii ſunt ſub Evangeliconomine Confeſſioniſtæ & Sectarii, ſuum vendicant? Unde igitur tu Mayere evidenter & apodiſticè deduces tibi, ſeu Lutheranæ tuæ Sectæ ſoli potiori præ omnibus jure convenire? Ex Scriptura S. inquis, id luculenter probari, tanquam unicâ fidei regulâ & judice: at eandem pro ſua norma & regula, judiceque ceteri habentes, argumenta eadem vel ſimilia pro ſe adducunt. Quo igitur argumento tu evinces & hanc regulam ac judicem, & argumenta ex illa deſumpta tibi ſoli de jure & non ceteris ſervire? Hic te nodo gordio conſtriſtum agnoſce, ita ut nunquam te ex illo expedire queas? Orthodoxa veritate tuas inſipidas fallacias condis, nimirum rectè D. Hieronymus epist. 7. cap. 4. *Venena non dantur, niſi melle circumlita, & vitia non decipiunt niſi ſub ſpecie, umbrâque virtutum.*

Luthera-
na fides
haud eſt
Orthodo-
xa.

Aliæ Se-
ctæ etiam ſe
orthodo-
xas faciunt
ex eodem
principio.

Porro

Porro quid obsecro per orthodoxam veritatem, intelligis? Legisses præclaram orationem de Orthodoxia Anno 1675. editam Christiani Dreyeri Regiomontani Doct. Viri quâ eruditione & scientiâ præsertim antiquitatis PP. quæ monumentorum, quâ pacificâ animi compositione inter Lutheranos (quanquam rigidi Lutherani ejus tanquam Syncretistæ commercium immeritò refugiant) facillè primi: intellexisses ex illo an Lutherana fides sit orthodoxa? Pervolvisses antiquiorem Orthodoxum Doctorem Augustinum De vera Relig. c. 7. &c. De util. cred. c. 7. Serm. 131. de Temp. &c. Item Vincentium Lirinensem sub nomine peregrini contra hæreses; Optatum Milevitanum contra Parmenionem; Pacianum Epist. ad Sampron. didicisses, quid sit Orthodoxum ex eo, quid sit Catholicum, quia hæc ad convertentiam vera omninò sunt; Omne videlicet Orthodoxum est Catholicum, & omne Catholicum est Orthodoxum; Hocq; solo d.fferunt, quòd Orthodoxum vi vocis ἀπὸ τῆς ὀρθῆς δόξης rectam seu bonam opinionem & gloriam significet; Catholicum autem insuper ἀπὸ τῆς καθ' ὅλην universalitatem includat, ita ut unum sit explicatio, & nota, atq; character alterius: etenim quod aliquid sit Orthodoxum colligas ex eo, si nimirum est Catholicum, si autem non est Catholicum, nec potest ullo modo esse Orthodoxum. Audiamus inpr. D. Augustinum nomen Catholicum explicantem tum alias, tum Libro 2. contra Gaudent. Hinc enim ait, & græco Vocabulo Catholica nominatur: quòd enim græcè ὅλον dicitur Latinè totum, vel universum interpretatur. Per totum orbem, sive secundum totum, est καθ' ὅλον unde Catholica nuncupatur. Jam autem Vin-

Quid sit
Orthodo-
xum & Ca-
tholicum.

centius

centius Lirinensis sic definit Catholicum cap. 3. *In ipsa item Catholica Ecclesia magnoperè curandum est, ut id teneamus quod ubiq, quod semper, quod ab omnibus creditum est, hoc est enim verè proprièq, Catholicum, quod ipsa vis nominis ratioq, declarat, quæ omnia universaliter comprehendit, sed hoc ita demum fit, si sequamur universalitatem, antiquitatem, consensionem; sequemur autem universalitatem hoc modo, si hanc unam fidem veram esse fateamur, quam tota per orbem terrarum confitetur Ecclesia. Antiquitatem verò ita, si ab his nullatenus recedamus, quos SS. Majores ac Patres nostros celebrasse manifestum est. Consensionem itidem quæq, si in ipsa vetustate omnium, vel certè penè omnium Sacerdotum pariter & Magistrorum definitiones, sententiasq, sectemur. Et infra cap. 4. Quod si novella aliqua contagio non jam particulam tantum, sed totam pariter Ecclesiam commaculare conetur, tunc item providebit ut antiquitati inhereat, quæ prorsus jam non potest ab ulla novitatis fraude seduci. Lege quæ sequuntur apud eundem, & disce quid sit Orthodoxum? quid Catholicum? plumasque alienas ementita cornicula Mayere deponere, nec tuum depravatum sensum & doctrinam Orthodoxam veritatem arroganter vocata, nec petulanter jactata: Neq; enim unquam demonstrare potes, quòd id teneas, quod ubiq, quod semper, quod ab omnibus est creditum. Neq; universalitatem, antiquitatem, consensionem sequeris. Non universalitatem neq; enim eam fidem faceris quam tota per orbem universum confitetur Ecclesia, neq; antiquitatem, quia quis dubitet te ab his sensibus omnimodè recedere, quos Sanctos nostros Majores celebrasse manifestum est. Nec deniq; consensionem: Neq; enim in ipsa vetustate omnium, vel certè penè omnium Sacerdotum pariter & Magistrorum definitiones sententiasq, sectaris.*

Luthera-
na fides
haud Ca-
tholica.

ris. Sed potius id planè solum, quod toto cœlo repugnat hîc amplecteris. Quæ enim tuæ doctrinæ *universalitas*, quæ hinc inde in una vel altera terræ parte docetur, & nusquam ad Indos, Sinas, Japonas, Brasilos, Paraguarios, ceterasq; Ethnicas Gentes prædicando pervenit; At pervenisse contendes per Hollandos & Anglos: ita sanè per Hollandos mercatores, non Prædicatores: pisces, margaritarum & mercium, non Animarum. At quis vestrum vel unus Prædicantum eò peragravit, aut peragrat, hoc unico animo, ut animas DEO & Cœlo, Apostolicâ doctrinâ, vitâ, morte deniq; ac sanguine lucratur? Nimirum, rectè de vobis ait Tertull: de Præscript. cap. 46. *Hoc negotium est illis non Ethnicos convertendi, sed nostros evertendi.* Hæreses enim ut idem ait ib. cap. 2. *ad languorem & interitum fidei productas esse, non ad ædificationem Ecclesiæ & Animarum ipsâ experienciâ discimus.* Quæ verò *Antiquitas*? quæ autore Apostata à Romana Catholica Ecclesia Lutero Anno 1517. Wittenbergæ primùm emerfit. Anno deinde 1530. Confessione August. propagata incrementum sumfit, at cum ipsis incrementis decrefcere cœpit, quod tum alii, tum Florim. Ræm. egregiè demonstrat. Quæ denique *Consensio*? num in ipsa vetustate omnium, vel certè penè omnium Sacerdotum pariter ac Magistrorum definitiones sententiæq; id loquuntur? cùm orbis universus spectet, plûs quàm vertiginis spiritu agitari, atq; in gyrum agi Lutheranæ Sæctæ ingenia in tot Academiis & Scholis Helmstadiensi, Wittenbergenfi, Lipsiensi, Regiomontanâ &c. An igitur adhuc Mayere tuas fallacias Orthodoxæ veritatis paludamento teges?

Affertorem deinde vocas Chrysostomum adversus Decreta

creta Concilii Tridentini, tuæ scilicet veritatis Orthodoxæ, falsitatis veriùs heterodoxæ. At nihil minùs quàm Concilii Tridentini Decretis repugnare, sanctum hunc Doctorem manifestè hic declaro.

Dicis denique in titulo Libri Chrysostomum tuum, *Georgii Heidelbergeri Lojolita Chrysoſt. Papistæ à diametro op. positum*. Lojolitam per contemptum vocas Heidelbergorum: at noveris Mayere, quòd & ipse, & ego hoc nomen quod (absit verbo jaſtancia) cœlo & Superis gratum, quod tot meritis in Ecclesiam Dei gloriosum, quod bonis omnibus acceptum, etsi tibi tuique similibus invisum, filiali quâ par est observantiâ veneramur, amamus, amplectimur. Eundem *Chrysoſtomo Papistam* facis. Magnum vel hoc uno nomine animi tui, tuique similitum vitium detegis, qui eos Papistas vocas, quibus nec temporum injuria, nec livor hominum, nec ferrum & enses hostium nomen verè Catholici eliminare aut eliminare potuère. Traxisti fortè hoc vitium hæreditario morbo ab antiquioribus hæreticis, qui olim Romanæ Ecclesiæ nomen Catholicæ invidebant, eamque à Pontificibus agnominabant. Sic mille quadringentis & ultra abhinc annis Romani verèque Catholici à Novatianis appellabantur Corneliani, teste S. Eulogio Alexandrino Archiep. in Lib. contra Novatum, quia scil. S. Cornelio Papæ ut supremo Ecclesiæ Capiti adhærebant. Nomen tamen hoc Papistæ primùm à Lutero ejusque aſſectis Ecclesiæ Catholicæ attributum, nec illud unquam aut ipsa Ecclesia usurpavit, aut eidem quisquam antehac hæreticorum attribuit, ut vel indè colligas novum nomen à novis Nomenclatoribus, odio antiquæ Ecclesiæ confectum. Interim nec hoc nomen Papistarum nos afficit, quo nimirum indigitamur paternæ at-

Nomen
Lojolita
haud con-
temnendū.

Hæretici
nomen Ca-
tholicæ, Ec-
clesiæ Ro-
manæ invi-
debant.

Nomen
Papistæ à
novis Hære-
ticis receñ-
tibus confectum.

que avitæ religionis hæredes, nec item acephalum nos esse, aut truncum corpus, nec balantem sine pastore gregem, sed filios Patri, corpus Capiti, oves Pastori, quem Christus Dominus sui Vicarium instituit, rationabili pulchroq; nexu & ordine cohærere. Etenim ut ait Cyprian.

Haud est
probrum
Catholicis.

Ep 40. *Deus unus est, Christus unus, & una Ecclesia, & cathedra una super Petram Domini voce fundata, aliud altare constitui, aliud Sacerdotium novum fieri præter unum Altare & Sacerdotium non potest.* Hæc porro Papistarum &c. ab hostibus inventa sunt nomina, qui moleste ferunt se ab autoribus suis denominari; proprium verò nobis & præscriptum tot seculis est Catholicum nomen. *Ecclesia una est Catholica, cui hæc esse alia diversa nomina imponunt, cum ipsa singula, propriis vocabulis, qua negare non audeant appellantur.* August. cap. 7. de util. cred.

Ecclesiæ
Romanæ
est propri-
um ac præ-
scriptum
nomen Ca-
tholicum.

Denique cum Papistas nominas, vel hoc nomine Catholicos, & Apostolicos indigitas; Etenim Catholica & Apostolica Ecclesia, illa est, cujus fides semper, ubique ab omnibus, ut sup. ex Vincen. I. irin. vidimus prædicatur. Atqui sola talis est Papistica à Dissidentibus dicta. Ergo hæc sola est Catholica. Hoc ipsum, quòd fides non alia quàm à Sede Romana Romanisque Pontificibus propagata per orbem universum prædicatur, habeatque perpetuam inter Gentes Successionem doctrinæ suæ, evidens est argumentum Ecclesiam Catholicam non aliam esse, quàm quæ per contentum Papistica dicitur ab Adversariis. Ipsa insuper hæc agnomina, à quibus Dissidentes sua propria agnomina derivant, manifestè loquuntur eos haud Catholicam Ecclesiam habere, cum contra ii qui ab his, qui præfunt Ecclesiæ, eamque gubernant, nuncupantur, rectè Catholicici fiat dicendi. Id quod eloquentissimus noster Doctor

agno-

agnoscat tom. 3. hom. 23. in Act. Apost. Num hæresiar-
chas habemus? num ab hominibus cognomen habemus? nun-
quid nobis dux quidam est? sicut illi Marcion, & illi Manicheus,
huic Arius, alteri verò alius hærescos dux? Quod si & nos a-
gnominationem cuiusdam sortimur, sed non ut ab hæresium
Principibus, sed ut ab his qui præsumt nobis & gubernant Ecce-
lesiam. Cum igitur Lutherani à Luthero, Calviniani à
Calvino, & sic de ceteris tanquam suæ Sectæ ducibus agno-
mina habeant, quis hos Catholicos? Contra etsi nos agno-
minationem (Papistarum à Papa) sortimur, nihil officit,
quin verè Catholici dicendi simus, quia non ut ab hæresium
Principibus, sed ut ab his qui præsumt nobis, & gubernant Ec-
clesiam.

Et hæc satis sint, quoad titulum Libri: Sequitur
Dedicatio. Quæ nam tibi cum Georgio Heidelbergero
ut ipse loqueris, *littula* intercedat; insinuasti quidem,
initio Dedicationis scil. de *Apostolis maritis*, hanc tecum,
hic & nunc haud ingredior. Credo causam illibatæ in cœ-
libatu vitæ Apostolorum, eorumque Successorum Sacer-
dorum egisse Heidelbergerum contra te maritum, ac non
Apostolum, Apostolatum tamen cum conjugio maritare
frustra conantem. Tu interim conficto fabuloso ser-
mone ad Poetarum somnia conversus, inducis eum tecum
in somno loquentem, ad *vaticana limina*, te tanquam *cri-*
minis reum deducentem, accusantem vè; D. verò Chry-
sost. aureo ore, auream utriq; pacem impartientem, quæ
utinam in te requievisset, ac non reperit filium pacis, fili-
um Bar- Jona, filium Columbæ. *Libros* insuper suos, qui
sententiam ferrent, scrutari mandantem. Interim ut tuæ
leviusculæ Poeticæ fabulæ aliquod pondus adderes ex
Baronio, quem palmarum convitio *fabularum promum con-*

Mayorus
somnia ad-
ducit.

dum facis, Historiam de D. Chrysoſt. poſt obitum ſuū. E-
populo ad ſupplices Theodoſii literas *Pax vobis* dicente,
fuſe adſers. Idque aliis etiam exemplis comprobare,
ſtudioſe laboras, aculeato ſcommate, *ſuperſtitioſa ſimpli-
tatis Papiftis* affiſto, & infixio. Crede mihi Mayere ex-
emplo tuo

*Poſſem non unam ſomni conſingere formam,
At res vera mihi, ſomnia linquo tibi?*

Et in ſuper cum Eccleſiaſte aſſero: *Ubi multa ſunt ſo-
mnia, plurima ſunt vanitates & ſermones innumeri.* Eccleſ.
5. 6. Id quod in te verificatum animadverto.

Mayero
ſuadet
nec in ſom-
nis nec ſo-
mno ſep-
ulta vita.

Nec verò miror talia tibi è tuo meo cerebro nata con-
tingiſſe ſomnia: Nimirum *amantes* ipſi *ſibi ſomnia fingunt*:
quod perditè amâſti, hoc fucatè ſomniâſti; Vellem ta-
men te bono tuo, nec in ſomnem, nec ſomno profundè ſe-
pultam vitam de gere, utrumque enim periculoſum, quin
utrumque pernicioſum: Illud enim apertis oculis cœcam
vel invicè invitat mortem; hoc clauſis in ſtruentem inſi-
dias ex improviſo incurrit. Quamobrem meo conſilio,
oculos, quos ad deformem, quia ementitam falſitatis ſpe-
ciem inconſultè aperis, claude: aperi, quos ad pulchram,
quia ſimplicem ſynceramque veritatis imaginem perti-
naciter claudis. Verbo: *Surge qui dormis, & exurge, & il-
luminabit te Chriſtus.* Ephel. 5. 14. Illuminabit inquam
per illum ipſum, qui in tot illuſtiſſimis ſplendoribus *San-
ctorum* primæ magnitudinis eſt ſidus, aureus Eccleſiæ Chri-
ſti Doct̃or, Magnus Conſtantinopol. tanæ Cathedræ An-
tiſtes, glorioſus inter tot perſecutionum Martyria Con-
feſſor, meus dico D. Joannes Chryſoſtomus, cui tu quidem
tenebras offundere, ut temerario ita caſſo molimine, ac-
tentâſti; eundemque tuis mortuis umbris deformatum,

non propriis, ac vivis coloribus adumbratum toti mundo proponere præsumisti: Nimirum in somno hæc à te acta sunt, in quo ut moris est, fictæ & evanescentes tibi umbræ, non verò solida veri imago comparuere. At vide quo pacto hic veridicus Doctor umbratiles has tuas tenebras illustrissimo veritatis splendore discutiat atque dispellat? Specta quomodo hoc ut aureum ita igneum Os scoriarum tuarum pseudologiarum à probato orthodoxiæ auro manifestè separet, secernat, & rejiciat? Chrysostomum appellasti Judicem, ad Chrysostomum mecum ibis? Scrutare ejus Libros, qui (ut tu ipse è mente S. Patris ais) *sententiam ferent*. Scrutare, inquam, non ut tu fecisti fraudulenter ac dolo, qui utique nulli de jure communi, adeòque nec tibi in particulari patrocinari debet, sed fideliter, & veritatis solius indagandæ intuitu, non noxio falsitatis defendendæ pruritu.

Mayerus
ad fideliter
scrutandos
Libros D.
Chrysosto-
mi invita-
tur.

Cum verò tu Libellum tuum omnibus Ecclesiarum, ad Duxces in Grimmentem spectantibus Ministris longo eorum nominibus & cognominibus recensitis Catalago inscripseris, & ego tibi & illis meum hunc, ad Orthodoxæ fidei in Ecclesia Catholica Romana perfectam agnitionem, conscriptum & inscriptum velim.

Venio jam ad exordium tui libelli, ut sæpius tibi id quod in rei veritate sese ita habet, oggeram, famosi: quod vel ipsæ tuæ, quas tum in præfatione tum toto libello plenis plaustis effundis, dicacitates, sugillationes, cavilli, scommata, convitia, calumniæ, pseudologiæ, verè loquantur, quibus plùs quàm canino dente mordaciter, tum universam Ecclesiam Romanam, ejusque Concilium Tridentinum, tum sigillatim ejusdem assertores ac defensores arrodas. Possem haud obscure, nî brevis esse vel-

Mayerus
canino dē-
te Ecclesiā
Romanam
arrodit.

Baronium
facit fabu-
larum pro-
mum con-
dum.

Superstiti-
osam sim-
plicitatem
Papistis hoc
est Catho-
licis affin-
git.
Heidelber-
gerum pro-
digiosè nu-
gatore
mendacem
que appel-
lat.
Concilium
Tridentin.
per conté-
ptum Con-
ciliabulum
facit.

lem, sat longum caninorum tuorum morsuum catalo-
gum recensere. Omnem hoc in passu pudorem exuisti;
nec te hac in re pudet esse impudentem. Nihil enim tibi
novi Baronium tantæ eruditionis, tantæ probitatis virum,
fabularum promum condum facere, dignus certè ipse, qui
vel ob hanc contumeliam tabula orbis eruditi efficiare.
Non erubescis simpliciter *superstitiosam simplicitatem Pa-
pistis*, id est Catholicis vel hoc nomine affingere. Gloriosum
scilicet bellatorem te ostentas dum non vis *desinere Do-
mini bella gerere* (quasi verò Domini bella non imbella ge-
rantur, dum lux tenebris offunditur, feritas falsitate offen-
ditur, non defenditur) *contra eos, qui sub venerando nomine
Salvatoris nostri virus suum & malitiã occultant*. O virulen-
tam calumniam! O apertam malitiã omni malo peiorem!
Non vereris Heidelbergerum *insulsum & prodigiosè men-
dacem nugatorem appellare*: Ecclesiæ quoq; Catholicæ fi-
lios *Chami progeniem sceleratos filios* audes proclamare:
Intolerandà præsumptione Concilium Tridentinum
Conciliabulum per contemptum vocitas, Concilium inquã
illud, quod sub tribus Summis Pontificibus, tot lustris an-
norum, tanta deliberatione, tantâ negotiorum fidei tru-
tinâ, tantâ ex universo Christiano Orbe collectorum ho-
minum frequentiâ, tantâ insuper, tamq; mirabili diver-
sarum gentium, linguâ, moribus, complexione, habitu;
animorum tamen atq; sententiarum consensione, cele-
bratum. In præsentia tot Oratorum Imperatoris Chri-
stiani, Regum, Regnorumq; atq; Rerum publicarum Hi-
spaniarum, Galliæ, Poloniæ, Ungariæ, ceterarumq; able-
gatorum, tot Principum Virorum, Ecclesiæ Cardinalium,
Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Theo-
logorum, Religiosorum, quorum pleriq; imò poenè o-

mnēs ceris Majorum illustres, dignitate graves, pietate conspīcui, doctrina & eruditione eximii, omni acceptione digni, omni exceptione majores, quibus nec sexcenti licet Doctores Saxonici, qualis tu Mayere, comparandi. Hoccine pleno certè ore nuncupandum Concilium, per diminutionem, per contemptum haud ulli ingenuæ menti tolerandum, vocitas Conciliabulum! Næ tu Mayere egregiè desipis! qui tantum contra universum Orbis Christiani Concilium tibi sapere videris.

Taceo reliquos tuos caninos morsus quibus Catholicos & Heidelbergerum, quem in signum & metam in quam tua tela dirigeres statuisti, virulenter arrodīs. An canicularibus diebus hic liber à te conscriptus? A morsibus venio ad tuos Latratus, quibus inprimis inficiaris nos Catholicos rectè gloriari, quòd simus *Patrum veri filii*, hicq; nos potiùs scelerato Chami animo & ore vocas *Chami progeniem*, putasq; nobis hanc gloriationem eripuisse inter alios, *Bebelium, Pappum, Vegeliū, & Reiserum*: verùm ab his reti ventos solùm venatos, aquam cribro haustam, telas aranearum contextas, cùm ab aliis luculenter præfertim, Hieron. Torrense in Confessione Augustiniana, Jacobo Masenio, in Augustino Controversiarum arbitro, recentissimè ab Eustachio de Rosario in Augustino Romano Cathol. fidei Confessore ac Defensore 1675. August. Vindel: edito, tum à nobis Augustinus non Augustanus (si DEO cordi fuerit) palam orbi faciet. Et quidem quod Vegeliū attinet res in confesso est Indicem illum ejus indiculum potiùs docendum esse tam mancum, tam mutilum, atq; à scopo & puncto Statús controversiæ longè plerumq; aberrantem, ut mirum sit te adeò de illo gloriari tanquam Argivum clypeum nobis

Frustra
Mayerus
Catholicos
Patrum filios inficiatur.

Vejelii Index Augustini mancus.

Reiserio.
pus ampul-
latum ma-
gis quam
amplificū.

Pappus &
Bebelius ve-
tustam, ve-
tustam ta-
men Ecce-
siæ faciem
deformavê-
re,

bis abstulerit. Sed & Reiseri etsi amplificum magis quam
Vejelii, ampullatum veriùs dicere debueram opus, bul-
latâ turgescit paginâ; verbis & sententiis à vero & ge-
nuino Augustiniano ad proprium ac hæreticum augusta-
num, aut veriùs angustum, unius hominis sensum detor-
ris. Pappus deniq; & Bebelius uterq; homo hodiernus,
venustam venerandamque primitivæ Ecclesiæ, quamvis
vetustam faciem ita cerussa fucosisque coloribus illinit;
ut eam vix quisquam nisi ejusdem veri ac vivi coloris be-
nè peritus & amans dignoscat atque discernat.

Alterum est quod tuo haud arridet palato, nempe
*tantam esse estimationem Concilii Tridentini apud Ca-
tholicos, ut non censeatur is syncerè Catholicus, qui non cum eo-
dem sentit. Et hanc quidem vanam persuasionem, lubricum
fidei Papistica fundamentum, non sine elatæ vocis exclama-
tione inficiaris, idque ea de causa, quòd (verba tua sunt)
Augustinus Barbosa coactus sit (quo quæso cogente? ita vel
uno verbo effrenis dicacitas, cordata pectora intimè novit
pungere.) varias interpretum expositiones & declarationes
ejusce Concilii colligere: & quid hoc mali? quid à re alieni?
nunquid ideò Concilium reprobandum, quòd ejusdem
expositiones & declarationes interpretum colliguntur?
Ergone sacræ literæ rejiciendæ, quia variae interpretum
expositiones & declarationes earundem ab Autoribus ad-
ducuntur? Ergone Concilium Nicenum & reliqua Oec-
umenica repudianda, quia similes illorum declarationes
& expositiones doctorum Virorum adferuntur? Et Pa-
pa, ais, Pius IV. peculiarem Congregationem pro executione &
interpretatione ejus, erigere. & Sixtus V. tanquam rem sum-
mè necessariam conservare necesse habuit. Quid hoc ratio-
ni & recto rerum ordini haud consentaneum? Hoccine
tibi*

Exposi-
tiones &
declaratio-
nes Concil.
Trid. haud
obsunt.
Nec exe-
cutio ejus-
dem à Papa
Pio IV. ere-
cta à Sixto
V. confer-
rata officit.

tibi est, *ex oculis lutum & sputum abstergere* ? Nemo certe finem boni operis consecutus bene absque executione. Coronis operistunc verè coronanda, quando eleganti nexu executio conservationi jungitur. Nervus & anima rerum, ut gerundarum, ita gubernandarum est, quod statuiisti bene, æquè benè exequi, optimè conservare. Ratio statûs in omni re ea optima, cum quod statutum exequeris, quod executum conservaveris, conservatum sic tandem è sententia suum tenebit statum. Nulla res in suo firmiter consistit gradu, quæ & executionis, & conservationis caret officio. Vacillant communiter Respublicæ, Regna, Imperia atque adeò Respublica Christiana, nō in eo conserventur statu, quem ad legis Divinæ normam, legibus humanis à Majoribus circumscriptam, accepere. Quidquid proinde Pius IV. pro executione Concilii Tridentini, quidquid Sixtus V. pro conservatione ejusdem constituit, id omne haud luteum, at stabile est firmamentum, quo Ecclesia Christi supra inconcussam Petri petram fundata fulcitur & solidatur, *ne adversus eam porta prævaleant inferorum.*

Sed quid ego tuis Mayere latratibus inhæreo ? quid tuis morsibus multis immoror ? nimirum vel hac certa, ac infallibili nota & caractere cujus naturæ sis manifestè declaras. (*Canis inquit D. Chrylost. Tom. 2. in cap. 7. Matth. hom. 17. m. t. 355. te vivis describens coloribus.*) *naturale est improbum esse, nunquam vocem mittere propter aliquam alteram causam, sicut cetera animalia, nisi ad abigendos supervenientes, interdum autem & de superfluo in aërem latrat. Tales sunt omnes Gentiles, vel heretici, inaprobabiles, latrantes plurimum adversus servos Dei, latrantes aliquando, & adversus Deum blasphemis, ululantes aperte &*

Hereticorum idem quod canis improbum vitium est allatrare alios etiam innocentes Dei servos.

D

nunquam

nunquam os suum aperientes ad bonum, sed semper ad malum. Quod si autem alicubi in hocce meo opusculo acriore contra te usus sum verbo vel sententiâ, ne mirere: canina morsûs atque latratûs facundia, si solâ palmâ repellatur, palmam reportat; fuste aut lapide optimè retunditur, sic tandem ei integra manet vindicta, sævire in lapidem. Nec verò mihi hac in re seu tu seu quiscunque alius succenseat aut calumniæ & convitii crimen objiciat: ab hoc enim me luculenter absolvunt velutæ fidei homines in *Responsis duarum inclitarum facultatum Juridicarum* (hic est rictulus libelli) & *unius Primarii Jurisconsulti de Programme Laurentii Laurentini*, in quibus in simili ab omni convitii crimine liberatur dictus Laurentius, quod is programma vindicandæ famæ ac innocentiae D. Georgii Calixti & Joachimi Hildebrandi, maledico ac injurioso D. Abrahami Calovii programmati opposuit, impressis Helmstadæ Anno 1678. Et sanè quid mirere, si innocenter provocatus, interdum insolenti & calumniolo provocatori in faciem ejus ipsiusmet ferrum reverberet ac retundat: Sibi suæque insolenti temeritati imputer, si quando insperatum nec exoptatum à suomet gladio vulneris referat talionem. Repressalia haud reprimenda, aut reprehendenda sunt, dum quis suamet manu, quâ vim alteri inferebat, opprimitur. Defendentis hic ago partes contra tui Mayere oppugnantis arma, quibus exarmatus, æqui bonique consule, si adversus te ipsum militent. Contra semetipsum propria justaque hosti subministrat arma is, qui injusto bello aggreditur innocentem. Mitius tamen tecum hic actum fateâre ab eo, qui à Doctore Gentium edoctus, novit non vinci à malo, sed à bono vincere malum. Roman.

At verò tempus est, ut in ipsum descendamus campum, veniamusque tandem ad ipsas Controversias, quas tu in opusculo tuo nullo servato ordine, nullo item Controversiarum statu præsupposito adducis.

Ego contra tuam perturbatam ordinis phalangem, ex invictissimo D. mei Archistrategi Chrysostomi armamentario disponam Castrorum aciem ordinatam: Ordine per Ticulos Controversiarum digesto, quæ interdum in Paragraphos distinguuntur.

CONTROVERSIA I.

De Lectione Scripturæ Sacræ.

HAnc ait Mayerus, non omnibus passim permittendam esse docere Tridentinum Concilium Reg. IV. de lib. prohib. quæ ita habet: *Cum experimento manifestum sit, si S. Biblia vulgari lingua passim sine discrimine permittantur, plus inde ob hominum temeritatem (hæc verba ob hominum temeritatem à Mayoero sunt omissa) detrimenti, quam utilitatis oriri: addit deinde, decrevimus ne omnibus illorum lectio permittatur. Hæc verba verò in contextu haud leguntur; Sed potiùs hæc, hac in parte iudicio Episcopi aut Inquisitoris stetur, ut cum Consilio Parochi aut Confessarii Bibliorum à Catholicis autoribus versorum lectionem in vulgari lingua eis concedere possint, quos intellexerint ex huiusmodi lectione non damnum, sed fidei atque pietatis argumentum capere posse, quam facultatem in scriptis habeant. Hæc sunt genuina verba huius Regulæ. Duplex igitur crimen falsi commisit Mayerus in allegatione unius textus; primò omissione eorum, quæ sunt quasi essentialia*

Mayerus
Concilium
Tridentin.
de Lectione
S. Script.
haud fideliter
citatur.

hujus Regulæ, id est causarum prohibitionis, quarum prima est *ob temeritatem hominum*, quâ scilicet quisque possit temerè scripturam pro suo placito, & ad suos privatos sensus, non conformes Ecclesiæ, detorquere, explicare. Secunda propter quam aliquibus lectio conceditur *Judicio Episcopi &c.* aut *Consilio Parochi, vel Confessarii*, nimirum si intelligatur *hujusmodi lectione non damnum, sed fidei atq; pietatis argumentum capi posse.* Commisit deinde alterum crimen falsi additione aliquorum verborum è suo nimirum cerebro. *Decrevimus ne illorum lectio omnibus permittatur:* quæ verba non leguntur in contextu.

Lectio S.
Scripturæ
in vernacula à
Concil. Trident.
passim
omnibus
prohibita
immeritò
reprehenditur.

Jam verò perpendat quisque cordatus, quid mali in se contineat hæc regula? Annon magis providè procedit Concil. Trident. prohibendo ne passim ab omnibus in vulgari lingua Scriptura & edatur, & legatur, quàm dissidentes concedendo omnibus promiscuè ejus editionem & lectionem? Siquidem illâ prohibitionem præsuppositâ, omnes adstringuntur, *ad idem sentiendum in Domino, nec plus sapere, quàm oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem ut Apostolus monet, Rom. 12. 3.* Neque enim facillè stante hac prohibitionem diversæ ex illa erui possunt opiniones, & *perniciosa nimis dogmata, peregrinæq; doctrina:* E contra quantæ dissensiones, discordiæ, schismata, rixæ, inter adversarios ex dicta permissione ortæ sint, atque circa unum etiam Scripturæ locum adhuc oriantur, nemo non videt? Quin hæc semel apertâ, quâ data porta ruunt, & semper ruent indeterius novæ & novæ Sectæ, libertatem Scripturam legendi, quam & per se claram, & unicam regulam, atque Judicem simul fidei sibi persvadent, velut pro scuto suorum falsorum dogmatum prætendentes.

Cardo itaque Controversiæ hujus in eo vertitur.
Eccle-

Ecclesia Catholica Romana non absolutè & simpliciter prohibet Sacrae Scripturae impressionem & lectionem, sed præcipuè *in vulgari lingua.* 2. *Passim.* 3. *Sine discrimine.* Idque 4. *dat causam, quòd propter hominum temeritatem plus inde oritur detrimenti quàm utilitatis.* Idque insuper 5. *Si cui concedenda sit lectio, standum esse hac in parte iudicio Episcopi, aut Parochi, aut Confessarii consilio.* Idque tandem 6. *Pro iis quos intellexerint ex huiusmodi lectione non damnum, sed fidei atq; pietatis argumentum capere posse.*

Status Con-
troverfiæ
circa Le-
ctionem S.
Scripturæ.

Hic obiter Lectori perpendendum est, talem à Concilio Trident. legem statutam esse, occasione effusæ licentia sub libertatis specie in imprimendis & legendis auctore Luthero sacris Scripturis, ex qua quævis natio Gallica, Germanica, Polonica, Anglica, Svecica, Belgica, &c. pro lubitu suo in vernacula lingua S. Scripturam interpretabantur, exponebant, glossas, explicationes, & notas adhibebant, quæ ferè omnes novæ, inaudita, discrepantes, hodiè primum è privatorum hominum cerebro ortæ erant: Unicuique item eandem legendi, relegendi, ac pervolvendi licentiam concedebant. Non itaque mirum, quòd ab Ecclesia Catholica fero ac ferventi huic mari certi termini positi sint, quos Christiano & Catholico homini præterire nefas fuerit.

Hunc igitur rei cardinem sede suâ movere nititur Mayerus ad motis ex D. Chrysostomo arietibus, sed casso molimine; nam nec talis tum fuit Ecclesiæ status, nec proinde talis ab eadem in ullo Concilio Constitutio, aut Canon, seu regula lata. Quidquid igitur Mayerus ex eodem adfert, id totum, quia sine fundamento initio statim mole ruit suâ.

Mayerus
frustra Cō-
cil. Tridenti-
ni legem
de legenda
Scriptura
oppugnat.

Chrysostomus eidem
legi non
repugnat.

1. Locus est quem adducit Mayerus Tomo 3. homil:
3. de Lazaro. *Ne quis enim mihi dixerit &c.* Cui loco vel-
ut epitomen & summam ejusdem præponit dicendo,
quod S. Chrysostomus (*nulli mortalium Scripturæ lectionem
negligendam severè affirmat: nec quenquam negotiorum a-
liorum excusatione hic uti posse: Nullè manibus Scripturam
deponendâ, qui salvus esse velit. Nullam domû esse vult, in qua
non sacer codex reperitur.*) Dixerit sanè hæc & his plura D.
Chrysost. quid hæc contra allegatâ Tridentinæ regulam
Nonne ait: *Sicni concedenda lectio, standum hac in parte Ju-
dicio Episcopi &c.* Concedet igitur non illubenter Conciliû
Tridentinum pro iis, temporis, loci, personarumque cir-
cumstantiis S. Doctorem rectè ad legendam omnibus
Scripturam adhortatum fuisse Auditorem. Scandum
nimirum hac in parte iudicio tanti Episcopi, qui intelli-
gebat pro eo tempore non fuisse tantam in suo Auditore re-
meritate, quantam nunc passim videmus in tot nationi-
bus & populis, ob quam plus detrimenti quàm utilitatis ex
lectione illa oriri posset, intellexerat quoque ex hujusmodi
lectione non damnum, sed fidei atq; pietatis argumentum ca-
pere potuisse suum Auditorem: merito igitur volebat nul-
lè manibus Scripturam deponendam, nullam esse domû,
in qua non sacer codex reperitur. Deinde advertat
quæso animum Lector ad id, quod scilicet S. Chrysosto-
mus Auditorem suum unius Civitatis, aut particularis Ec-
clesiæ Constantinopolitanæ adhortatus sit ad lectionem
Scripturæ: Concilium autem Tridentinum suâ regulâ
totum Christianum alloquitur orbem, ei quo non absolu-
tè prohibet, sed cum prudenti & matura circumscriptione
concedit eandem. Num igitur recta Mayeri argumen-
tatio, D. Chrysost. concedit lectionem S. Scripturæ parti-
cularis

ularis suæ Ecclesiæ Auditoribus. Ergo censendus est concedere Ecclesiæ universali, adeoque Concilio Tridentino sese à diametro opponere. Nostin' in quo deficiat talis argumentatio? Quin si D. Chrysost. vel è bustis vivus consurgeret, eamque quæ nunc est Ecclesiæ, in tot tamque diversas Sectas, disiectæ faciem contempleretur, quid aliud aureo suo ore & eloquentiâ quàm prudentem illam & providam Concilii Tridentini regulam ac sententiam luculenter comprobaret?

2. Locus quem citat Mayerus est ex Tomo 4. Epist. ad Titum c. 1. hom. 3. Sed neque hic Mayo quidquam potrocinator S. Doctor? Præmisit enim S. Doctoris sententiæ hæc verba (*Et quàm blandè ob Scripturæ perspicuitatem ad illius lectionem invitatur omnes.*) Nihil autem horum ibi legitur, quod ipsum patet ex contextu homiliæ. Nam in primis S. Doctor explicat illa S. Pauli verba: *Dixit quidam ex ipsis proprius ipsorum Poeta Cretenses semper mendaces &c.* (vide ne & tu Mayo è numerosis illorum, cum tam corrupta mente incorruptum Doctorem alleges) *ob quam causam argue eos durè* ait ulter: Apost. (*verè & tu cum tui* similibus durè arguendus fores *ut sanus sis in fide quemad-* modum ibi ait idem Apostol. *non attendens fabulis ex uno* Saxonie angulo contra Romanam Ecclesiam exortis, & ad perniciem animarum falsò excogitatis, aut lubrico fundamento innixis: *nec attendas mandatis hominum, nuper* natorum, rejectâ Ecclesiæ authoritate, universalitate, antiquitate, consensione, *firmatâ a versantium se à veritate,* &c.) Hunc inquam locum S. Pauli explicans præsertim illud diverbium, *Cretenses semper mendaces*, quærit in primis *qui hoc dixerit? quam ob causam? cur testimonium adduxit in medium, quod non rectè se habeat?* Ubi postquam

mulcis

In Lutheranos servit
locus Sancti Chrysostomi in Epist. ad Titum c. 1.

multis adductis exemplis ostendisset, quòd *Deus ubiq; & in omnibus condescendit (mortalibus)* imò de se ipso opiniones erroneas, suaq; indignas maximè majestate permittat adstrui, &c. quod utiq; totum ad fidei nostræ robur communicandum apprime utile est. Atque hoc ipsum tandem confirmat à simili ducto, à Patre nullam habente sue Majestatis rationem, sicum puerulis suis linguâ totâ balbutit &c. quævis & alimoniam quidē & edulia pocula quoq; vocabulis appellet *ὧχ ἐλλωκοῖς* non elegantibus & doctis &c. Sic multo magis *Deus & exprobrat clementer eòse demittens, cum per Prophetam dixit, si mutantur gentes Deos suos ?* His adductis tandem concludit : *Hujus condescensionis Divinæ argumenta invenire liceat in sacris literis, tum verba, tum res ipsas.*

Hoc itaque loco Mayere vis probare, quòd S. Doctor blandè ob scripturæ perspicuitatem ad illius Lectionem invitatur omnes. At quâ fide manifestè vides? Etenim toto hoc textu ne verbum quidem legis de perspicuitate Scripturæ, neque quòd blandè ad illius lectionem invitatur, & quidem omnes, sed solum ait de Divina condescensione, quâ sese supremum illud Numen omnibus accommodat, altitudinem Majestatis suæ inaccessam, & dignitatis excellentiam omni rei creatæ supereminentem, ad mortaliū captûs convallia demittens.

3. Locus est ex Tomo 4. hom, 9. in Epist. ad Coloss. Sed neque hic locus quidquam militat contra Concilium Trident. Nam Chrysost. explicans illa S. Pauli verba. *Verbum Christi habitet in vobis abundanter.* Hortatur Auditores suos ad legendas Scripturas *non leviter, nec temerè, sed magno studio & diligentia* : Cui monito S. Patris & S. Pauli mandato minimè repugnat Tridentini Regula. 4. Siquidem expressè concedit lectionem *non temerariam,*
non

non ex qua damnum, sed fidei atq; pietatis argumentum cave-
re possint legentes. Certè ut verbis S. Doctoris non nihil
inhæreamus, illa quæ profundius discutiamus. *Hoc est*,
inquit, *omnium malorum causa nescire Scripturas*. Hocq; ip-
sum repetit, cum alibi, cum Tom. 4. Proœmio in Epistolas
S. Pauli. *Infinita (hinc) orta sunt mala ab ipsa videlicet sa-
crarum scripturæ ignorantia, hinc multa hæreseon lues pul-
lulavit &c* Dum talia & similia edisserit S. Doctor, in-
telligendus est loqui de ignorantia non qualicunque, ne-
que simplici & absoluta tantum ipsius scilicet Scripturæ
quoad litteram externam, sed etiam & quidem multò ma-
gis de ignorantia ejus, quoad internum sensum, veramq;
genuinam, propriam, & secundum mentem Spiritûs Divi-
ni, quo dictante & inspirante conscripta, interpretatio-
nem. Etenim quantumcunque quis noverit Scripturas
easque indies legat, quid inde utilitatis hauriet? Si sen-
sum ipsum genuinum & mentem ejusdem haud intelligat,
& penetret, an non aquam cribro hauriet? Imò prò dolor!
quantum detrimenti ex ea percipiet, si eandem perverso
& hæretico sensu intelligat, & interpreteretur? Quamob-
rem rectè cum D. Chrylost. dicam: *Hoc est omnium ma-
lorum causa nescire Scripturas*: Ethnico enim & infideli ta-
lem similiorem dixerim, quàm Christiano & fidei, qui eas
ignorat. Ast dicam simul, *hoc est omnium malorum causa
scire Scripturas*, scientiâ scilicet perversæ mentis & perfri-
ctæ frontis, quasi bruti sensûs, quo scilicet S. Literæ ad pro-
prium, ac privatum ejusque sensum, & palatum gustan-
tur, mastlicantur, ad mentis, ut ita dicam, ventrem demit-
tuntur, coquantur, concoquantur, atque in propriam
substantiam convertuntur, quæ si sit corrupta, per caco-
chymiam corrupti intellectûs & voluntatis, corruptum

Quomodo
intelligen-
dus sit S.
Chrylost.
dicens quòd
omnium
malorum
sit causa i-
gnoratio
scriptura-
rum.

Hæreses oriuntur ex S. Scriptura, perverso sensu & interpretatione.

chylum, sanguinem & humores errorum, & hæreseon generari est necesse. O quot hæc res pro dolor! in corpore Ecclesiæ dogmatum cachexias? quot putridas & putidas opinionum falsarum synochos? quot denique malignas errorum febres, hæreseonque pestes in orbem invexit?

SS. Patrum de hoc unanimis consensus.

Agnovère id SS. P.P. Hilarius lib. de Trinit. Existierunt plures qui Cælestium verborum simplicitatem pro voluntatis suæ sensu, non pro veritatis ipsius absolute susciperent, aliter interpretantes quàm dictorum veritas postularet; de intelligentia enim hæresis est, non de scriptura, & sensus non sermo fit crimen. August. Tom. 9. in Evang. Tr. 18. Neg. enim nata sunt hæreses & quedam dogmata perversitatis illaqueantia animas, & in profundum præcipitantia; nisi dum Scriptura bona non intelliguntur benè & quod in eis non benè intelligitur, etiam temerè & audacter assertitur. Similia (ne longus sim) leges apud eundem de Genesi ad liter. L. 7. c. 9. & 83. Quæst. 69. Hieronymus Lib. 1. Comm. in cap. 1. ad Gal. Marcion & Basilides, & cetera hereticorum pestes non habent Dei Evangelium, quia non habent Spiritum S. sine quo humanum sit Evangelium; non enim consilii Evangelium in Litera sed sensu, non in superficie sed medulla, non in sermonum foliis, sed in radice rationis: Ubi S. Hieronymus alludit ad id, quod S. Paulus dicit: Litera occidit, Spiritus autem vivificat. 2. Cor. 3. 9. Et adversus Lucif. c. 9. Scriptura S. non in legendo, sed in intelligendo consistunt. Taceo alios Irenæum, Athanasium, qui per particulares hæreses id quod in præsens tractatur pronosum luculenter probant.

D. certe Chrysost. hoc ipsum in multis locis confirmat. Tom. 1. in Psalm. 118. m. f. 470. Opera prærium est, non modò gentilium fabulas ac Judæorum perfidiam fugere, sed etiam impia hereticorum dogmata, quandoquidem & Ju-

Iei & Gentiles, & Hæretici multa narrant ac Magistrorum faciem præferunt, mendacium pro subsidio habentes, nec de Divinis Scripturis aliquid loquuntur, aut si loquuntur ad cupiditates suas torquent. Verùm ut iniqui ac flagitiosi nugantur & fallunt. Nam & hæc ætate nostrâ hoc contigit: Christianorum enim accusatores hoc est, Iconoclasta multos abripuerunt, & item Pauliciani, qui hæresis Manichaorum participes sunt: neq; ex divinis Scripturis locuti sunt, sed mendacio conteguntur, illudq; confirmant. Planè ad ungve[m] hæretici moderati à S. Patre descripti sunt. Item Tom. 2. in Matth. cap. 24. homil. 49. m. f. 449. ubi explicans illa verba: Si quis dixerit vobis, ecce in domibus nolite credere. Spiritualiter autem de novissimis temporibus hæc ita sunt exponenda: Sunt hæreses, quæ mendacia sua quodammodo Scripturarum colorant autoritatibus, & paulò post, Domus autem hæreses quæ Scripturarum colorantur exemplis, quamvis non sint domus, vera tamen vel videntur: Et infra ad illa verba: Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta: Ostendens per hæc quomodo ex ipsis Ecclesiis veris frequentes exeunt seductores, propterea nec ipsis omninò credendum est, nisi ea dicant vel faciant, quæ convenientia sunt Scripturis. Eodem Tom. 2. in Matth. c. 7. hom. 13. m. f. 355. explicans illud. Nolite Sanctum dare canibus. & margaritas vestras nolite projicere ante porcos. Item mysteria veritatis margaritæ sunt, quia sicut margaritæ inclusa cochleis posita sunt in profundum maris: Sic & divina mysteria in verbis (libris) inclusa, posita sunt intus in altitudinem Scripturarum S. Et sicut non omnis homo potest se mergere, & de profundo tollere margaritas, nisi artifex, qui habet usum rei illius, sic nec omnis homo potest descendere in altitudinem sensuum, & illic invenire Mysteriorum absconditas margaritas, nisi vir spiritualis, qui habet ex-

Hæretici
Scripturas
S. ad cupi-
ditates suas
torquent.

Hæreses
mendacia
sua scrip-
turarum
authoritati-
bus colorat.

Mysteria
fidei Mar-
garitæ sūt,

ercitationem spiritualium narrationum Dei. Ubi S. Doctor ostendit & s. Scripturæ mysteria non ita esse posita in aperto, ut aliqui existimant, sed potius *inclusa in verbis intus, in altitudinem Scripturarum recondita* & insuper erui posse nō ab omni, sed *non nisi à perito adeoq;* vel hoc testimonio declarat, non omnibus facile legendas & volendas esse; sed non nisi *viris spiritualibus, qui habent exercitationem spiritualium narrationum DEI.* Tomo 2. in Matth. c. 7. hom. 18. m. f. 336. *Et infideles quidem & non timentes DEum inveniunt scientiam legendo* (supple Scripturas) & *studendo sed non illam, quæ ex Deo est, quæ per Spiritum S. datur: Sed hanc quæ est ex natura carnali, quæ per exercitationem carnis acquiritur.* Ubi paulò ante explicans illud: *Petite & dabitur vobis, querite &c.* pulchrè hortatur, non tantum ad solam studiosam Scripturarum lectionem sed etiam ad interrogandum Sacerdotes: *Adhuc ait querite interrogantes Sacerdotes ceterosq;* habentes scientiam *spiritualium Scripturarum: Sicut præcepit lex interroga Patrem tuum & dicet tibi, seniores tuos & annuntiabunt tibi,* Deut. 32. Tomo 5. Orat. 8. m. f. 729. vehementer invehitur in Arianos, qui Scripturæ voces ad suos conceptus detorquebant *Cur tu his inquit, vocabulis abolitis tuorum cogitatum & conceptuum commenta profers?* Patet igitur ex his D. Chrysost. agnovisse S. Scripturam ab hæreticis, tanquam *colorem ad mendacium suum tegendum* adhiberi. *Ad cupiditates, item suas, & ad propria cogitatum commenta, & sensus detorqueri, nec unumquemque facile in altitudinem sensuum ejusdem descendere, atque absconditas mysteriorum illic invenire, & in lucem proferre posse margaritas.* Ut ita meritò Mayere fateâre allegatis à te locis nihil contra Tridentinum Concilium egisse Chrysostomum; sed potius Ducem eidem & Autorem fuisse, ut prædictam regu-

: Qua non
omni inve-
nire potest
nisi vir spi-
ritualis ex-
ercitatus.

S. Scri-
pturæ non
solum le-
gendæ sed
etiam de
his interro-
gandi Sa-
cerdotes.

Hæreti-
ci suorum
Conceptu-
um com-
mentapro-
ferunt.

Iam statueret de S. Scriptura, non à quovis passim sine discrimine & temerariè legenda, præsertim, ubi animæ periculum & detrimentum adesse, & non utilitas aliqua oriri, aut fidei ac pietatis argumentum capi posse ab Episcopo, vel Confessario, vel Parocho animadvertitur.

Hac est igitur omnium malorum causa ait Chryso-
*stomus hæreson lucem pullulat, hæc magnum precipitium, profundum barathrum magna salutis perditio, hæc hæreses perit, vitam corruptam invexit; Hæc sursum deorsumq; mis-
 scuit omnia &c.* Hæc inquam ignoratio Scripturæ non simpliciter & absolutè acceptæ, secundum literam extera-
 nam, sed secundum spiritum sensumque ejusdem inter-
 num difformem Ecclesiæ Dei. Atque tali ignorationi
 opponit se Tridentinum Concilium Lektionemque Scri-
 pturæ cum tali ignoratione prohibet, ut dictum non
 prohibet autem Lektionem accommodantem sese sen-
 sui & interpretationi Ecclesiæ, quæ utique supereminet
 sensui uniuscujusque privati, cum quo quicumque Scri-
 pturam legit, *fieri non potest*, ut ait Chryso-
stomus inquam fieri, ut quis sine fructu discedat. Quem si à le-
 ctione excludat, profectò fieri non potest, non potest in-
 quam fieri ut quis cum fructu & non potius cum damno
 discedat. Res est clarior quàm ut uberiore probatione
 egeat.

S. Scri-
 pturæ le-
 ctio sensu
 proprio, &
 perverso o-
 mnium
 malorum
 causa.

E contra:
 Lectio Sac-
 Scripturæ
 è sensu Ec-
 clesiæ o-
 mnium bo-
 norum cau-
 sa.

Hanc verò Controversiam Mayerus concludens ore refert non cum Noëtica columba ramum virentis olivæ, hoc est, pacis Symbolum, sed solum verbera & vulnera, verum hæc ejus verbera sunt mera verba, vulnera non funera, sed munera & trophæa, Athletis Christi D. charactere & nomine insignitis, tessellamque ejus diligite inimicos vestros diligenter observantibus, adse-
 runt.

D. Joannes Chrysostomus
CONTROVERSIA II.
 De Traditionibus.

Semel dicacitatis laxatis frenis Mayerus ingressu hujus Controversiæ (*Tridentinos Patres, si Deus placet! ibi los severos*) sugillando appellat. Et sint sanè illi severi, modò simul, ut sunt, sint & veri. At ipse nec severus ex æquo, nec simul verus, quia nimirum quàm severitatis, tam veritatis pari passu transilic cancellos. Oppugnat armis Traditiones, ne quidquam aurea adeòque vera D. Chrysost. insignia referentibus: ait enim (*eum* Traditionibus reclamare, indignari, quin & D. Pauli anathema in illos contorquere, qui ejusmodi, quid vel hincere ausi fuerint) Quæ omnia quàm à vero aberrant, videamus!

Mayerus
 falsò ait S.
 Chrysost.
 Traditionibus re-
 clamare,
 indignari
 &c.

I. Locus quem in rem suam adducit est ex Tomo 1. in Ps. 95. *Et quis est qui ista promittit? Paulus &c.* qui quidem locus reperitur in S. Doctore, at quàm fide citatus, agnoscat quisque prudens ex ipso contextu loci. Inprimis eo loco postquam S. Doctor egisset de Cantico, tum de Synagoga, atque ab hac descendens ad Ecclesiam novam, enumerâset decem species sacrificiorum: inter quæ etiam, & quidem primo loco reponit Sacrificium Missæ novi Testamenti, Malach. c. 1. v. 11. *ab ortu Solis &c.* interpretans, appellando. *Mythicam mensam, qua est in- cruenta hostia & infra, est igitur hostia pura prima quidem mystica mensa, cœleste summèq; venerandum Sacrificium.* Item infer: *Primum Sacrificium illud salutare donum.* Et hoc quidem tu Mayere, cum Chrysost. haud agnoscis, sed potiùs cum exterminatore hujus hostiæ, & jugis Sacrificii olim venturo extremis Ecclesiæ diebus, rejicis, ad-
 còq;

S. Chrysost.
 Sacrifici-
 um Missæ
 agnoscit.

edque in hoc tu minimè Chrysostomianus, nec Chrysostomus tecum Lutheranus. Postquam dein decem speciebus Sacrificii enumeratis, extulisset sacrificium ultimum *fratificationis, seu beneficentia in pauperes*, descendit ad *Passiones & Martyria Sanctorum*, ubi cum statuisset, *Sapenumero Sanctorum esse pro impiis pati*, idque fieri exemplo Christi D. qui nihil peccaverat, & pro peccatoribus traditus fuit. Quin pro solatio ægrotantium addit, & *agrotatio piis qui peccaverunt, imputatur pro supplicio*: tandem id ipsum confirmat dicens, *Et quis est qui ista confirmat?* respondetque Paulus: ac tum ut ostendat effata Doctoris, aut Concionatoris testimonio S. Scripturæ confirmanda, ne videantur esse è proprio sensu dicta, adjicit: *Neque enim oportet quicquam dicere sine testibus, solaque animi cogitatione*: Nam si quid dicitur absque Scriptura auditorum cogitatio claudicat, nunc annuens, nunc hæsitans, & interdum Sermonem ut frivolum aversans, interdum ut probabilem recipiens: Verùm ubi è Scriptura Divina vocis prodiit testimonium, & loquentis sermonem, & audientis animum confirmat. Ubi sensatus Lector quæso animadvertat, an S. Doctor quidem quam attingat eorum, quæ Mayerus sese demonstraturum est pollicitus. Nimirum S. Doctorem Traditionibus reclamare, indignari, & D. Pauli anathema in illos, id est, Tridentinos PP. contorquere?

Ægrotatio piissimè putatur pro supplicio

Concionator siue S. Scripturæ testimonio nihil proferat

2. Locus est Tomo 4. in Epist. ad Gal. Sed neque hic patrocinator tibi Mayerus? & utinam legisses paulò accuratius hunc Commentarium S. Doctoris, invenisses in illo ea, quæ præclare in te tuique similes quadrant. Ecce enim quod Paulus Galatis initio Epistolæ objicit, hoc ipse met unà & D. Chrysostomus, Luthero, & ceteris ejus simul tecum asseclis, quin omnibus ab Ecclesia Catholica Ro-

Mirandum
quòd tam-
citò Germa-
ni & ceteri
apostatae
à tot seculis
suscepto E-
vangelio Ca-
thol. Eccl.
sint trans-
lati in aliud
Neo-Evan-
gelium Lu-
theri, Calvi-
ni aliorum-
que Secta-
torum.

mana extorribus in faciem opponere posset : atque ego nunc eorum nomine meritò oppono. *Miror quòd sic tam citò transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi, in aliud Evangelium! quod non est aliud, nisi sunt aliqui, qui vos conturbant, & volunt convertere Evangelium Christi.* Miror inquā, O Germani, Angli, Dani, Sveci, Belgæ &c. quòd sic tam citò scilicet ab accepto Evangelio, & Christi fide, non ab alia Ecclesia, quàm Romana Catholica, aliquot abhinc seculis, *transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi* per viros Apostolicos à Romana sede missos, Augustinos, Ansgarios, Ottones, Lambertos, Henricos, Aeschilos, Sigfridos, quis verò omnes memoret? *in aliud Evangelium* novis confectis, & ex privato hominum cerebro modò natis Confessionibus fidei; *quod non est, re vera & de facto aliud*, quia unicum tantum, à quatuor Evangelistis conscriptum, & ab Ecclesia tot seculis receptum & traditum, *nisi sunt aliqui* idque non pauci, Lutherus, Zwinglius, Swenckfeldius, Calvinus, Menno, Socinus, Ariminus, Barclajus & sexcenti alii, *qui vos conturbant*, nec conturbare & convertere Evangelium desistunt. Quisq; enim illorum Evangelium jactitat, quisq; Evangelicam fidem docere se venditat, quisque Evangelicus dici & audire exambit, & tamen quisque illud aliter & aliter explicat, exponit, ad proprii sensus libidinem detorquet. seu ut D. Augustini verbis utar, *prout suus cuiq; autor est animus*: ut ita sub specioso Evangelii nomine perniciosum hæreseos virus incautis & simplicibus propinent & infundant mentibus. *Sic fistula dulcè canit, volucrum dum decipit auceps.* Sic & venator laqueos occultat, aut viridi ramo contegit, ut incautas feras, in suas trahat castes. Nam audi hæc ipsa planè verba, calamo scribenti eripientem

Chry-

Chrysostomum huiusmodi diaboli fraus est huiusmodi fraudi præ-
 nudos proponere laqueos, quibus venatur homines. Etenim texentes E-
 si dixissent, discedite à Christo Galatæ, vitassent eos velut vāgeli ro-
 impostores & corruptores. Nunc verò sinentes eos adhuc in men impu-
 fide manere, & interim fraudi prætexentes Evangelii no- nem impu-
 men impune summāq; audaciā perfodiebant domum, videli- ne perfo-
 cet iis quæ dixi obtentis velamentis, per hæc nomina celantes diunt Do-
 parietum perfossores. Quid manifestius dici potest de no- mum Ec-
 vis reformatoribus, aut veriùs perfossoribus Domus Dei clesiæ Chri-
 Ecclesiæ, Luthero, Calvino, Socino, ceterisque. Quam sti.
 tamen (pergit D. Chrysost.) suam imposturam appellabant
 Evangelium. Ita omnino & nunc Hæretici imposturas
 suas similiter Evangelium vocant. Et quod idem Doctor
 de Hæreticis illius temporis dicit, *Neg. hi recipiunt omnes*
Evangelistas sed unum duntaxat, quod ipsum tamen suo ar-
bitratu mutilarunt, commiscueruntq;: Huic quid simile
 videmus fieri à nostri temporis hæreticis: Nam & ii sa-
 crorum librorum Canonem constituunt, qui illis placet,
 non qui à majoribus tot seculis receptus; rejiciunt libros,
 quos volunt, acceptant quos itidem volunt, mutilantq;
 & commiscant, interpretantur, exponunt, glossemata
 addunt, quisque pro suo gustu, & palato: In luce sunt
 quæ dico, loquuntur id in quavis Secta, tot linguis, à tot
 viris impressa Biblia, eorumque inauditæ antehac inter-
 pretationes, expositiones, explicationes. Cuius rei etiam
 idem S. Doctor adfert causam. Nam quemadmodum (ait
 ille) oculus turbatus aliud pro alio cernit, ita mens pravaram
 cogitationum confusione perturbata idem pati consuevit. Ite-
 dem & qui laborant insaniā, alias pro aliis rerum species se
 videre credunt. Verum hac insania periculosior est, quam
 illa quæ noxam adfert, non in rebus intelligibilibus, non in

Hæretici
 fraudi præ-
 texentes E-
 vāgeli ro-
 men impu-
 ne perfo-
 diunt Do-
 mum Ec-
 clesiæ Chri-
 sti.

Impostu-
 ram suam
 appellant
 Evangelii.
 Evange-
 lium & S.
 Scripturam
 mutilant,
 cōmifceant.

Quæ cau-
 sa pravita-
 tis & confu-
 sionis hæ-
 reticorum
 in explicā-
 dis Scriptu-
 ris.

pupilla corpor alium oculorum, sed in oculis animi distortionem gignens. Et quia sunt aliqui hoc ævo, qui cum Catholicis agentes, dicunt se ab illis parum aut nihil dissidere, in ceremoniis tantum & adiaphoris esse discrimen: Sacerdotes & Doctiores impertinentes movere in scholis quæstiones, eò vel maximè quòd unus alteri de honoris sede per ambitionem cedere detrectet? Audiant & hi S. Doctorem graviter loquentem: *Ubi sunt inquit igitur hi, qui nos ut contentiosos damnant, eò quòd cum hæreticis habemus dissidium, diffident, nullum esse discrimen inter nos & illos, sed ex principatus ambitu proficisci discordiam. Audiant quid dicat*

Subvertunt Evangelium qui aliquid rerum novarum invehunt.

Paulus, nimirum illos subvertisse Evangelium, qui paululum quiddam rerum novarum invexerant. Isti verò non simpliciter pusillum quiddam innovârunt (loquitur de Arianis) nam qui pusillum? qui Filium DEI predicant esse creaturam?

Sed quod est omnium maximum immutant. Quod quidem totum servit inprimis Arianis tum veteribus, tum novis, à Socino, Serveto, &c. resuscitatis. Sed & Lutheranos,

Hæretici etiam nunc quod est maximum in Ecclesia Dei immutant.

Calvinistas, ceterosque tangit. Omnes enim quod est omnium maximum immutant: Nam & Ecclesiæ faciem sub nomine Evangelicæ reformationis aliam quàm fuerit ante per tot secula inducunt, & induunt. Et Avos, Proavos, Atavosque ac cæteros Majores condemnant, quin & Antichristi asseclas proclamant, & vitam cœlibem, statumque Spiritualem & religiosum tollunt, & sacras ædes vastant, & altaria profanant, quid multa? Sacra miscunt profanis, susque deque omnia invertunt. An non id quod omnium maximum immutant? Et quidem ita, ut quisque horum aliter & aliter Ecclesiam immutandi, reformatique jus sibi adscribat, & prætendat, atque adeò eam in mille Sectas milleque partes discindunt. *Et sanè ob hanc causam*

causam (ut adhuc aureum Os verè aureè loquens audiamus) deridiculi facti sumus & gentibus & Judeis dum Ecclesia in mille partes discinditur. Etenim si iis qui à Divinis præscriptis resilire conabantur, & paulò secùs quiddam quàm oporteret tentabant, mox ab initio fuisset conveniens adhibita increpatio, nequaquam nata fuisset hæc pestis, haudquaquam tanta tempestas Ecclesiam occupasset. Quàm verè idem dici potest de prætensa reformatione Ecclesiæ præteriti seculi, sed & de novis hoc seculo Quakerorum exsurgentibus Sectis? Quis verò harum reformationum fructus? quæ utilitas? nimirum ut rem hanc egregiè prosequitur idem S. Pater. *Has ob causas in tumultu & turbatione sunt res nostræ, adè ut qui discipuli esse debuerunt audientes* (Sci licet Ecclesiam, quam qui non audièrit effato æternæ veritatis tanquam *Ethnicus & Publicanus*, sit necesse, ejusdemq; Præsides quos qui audit, audit Christum, qui quæ illos spernit, spernit Christum.) *multa repleti mentis elatione everterint ordinem, & quæ erant superiora facta sunt inferiora.* Quisque enim horum Novatorum Ecclesiam, ejusdemq; Præsides, Episcopos, Pontifices, eorumque mores ac vitam judicant ac redarguunt, Sacerdotes detestantur, condemnant doctissimos quosque erroris, lapsus, atque extremæ ruinæ, ac vel ideò universæ Ecclesiæ reformandæ jus sibi prætoriâ censurâ arroganter vendicant ac vendicant. Verùm enim verò (audiatur porro S. Doctor) *Etiam si qui prasunt improbi forent, innumerisq; scaterent malis, nec sic quidem fas esset discipulo dictis non audientem esse.* Etenim si de Judæorum Doctõribus dictum est, quoniam super Cathedram Moysis sedebant, eos esse dignos, qui à discipulis audirentur, quanquam operibus erant tam malis, ut Dominus præceperit, ne illa imitarentur; quâ veniâ digni erunt, qui Ecclesiæ Præsules per gratiam Dei modeste

Ob Sectarum & hæresum dissidia deridiculi facti sunt Christiani gentibus & Judæis.

Ab initio hæresum pestes tollendæ.

Propter hæreses in tumultu & turbatione sunt res Christianorum.

Præsides et si improbi audiendi.

Nefas est
iudicare Do-
ctores &
Ecclesiae
Praefides.

viventes conspuunt & conculcant: Quodsi nefas est, ut alius alium iudicet, quanto magis fas non est iudicare Doctores? Iudicare Pontifices iudicare visibilia Ecclesiae visibilibus capita, Vicarios Christi, Successores Petri ipsam denique Ecclesiam?

Tandem S. Doctor descendit ad explicationem illorum verborum. *Sed etiamsi ego aut Angelus de caelo Evangelizaverit vobis prater id quod accepistis, anathema sit: adijcitque id quod tu Mayere allegas, ita ut haud sentias tibi ab eodem vulnus infligi, fortè sensum dum plùs sentis, quàm oportet sentire, sapientiamq; dum plùs sapis quàm oportet sapere, malò tuò, perdidisti? Audi ergo tenon Concil: Trident. ferientem Chrysostomum. Neg. dixit*

Si quis vel
paululùm
Evangelizaverit prater
Evangelium quod
accepit scilicet ab Ec-
clesia anathematiza-
tur à Divo
Paulo.

si contraria annuntiaverint, aut totum Evangelium subverterint, verùm si vel paululùm Evangelizaverint, prater Evangelium quod accepistis & etiamsi quidvis labefactaverint, anathema sint. Atque ita vide Mayere quo pacto D. Chrysost. non in Concil. Trident: sed potiùs in te tuique similes, inque alios Novatores Neo-Evangelicos fulmen anathematis còtorquet cum D. Paulo, qui etiamsi non totum Evangelium subvertitis certè evangelizatis prater Evangelium quod accepistis, scilicet à Catholica Romana Ecclesia, à SS. Patribus, ab antecessoribus vestris. Quan-

Haeretici
etiam Evā-
gelium sub-
vertit pro-
prios ei sen-
sus subji-
cendo.

quam & Evangelium subvertitis, quando quisq; vestrum proprios sensus ei subjicitis, illudque ad privati vestri spiritus crisin accommodatis, dumque illud solùm fidei regulam & iudicem esse vultis, vos ipsos regulas & iudices illo superiores, seu regulantes, applicantes, explicantesque illud in ordine ad hos vel illos fidei articulos statuendos, constituitis; universalis Ecclesiae cui Spiritus S. Doctor & Director est appromissus, universalitate, antiquitate,

tate, consensione, velut triplici funiculo, qui difficilè rumpitur concatenatæ, aut velut tribus inconcussis firmamentis consolidatæ, autoritate, in exponendis scripturis applicandisque ad hos vel illos fidei articulos prorsus repudiata. Quod quid est aliud quàm Evangelium aliud prædicare, quàm quod accepistis, quin subvertere Evangelium?

Denique quod ibidem Chrysostomus ait, quòd *Christus ipse inducat in parabola loquentem Abrahami (habent Moſen & Prophetas, si illis non crediderint, neq; mortuos resuscitatos audituri sunt) declarans se velle plus fidei habendum Scripturis, quàm si mortui reviviscant.* Id certè verissimū est, plus nimirum fidei scripturis habendum, at non ut ante dixerat Chrysostomus *tanquam colore ad mendacia sua tegenda adhibitis, non ad cupiditates suas, non ad propria cogitationum commenta & sensus detortis.* Quod tu Mayere, quod tuus Aurelianus Lutherus, quod Calvinus, quod Socinus, quod denique ceteri omnes Novatores fecere & faciunt; sed potius scripturis è mente & sensu Ecclesiæ universalitate, antiquitate, consensione firmatæ intellectis. Ac tandem & illud verissimum est, quo claudis hanc controversiam ex D. Chrysost. *Paulus (atq; in illo Christus cujus ille mentem agebat.) etiam Angelis è Cælo descendentibus præposuit scripturas, idq; valdè congruenter.* Scripturas, inquam, ut toties dixi, intellectas & expositas non à proprio, & privato cujusque spiritu, sed ab universali, antiqua, & consentiente Ecclesia, cui soli S. Spiritus appromissus datus, qui eam docet veritatem omnem, ei que adest usq; ad consummationem seculi. Atque ita videntur Mayere, quòd neque hic locus quidquam pro te militet? Etenim ne unico quidem verbo attigit Traditiones quòd eis reclamet, indignetur, anathema contorqueat in illos, qui ejusmodi quid vel hiscere ausi fuerint. Quomodo enim

Quo sensu D. Chrysostomus ait plus fidei Scripturis habendum quàm si mortui reviviscant. Controv. 1.

Quo sensu Paulus Scripturas etiam Angelis è Cælo descendentibus præposuit.

S. Chrysost. cum S. Paulo docuit Traditiones præter Scripturas.

enim id faceret, cùm eidem constiterit à Paulo aperte Traditiones esse relictas fidelibus de quibus manifestè loquitur I. Corinth. II. *Laudo vos Fratres quòd per omnia mei memores estis, & sicut tradidi vobis praecepta mea tenetis. Praecepta mea, non ait scriptis mandata, sed sicut tradidi, adeòque tradita praecepta praefer scripta intelligit, quod etiam nomen Græcum Παράδοσις id est Traditiones indicat, quod in vulgata legitur Praecepta : hocque ipso nomine traditionum utitur S. Chrysost. in Oratione 26. ad hunc locum expressè ponens : Sicut tradidi, vos traditiones meas tenetis.*

At verò ut id manifestius pateat nimirum S. Chrysost. docuisse Traditiones praefer S. Scripturam Apostolicas in Ecclesia dari, dabimus ex illo manifesta testimonia. Interim Mayere arrige aures, & de Sancto orthodoxo Patre saniozem ac veriozem sensum accipe.

Hæretici non Scripturis sed mendacio conteguntur illudque confirmat.

Restè de Divinis rebus sentientes, sic loquuntur quendam dñi Sancta Dei Catholica Ecclesia accepit scilicet à Majoribus.

Traditio Seniorum haud refellenda,

Tomo I. homil. in Psal. 118. m. f. 470. loquens de Hæreticis. *Nec ex Divinis literis locuti sunt, sed mendacio conteguntur, illudque confirmant : Quod etiam de hodiernis verè dici potest. Nos autem qui Evangelium sequimur & rectè de Divinis rebus sentimus, quemadmodum accepit Sancta DEI Catholica Ecclesia sic loquimur, & paulò post. Docet autem nos traditiones eas quas accepimus retinere (scilicet David illis verbis) Ego autem non derelinqui mandata tua.*

Et quia Sectarii objicere solent contra Traditiones Ecclesiae illum locum Matth. 15. ubi Christus Dominus exprobrat Judæis. *Quare etiam vos transgredimini mandatum DEI propter traditionem vestram.* Ideo audi S. Doctorem quomodo hunc locum explicat. Tom. 2. hom. 52. m. f. 181. *Nec quia Seniores sed quia vos dicitis, non dixit seniorum traditionem, sed vestram & post pauca. Non enim habet*

habet auctoritatem legis, quod ab hominibus adinventum est; Quocirca non legem sed traditionem horum iniquissimorum traditionem vocat. Verum quoniam non erat illa traditio legi contraria, quæ totis manibus comedere iubebat, aliam legi contrariam in medium adducit. Acqui traditiones Ecclesiæ Cathol. sunt traditiones Seniorum scil. Apostolorum eorundemq; Successorum, sunt ab hominibus quidem inventæ, sed à Spiritu DEI incitatis, non sunt hominum iniquissimorum, denique sunt tales, quæ non sunt legi contrariæ.

Et ne longum eamus, cum breve sit iter per exempli-
pla: accipe traditionem Apostolicam; in sacris mysteriis Sacrificii Missæ orandi pro mortuis consuetudinem à D. Chrysost. agnitam & perennaturæ memoriæ post se relictam. Tom. 4. in Epist. ad Philip. c. 1. serm. 3. ad fin. m. f. 497. *Non frustra hæc ab Apostolis sunt legibus constituta, ut in venerandis inquam atq; horrificis mysteriis memoria eorum fiat, qui decesserunt. Noverunt enim multum ad illos lucrì accedere, multum utilis. Eo enim tempore, quo universus populus stat manibus passis ac Cætus Sacerdotalis, & illud horrorem venerationis plenum incutiens Sacrificium, quomodo DEum non placabimus pro iis orantes, atq; id quidem de iis qui in fide decesserunt, & addit id ipsum DEum velle: vult enim DEus nos nobis mutuam auxilium adferamus,*

Traditio
Apostolica
est orare
pro mortuis
in Sacrificii mysteriis.

Meminit quoque S. Doctor Traditionis quæ fit per opera quæ est imitatio quædam Christi D. aut Apostolorum per vitam ac opera bona, ita ut è mente ejusdem dici possit, *Traditio alia Dogmatica, alia Pragmatica*, illa merè sola complectitur credenda seu articulos fidei, hæc agenda, seu vitam & actionem bonam ad imitationem à Christo & Apostolis dati exempli: & hujus quidem

Traditio
etiam per
opera da-
tur.

dem posterioris meminisse videtur Apost. ad Theſſal. 2. cap. 3. *Denuntiamus autem vobis Fratres in nomine Domini nostri Jesu Christi, ut subtrahatis vos ab omni Fratris ambulante inordinatè, & non secundum traditionem quam acceperunt à nobis.* Quæ verba S. Doctor Tom. 4. m. f. 613. ita explicat. *Ambulante inquit, hoc est vivente, & non secundum traditionem quam acceperunt à nobis, traditionem ait qua sit per opera & Dominus hanc semper dicit traditionem.* Idque ipsum confirmat. Tom. 4. in 2. Tim. 1. v. 13. hom. 3. m. f. 670. in verba illa *formam habe sanorum verborum, quæ à me audisti in fide*, sic ait, *non modò per literas, sed etiam verbis discipulo, quæ essent agenda dictavit, quod plurimis & aliis in locis ostendit dicens 2. Theſſal. 12. sive per verbum sive per Epistolam, quasi per nos missam: hoc & hic multò magis fecit, ne igitur minus aliquid doctrinam habere putemus plura illi (Timotheo) absq. scriptis tradidit quæ illi modo ad memoriam revocans dicit, formam habe sanorum verborum, quæ à me audisti.* Quid autem hoc sibi vult? *picctorum inquit, more imaginem tibi virtutis impressimus, & omnium quæ Deo grata sunt veluti normam, privatamq. formam tuæ indidimus animæ. Hoc igitur habeto firmiter, & sive de fide, sive de charitate, sive de castitate opus sit loqui ac definire, inde tibi exemplaria accipe.*

S. Pau-
lus Timo-
theo plura
absq. Scri-
pturis tra-
didit.

Ad extremum nihil clariùs de Traditionibus dici potest, quàm id quod legis Tom. 4. Comment. in Epist. ad Theſſal. 2. cap. 2. homil. 4. m. f. 611. super illa verba.

Non o-
mnia Apo-
stoli tradi-
derunt per
Epistolam.
Ecclesiæ
proinde
traditio de-
bet esse fide
digna.

Itaq. Fratres state tenete Traditiones quas didicistis sive per sermonem, sive per Epistolam nostram, ait, Hinc est perspicuum quòd non omnia tradiderunt Apostoli per epistolam: Sed multa etiam sine scriptis & ea quæ sunt fide digna. Quamobrem Ecclesiæ quoq. traditionem censeamus esse fide dignam, est traditio, nihil querat amplius. Quid

Quid ad hæc Mayere? Somniâsti tibi & Heidelbergero à D. Chrylostomo dictum *Scrutamini libros meos qui sententiam ferent.* Apparet tibi somnium hoc jocosum fuisse non rem seriam, aliàs credo te scrutatum fuisse libros S. Doctoris diligentius, id quod à me factum cernis: an fucum facere volebas adferendo aliqua ex S. Patre, quæ planè tuo proposito haud cohærebant? Jam te labore scrutandi librosejus libero, fide bonâ à me huc depromta, lege & agnosce sententiam contra te latam, fateâre ingenuè te aut ignorantem, aut fraudulenter egisse, (neque enim aliter judicare me jubent, tua scripta) palamq; velut in faciem sine fronte restitisse PP. Concilii Trident: eisdemq; objecisse, quod *Traditionibus quas approbant reclamet, indignetur, quin & D. Pauli anathema in illos contorqueat Chrystomus.* I nunc O bone vir & consensum Chryst. cum PP. Concilii Trident. dissensum verò à Lutheranis agnosce, adeoq; Chrystomum non Lutheranum, sed Romano-Catholicum stentoreâ voce ingenuâ etsi invitâ Minervâ coram tuo Auditore declama.

Mayerus
vel invitus
Traditiones Ecclesie agnoscat est necessesse.

CONTROVERSIA III.

De Immaculata Conceptione B.V.M. DEIPARÆ.

TAngit porrò hic Mayerus (nescio quo, uti & cetera, nexu, illo hæ quo apud Poëtam *amphora cæpit intrinui, cur urceus exit*) Quæstionem de Conceptione sine labe originalis peccati Sanctissimæ Virginis Deiparæ, ut scilicet (verba sunt oris & lingvæ ad effrenem diacacitatem asservæ) *bilem in nasum creet Mariæ amatorculus,* At noverit quòd bilis ejus quantumvis amarulenta, ne-

Mayerus
Catholicos
amatorcu-
los vocat.

quaquam nobis amabilem ac Dulcissimam DEI Parentem ingratam & insuavem reddat. Quin utinam & tuo pectori, Mayere vel unica dulcis, veriꝑ; amoris guttula insideret illius quæ *Mater est pulchra dilectionis*, Deoque, Christo ejus Filio, ac Superis omnibus est in amoribus, solis inferis, iisque qui saxo graviores eò tendunt, invisæ: vel sicenim te *calamus scribe velociter scribentis* benedicti ejus Filii Christi D. in Catalogo *generationum*, quæ illam *beatam dicunt*, reponeret.

Promisisti autem te commemoraturum quid *Chrysostomo super ea re videretur*, at promissio haud steristi: Nescio quid solum ex Melchiorre Cano, & Alphonso Salmerone Verborum, in *impudentissimum os* (ut tu inquis impudenter scilicet veteri diverbio, qualis quisque est, tales alios esse putat.) *Heidelbergeri ingerere* contendis. Verum id merum est nihil, aut quid Chimærae simile.

Quasi verò illi hæc verba scripta posteritati reliquerint? *Chrysostomus est unus ex illis qui Virginem Mariam ambrosiosam, & cupidam vanæ gloriæ, ac laudis exstitisse dicunt, & incredulam etiam aliquando.* Hinc verò concludis tanquam infallibilem & apodicticam sequelam. *Unde autem ha spina nisi à corrupta radice?* O Philosophum Aristotele subtiliorem! O Theologum ipsis Angelis sublimiorem! Verius dicam. O fallacem impostorem! & D.

Chrysostomo quòd talia protulerit; & Salmeroni, quòd talibus suas albo dignissimas calculo lucubrationes foedaverit, & denique Auditori ut talibus anilibus commentis fidem præberet: Nam quod attinet Salmeronem nullibi blasphema hæc verba apud illum reperiuntur, quamvis diligenter à me quæsitæ; Etenim dicis apud Salmeronem haberi Tom. 3. comm. in Epist. Paulinas Disp. 9.

Atqui

Falsò assignitur D. Chrysost. quòd B. V. M. ambrosionis & incredulitatis arguerit.

Apud Salmeronem verba Divi Chrysostomi haud reperiuntur.

Atqui cum non citaveris Epistolam difficile est ariolari, in quam ea verba legantur. Nihilominus tamen non reperiuntur in Epistola ad Galatas; quia Disp. 9. objectiones contra Catholicum sensum de justificatione per fidem & opera bona diluit, ubi etiam pro sententia Catholica D. Chrysostomum citat. Non in Epist. ad Ephes. ubi Disp. 9. explicat illa verba c. 4. *Obsecro itaq; vos ego vincetus in Domino.* Non in Epist. ad Philip. quia super hanc non habent Disp. nonam, ut nec sup. Ep. ad Coloss. Item ad Thess. Sed nec in Epist. ad Timoth. ubi in cap. 2. habet disputation. 9. Sed ibi pluribus de muliere præsertim Eva disputat Chrysostomumque aliquoties adducit, nihil autem habet de B. M. V. In 2. ad Timoth. Epist. non habet disp. 9. Sed solum quinq; ad Titum, ad Philom: quoque non habet Disp. 9. Neque tandem in Epist. ad Hebr. quidquam horum legitur.

Quis verò unquam cogitare, nedum proferre audeat? Divum hunc talia aliquando scripsisse, aut elocutum esse aureo suo ore, qui Sanctissimam Dei Parentem tantis effert encomiis, ut eam vocet *Virginem per cuncta mirabilem*. Ita enim Tom. 2. in cap. Matth. 1. hom. 4. m. f. 17. loquitur. *Erat enim illa Virgo per cuncta mirabilis, cujus virtutem Evangelista Lucas declarans refert, quod cum ab Angelo verba satis honorificæ Salutationis audisset, non semetipsam continuo, ut fit, in gaudium relaxavit, nec nimis credula nova dicta suscepit, sed honesta ac decenti trepidatione permota cujusmodi esset Salutatio illa? quasi- vit; Virgo igitur tanti pudoris & ponderis velexanimari potuisset, si tam grande sibi imminere cogitasset opprobrium.* Intelligis jam Mayere, quomodo Sanctus Doctor nobiscum amatorculus Divæ MARIÆ *Virginem per*

D. Chry-
sost. vocat
Dei Paren-
tem Virgi-
nem per
cuncta mi-
rabilem.

cuncta mirabilem, non ambitiosam, nec incredulam, ut tu confingis, aut somnias, facit? Quæ insuper cum ab Angelo verba Salutationis satis honorifica audisset, non semetipsum continuò ut sit scilicet ex ambitione & appetitu vanæ gloriæ & laudis in gaudium relaxavit; nec planè incredulam, etsi non nimis credulam, quod humilitatem modestiæ ac prudentiæ junctam denotat, appellet.

Quid quòd idem S. Doctor eam speciosiore & digniore censeat toto mundo Tom. 2 in cap. Match. 1. hom. 2. m. f. 308. *Verè enim (ait de Josepho) non cognovit eam ante cujus fuerit dignitatis, quæ unigeniti Dei facta fuit Mater, sed postquam peperit, tunc cognovit eam, quasi speciosior & dignior fuerat, quàm totus mundus, nam quem totus mundus capere non poterat, nec merebatur accipere, quasi in angustum cubiculum uteri sui sola suscepit.*

Speciosio-
rem & di-
gniore
vocat quàm
totus mun-
dus.

Adhæc illamhæc ambitiosam? illamhæc cupidam, gloriæ? illamhæc incredulam S. Doctor diceret? quam noverat plenam gratiâ, Spiritu S. superveniente repletam, virtute altissimi obumbratam, benedictam inter mulieres, beatam quæ credidit, per quam denique agnoscit nos vitam invenisse æternam? Tom. 1. hom. in Pl. 44. m. f. 356. *Virgo nos paradiso expulit per Virginem vitam æternam invenimus.*

Per B. V.
ait idem vi-
tam æter-
nam inve-
nimus.

Quis porrò Sancti mei Chrysostomi de Benedictæ Virginis Mariæ Immaculatæ Conceptione sensus fuerit? vel exinde innotescit, quia pluribus locis eam vocat *immaculatam, intaminatam* absolute & simpliciter. Tom. 5.

Intami-
natam &
omnis cor-
ruptionis
expertem
eandem di-
cit.

Orat. 1. in Annuntiationem m. f. 909. *Missus est incorporeus servus ad intaminatam seu immaculatam (hæc enim idem significant ex Græco) Virginem, missus est immunis à peccato ad eam quæ corruptionis omnis experta erat.* Notandum

dum quòd S. Pater eam vocet *omnis corruptionis expertem*: quid igitur impedit ut dicatur omnis tam corporis, quàm animæ corruptionis expertem etiam in sua Conceptione? eam certè mentem fuisse S. Patris, non est dubitandum, qui tantis encomiis offert hanc nunquam satis laudandam, ac beatam dicendam ab omnibus generationibus DEI Parentem.

In Liturgia enim sacra Tom. 2. m. f. 545. hujus pretiosissimæ Parentis meminit, vocatque illam *incontaminatam* seu immaculatam aliquoties. Defende inquit *Serva miserere, custodi nos Deus gratiâ tuâ Sanctissimæ & incontaminatæ, super omnes Benedictæ, gloriosa Domina nostra Deipara & semper Virginis Mariæ cum omnibus Sanctis memoriam agentes: Nos ipsos, & invicem, & omnem vitam nostram Christo Deo nostro commendemus. Item repetit infra, Sanctissimæ incontaminatæ super omnes benedictæ &c.*

Item sanctissimam incontaminatam & super omnes benedictam.

Ibidem f. 548. m. Præterea offerimus tibi rationalem hunc cultum &c. præcipuè pro Sanctissimâ immaculatâ super omnes benedictâ Domina nostra Deipara & semper Virgine MARIA, ut verè dignum & justum est glorificare Te Deiparam, & semper Beatissimam, & penitus incontaminatam Matrem Dei nostri honorabiliorem Cherubim, & gloriosorem incomparabiliter Seraphim quæ extra corruptionem DEUM peperit verè Deiparam Te magnificamus. Ave gratia plena &c.

Item honorabiliorem Cherubim & gloriosorem Seraphim incomparabiliter

Viden' Mayere, quomodo hanc Beatissimam Dei Parentem vocat. Sanctissimam, immaculatam, super omnes benedictam. Ergo & super Jeremiam & Joannem, de quibus Scriptura testatur, quòd in utero Matris sint sanctificati, adeoque Beatissima Virgo non tantum sanctificata post peccatum originale, ut illi, sed & præservata ab illo. Vide quomodo vocat semper Beatissimam, & pe-

Expenditur verba D. Chryso. stomi pro Immaculata Conceptione B. V. M.

nitus incontaminatam. Ergo & in prima Conceptione aliàs si vel unico illo instanti primo suæ Conceptionis fuisset labe originalis peccati foedata, non fuisset verum id, quòd D. Chrysostomus aureo suo ore de illa protulit *Semper Beatissima, nec penitus incontaminata. Sanctissima item immaculata, super omnes benedicta*, quia de illo instanti temporis quo originalis peccati labem incurrisset, verum fuisset dicere; pro illo instanti, vel pro illo quo concepta est tempore fuit in peccato originis, Ergo non fuit semper Beatissima: quia nemo, beatus multò minùs beatissimus in peccato. Ergò nec *penitus incontaminata, nec sanctissima, nec immaculata, nec super omnes benedicta*, quin fuisset, ut omnes ceteri mortales, pro illo instanti Conceptionis in peccato Adæ maledicta. Et quamvis supponeretur ab illo peccato purgata, seu sanctificata, nondum per hoc constitueretur *Super omnes benedicta*. Siquidem etiam Jeremias & Joannes fuere in utero matrum sanctificati. Neque insuper *honorabilior Cherubim, nec gloriosior incomparabiliter Seraphim* rectè à S. Patre diceretur: Si enim anima illius vel unico instanti in Conceptione sua labem originalis peccati contraxisset, fuissent adhuc illà honorabiliores Cherubim, & gloriosiores Seraphim, quia hi nullà unquam peccati maculà foedati sunt. Neq; valet si dicas hæc omnia à S. Patre in laudem Divæ Virginis dicta ratione Maternitatis DEI. Etenim S. Pater absolute prædicta omnia eidem attribuit: & sic ita sanè quòd respectu Maternitatis DEI sit *semper Beatissima, penitus incontaminata, super omnes benedicta, honorabilior Cherubim*

Ratione
Maternitatis
Dei decebat
B. V.
M. concipi
sine macula
originali

&c. Cur igitur respectu ejusdem Maternitatis non fuisset in primo suæ Conceptionis instanti à peccato originali libera? Si enim eò quòd Mater Dei esset futura, Deus etiam voluit eam esse *semper beatissimam, super omnes benedictam, honorabiliorem Cherubim, gloriosorem incomparabiliter*

litter Seraphim cur non ea propter etiam voluisset in sua Conceptione à labe peccati originalis prorsus immunem? Imò si non voluisset immunem, haud possent è vero, & absolutè, ac simpliciter ea omnia eidem attribui, quæ illi à S. Chrysostomo attribuuntur. Neque ad extremum id, quod dicit D. Chrysost. *citra corruptionem Deum peperisse*, verum foret: nam etsi in Cōceptione ipsius Christi D. non fuerit corrupta, sed semper Virgo ante, in, & post partum incorrupta permaneret: nihilominus tamen in sua prima Conceptione fuisset corrupta, si in peccato originali fuisset concepta. Adeòq; de illa verum fuisset dicere, illa quæ in sua Coceptione fuit corrupta peperit filium Dei. Consequenter verum esset dicere Christus Dominus habuit Matrem corruptam: Ex corrupta aliquando matre conceptus, & natus est Christus: Ex corrupta matre assumsit carnem: VERBUM CARO FACTUM EST ex carne corruptæ Matris &c. quod magnam inconuenientiam, & indecentiam supponit: Siquidem Scriptura sacra ait *Gloria hominis ex honore Parentum & dedecus filii Pater sine honore Ecclesi. 3. v. 13.* Decebat enim & Patrem æternum Filio suo prædestinare, ac Filium Dei eligere atq; assumere, talem matrem; ex qua humanam carnem sumaturus erat, quæ penitus esset incorrupta, incontaminata, immaculata, atque ab omni peccato tam mortali, quàm veniali, tam actuali, quàm originali prorsus libera & immunis. Et quia id non erat impossibile, ut & omnis sapientia DEI talem ab æterno inueniret, ac prævideret, & ordinatissima voluntas ejus præordinaret & præligeret, & Omnipotentia denique absolutissima talem in tempore crearet, ac produceret Matrem, pium, rationabile, congruum atque conueniens est sentire & credere, quòd de facto & Sapientia Dei talem sibi Matrem ab æterno adinveniret, & voluntas prædestinaverit, & omnipotentia in tempore creaverit.

B. V. Dei-
param et-
iam in pri-
mo instanti
Conceptionis
sue in-
corruptam
esse dece-
bat.

Immaculata
Conceptio
illius non
repugnat
Div. Sapi-
entiae nec
voluntati
nec omni-
potentiae.

Quod

Nec mu-
neri Re-
demtionis
Christi D.

Quod ipsum nec muneri Redemtionis Christi repugnat, cum enim aliorum omnium hominum sit Redemptor curativus, poterat suæ Matri ex speciali gratia, & extraordinario privilegio se se præservativum exhibere, ut ita sibi dignam se Matrem efficeret, qualis nec sapientiæ, nec voluntati, nec Omnipotentia Divinæ repugnabat; imò qualem non efficere, nec habere Matrem Filium Dei omnino dedecorebat, ut immaculatissimam Matrem cum posset & sapientia invenire, & voluntas eligere & omnipotentia creare, id tamen de facto haud fecisset.

Nec ef-
fatio Pauli
omnes in A-
dam peccaverunt.

Neque verò id etiam D. Paulo effatio *Omnes in Adam peccaverunt* contrariatur; id enim verum est de iis, qui in Adam tanquam in capite, quoad originale peccatum vel innocentiam comprehendebantur. Jam autem congruum & decens erat, ut benedicta Virgo MARIA per singulare & extraordinarium privilegium à Christo Domino Filio suo eximeretur ab hac comprehensione seu continentia in Adam, idque propter titulum & dignitatem Maternitatis Dei excellentissimam, quæ è mente S. Chrysost. atque aliorum SS. PP. & Doctorum Ecclesiæ supra omnem rationalem creaturam tam humanam quàm Angelicam à Deo est evecta.

A com-
muni lege
mortis ex-
empta velut
Esther.

Et sanè invenit tantam gratiam Regina Esther apud Regem Assuerum ut ei dixerit. *Non morieris, non enim pro te, sed pro omnibus hac lex constituta est* c. 15. 13. Adeoque à communi aliàs lege singulariter sola Esther exempta fuerit. Cur non & benedicta filia Patris, Mater Filii, Sponsa Spiritus S. eam gratiam invenisset apud Deum, ut DEUS eam ab universali illa lege mortis ob esum pomi in paradiso latâ per singulare privilegium eximeret, promitteretque ei. *Non morieris, non enim pro te Matre mea, sed*

ſed pro omnibus hæc lex conſtituta eſt. Angelus Gabriel os & Orator Dei inquit ad eam: *Inveniſti gratiam apud Deum*, qualem & quantam gratiam? Talem & tantam, quali & quanta nulla inter mortales major dari puræ Creaturæ, nec apud Deum inveniri poteſt. Nempe gratiam Maternitatis Dei. Sequitur enim: *Ecce concipies & paries filium &c.* Quæ majorem gratiam invenit apud Deum, cur non inveniret minorem? qualis eſt immaculata conceptio reſpectu Maternitatis.

Egreſſe hanc rem pertractant cùm alii Autores, tum Petrus Galatinus de Arcanis Catholicæ veritatis L. 7. cap. 3. & reliquis. Cap. 6. ad fin. inter alios SS. PP. Græcos citat & D. Chryſoſtomum. Hanc opinionem de Immac. Concept. B. V. M. tanquam veriſſimam & indubitatam credidiſſe, aitque inejus rei ſignum Feſtum de Immac. V. Concept. per annos ſerè mille celebratum.

Audiamus jam SS. PP. quomodo ſupra omnem creaturam rationalem vi & titulo Maternitatis Dei eveſtam agnoſcant, & inprimis D. Chryſoſt: quidem Homil: in Hypopante Domini apud Jodocum Coccium Theſauri Cathol. Tom. 1. lib. 3. p. 264. quam etiam citat Metaphraſtes, legitur etiam in officio Romano infra octavam Feſtorum B. M. V. quarta die in ſecundo Nocturno: ita ait.

Magnum revera Virgo hæc mundi miraculum eſt. Ecquid enim in rerum univerſitate queat hac majus & ſublimius inveniri? Sola hæc cælum & terram amplitudine ſuperavit. Quidnam illa ſanctius? non Prophetæ, non Apoſtoli, non Martyres, non Patriarchæ, non Patres, non Angeli, non Throni, non Dominationes, non Cherubim, non Seraphin, non aliud denique, quippiam inter creatas res, viſibiles aut inviſibiles unâ hæc majus aut excellentius, inveniri poteſt. Hucusque Chryſoſt.

B. V. Dei.
param ſuper omnes
creaturas
eveſtam
agnoſci D.
Chryſoſt.
mus.

B. V. M.
miraculum
mundi
magnum.

H

Idem

Agnoscit
& D. Gre-
gorius M.

Idem verò confirmat & D. Gregorius Min Lib. 1. Reg. cap. 1. *Potest montis nomine Beatissima semper Virgo MARIA Dei genitrix designari, Mons quippe fuit, quæ omnem electa Creatura altitudinem electionis suæ dignitate transcendit, & paulò post. Mons quippe in vertice montium fuit, quia altitudo MARIE super omnes Sanctos refulsit.*

Agnoscit
& D. Augustinus.

At audiamus & D. Augustinum manifestius ex Augustissima dignitate Maternitatis Filii Dei inferentem B. V. M. ab omni peccato immunitatem? Sic enim ait L. de Nat. & Grat. cap. 36. *Excepta S. Virgine Maria, de qua propter honorem Domini nullam prorsus, cum de peccatis agitur, habere volo questionem: Unde enim scimus, quòd ei plus gratia collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere & parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum, hac ergo Virgine excepta, si omnes illos Sanctos & Sanctas cum hic viverent congregare possemus, & interrogare utrum essent sine peccato, quid fuisse responsuros putamus? utrum hoc quod Pelagius dicit, an quod Joannes Apostolus? Rogo vos quantalibet fuerint in hoc corpore excellentia Sanctitatis, si hoc interrogari potuissent, nonne unà clamassent: si dixerimus quia peccatum non habemus nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est. Joann: c. 1. Quàm præclare cum hac S. Aug. sententia consonat Concil: Tridentinum Sess. 5. in decreto suo de peccato originis. Beatissimam & immaculatam Dei Genitricem comprehendere non esse suæ intentionis declarans.*

Lutherus agnos-
cit B. V. M.
ab originali
peccato
preservatam
titulo Ma-
ternitatis
Christi.

Quid quòd ipse Lutherus ex Maternitate B. M. V. inferat ejusdem sine macula originali conceptionem: ita enim ait in Haerrat seu Postilla in Epist. & Evang. Basilæ per Joannem Herongium An. 1546. mense Martii impressa fol. 375. p. 1. *Dignum etiam & iustum erat hanc personam ab origi-*

originali peccato præservari, de qua Christus erat sumiturus carnem, quæ omnia peccata superavit.

Paulò ulterius hanc materiam pertractavi, tum ut meo innumeris titulis Immaculatæ ac Pretiosissimæ Parenti Dei obstricto affectui indulgerem, meque illius, quam SS. adoranda ipsa Trinitas intimè adamavit, non amatorculum solùm, sed & amatorem contra Mayerum ejusdem osorem pleno ore, quantumvis omnium infimum ingenuè contestarer, cujus singularem incontaminatæ ac immaculatæ Conceptionis honorem etiam vitæ ac sanguine meo tueri ex animi voto paratum me exhibeo: tum ut vindicias mei S. Patris Chrysostomi Immaculatæ Disparæ Conceptioni minimè repugnantis, quin eandem propugnantis contra juratum ejusdem hostem Mayerum palam orbi facerem. Tum denique ut eidem eique similibus omnem hanc in quæstione scrupulum eximerem, ad sanioresque mentem & sensum de Divæ hujus Virginis Dei Parentis Conceptione concipiendum reducerem. Quod cum non humanæ sit industriæ, sed potius Divinæ à Patre luminum gratiæ, Tu ipsa Augustissima Regina cœli & terræ Mater Dei apud tuum dilectissimum Filium id impetrare digneris. Te proinde aureo Chry-

Oratio D.
Chrysosto-
mi ad B. V.
M.

Ave igitur Mater, Cælum, Puella, Virgo, Thronus, Ecclesiæ nostræ decus, gloria & firmamentum assidue pro nobis precare JESUM Filium Tuum & Dominum nostrum, ut per te misericordiam invenire in die Judicii, & quæ reposita sunt ius, qui diligunt DEUM, bona consequi possimus, gratiâ & benignitate Domini Nostri JESU CHRISTI, cum quo Patri simul, & Sancto Spiritui gloria, honor, & imperium nunc semper in secula seculorum Amen. Citato loco supra apud Jodocum Coccium.

H 2

CON,

CONTROVERSIA IV.

De Justificatione.

§. I.

Status Controversia proponitur & componitur amicè Controversia. Hæc est illa Controversia, quâ certo ictu se cor petere, quâve quadrato agmine Tridentinos à se invadi, arroganter gloriatur Mayerus: ad cujus rei confirmationem adducit Canonem Concil. Trident. Sess. 6. Sed mutilum. Si quis dixerit sola fide impium justificari, anathema sit. Jam autem hic Canon. 9. ita sonat fusiùs. Si quis dixerit impium sola fide justificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad justificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse, cum sua voluntatis motu preparari atq; disponi anathema sit. Deinde falsò imponit justificationem quadrato agmine à Tridentinis Sess. 6. invadi, quid enim rectiùs, ac salubriùs de justificatione dici potest eâ doctrinâ quam Tridentini PP. posthumis reliquere? Legisset sanè totam Sessionem, invenisset in illa cap. 1. nullam naturæ, nullam legi vim tribui ad justificandos homines: advertisset ad dispensationem & Mysterium adventûs Christi cap. 2. & ad justificationem per illum solum cap. 3. Incurrissent ei in oculos (ut cetera taceam) quæ eandem justificationem concernunt. Modus item præparationis cap. 6. Quid sit & quæ causa ejusdem. Tandem & hoc, pro quo tanquam pro aris & focis decertat, nempe hominem gratis per fidem justificari, didicisset ex cap. 8. quo nimirum sensu ex perpetuo Ecclesiæ consensu ea verba sint accipienda: sic

Mayerus
Canonem
Conc. Trid.
nonum de
justificatio-
ne mutilū
adfert.

Falsò im-
ponit Tri-
dent. PP.
quòd qua-
drato agmi-
ne invadant
justificatio-
nem.

Doctri-
na Concil.
Trident. de
justificatio-
ne breviter
attingitur.

siceum loquitur. Cùm verò Apost: dicit Rom. 5. *Justificari hominem per fidem & gratis* ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesia Catholica consensus tenuit & expresse, ut scil. per fidem idè justificari dicamur, quia fides est humana salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis, sine qua impossibile est placere Deo Heb. 11. & ad filiorum eius consortium pervenire: gratis verò justificari idè dicamur quia nihil eorum, quæ justificationem præcedunt, sive fides, sive opera, ipsam justificationis gratiam promeretur: sic enim gratia est, jam non ex operibus; alioquin ut idem Apostolus inquit: Gratia jam non est gratia. Roman. 11. Eph. 2. Tit. 3.

Quo sensu Apost: dicit nos gratis justificari per fidem explicatur à Tridentino Concilio.

Legisset hæc inquam Mayerus & doctrinam Tridentini Concilii melius percepisset, & eandem sincerius adduxisset & denique contra eandem ex Divo Chrysostomo temerè aciem haud instruxisset.

Etenim hæc est vera & genuina doctrina Concilii Tridentini & omnium Catholicorum de Justificatione: videlicet fidem justificare, tanquam humana salutis initium, fundamentum, originem, & radicem justificationis: Jam autem Spes, charitas DEI, & proximi, pœnitentia, ceteræque virtutes, suffragantur, cooperanturque fidei ad justificationem semel acceptam tum augendam, tum conservandam, tum denique per peccatum lethale amissam, iterum recuperandam. Nam ut inquit Trident. ibid. cap. 7. *Fides nisi ad eam spes accedat, & charitatis neque unit perfectè cum Christo, neque corporis ejus vivum membrum efficit, quâ ratione verissimè dicitur fidem sine operibus mortuam esse. Jac. 2. Et in Christo JESU, neque circumcisionem aliquid valere, neque præputium, sed fidem, quæ per charitatem operatur. Gal. 5.*

Ipsa.

Ipsaque opera bona fidelium habent vim meritoriam non in se & ex se præcisè, quâ ab homine simpliciter procedunt, neque enim ut ait Concil. Trident: *propria iustitia nostra, tanquam ex nobis propria statuitur*. Sed quâ ab homine fidei proficiuntur, id est habente fundamentum, initium, & radicem justificationis, fidem; per quam Christo tanquam arbori bonæ implantantur, aut velut palmites sunt in vite, & à vite succum gratiæ trahunt, eidemque velut capiti membra junguntur. *Etenim ipse Christus JESUS* (verba sunt Tridentini) *tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites in ipsos iustificatos jugiter virtutem infundit*, adeò ut opera fidelis hominis bona sint & meritoria iustitiæ, & vitæ, non in, & ex se, sed ex & in Christo, & per Christum tanquam in capite, ac vite, causaque efficiente & meritoria omnis boni: quapropter dicere possunt cum Apost. *Vivo ego, jam non ego, vivit verò in me Christus*, ut id ipsum fusiùs declarat Trident. ibid. cap. 16. Ac per consequens dicere possunt, *operor ego, jam non ego, operatur verò in me Christus*, illi enim operatio tribuenda cui & vita seu causa operationis vitalis.

Porro tota hæc Controversia de Justificatione per fidem sic facilitari & decidi posset pro amica compositione partium. Atq; in primis prænotandum est, quòd Lutherus legendo cap. 11. ad Gal. vers. 15. ubi D. Paulus ait. *Non justificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Jesu Christi*, per τὸ nisi intellexit solam fidem, indeque sumsit libertatem, aut veriùs licentiam illi ad Rom 3. v. 27. *Arbitramur hominem justificari per fidem adjiciendi τὸ solam sine operibus* atque eodem sensu & alios textus ut Eph. 2. v. 9. Philip. 3. v. 9. intorquendi, ubi tamen nimirum in primo textu

Unde Lutherus sum-
sit occasio-
nem in illo
Rom. 3. 27.
arbitramur
hominem
justificari
per fidem
adjiciendi
τὸ solam.

textu non est *sola*, sed *nisi* id est *sed*: græcum enim εἰ μὴ respondet Hebræo כִּי id est *verum, verumtamen*, ut advertit hic Cornel. à Lap, adeoque *nisi* est adversativum ob antithesin fidei & operum quam Paulus inibi facit. Deinde S. Paulus excludit hic opera legis antiquæ, non autem opera legis novæ, Legis gratiæ, quæ fidem Christi suapte naturâ comitantur, & stipant tanquam individui comites & sodales jurati, præsertim spes & charitas, sed & ceteræ virtutes, quæ ex illa fluunt & nascuntur tanquam boni fructus ex bona arbore, aut filix ex matre.

Sed dato etiam non concessio S. Paulum inibi loqui de sola fide & de operibus novæ legis, tota hæc controversia sic amicè decidi posset. *Fides sola justificat sine operibus bonis*. hoc sensu, quia *sola est fons, origo, caput, radix, initium, primum quid in linea justificationis, fundamentumq; salutis* & hoc concedimus non competere operibus bonis etiam novæ legis. Fides autem sola non justificat, hoc sensu, quasi præsupposito hoc fundamento, hac radice fidei ceteræ virtutes præsertim Theologicæ spes & charitas, aliæq; bona opera à ratione justificationis excludantur, neq; ad structuram, ut ita dicam, justificationis, & salutis nostræ cum fide unâ concurrant. Etenim ad completam, perfectam, totalem, & adequatam rationem justificationis & salutis etiam hæc requiruntur. Imò legaliter & ordinariè loquendo fides non justificat, quin implicite saltem, & spes, & charitas justificet; cum enim ex infideli, quis conversus & factus fidelis credit in Christum, & hac fide supponitur justificari, virtualiter saltem & implicite (quanquam id etiam formaliter & explicitè fieri possit, fiatq; ordinariè) etiam sperat, & diligit, quin & de præterita infidelitate pœnitèt: hinc fit ut etiam partiali-

Amica
Compositio
Controversiæ
de Justificatione.

Sola fides
justificat
tanquam
fundamentum
initium
& radix
justitiæ & salutis.

Ceteræ autem
virtutes
præcipuè
spes & charitas
tanquam
complementum,
perfectio, ac cetera
summatio
justitiæ & salutis.

ter

ter hæ virtutes ac bona opera, concurrant ad rationem justificationis & salutis, ad rationem, inquam, adæquatam completam seu perfectam justificationis, quantumvis ratio originis, initii, & fundamenti inaequat penes solam fidem. Quod vel exinde manifestè patet, quia sine his virtutibus ratio justificationis esset imperfecta & incompleta, adeoque nulla; quia *bonum* ut dicimus in scholis, *ex integra causa*, *malum ex singulis defectibus*. Etenim si infidelis convertendus, solum actum fidei in Christum exerceret, & nullo modo vellet elicere actum spei, aut si eliceret quidem actum spei unà cum actu fidei, charitatis tamen nollet elicere, vel etiam nollet deestari præteritam infidelitatem, de illaque poenitere, talis nullo modo justificaretur, nec fieret verè fidelis plenè & adæquatè justificatus, neque illi quidquam prodesset ad justificationem, credere solum, & non sperare nec amare Christum, nec poenitere de præterita infidelitate ceterisque peccatis. Quod ipsum inde patet: Justificatio enim infidelis, est quædam aversio ab infidelitate ceterisque; peccatis quæ secum trahit illa, & conversio ad Deum incommutabile & summum ac infinitum bonum. Hæc autem ut sit vera & salvifica, debet esse totalis, completa, adæquata & perfecta; talem enim Deus requirit ab hominibus, quod ipsum designant repetita sæpe in Scriptura verba: ut *diligamus, quæramus, serviamus Deo ex toto corde & ex tota anima &c.* Deut. 4. v. 29. 6. v. 5. 10. v. 12. 11. v. 13. 13. v. 3. 26. v. 16. 1. Reg. 7. 1. &c. Matth. 4. v. 11. Totalis autem non potest esse, nisi sit secundum totalitatem animæ rationalis. Totalitas autem animæ rationalis dicit & intellectum & voluntatem. Si igitur fieret conversio ad Deum per solam fidem, fieret solum secundum unam partem, ut ita dicam, animæ, nimis

Justificatio infidelis debet esse totalis completa & perfecta conversio ad Deum.

mirum intellectum, quia fides tenet se penes intellectum, fides enim est lumen seu donum supernaturale, quo intellectus illustratus firmiter assentitur, & adhæret objecto à Deo revelato, adeoque esset hæc per solam fidem conversio partialis; ut igitur sit totalis & completa seu perfecta, requiritur ut conversio sit ad Deum etiam secundum alteram partem animæ, nempe voluntatem; tunc autem secundum voluntatem etiam erit, quando voluntas etiam id quod suum est ager, nimirum actum spei, & charitatis præcipue eliciet. Hi enim actus seu motus animi tenent se penes voluntatem, voluntatis enim est sperare in infinita bonitate, misericordia & fidelitate Dei in promissis, & amare Deum summe & infinite bonum, atque amabilem &c. Quod si igitur sola fides eliciatur in Christum ab infideli, & non eliciatur saltem implicitè & virtualiter etiam spes & charitas; non erit tunc infidelis illius conversio totalis, adæquata, & perfecta, quia non erit secundum alteram animæ partem, quæ totalitatem animæ ingreditur scilicet secundum voluntatem; Quod si non erit perfecta & totalis conversio ad Deum, neque erit perfecta & totalis justificatio. Ergo à primo ad ultimum ad perfectam adæquatam & totalem justificationem requiritur non tantum fides, sed & reliquæ virtutes spes & charitas. Saltem, ut dixi, virtualiter & implicitè, ut scilicet convertendus infidelis, vi præsentis conversionis, si interrogaretur, annon tantum credat, sed etiam speret in Christum, illumque ex toto corde amet? paratus sit hic & nunc respondere, spero, amo, &c. Quod si non esset paratus id respondere, sed potius oppositum, nimirum non spero, non amo; illius conversio, adeoque & justificatio nulla foret: quia scilicet

Per solam
fidem so-
lùm est se-
cundùm
intellectu.

Per spem
autem &
charitatē,
est etiam
secundum
voluntatē.

Si infide-
lis solam fi-
dem habeat
& non ha-
beat spem
& charita-
tem saltem
conversio
erit solùm
secundum
intellectum
& non se-
cundum
voluntatem
adeoque non
erit totalis
& perfecta
conversio
consequen-
ter non to-
talis justifi-
catio.

licer non esset totalis & perfecta, ob defectum ejus, quod ad rationem totalitatis & perfecti requiritur, nimirum ex parte voluntatis spei & charitatis actus. Siquidem, ut dictum bonum, seu perfectum ex integra causa, malum ex singulis defectibus.

Totus hic
discursus in
compendiū
redigitur.

Brevissimè igitur dico fides sola justificat sine operibus *tangquam sens, origo, radix, initium, fundamentumq; justificationis, & salutis*, & hoc concedit Concilium Tridentinum, omnesque Catholici, ut supra vidimus. Fides non sola justificat, *tangquam complementum, & consummatio justitiæ*, sed etiam spes, charitas, utpotè ad completam, adæquatam, totalem, & perfectam rationem justificationis, & salutis requisitæ; & hoc ipsum dicit, & docet Concilium Trident. atque Catholica Ecclesia. In quo si consentiant Adversarii, uti merito consentire debent, omnis cessabit controversia, paxque erit unica summis anteponenda bonis. Etenim quidquid adversarii adducunt ex S. Scriptura pro *sola fide* justificante, id hoc solum evincit, quod fides sola *tangquam initium, fundamentum, & radix* iustificet: Quidquid verò adfertur ab Autoribus Catholicis ex Scriptura S. pro justificatione non solius fidei, sed & operum, id hoc solum probat, quod illa opera ad *completam, adæquatam, & totalem, ac perfectam rationem justificationis* requiratur: & hoc sensu censendus est D. Jacobus dixisse, *fides sine operibus mortua est.* &c: Et D. Paulus. *Si charitatem non habeam, esse fidem habeam &c. Nihil sum, &c.*

Quamquam & illud hic notandum est quomodo hæc propositio, *Fides sola sine operibus bonis* iustificat se ipsam implicet. Etenim non est dubium quin ipsa fides sit opus bonum, quod etiam agnoscit S. Paulus 2. Thess. 1. 11. ipsam

Ipsa fides
est opus
bonum.

ipsam fidem vocans *opus fidei*: si est opus bonum, ergo fides sine bono opere absolutè & simpliciter loquendo non justificat, quia alias justificaret sine seipsa. D. Chrysostomus quoque ipse fidem vocat opus bonum ut inferius dicitur. Nisi fortè dicas, quòd dum doceas fidem justificare sine operibus, te loqui de operibus distinctis à fide; sed & sine his eam haud justificare completè & totaliter hic ostenditur.

Sed descendamus tandem ad allegationes Mayeri pro sola fide justificante absolutè & simpliciter sine operibus ad perfectionem, & complementum justitiæ & salutis, requisitis: adducit autem ex Tomo 4. tres.

S. II.

Respondetur ad allegationes Mayeri.

1. Locus est ex Epist. ad Roman. cap. 3. m. f. 26.

Qua porro fidei lex est? per gratiam servari, hoc loco potentiam Dei ostendit quòd videlicet non servavit solum, sed & justificavit, & in gloriationem duxerit operum quidem nihil indigens, sed fidem tantum exigens. Ubi Mayerus

totam vim ponit in his duabus voculis, *fidem tantum*, sed hæ minimè illi patrocinantur. Lege enim totum

contextum verborum, videbis quia S. Doctor nihil agit de operibus novæ legis, sed legis antiquæ, quòd scilicet nihil operum antiquæ legis, per novam sublatæ à Judæis & gentibus conversis ad Christum exigat Paulus, & eum explanans Chrysostomus, nisi tantum fidem in Christum, quæ utique ut dixi, est *initium, fundamentum, & radix justitiæ, & salutis*. Dixit enim paulò ante. *Is enim* (Christus) *sic fide salutem affert quasi illa omnia.* (Supple legis veteris opera) *refutata, iam & convicta forent.*

Opera
legis antiquæ ad justificationem minimè conducunt.

ubi etiam ex D. Paulo apertè redarguit fiduciam, & gloriationem Judæorum supra Gentes ex operibus legis. Quod ipsum tum ex hac hom. 7. tum ex anacephaleosi illius ad finem patet. Ait enim: *Tria igitur hic demonstravit (Paulus) & quòd sine lege fieri potest, ut justificeris, & quòd hoc non potuit ipsa lex, & quòd fides cum eadem lege non pugnat.* De operibus igitur hic legis veteris agit S. Pater.

Quo sensu
Paulus dicat
hominem
justificari
tantum per
fidem.

2dus Locus est ex Ep. ad Gal. cap. 2. m. f. 4. 17. *Sci- entes quòd non justificabitur homo ex operibus legis, sed tan- tum per fidem Jesu Christi.* Hæc verba non sunt Chry- sostomi sed D. Pauli, ubi hoc solum notandum, quòd illa S. Pater non legat, ut in vulgata leguntur, e- tenim in vulgata pro *to sed tantum* habetur *nisi*. U- trumque autem idem ferè sonat. Hac tamen lectione Chrysostomus non adstruit fidem tantum justificare absque operibus, legis gratiæ, sed absque operibus legis scriptæ: id enim manifestè & Pauli contextus & Chry- sostomi expositio loquuntur. Et insuper ex superabun- danti dato, quòd per fidem tantum justificetur homo, intelligendum id de fide, in quantum est *initium, funda- mentum, radix*, non in quantum dicit rationem *totalita- tis, completionis, perfectionis*. Sic enim & alia bona ope- ra requirit, præsertim spem & charitatem.

Quo sensu
S. Chrysost.
dicat fidem
justificare
solam.

3tius Locus est ex epist. ad Tit. c. 1. hom. 3. f. m. 699. *Si enim credis fidei? cur alia inferis? quasi fides non suf- ficiat justificare sola, quid te ipsum spontanea subijicis servitu- ti, & legis iugo collum submittis?* Circa hunc locum no- tandum imprimis in Græco textu non haberi *sola* ut Franciscus Aretinus in hac Antverpiensi editione adver- tit. Sed etiam si hæc vocula *sola* addatur, nihil officit nobis.

nobis. Etenim etiam hic loquitur S. Doctor de sola fide in quantum fidem Christi per antithesin opponit legi scriptæ Mosaicæ, non autem legi gratiæ & Christi: quod ipsum ex ipsis D. Pauli tam antecedentibus quàm consequentibus verbis clarum fit, & ex ipso contextu expositionis S. Doctoris: nam postquam exposuisset illa S. Pauli verba. *Infirmos in fide suscipite, &c.* Et consequentia *non attendentes Judaicis fabulis*, quibus scilicet volebant legem Moysi conjungere cum fide in Christum, rum primùm præcitatam sententiam adfert, *si credis fidei, &c.* Denique explicatum est supra quomodo fides sola justificet, scilicet tanquam *initium, fundamentum, radix, &c.*

4. Locus est ex Tom. 3. Serm. de fide & lege nat. m. f. 375. *Nullus sine fide vitam habuit, Latro autem credidit duntaxat & justificatus est à misericordissimo DEO. Atq; hic ne mihi dixeris defuisse ei tempus, quo jussè viveret & honesta faceret opera, neq; enim de hoc contenderim ego: Sed illud unum asseveraverim, quòd sola fides per se saluum fecerit.* Hic jam bone Mayere, ut tua in te ipsum insulsa verba regeram, *miserum te homuncionem, Idiotam non Magnum Rabbi* vocandum declarasti, luce clariùs meridianâ, sentiasq; velim te ipsum non Heidelbergerum, aut Tridentinos P.P. è pharetra Chrysostomi soricinâ (verba tua sunt) *naniâ confosforem fieri*, qui hunc locum pro te adduxeris, contra nos, quo temet ipsum tanquam de industria directo in te telo configeres; Apparet te hunc locum haud legisse, sed ab alio malæ fidei homine citatum, eumultuaria manu & calamo descripsisse. Scito igitur D. Chrysost. hoc sermone in æqua lance ponere fidem & opera, ita illam extollit, ut hæc non deprimat, ita illam

admit-

Locus ex
S Chrysost.
à Mayo
citatus mi-
litat contra
ipsummet.

Fides opus
summum.

admittit ad salutem necessariam, ut hæc non rejiciat. *Fidem tamen summum opus* appellat, ei que tribuit id, quod supra etiam à nobis concessum, rationem principii & fundamenti. Affirmat item opera sine fide nulla, nec fidem sine operibus aliquam esse. Agnoscit quidem illos, qui foris sunt, i.e. extra Ecclesiam posse operibus pietatis, ut apparet, conspicuos esse. *Invenies, ait, viros misericordes, compatiētes, justitia vacantes: sed nullos facientes fructus operum, quia nesciunt opus veritatis, nam & hæc sunt op-*

Quod præ-
cedere de-
bet.

ra bona: Atq; necessarium est, ut præcedat opus summum: (id est fides, hocque ipsum porro declarat) Enim verò cum olim Judæi dicerent Domino, quid faciemus ut operemur opera DEI Joann. 6. Respondit eis, hoc est opus DEI, ut credatis in eum quem misit ille. Vides quomodo fidem opus vocavit? Igitur quam primum credideris, simul & operibus ornatus eris. &c. Laudat deinde fidem quod faciat Civem Cælorum,

Vides facit
Civem cœli,
Deo famili-
arem.

DEO familiarem: nihil extra illam bonum, eosq; qui bonis operibus florent, & Deum pietatis ignorant, similes ait reli- quis mortuorum, pulchrè quidem indutis, sensum autem pulchrorum non habentibus &c. Non oportet quidem, ait, nudam ab operibus esse fidem, ut ne vituperetur. Verum tamen subli- mior est fides, quam opera (quia scilicet, ut antea dixit, est primum opus seu principium, fundamentum, radix, materq; operum bonorum, ut dixi supra) comparatq; fidem vite

Fides cõ-
paratur vi-
tæ animæ
quæ præce-
dit.

animæ, quæ præcedere debet in homine, ac tamen nutriri, ita ait, necessarium est ut præcedat vitam nostram Spes. (Spes credo ponitur hoc loco pro fide aut in quantum juncta fidei ut- pote radici & primo operi ut colligere est ex antecedentibus, & ex intentione S. Patris fidem hic & nunc extol- lentis) quæ postea pascenda bonis operibus &c. Opus quidem anima habet ut operibus alatur, ante opera tamen fides indu-

Pascitur
& alitur po-
stea bonis
operibus,

inducenda est. (En quàm apertè fidem dicat esse in-
itum, & quid antecedens opera) Tum ostendit, quòd is *qui*
habet opera iustitia, sine fide vivus non sit, fidelem autem
absq; operibus vixisse, & cœlum assecutum esse com-
monstrat in Latrone: *Atqui hic* (per præoccupationem
tacitè occurrit objectioni) *ne mihi dixerit defuisse ei tempus,*
quo iustè viveret & honesta faceret opera, neq; enim de hoc con-
tenderim ego, sed illud unum asseveraverim, quòd sola fides
per se salvum fecerit illum. Et hic est scopus tuus Mayere
ubi trophæa contra nos erigis, & hic est simul scopulus,
ubi te cum vanis aut verius nullis trophæis tuis alliso, nos
vera & certiora erigimus. Ecce enim non adduxisti se-
quentia S. Doctoris verba, quæ multam præsentī rei ad-
derent lucem, nimirum incorruptum veritatis testem ve-
rebaris, ne falsitati tuæ bonum, quem merebatur, im-
pingeret colaphum. Audi igitur falsariè veridicum
Doctorem? *Nam si supervixisset* (Latro) *fidei, & operum*
fuiisset negligens à salute excidisset. Audi quid S. Doctor
effatur nimirum Latro per singulare & extraordina-
rium privilegium & gratiam Jesu Christi, sola fide, sine
operibus, quibus exercendis ei non suppetebat tempus vi-
xit aliquamdiu, & Cœlorum regnum assecutus est. Ac
numquid omnibus datum est adire Corinthum? Num-
quid omnes fideles Latroni huic similes? nisi fortè ve-
lis, ut ille fuit, omnes esse Latrones. Quisquis igitur in
vitâ suâ *fidei, & operum negligens fuerit*, à salute excidit.
Hoc verò ipsum & Latroni evenisset si in ulteriori vita
sibi prorogata utrumq; neglexisset. Vides igitur quomo-
do S. Pater fidem & opera in æqua ponat lance? quomodo
utrumque ad salutem necessarium requirat? neutrum
excludat, contra te qui solam fidem requiris, excludis
opera.

Latro-
nem sola
fides salvū
fecit.

Qui si su-
pervixisset,
fideique &
operum su-
tiliter negli-
gens à sa-
lute exci-
disset.

Æque i-
gitur fidem
atque ope-
ra ad salu-
tem requi-
rit D. Chry-
sostomus.

Conclu-

Concludam tandem locum hunc verbis ejusdem S. Patris, qui postquam dixisset, quòd hic & nunc quæstionem moverit, an scilicet aliquando fides per se ipsam sal-
vum fecerit? idq; ita factum esse in Latrone demonstra-
vit: opera autem sola per se scilicet sine fide nullos un-
quam operarios justificârunt: quod & nos ultrò cum S. Patre asserimus, quodq; opera sine fide non viv. fient,
probavit exemplo Cornelii Act. 10. tandem concludit.
*Oportet igitur & ante opera lucrare fidem, & fidei pedessequa
esse opera, & ne quis fidem propter sterilitatem, & neq. opera
propter incredulitatem vituparet. Esto igitur Oliva fructife-
ra sed in Domo Dei, interpretandum enim est de operibus esse
olivam fructiferam, de fide autem esse in Domo Dei. Que
autem sunt opera omnes scimus, si operari volumus &c. Ubi
ulterius pergit describere S. Doctor opera bona fidelium.*

Fidei pe-
dissequa o-
pera.

Oliva fru-
ctifera in
domo DEI
fidelis ope-
rator bon.

Quo sen-
su in Indi-
ce librorũ
prohibito-
rum hac
verba sola
fides salvat
&c. deleri
jussa?

Fu verò bone Mayere ad hoc mentem & oculos haud
advertisti, sed solum livore plenos conjecisti in Indicem
librorum prohibitorum expurgatorium, quo ex Indice
Frobejanæ Chrysost. editionis deleri jussa sequentia. *Fi-
des sola à iustificato requiritur: fidem solam salvare &c.
similia.* Quæ omnia, quia in pravo & hæretico sensu
ab aliquibus accipiebantur, ideo facile concesserim ea
merito deleri jussa. Si autem in sano & Orthodoxo, qui
supra explicatus, accipiantur, non inficiabitur quisquam
rectè sentientium, ut integra maneant; nempe rectè di-
xeris, Fides sola *tantumquam initium, fundamentum & radix
justitiæ ad justificationem requiritur.* Fidem solam *tan-
quam radicem salutis salvare:* Secus si dixeris Fides sola
*tantumquam complementum, & consummatio justitiæ ad justifi-
cationem requiritur, sola tantumquam complementum salutis
salvar.* Etenim ad complementum, & perfectionem, atq;
consum-

consummationem totalem Justificationis & salutis etiam ceteræ virtutes præcipuè spes & charitas requiratur, ut supra dictum, & infra probabitur.

Tandem Epiphonema quo Tu Mayere concludis hanc quæstionem in te ipsum brevi conjiciam, *postquam tibi oculos expunxero* (ut tua phrasi utar) disertis apertisvè Chrysostomi testimoniis, qui cum Ecclesia Catholica sentit ad justiciam & salutem præter fidem etiam opera fidem consequentia requiri; nam de his est quæstio, non de operibus antecedentibus, ista enim sine ulla controversia per nos à justitia formali & salute excluduntur. Et imprimis quidem id disertè asserit in locis à te ipso adductis, & jam immediatè à nobis discussis. In primo enim apertè ait, *Hoc loco eos qui animum perferendus tentationibus desponderint erigit, & post pauca ostenditq, non oportere fiduciam omninò sitam in ipsa fide sola habere, nam illud Prætorium & facta ipsa examinat*: nimirum si cum fide simul & operibus bonis comparueris in illo Judicii Divini Prætorio, recipies mercedem, salutem & vitam æternam; si autem solam fidem operibus vacuum attuleris, nihil plenum & totale attulisti, adeoque *ibis Horemere foras*, recipiesque æternam damnationem, quia *appensus in statera inventus es minùs habens*, Daniel. 5. v. 27, quam illud Prætorium requirit. Etenim edicente Paulo omnes nos manifestari oportet ante Tribunal CHRISTI ut referat unusquisq, propria corporis prout gessit, sive bonum, sive malum. 2. Cor. 5. v. 10. Opera enim illorum sequuntur illos, Apoc. 14. 13.

Fiducia in
sola fide
non est re-
ponenda.
Prætorium
Divinum e-
tiam facta
examinat.

In 4. Loco etiam à te citato, dum ait, quòd *si Lathro su pervixisset, fideiq, & operū fuisset negligens à salute excidisset*, agnoscit manifestè non tantùm fidē, sed & opera bona in

K. fidelij

fideli ad salutem requisita: quod ipsum confirmat, quando concludit illis verbis suam doctrinam: *Oportet igitur ante opera lucere fidem, & fidei pedisse quae esse opera. Est igitur oliva fructifera &c.*

Hoc ipsum ex aliis quoque ejusdem locis manifestè deducā.

§. III.

Ad justificationem & salutem non solam fidem, sed & bona opera necessaria esse, probatur ex S. Chrysostomo.

Fides origo justitiae, religionis fundamentum, &c.
Primum & princeps testimonium sit Tomo 4, ser. de fide, spe, & charitate m. f. 293. *Est enim fides origo justitiae, sanctitatis caput, devotionis principium, religionis fundamentum.* Vide quomodo Tridentini PP. planè in verb. a. Magistri hujus jurasse videntur, cum eandem fidem iisdem planè verbis vocant *initium, fundamentum, radicem*, h. e. *originem, & caput*, haec enim idem denotant ut supra dictum.

Spei encomia.

Tandem verò pluribus adhuc verbis initio hujus sermonis laudare prosequitur. Postmodum verò ad spem descendit, quam etiam multis encomiis extollit. *Dictum est igitur, licet pauca de fide, de spe quoque aliqua prosequamur, spes est futura pollicitationis religiosus assensus, promissa gloria devota intentio, Sanctorum destinata sublimitas, bonorum expectatio futurorum &c.* Quae duo, id est, fides & spes, ita certa sibi mutua vice conjuncta sunt, ut altera sine altera stare non possit.

Fides & spes mutua vice indissolubiliter conjuncta sunt.

Vide quomodo S. Pater idem planè asserat, quod nos supra docuimus, fidem semper supponere saltem implicite & virtualiter & spem, ita ut hac absente illa nullo modo subsistere queat. Hujusque pulchram S. Pater dat causam. *Quidquid enim fides credendo acquirit, hoc spes sustinendo praesumit &c.* Ubi etiam agnoscit rationem meriti in bono opere, quale est poenitentia & tolerantia. *Exiguū sentis, sed immensum est quod mereris, modicum pateris, sed aeternum est quod regnabis.* Agnoscit quoque non fidem sed spem

Tolerantia exigui immensum meretur.

spem esse salutis, consummationem seu complementum ut diximus supra. *Fides*, ait, *gloriam inchoat, spes sustinet, de consummat*: Illa fundamentum ponit, hac ipsum hominem construit: Illa dat principium, hac Christianum perducit ad summum: Illa initia credulitatis aggreditur, hac ad consummationem virtutis meditatur. Vides quàm disertè idem planè loquitur verè aureè os aureum, quod nos, scilicet fidem esse, fundamentum, initium, inchoationem virtutis justitiæ, salutis, gloriæ: Spem autem perfectionem, consummationem, completionem. *Nec quisquam* ait idem poterit fidei fructum percipere, nisi qui spei gloriam voluerit consummare: ut enim sine fide spes non habet firmitatem, ita sine spe fides non potest habere mercedem, en indissolubilem nexum fidei ac spei agnoscit. Tandemque descendit etiam ad charitatem, quæ etiam ad complementum & consummationem justitiæ & salutis requiritur, idque vel maximè dicente Apostolo. *Major autem horum est charitas. Sanè si fides* ait, *est religionis fundamentum, & spes consummat ac perficit ædificium, quomodo Apost: dicit charitatem esse majorem, quæ sine fide & spe non potest habere firmitatem?* Resolvit S. Doctor hoc ipsum dubium, ex eo principatum charitati attributum supra fidem & spem ab Apostolo; quia, ut idem Apost. ibidem docet, *Fides & spes cessat, sola autem charitas manet* etiam post mortem in vita æterna. Tunc enim ait Chrysostomus jam quod credatur non est, quia quod credebatur adest: Tunc quod sperabatur cessat, quia quod speratum est præsens est, sola charitas æterna est, quia cum Deo in Sanctis est; & ideo major. Hæc autem ipsa charitas est simul consummatio, perfectio, complementumque ut ceterarum virtutum præcipuè Fidei, spei, tum & justitiæ salutisq; æternæ. Deniq; ait Chrysost: Nullū charisma sine charitate perfectum

Spes cō-
summatio
fidei.

Cur cha-
ritas major
fide & spe
à S. Paulo
dicatur?

Sola cha-
ritas æter-
na, ideo
major fide
& spe.

Charitas
consumma-
tio & per-
fectio om-
nium cha-
rismatum.

Sine chari-
tate Mar-
tyrium ip-
sum imple-
ri nequit.

est, nullum donum sine dilectione aptum: quidquid enim cha-
rismatis aut doni quisq; meruerit, desertū charitate non stabit.
Omnia enim quæ S. Spiritus devotis aut impartit, aut donat,
aut charitate perficiuntur, aut sine charitate effectum nusquam
sortiuntur. Deniq; ipsum Martyrium sine charitate impleri
non potest, licet charitas sine Martyrio sola perfecta sit. Idque
S. Doctor confirmat verbis S. Pauli. Si linguis hominum
& Angelorum loquar &c. charitatem autem non habeam nihil
sum.

Consensus
Patrum de
charitate
consum-
mante si-
dem cete-
rasque vir-
tutes. Divi
Augustini.
Gregorii
M.

Ubi incidenter noto quàm consentientes sint sibi SS.
Patres. Etenim S. Augustinus similiter agnovit, charita-
tem esse perfectionem & complementum cum fidei, tum
aliarum virtutum etiam Martyrii, quando ait de verbis
Domini serm. 50. eadem S. Pauli verba præcitata expla-
nans. Ecce venit ad passionem, ecce venit & ad sangui-
nis effusionem, venit & ad corporum incensionem, & tamen
nihil prodest, quia charitas deest. Adde charitatem prosunt
omnia, detrahe charitatem nihil prosunt cetera. Pulchrè item
inquit Tomo 10. serm. 61. de verb. Dom. Multàm interest
utrum quisq; credat ipsum esse Christum, & utrum credat in
Christum. Nam ipsum esse Christum & demones crediderunt,
nec tamen in Christum demones non crediderunt. Ille enim
credit in Christum, qui & sperat in Christum, & diligit Chri-
stum. Nam si fidem habeat sine spe ac sine dilectione, Chri-
stum esse credit, & non in Christum credit. Qui ergo credit in
Christum, credendo in Christum venit in eum Christus, & quo-
modo unitur in eum, & membrū in corpore ejus efficitur. Quod
fieri non potest, nisi & spes accedat & charitas. Consentit &
D. Gregor. M. hom. 27. in Evang: Quidquid precipitur in
sola charitate solidatur, ut enim multi arboris rami ex una ra-
dice prodeunt, sic multæ virtutes ex una charitate generantur.

Nec

Nec habet aliquid viriditatis ramus boni operis, si non manet in radice charitatis. Charitas ergo est per S. Chrysoſtomū ultimum quoddam complementum & conſumatio fidei, ſpei, ceterarumque virtutum, utpote quæ ipſe Deus eſt, Deus charitas eſt teſte Joan. 1. Ep. 4. *Charitas enim, ait Chryſoſt. eſt quæ fidem & adjuvat, & ſpem ſibi ſociat, & utramque ſecum DEO muneranti aſſignat, &c.* Ultimoque S. Pater ad omnes has tres virtutes, indiviſibiliter exercendas & habendas pulchro Auditores exhortatur eloquio. Ex hoc igitur Teſtimonio S. Patris luculentiffimè patet non ſolum fidem ad juſtitiam, & ſalutem æternam requiri; ſed etiam ſpem & charitatem, & hanc quidem vel maximè: fidem quidem requiri tanquam initium, fundamentum, & radicem, ac originem; ſpem autem, & charitatem tanquam perfectionem, conſummationem, & completionem, juſtitia, & ſalutis.

Huc ſpectat ex Tom. V. totus ſermo de charitate m. f. 312. in quo probat, quòd *charitas cuncta dirigit & perficit*; quem brevitatis cauſa omitto.

Veniamus jam ad alia Teſtimonia S. Patris in quibus manifeſtè aſſerit ſolam fidem ſine operibus haud ſufficere ad juſtitiam & ſalutem.

2. Teſtimonium eſt Tomo 1. Homil. in Pl CXVIII. m. f. 666. *Horum ait, verborum levavi manus meas ad mandata tua, hac ſententia eſt, per manus quippe actiones ſubindicantur: Dixit enim Apoſt: non auditores legis juſti ſunt apud Deum, ſed factores legis juſtificabuntur, Rom. 2. & rursus fides ſine operibus mortua eſt. Jac. 2. & opera ſine fide, ac propterea Dominus quoque dicebat: omnis qui audit verba mea & non facit ea ſimilabitur viro ſtulto, qui edificavit domum ſuam ſuper arenam, &c.*

Per manus actiones indicantur.

Factores legis juſtificantur.

Qui non audit verba Chriſti aſſimilatur viro ſtulto.

Non suf-
ficit fides
nisi ad sit
vitæ instru-
ctio.

3. Testimonium est ex eodem Tomo f. 442. in Ps.
III. ad illa verba *Intellectus bonus omnibus facientibus eum;*
Non sufficit enim fides, nisi adsit etiam vitæ institutio fidei
conveniens: Et paulò post: Non querit autem hic solum au-
ditorem, sed factorem: intellectus enim bonus omnibus faci-
entibus eum, hoc est iis qui faciunt sapientiam, & eam fa-
ctis ostendunt bonus est intellectus.

Fides cor-
dis non suf-
ficit ad sa-
lutem sine
confessio-
ne oris, &
contra.

Etiā
Confessio
bonorum
operum re-
quiritur.

4. Testimonium est Tomo 2. in c. Matth. 10. m. f.
374. *Fusè disserit fidem cordis non valere, nec sufficere ad sa-*
lutem sine confessione oris, nec confessionem oris sine fide cordis,
nec solum, hanc cordis & oris, sed etiam sensuum tam inter-
norum anima, quàm externorum corporis confessionem, scilicet
per bonas actiones requiri.

In opere
salutis non
merè passi-
vè & otiosè
nos habe-
mus.

5. Testimonium est ex Tomo 2. in Psalm. 142. m. f.
525. *Fubi operum necessitatem agnoscit, non dixit ait abso-*
luti doce me voluntatem tuam, sed doce me facere volunta-
tem tuam h. e. ad ipsa facta me deduc. Ubi etiam adverte
Chrysostomum cum Ecclesia Catholica agnoscere, quòd
nos in opere salutis & justitiæ non merè otiosè, passivè,
& quasi inanime quoddam habeamus, nihilq; omninò a-
gamus: sed etiam à Deo morum & excitatum liberum ar-
bitrium nostrum cooperetur assentiendo Deo excitanti,
ut docet Concil. Trid. Sess. 6. Can. 4. ait enim *supernâ e-*
nim ope & cælesti doctrinâ opus est, ut ingrediamur viâ, qua
ducit ad virtutem, non nobis in otio degentibus, sed qua sunt
nostra conferentibus. Tandem audi, quomodo opera bo-
na dilaudat. *Quia Deus meus es tu. Vide spirituales ejus pe-*
ditiones, non enim de pecuniis, potentiâ, & gloriâ, sed ut Dei
faciat voluntatem in ejus petitione agitur, quod quidem est
omnium bonorum thesaurus & opes, qua nunquam deficiunt,
principiumq; & radix felicitatis, & medium & finis. En-
quot

Volunta-
tem DEI
facere
est omni-
um bono-
rum the-
saurus.

quot elogia? quot præconia operis boni? quod sit impletione voluntatis Divinæ.

6. Testimonium est Tom. 2. in Matth. c. 23. hom. 45. m. f. 433. *Omnes homines aut Judices sunt, sive spirituales si-* Omnib;
hominibus
duo hæc
necessaria
sunt ad sa-
lutem fides
& bona o-
pera.
ve mundiales, aut sub Judicibus sunt, & omnibus generali-
ter hominibus tam Judicibus, quàm his qui judicantur duo
hæc necessaria sunt ad salutem fides & opera bona. Quid
clarius?

7. Testimonium Tom. eodem in c. 7. Matth. hom. 19. m. f. 361. differens de infideli benè operante, interrogat illum propter quid faciat bonum? an propter retributionem regni cælestis, an propter iudicium pœna? respondetque non propter hoc secundum, quia non timet Deum, quomodo enim inquit, timeat Deum, ne peccet in opere, qui non timet Deum, ne peccet in fide? cùm sit peius malè credere, quàm malè agere? non etiam propter primum, quia non sperat in Deum, qui non curat utrum mendaciter credat, an verè, cùm sit melius benè credere, quàm benè agere. Hujusq; ipsius dat rationem. Quoniam fides sine operibus aliquid est, etsi mortua est; opus sine fide nihil est, ex eo scilicet, quia non est meritum gratiæ & gloriæ, quia radix meriti fides mortua est, per peccatum scilicet lethale.

8. Testimonium Tom. eodem in Matt. c. 3. hom. 4. m. f. 19. declarat hunc fidelem non ex sola fide neq; solo baptismo, sed etiam ex moribus, novitate vitæ, operibus bonis dignosci debere.

9. Testimonium Tom. eodem in Marc. hom. 11. m. f. 514. Nihil prodest aut habere te verba, habere scientiam, si non habueris opera.

10. Testimonium Tom. 3. hom. 9. in Joan. m. f. 19. Ad animæ puritatem servandam, non satis est baptizari dumtaxat & credere, sed si perpetuè eâ frui munditiâ & pulchritudine volumus, dignam

Fides sine operibus aliquid est, etsi mortua, opus sine fide nihil est.

Fidelis non ex sola fide, sed & ex bonis operibus dignoscendus.

Nihil prodest habere scientiam, si non habueris opera.

dignam se vitam exhibere oportet. Quod ipsum ex Matth. 25. de illo qui ingressus nuptias carens veste nuptiali, & Matth. 22. de quinque virginibus fatuis confirmat, ad tandem addit. *Nolumus igitur nolumus ailectis simi inquam Fidem nobis ad salutem satis esse existimare. Nam nisi vitam puram exhibuerimus, & hac cœlesti vocatione digna non induerimus vestimenta, quibus ad nuptias admittamur, nihil nos eripiet, quin eodem quo miser ille afficiamur supplicio.*

11. Testimonium Tom. 3. homil. 30. in Joan. m. f. 55. *Nunquid ergo satis est ad vitam aternam in Filium credere? minime. Non enim omnis inquit, qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum Cœlorum Matth. 7. 21. & peccatum in Spiritum Sanctum, vel solum, est satis quod in gehennam detrudat. Et quid de Patre loquor? Nam si in Patrem, & Filium, & Spiritum S. rectè credideris, non autem rectè vixeris, nulla tibi ad salutem utilitas. Cum ergo dicit ipsa est vita aterna, ut cognoscant te solum verum Deum Joan. 17. Nolumus hoc nobis ad salutem satis arbitrari, cpius namq. nobis est, & vita & morum honestate pollere. Et licet hoc in loco dicat, qui credit in Filium habet vitam aternam, nec bona tantum, sed suppliciorum quoq. formidinem proponit, quod qui incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum, non tamen dicimus satis esse solam fidem ad salutem, quod quæ de vita in Evangelio saepe dicuntur, ostendunt; Cur enim non dixit ipsa est vita aterna solum, neq. qui credit in Filium solum habet vitam aternam, sed in utroq. esse vitam significavit? nam nisi mores sequantur, sequitur supplicium.*

12. Testimonium est Tomo 4. Comment. in Epist. ad Rom. supra cit. Hoc loco eos, ait, Paulus qui animum perferendis tentationibus desponderint, erigit, & post pauca, ostenditq. non oportere fiduciam omnino sitam in ipsa sola fide habere, nam illud Prætorium etiam facta ipsa examinat. 13.

Solam fidem
ad salutem
fatis esse
non existi-
mandum,

Si rectè cre-
dideris &
non rectè
vixeris nul-
la tibi ad
salutem u-
tilitas,

Sola fides
ad salutem
non est sa-
tis,

D. Paulus
eos, qui ani-
mum in
perferendis
tentationi-
bus despon-
derunt, eri-
git.

13. Testimonium est Tomo eodem in epist. ad Philem. hom. 2. m. f. 711. Oro inquit Paulus, ut societas fidei tua efficax sit, vides antequam gratiam postulet majorem longè ipse præstiterit, ut inquit Societas fidei tua efficax sit, in agnitione omnis boni quod in vobis est, in Christo Jesu, hoc est ut omnem virtutis speciem impleas, nihilq; tibi deesse patiaris. Ita enim fides efficax est, si habeat opera, non sine operibus fides mortua est Jac. 2.

Fides efficax est si habeat bona opera.

14. Testimonium est Tomo eod. in epist. ad Thess. 1. c. 1. hom. 1. m. f. 575. probat fidem ostendi per opera. Explicans illud sine intermissione memores operis fidei vestra. Num ergo fides per opera ostenditur? meritò quis dixerit eam non absolutè, sed per opera ostendi, per instantiam, per animi alacritatem, &c.

Fides per opera ostenditur.

15. Testimonium Tomo eod. in Epist. ad Hebr. hom. 7. m. f. 734. Fides est res magna & salutaris, & absq; ea fieri non potest ut salvi simus, unde idè Paulus eos quoq; admonet, qui jam sunt dignati mysteriis dicens. Festinemus ingredi in illam requiem festinemus inquit, ingredi, ac studeamus, ut potè quòd fides non sufficiat, sed etiam debeat vita adjici, & magnum adhiberi studium. Revera enim multo opus est studio ut ascendamus in cælum.

Fides non sufficit sed etiam debet vita adjici ut in illam requiem ingrediamur.

16. Testimonium Tomo eodem in eandem Epist. hom. 20. m. f. 765. apertè probat, quòd baptizatus si non faciat bona opera in gehennam mittitur. Nam ait postquam Christus plantavit & spiritualem percepimus irrigationem, deinde nullum fructum ostenderimus nos expectat ignis gehennæ, & flamma, qua non potest extingui: & paulò post. Opus est inquit (supple Paulus) bonis operibus opus est, & valde opus est.

Eum qui nullum fructum boni operis ostendit expectat ignis gehennæ.

Christiano
per opera
fidem de-
monstrare
debet,

17. Testimonium Tomo V, hom. 5. ad Pop. Antioch.
quæ est de afflictione Job. & Ninivitarum m. f. 22. *Si Chri-
stianus es, Christo crede! Si Christo credis per opera mihi fiam
demonstra? Quomodo verò per opera fidem demonstrabis, si
mortem contempnas?*

Quisq; pro
viribus sit
planta fru-
ctuosa.

18. Testimonium Tomo eodem Homil. 22. m. f. 77.
de Pœnitentia, Continentia, & Virginitate. *Quid secun-
dum mentem Christi talia pro nobis passi perficere possumus?
Sis igitur planta fructuosa ut Deum laudes, pro viribus tuis
fructifica, si non potes perfectum ferre fructum, unum centum,
saltem dimidium unum sexaginta: si verò & hoc tibi grave,
vel tertium perfecti unum, triginta: tantum quod potes fru-
ctifica, ne velut infructuosus in ignem immittaris.*

Professio
fit non tan-
tùm per fi-
dem sed &
per opera,

19. Testimonium Tomo I. hom. de Anna & educat:
Samuelis m. f. 228. *Professio autem non tantùm fit per fidem,
verùm etiam per opera, ad cò ut si hæc absint, veniamus in peri-
culum, ne cum abnegantibus pœnam luamus. Neq; enim est
unus abnegandi modus, sed multi ac multiplices, quos Paulus
nobis describens ita loquitur, profitentur se nosse Deum, sed fa-
ctis negant. Tit. 1. 16. Si quis suorum & maximè domesticorum
curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior. 1. Tim.
4. & iterum fuge avaritiam, quæ est idolorum servitus.*

Non satis
vulgariter
nos dici
Christianos
homines.

Non pro-
dest appel-
latio homi-
nis Christi-
ani absq;
te operati-
one mani-
datorum.

20. Testimonium Tom. III. Sermon. admonitorio de
Eucharistia in Encæniis m. f. 382. *Non satis fuerit simpliciter
& vulgariter Christianos homines dici nos. Eius rei si placeat
adhibeo fide dignum testem fratrem Dei Jacobum dicentem, si-
des sine operibus mortua est Jac. 2. ergo ubiq; opus est manda-
torum operatione. Nam illa absente neq; Christiani hominis
appellatio nobis prodesse poterit, & ne mireris; quid enim dic-
mihi lucri habes miles, quando in exercitu es, nisi & dignè pro
Rege milites?*

21. Testi-

21. Testimonium Tomo I. in Psal. 48. m. f. 369. Cùm ostendisset quòd post hanc vitam nos nec amicitia, nec pecunia, nec potentia, nec cognatio, nec aliquid ejusmodi defendet, sed sola opera bona eleemosynæ, clementia, in pauperes munificentia, id ipsum probat. Nam quòd nec cognatio, nec familiaritas quidquam prodest absq. factis audi quid dicat Prophetia: Si steterit Noe, & Job, & Daniel, filios suos & filias suas non liberabunt. Ezech. 14. & post pauca, postquam idem probasset exemplo Samuelis, Jeremiæ, Mosis, etiam Pauli Rom. 10. quærit, quid ergo? suntne supervacanea eorum preces? Nequaquam, sed magnas etiam virtutes habent, quando tu quoq. eis auxilium tuleris. Quod probat exemplo Petri & Tabithæ Act. 9. aitq. Ita Sancti alios adjuverunt orantes, & hoc quidem hic ubi saltandum & luctandum est: tandemque concludit. Illic autem nihil horum, sed est ex solis factis salus. En hic ait ex solis factis esse salutem, id porro ita intelligendum quod tamen non excludat fidem, sed hac præsupposita tanquam fundamento & radice, ex solis factis completè & ultimato esse, seu consummari, ac perfici salutem: qui S. P. sensus facillè colligitur ex collatione, præcatorum aliorum locorum testimoniis.

Post hanc vitam nos nihil, nisi sola bona opera defendent.

Ex solis factis salus.

22. Testimonium Tomo 2. de Lazaro Conc. 4. m. f. 547. Multis ait verbis demonstravimus, quòd posteaquam Deus multam humanitatem nobis exhibuit, oporteat in propriis benefactis spem salutis collocare, non Patres, Avos, non Proavos recensere &c. Paucis interjectis de divite Epulone, ait: Unde perspicuum est, quòd neq. nos quidquam illic sublevari, si non habuerimus bona opera. Quàm apertè S. Pater in propriis benefactis etiam spem reponendam esse, ait: Spem, inquam quàm cuique sperandum, quòd cùm facienti quod

In propriis benefactis spem salutis collocare oportet;

in se est DEUS non deneget gratiam, idem benignissimus Dominus cum gratia ejusdem benefacta exercenti salutem sit collaturus. Unde etiam S. Pater ait illic haud quidquam nos subievaturum, si non habuerimus bona opera: etenim *opera eorum sequuntur illos id est fideles*, ait, Joannes in Apoc.

Talia itaque & his similia reperias in Sancto Doctore de bonis operibus, & fide, justificationeque ac salute æterna, per hæc consequenda, quibus manifestè declarat se veritatis Ecclesiæ Catholicæ esse assertorem. Adeo ut ipsi Magdeburgici rigidi SS. PP. totiusque Antiquitatis venerandæ Censores Cent. 5. cap. 5. asserant *Chrysostomum bonorum Operum Encomiasten*. Quare liceat mihi regerere in te Mayere Epiphonema, quo hanc controversiam concludis. *Quid nunc agendum gloriose miles?* Confitere ingenuè te veritati haud consentaneè locutum, & Tridentinos nunquam parricidas, qui Patrem hunc fulmine percusserint, ut tu eis falsò impingis, existisse, & Chrysostomum non *fide-solarium* ut tu ais, sed *fide-operarium* esse: fidem operibus, opera fidei sancto foedere indissolubiliter innectentem. Accede potiùs ad tantum Patrem, festina & ad S. Matrem Ecclesiam, veniam pete, & deprecare & hanc, & illum, quibus turpe crimen falsi imposuisti. Sic enim & fidem Orthodoxam ac salvificam amplecteris, & opus bonum, quia salutis tuæ summoperè conveniens facies, & salutare ad extremum cum eisdem vinculum inibis, ad æternam animæ Tuæ salutem.

D. Chrysostomus non
fide-solarius
fide-
ius.

CONTROVERSIA V.

De Confessione auriculari.

Confidit Mayerus se etiam hanc expugnaturum ex S. Patre, atq; inprimis adducit Conc. Trid. Sess. 14. Can. 6. 7. 8. quibus docetur *Confessionem Auricularem summè esse*

esse necessariam, ad impetrandam remissionem peccatorum, idq; institutam jure Divino, ab Ecclesia Catholica ab initio semper observatam, nec impossibilem neq; solum modo traditionem esse humanam &c. Huic sententiæ & doctrinæ Catholicæ opponere vult velut è diametro S. Patrem, adducitq; ea, non quæ ipse in eodem diligenti studio perscrutatus est, (si enim hoc fecisset S. Doctoris mentem affecurus tandem fuisset.) Sed *qua, inquit, collegit Sixtus Senensis Pontificius Scrip-
tor Biblioth. S. L. 5. Annot. 175. P. 490. m. f. 424. is se omni levatum labore sibi, aliisq; persuadere nititur.* Sed longè sefele res aliter habet. Nam imprimis, si eam quam ibidem Sixtus adducit circa hæc loca Annotationem & ipse allegasset, lucem suis affudisset tenebris. Eo enim loco adnotat S. Patris testimonia citari à Calvino in Institut. & à Lutheranis, pravo sensu, idq; demonstrat ex Magistro Sentent. L. 4. dist. 18. & ex Sozomeni histor. trip. L. 9. cap. 35. Remitto Lectorem ad eundem Autorem.

Nos interim ex ejusdem S. Patris mente ad prædicta testimonia hæc adnectimus Adversaria. Imprimis in sex illis quæ adferuntur locis, imò & in aliis pluribus quæ non citantur S. Doctor ne unico quidem verbo Confessionem peccatorum singularem, seu privatam coram Sacerdote aut reprehendit, aut rejicit, tanquam malam & refellendam: quod tamen debuisset fecisse, si verum foret id quod dicit Mayerus, eum *sua contra nos causa patrocinium suscepisse.* Sed solum, ait, de confessione publica, in præsentia hominum, coram testibus, ut confitentis peccata audiantur à circumstantibus, ejusmodi videlicet confessionem vult S. Pater non esse adhibendam à qua nimis propter recens exorta scandala abhorrebat. Sed potius confessionem & contritionem peccatorum internam in consciencia, in animo atq; in cōspectu Dei, Domini, & Judicis omnium, ad hanc scilicet sine testibus, non in cōmuni theatro, non in foro, coram solo DEO

Confessio-
nē privatā
coram Sacer-
dote non re-
prehendit
S. Chrysost.

Sed solum
Confessio-
nem publi-
cam coram
testibus.

peragendum, rubore, & confusione omni, quam testes & præsentia hominum causare possent, abjectâ, prolixè, ut solet, hortatur. Et hanc quidem etiam Ecclesia Catholica tanquam salutarem admittit, ut videre est in Concilio Trident. dicta Sess. 14. c. 1. cum dicit: *pœnitentiam universis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quovis tempore ad gratiam & iustitiam assequendam necessariam, hæcque ordinariè præcedere debet illam confessionem, privatam coram Sacerdote vulgò ab adversariis auricularem, quod ad aurem fiat, dictam.* De hac accipienda, sunt de pœnitentia generaliter dicta Luc. 13. Actor. 2. 38. aliisque locis. Ad hæc quoad primum locum homil. 4. de Lazaro in Luc. c. 16. ubi dicitur: *Cave enim homini dixeris, ne tibi opprobret, rectè advenit Auctor Annotationem Editionis Antverp. quam præ manibus habeo, hunc locum Catholicis, ait, opponunt Hæretici, Confessionem sanctam oppugnantes, quibus tamen si probè respondent illi, tamen si ad verbum è Græco conversus esset, minus videretur adversari, sic enim ex Græco ad verbum verti debet.* Μὴ γὰρ ἀνθρώπῳ λέγεις ἵνα ὀνειδίσῃ σε: μὴ γὰρ τῷ συνδύλῳ ὁμολογῆς, ἵνα ἐκπομπεύσῃ. &c. Id est: *Num enim homini dicis, ut te probro afficiat? Num enim conservo confiteris, ut in publicum proferat. Imò qui ei Dominus est &c. At interpres sic effert, quasi homini minimè confiteri vetet Chrysostomus, quod non est fidei interpretis.* Hucusque Auctor. Deinde non advertis Mayers citatis à te testimoniis S. Doctorem te ipsum, tuamque novam & incerebro Lutheri primùm natam doctrinam vehementer ferire. Etenim si DEO soli tanquam medico ostendenda vulnera? si non ducendus ad theatrum conservorum peccator? Si sine testibus, si ante

S. Chryso-
stomus po-
tius Con-
fessionem Lu-
theranæ
repugnat.

si ante DEUM solum peccata confitenda? Ecce igitur tu Mayere unâ cum Lutheri affectis ceteris Prædicantibus exigitis à vestris hominibus, ut non solum coram DEO, sed etiam coram vobis compareant? ut quid requiritis ab eis ut certâ formulâ confessionem peccatorum in communi faciant? ubi illa à Christo Domino, ubi ab Apostolis, ubi à Chrysostomo præscripta? imò in aliquibus locis & cathechismis præsertim antiquioribus etiam in particulari, eorum præcipue quæ conscientiam gravant, enumerationem ad aures vestras injungitis? Ecce confessionalem nummum vulgò *Reichthpfennig* à Pœnitentibus exigitis? ubi Scriptura, aut Chrysostomus cum vobis pendi jubet? ubi vos docet certâ formulâ pœnitentibus peccata aut dimittere, aut dimissa à DEO denuntiare? ubi indicat ceremoniam imponendarum manuum eisdem, quam adhibetis, in dicta dimissione aut denuntiatione? hæc nimirum & sexcenta alia vobis liberum est hodie constituere è vestro proprio genio & ingenio pro liberâ scilicet, aut veriùs licentiâ vestræ fidei libertate, & non liberum est Ecclesiæ Romanæ Catholicæ ea exercere, quæ Ecclesia in tot Regnis, Regionibus, terris, à tot populis, tot seculis, tanta antiquitate, tanta universalitate, tanta consensione observavit & tenuit. Et non est hoc festucam in oculo Ecclesiæ notare, trabem verò in proprio non videre?

Præterea cum S. Doctor Confessionem coram solo Deo probat non reprobât Confessionem coram ejusdem Vicario Ministroq; Sacerdote, clavium commissam sibi potestatem habente. Exigit nimirum S. Pater Confessionem *sine testibus*, qui scilicet ad hoc pœnitentiæ Prætorium, seu judicium, & tribunal non spectant. Non vult

confiteri

Confessio
non facien-
da conseruo
Laico.

Sed Vica-
rio & Mini-
stro Christi.

In Sacra-
mentorum
administra-
tione ca-
que Sacer-
dos agit
Christus D.
agit.

Ut in Poe-
nitentia in
Sacerdote
Christus li-
gat.

In Coena
Domini in
Sacerdote
Christus san-
ctificat &
transmutat.

In Bapti-
smo simili-
ter in Paulo,
Petro, &c.
Christus ba-
ptizat.

confiteri peccata conseruo, scilicet Laico, sibi simili, non ha-
benti potestatem & jurisdictionem clavium. *Vulnera*
medico DEO ostendenda ait, at hoc fit etiam cum ostendun-
tur ejusdem Medici Vicariis, Ministrisq; subordinatis, ad
quos dictum: *Quidquid solveritis super terram erit solutum*
& in caelis &c. Adeo ut quidquid Sacerdos agit in admini-
stratione Sacramentorum v.g. Poenitentiae, de qua hic,
id non sua propria, sed Dei Vicaria, subordinata, & in-
strumentaria potestate tanquam Minister Christi &
Dispensator Mysteriorum Dei, 1. Cor. 4. 1. agere censendus
sit. Deus enim est primaria & principalis causa omnium
Sacramentorum, gratiarumque ac fructuum eisdem al-
ligatorum: Sacerdos vero secundaria & instrumentaria.
Quod quidem aperte agnoscit S. Chrysost: inprimis de
Poenitentiae vinculis seu clavibus, Tom. 4. Comm. ine-
pist. ad Hebr. c. 2. hom. 4. ante fin. m. f. 729. *Ignoscite &*
nemo contemnat vincula Ecclesiastica, non est enim homo qui
ligat, sed Christus qui nobis dedit hanc ligandi potestatem, &
efficiens, ut homines in sua potestate habeant tantum hono-
rem. Idem agnoscit de Coena D. seu Eucharistiae Sacra-
mento Tom. 2. in hom. 83. in Matth. m. f. 275. *Non sunt*
humanae virtutis haec opera, qui tunc in illa Coena hoc confecit,
ipse nunc quoque eadem operatur, Ministrorum nos ordinem re-
nemus, qui vero hac sanctificat & transmutat, ipse est. Ubi
etiam transmutationem seu transubstantiationem agno-
scit. Quod etiam specialiter de Sacramento Baptismi a-
gnoscit S. August. Tract. 6. in Joann: ante medium ubi ait,
quod quamvis Petrus, Paulus, Judas baptizet, tamen dici de-
bet hic est scilicet Christus qui baptizat. Cum igitur cum
aliorum Sacramentorum, tum poenitentiae secundaria,
(subordinata, & instrumentaria sit causa Sacerdos; Chri-
stus

stus D. autem sit primaria, ita ut quidquid agat Sacerdos in poenitentia, Christus id agat seu liget, seu solvat Sacerdos, Christus ligat & solvit: consequens est, quod qui Sacerdoti confitetur peccata, quæ nimirum liganda vel solvenda sunt, ea ipsa confitetur in persona Sacerdotis, ipsi Deo & Christo. Adeoque quando D. Chrysof. docet Confessionem faciendam esse non coram testibus, non in theatro hominum, coram solo DEO, non rejicit confessionem Catholicam privatam coram Sacerdote faciendam, quia talis confessio defacto fit *sine testibus*, non in theatro hominum, fitque coram solo Deo, quia coram ejus Vicario, locumque, vices, ac potestatem ejus quoad Ecclesiastica vincula tenente. Vicarius autem seu locum tenens censetur de Jure cum eo, cujus locum tenet, facere unam personam. Unde sicut D. Chrysof. ait *non est homo qui ligat sed Christus*, ita dicam, *non est homo qui audit confessionem ligandi peccati, sed Christus*, qui ei dedit hanc potestatem &c. Porro ut agnoscas Mayere S. Doctorem perpetuum veritatis Cathol. assertorem etiam quoad præsentem de Confessione particulari, & privata, seu auriculari vulgò dicta, coram Sacerdote Controversiam, adfero ea de re in medium, aliquot ejusdem testimonia.

Confessio peccatorum Sacerdoti fit in persona ejus ipsi Deo & Christo.

Primum Testimonium sit, quod paulò ante adduximus Tomo 4. in Epist. ad Hebr. &c. Ubi cum expressè nominet *vincula Ecclesiastica*, fateaturque quod *in Sacerdote liget Christus*, quodq. à Christo hæc ligandi potestas Sacerdoti data sit &c. agnoscit confessionem privatam coram Sacerdote faciendam; frustra enim esset illa potestas ligandi Sacerdoti data, si illi non adferretur id quod ligandū foret: potestas enim hæc ligandi dicit ordinem ad id, quod ligari debet, & potest, nimirum peccata & delicta. Ut igitur Sacerdos potestate ligandi aut solvendi utatur, debent eidem delicta seu peccata per confessionem subjici, ut ligentur, aut solvantur,

Vincula Ecclesiastica, potestas ligandi non possunt esse sine confessione privata & particulari peccatorum.

Confue-
tudo confi-
tendi in he-
bdomada
S. tempore
S. Chryso-
stomi

2. Tomo 1. Hom. 30. in Gen. m. f. 91. meminit confessionis, quæ in hebdomada sancta ante festum Paschæ fieri debet. *Quia, inquit, in magnam hanc hebdomadam pervenimus Dei gratia nunc maxime & jejunii cursus intendendus, & magis continuanda sunt preces, faciendæq; diligens & pura confessio.* Ubi S. Patrem de Confessione privata Sacerdoti faciendâ locuturum esse probat Bellarm. de poenit: L. 3. c. 9. tum ex eo, quod aliis locis id non tacuit, ut hic probatur; tum quod ejusdem consuetudinis meminerit Gregorius Niss. Epist. Can: ad Episc. Mytilensem, qui cum disertis verbis docuerit Sacerdoti confessionem esse faciendam, dubitari non potest, quin etiam Chrysostomus *ὁμολογῶν*, ejusdem hoc asserit.

3. Tomo eodem Hom. 20. in Gen. m f. 52. qui hæc fecit si voluerit, ut decet, uti conscientia adjumento, & ad confessionem facinorum festinare, & medico ostendere ulcus, quod cures, & non exprobet, atq; ab illo remedia accipere, & soli ei loqui, nullo alio conscio, & omnia dicere cum diligentia, facile peccata sua emendabit. Confessio enim peccatorum abolitio est etiam delictorum. Ubi cum S. Doctor absolute nominet Medicum, non addendo Medico summo Deo ulcus ostendendum esse, censendus est non solum ipsum Deum, sed & Sacerdotem ejus Vicarium intellexisse: cui ut supra dictum agnoscit datam esse à Christo potestatem ligandi, idque ibi ait, quod Sacerdos ligat, ligare Christum efficiens ut in sua potestate habeant homines tantum honorem. Simile quid in præsentî sub nomine Medici dici potest scilicet qui sacerdoti Medico ulcus peccati ostendit, ostendit illud Christo, & quod ulcus medicus Sacerdos curat, illud idem curat Christus, qui potestatem hanc curandi dedit Sacerdotibus, efficiens ut in potestate sua homines ha-

Sacerdos
est medicus
in Confes-
sione pec-
catorum
vulnera cu-
rans.

beant

beant tantum honorem. Et eam quidem mentem S. Patris colligo ex iis quæ sequenti testimonio adfero. Sic igitur.

4. Testimonium Tomo V, Lib. 2, de Sacerdotio m, f. 199. *Quam ob rem multa quidem arte opus est, ut qui laborant Christiani, ultro sibi ipsi persuadeant, Sacerdotum curationibus sese submittere oportere, neque id solum sed ut etiam curationis ac medicina nomine gratiam illis habeant. Ubi in hac similitudine Medici & curationis persistens, ostendit, quomodo sese in hac spirituali curatione & infirmus, & curator medicus gerere debeat, scil. nec ille debet contumaciter resistere curationi aut admonentis verba ferri modo secantia neglectum transmittere. Neque hic infirmum blandius tractare, cujus affectum corpus sectione etiam magna indiget, aut nulla ex parte parcere volens debitam adhibere sectionem; aliàs fiet sapse ut animum ille doloris impatientiâ despondens, atq. adeo omnia simul detrahens, tum pharmacum, tum vinculum, seipsum precipitem ferat contrito iugo, ac contracto laqueo. Idque ipsum S. Pater confirmat exemplo & experientiâ. Equidem ait complures recensere possem, quos constat in extrema mala adactos non ob aliud, nisi quod digna ab eis pœna, & quæ peccatis perpetratis par esset exigeretur, neq. enim temere ad delictorum modum oportet & multam ipsam adhibere, sed tanquam conjecturis quibusdam explorandus est delinquentium animus, ne quâ fiat, ut dum consuevit vis quod interruptum est, scissuram deteriorem facias, ac dum eum, qui lapsus est erigere, atq. emendare studes, casus ipse major per te reddatur. En quàm S. Pater aperte loquitur de Confessione particulari, privata, & vulgò dicta auriculari, coram sacerdote, tanquam medico animæ faciendâ. Lege si placet eundem ulterius, ubi eandem materiam luculentius egregiè per-*

Quomo-
do se Sacer-
dos in hac
curatione,
spirituali
gerere de-
beat.

tractat: Ubi etiam Sacerdoti sub nomine Pastoris hanc instillat doctrinam. *Quocirca multa quidem opus est Pastori prudentia, sexcentis etiam ut sic dicam oculis, ut rectè undiq; animi humani habitum circumspicere possit, & paulò post: itaq; nihil horum relinquendum est, quod probe excutiat atq; examinet Episcopus, quin omnia accuratè ac studiosè perscrutanda, tum demum illum oportet sua ipsius remedia congruè, aptè, accommodatè afferre, idq; ne operam fortè ludat.* Quò quæso hæc omnia à Sancto Patre dicta spectant? quàm eò ut accurata, diligens, ac pura, uti etiam antè dixit Testimonio 2. confessio peccatorum coram Sacerdote non illa Lutherana publica & in genere, sed privata & in particulari fiat.

Pastori
multa opus
est pruden-
tia.

Episcopo
omnia ac-
curatè &
studiosè per-
scrutanda.

Sacerdoti-
bus data po-
testas quæ
neque An-
gelis neque
Archange-
lis data.

Eisdem vel-
ut omniū
eccelestium
rerum po-
testas data
in verbo il-
lo quorum-
cunq; pec-
cata retine-
ritis &c.

5. Testimonium sit ex iis quæ Lib. 3. de Sacerdotio ad med. m. f. 203. tractat, in commendationem & laudem statûs, & autoritatis Sacerdotalis. Etenim, ait, qui terram incolunt, atq; in ea versantur, iis commissum est, ut ea quæ in cælis sunt dispensent, iis datum est ut potestatem habeant, quam DEUS Optimus neq; Angelis, Archangelis datam esse voluit: neq; enim ad illos dictum est quacunq; alligaveritis in terra erunt alligata in cælo, & quacunq; solveritis in terra, erunt soluta in cælo, Matth. 16. 19. & 18. 10. Habent quidem & terrestres Principes vinculi potestatem, verum corporum solum; id autem quod dico Sacerdotum vinculum, ipsam etiam animam contingit, atq; ad cælos usq; pervadit, usq; adeò ut quacunq; infernè Sacerdotes consecerint, illa eadem Deus supernè rata habeat, ac Servorum sententiam Dominus confirmet. Etenim quidnam hæc aliud esse dicat, nisi omnium rerum cælestium potestatem illis concessam.

Quo-

Quorumcunq; enim peccata retinueritis, retenta sunt, Joann. 20. 23. Quanam obsecro potestas hâc unâ major esse queat? Pater omnifariam filio potestatem dedit. Ceterum video ipsam eandem omnifariam potestatem à Deo Filio; illis traditam. Nam quasi jam in cœlum translati, & super naturam humanam positi, atq; nostris ab affectionibus exempti, sic illi ad Principatum istum perducti sunt. Quid multa? Rex aliquis, si cui ex subditis suis honorem hunc detulerit, ut potestatem habeat, quoscunq; velit in carcerem conjiciendi, & quoscunq; rursus laxandi, beatus ille & admirandus judicio omnium fuerit. At verò qui à Deo tantò majorem accepit potestatem, quantò cœlū terrâ pretiosus est, quantò etiam animæ corporibus præstant, hic vilem eousq; dignitatē accepisse nonnullis videri debet, ut vel in illorum cogitationem descendere queat, reperiri, quandoq; posse unum aliquem ex eorum numero, quibus tanta illa, quæ paulò ante dixi, fuerint à Deo concredita? cui ipsi munus suum sordeat, quisq; donum sibi à Deo datum despiciat? procul pròcul hinc fateatur, ejusmodi insania.

6. Testimonium sic, quod eodem immediatè citato loco adfert. Corporis lepram inquit purgare, seu ut verius dicam hand purgare quidem, sed purgatos probare, Judæorum Sacerdotibus solis licebat, neq; nescis, quantà cum ambitione, quanto cum studio ac concertatione Sacerdotalis dignitas id temporis acquireretur. At verò nostris Sacerdotibus non corporis lepram, verum animæ sordes, non dico purgatas probare, sed purgare prorsus concessum est. Quare iudicio quidem meo, qui istos despiciunt, contemnuntq; multò sceleratiores atq; majori supplicio digni fuerint, quàm fuerit Dathan unâ cum suis omnibus,

Idem, a.
nimæ le-
prâ curant.

Confirmatur. Non est dubitandum S. Chrysostomum fuisse accuratum observatorem eorum, quæ Ecclesia à majoribus acceperat. Jam autem à majoribus Ecclesia D. Chrysostomi temporibus acceperat Confessionem coram Sacerdote. De hac enim manifestè testatur S. Cyprianus M. qui D. Chrysostomum præcesserat Epist. 75. Ubi inter alia. *Potestas ergo remittendorum peccatorum Apostolis data, & Ecclesiis, quas illi à Christo missi constituerunt & Episcopis, qui eis ordinatione vicaria successerunt.* Item serm. de Lapsis. *Confiteantur singuli quæso, Fratres delictum suum dum adhuc, qui delinquit, in seculo est, dum admitti confessio eius potest, dum satisfactio & remissio facta per Sacerdotes apud Dominum grata est.*

Perpende jam Mayere quomodo S. Doctor & ex Matth. 16. 19. & 18. 12. de clavibus solvendi & ligandi, & ex Numer. 16. 12. & sequ. probet Sacerdotum supereminentem Angelis ipsis & Archangelis potestatem & auctoritatem in solvendo & ligando, curandave lepra: quæ utique præsupponit diligentem & accuratam confessionem peccatorum, ac velut lepræ monstrationem: Quo pacto enim ligaret? quo pacto solveret? quo pacto item lepram purgaret? Si quid ligandum, quidve solvendum, atque purgandum prorsus ignoraret? Certè ipsa Domini verba. *Si quid, seu Quidquid ligaveritis, si quid seu quidquid solveritis, &c.* denotant determinatè quidpiam quod in speciali seu particulari est solvendum, est ligandum ex parte Sacerdotis activè, adeoque denotant etiam quid in speciali & particulari ex parte poenitentis in confessione passivè subjici debeat clavibus Ecclesiæ, ut scilicet solvatur, aut ligetur à Sacerdote: hæc enim sunt correlativa. Quid adhuc Mayere? an non id est,

est, quod ex aureo ore S. mei Patris audisti (ut tua in te verba retorqueam, quibus hanc controversiam conclusis.) *pravariari & prodere tuam desperatam causam, contra verò patrocinari Catholicæ eandemque defendere?* Habes itaque etiam hic demonstratum D. Chrysostomum non Lutheranum, sed Romano Catholicum esse.

CONTROVERSIA VI.

De Satisfactione.

§. I.

Unicus Locus ex S. Patre contra Satisfactionem Pœnitentialem adductus expenditur.

Dum Mayere Jesuitæ Heidelbergero, ut ajebas, satisfecisse tibi videbaris. satisfaceret tibi ipsi haud poteras, quin satisfactionem præmissâ Confessione attingeres, attingeres, inquam, summis solum ut ajunt, digitis, neque enim plenâ volâ eam te apprehendisse manifestè intento, ut fertur, digito, commonstrabo. Adducis ex S. Doctore locum Tomo 3. ex Orat. de B. Philogonio (seu Philegonio ut nostra impressio habet) *Ego testificor & fide jubeo fore, ut si nostrum quisq., qui peccatis obnoxii sumus, recedens à pristinis malis ex animo verèq., promittat Deo se postea nunquam ad illa rediturum, nihil aliud Deus requirat ad satisfactionem ulteriorem &c.* Hic locus inquis, tanta luce radiat, ut omnes offucias atq., nebulas dissipat, quas Senensis aliàs offundere gessit L. 5. Biblioth. &c. frustra q., adèò sit Lorinus qui Patronum illum cooptet &c. Quin verius tuas Mayere offucias & tenebras, quibus S. hujus Doctoris Catholicæ Ecclesiæ conformem doctrinam

Controversiam de satisfactione Mayeri supremis solum digitis attingit.

Ex uno solum loco citato satisfactionem ad pœnitentiam haud necessariâ probare contendit.

Strinam involvis, ipsemet clarissima luce dispellit, ut adeò nec Senensis ulla nebulas eidem offundat, ut tu confingis, & Lorinus meritò eum patronum cooptet.

Nam inprimis (ut paucula circa annotationes, quas citas Viri eruditissimi in paucis Sixti Senensis, quem sine rubore *in ruborem datum* asseris, attingam) non fideliter à te citatum esse patet: etenim Lib. V. Biblioth. annot. X. non habetur quidquam ex Chrysost: sed ex Augustino supra illud *fiat Firmamentum* Gen. 1. sed annot. 16. allegat Chrysostomi locum Hom. 6. in Gen: circa finem, & hunc quem tu citas de B. Philegonio. Verùm appo-
suisses tuæ citationi ea quæ ille apponit, tum certè quisq; cordatus intellexisset non Senensem doctrinæ D. Chrysostomi, sed te potiùs unà cum Calvino & Oecolampadio offucias atque nebulas offundere voluisse, atque adeò te potiùs à Senensi *in ruborem datum*, tuasque fallaces offucias manifestè dispulsas. Quod ipsum ita se habere luce meridiana clariùs demonstro adductis hìc ejusdem verbis.

D. Chry-
sostomus à
Calvino &
Oecolam-
padio cita-
tus contra
satisfacto-
ria poenit-
tiæ opera
expèditur.

Quam sententiam, inquit ille, Joannes Calvinus
„ Capite nono suarum Institutionum contra satisfactio-
„ narios citat (sic enim impius ille Catholicos, quòd satis-
„ factionem docent esse tertiam poenitentiae partem, ap-
„ pellat) & Joannes Oecolampadius Brigittanus quon-
„ dam monachus, recentium hæreticorum signifer, in
„ codicibus Chrysostomi, à se translatis, è regione ejus-
„ dem sententiæ in margine hæreticam objectionem ap-
„ posuit in hæc verba: Si Deo sufficit, ut desistamus à pec-
„ catis: ubi manent ergò satisfactiones & indulgentiæ?
„ Hujus insanam percontationem in Autorem ipsum re-
„ torquentes vice versâ interrogemus eum. Si Deo suf-
ficit,

“condonata crimina, & æternam criminum poenam, vel
 “in hac, vel in alia, adhuc sumus obnoxii. Videat hic cor.
 “datus Lector an Senensis *nebula* offundat doctrinâ de sa-
 “tisfactione, & non potius dispellat, & simul de fide & ve-
 “ritate Mayeri iudicium ferat. In Annot. quoq; 174. ne
 “quicquam doctrinæ de satisfactione *nebula* offudit Se-
 “nensis. Etenim inibi ait Joan. Calvinum c. 9. Inst. abuti
 “sententiâ S. Patris ad evertendum satisfactorias poenas,
 “refert quæ se se ad Annot. superius citatam 16. Libro quo-
 “que 6. Annot. 161. Sixtus adducit non Chrysost. sed Am-
 “brosium, eundem verò perbellè explicat ex Gratiano &
 “Magistro Sententiarum. Ex his igitur patet nullas te-
 “nebras aut offucias à Senensi offusas esse doctrinæ de satis-
 “factione, & Lorinum in Plal. citantem eundem non imme-
 “ritò patronum cooptare. Et hæc sufficiant de Sixti Se-
 “nensis allegationibus, jam veniamus ad ulteriorem truci-
 “nam præcitatâ Mayo loco.

Manifestè apparet te haud legisse totam hanc S. Pa-
 tris Orationem; dic enim mihi quid S. Doctor post medi-
 um ejusdem tractet? an non hortatur Auditorem ad
 munditiâ animæ, ut cum illa dein adeat sacrosancta my-
 steria? Cùm enim dixisset, ut exemplo trium Magorum
 tria munera Christo Domino in sacra mensa offeramus; nimi-
 rum aurum i. e. temperantiam & virtutem. Thus i. e. puras
 preces quæ sunt odoramenta spiritualia. Myrrham i. e. mode-
 stiam & cor submissum, cum elemosyna & c. Certòq; se scire,
 inquit, futurum, quòd in illa die complures accedant, irru-
 antq; ad victimam hanc spiritualem, scilicet sine digna prepa-
 ratione. Id autem ipsum ut non fiat ad detrimentum &
 condemnationem animæ, sed ad salutem obtestatur, obsecratq;

S. Myſteria
 cum mun-
 ditia animi
 adeunda.
 Exemplo
 Magorum
 tria mune-
 ra offeren-
 da.

ut omnibus modis repurgent animas, atq; ita demum adeant mysteria. Occurritque tacite objectioni aliquorum, qui se se fortè excusarent ab his mysteriis, *Conscientiâ peccatis oppletâ, sarcinamq; circumferente gravissimam: respondetq; sufficere nimirum horû quinq; dierum tempus si sobrius fueris, si attentus, si vigilaveris, si multitudinem peccatorum reddideris contractiorem, illudq; perpendendum, quod benignus est Dominus &c.* Quibus verbis excitat pusillanimes, ut ex consideratione benigni Domini agant poenitentiam, quantam possent. Idque comprobat exemplo Nini-
vitarum Joan. 3. & Meretricis Luc. 7. & Zachæi Luc. 19. qui certè non levem poenitentiam, nec qualemcunque satisfactionem fecere: describitque qualis & nostra illorum exemplo esse debeat; *provocat* ait, *Lingua maledicentiâ multis contumeliâ affectis: lingua, placato, puras emit- tens preces, benedicens maledicentibus, laudans vituperantes, gratias agens injuriam facientibus.* Quomodo autem & quanto tempore hæc perfici possent, ait scilicet, *solo animi proposito, uno die &c.* pollicere te posthac ista non commis-
surum, & istud sufficiet ad excusationem.

Tandem descendit ad præcitatam Mayeri testifi-
cationem. *Ego testificor & fide jubeo fore &c.* Ubi S. Pa-
ter in hiis verbis nihil aliud vult, quàm quòd poeni-
tentia non sit circumscripta tempore, & ad satisfacti-
onem hic & nunc faciendam, cum poenites, cum doles de
peccatis, sufficiat, nec DEUS requirat quidquam aliud,
quàm firmum animi propositum, promissionemque
DEO ex animo recedendi à pristinis malis: Interim
tamen Sanctus Doctor non excludit ulteriorem sa-
tisfactionem postmodum, scilicet peractâ poenientiâ
& confessione peccatorum peragendam; ait enim

Pusillani-
mes confi-
deratione
benigni Do-
mini exci-
tandi ad
poenitenti-
am.

Lingvæ
peccata lin-
gvâ expi-
anda.

Poenitentia
vera non
circumscri-
pta tempo-
re.

Probatur
exēplo Ni-
nivitaram
Magdale-
næ & Za-
chæi.

Pecunia-
rum rapina
pecunis de-
lenda.

Satisfa-
ctio non
differenda
sufficit hic
& nūc pro-
posito ani-
mi declara-
ta, quæ post
executionē
completur
& perfici-
tur.

Probatur
exēplo Za-
chæi.

& Ninivitas tridui temporis spatio, animiq; promptitudinē
iram Dei placasse, & meretricem brevi temporis momento
omnia probra diluisse. Interim tamen uberior satisfactio
requiritur, eam faciendam esse apertē exemplo Ma-
gdalenæ & Zachæi declarat; siquidem hæc formalia
addit. Proinde & tu quibus rebus provocasti Deum, per has
rursum facito propitium, provocasti illum pecuniarum rapinā,
per easdem illum reconcilia, cumq; & rapta restitueris illis,
quos injuriā affeceras, & alia insuper addideris, dicito juxta
Zachæum reddo si quid rapui quadruplum. Hæc inquit
S. Doctor & similia satisfactionis opera, non egent mul-
tis diebus, annisve, solo animi proposito, unico die per-
ficiuntur. Hortatur itaque S. Pater suos ad celerem nec
dilata[m] poenitentiam & satisfactionem, quæ quidem hic
& nunc uno die & solo animi proposito perficiuntur.
Ipsa tamen satisfactio realis plenaria & completa indu-
biè & tempus, & actionem diuturniorem requirit: ipsum
enim propositum solum non satisfacit plenariè & quoad
omnia, præcipuè quoad executionem & efficientiam
rei propositæ. Sed interim hic & nunc satisfacit quoad
animi promptitudinem illud exequendi reapse postmo-
dum, quod hic & nunc proponitur exequendum. Cer-
tè enim quando Zachæus dixit Ecce dimidium bonorum
meorum do pauperibus, & si quid aliquem defrau-
davi, reddo quadruplum, erat ea satisfactio, ac propositi
cancellis inclusa, quod indubiè postmodum ipso fa-
cto executus est, cumq; id dixit Zachæus, hic &
nunc solo tum animi proposito contentus fuit Do-
minus, satisfecitq; illi hic & nunc, quod ipsum tamen
nisi executus fuisset ipso facto, nullo modo eidem satis-
fecisset. Etenim quantumvis verba Zachæi do, reddo, de
præ-

præsenti significant, nihilominus haud pro tunc immediate, id est, eâdem horâ, tempore quo hæc protulit dedisse, reddidisse, facile intelligi potest, unde enim immediate tunc adfuissent eâdem horâ, & tempore, pauperes, illique quos fortè defraudavit? quod ipsum Cornel. à Lapide hic è sensu SS. PP. Ambrosii, Bedæ, Euthymii, Tertull. Fulgentii explanat. Hanc verò ipsam mentem esse S. Patris patet ex consequentibus, ait enim infer: *Quapropter adhortor vos omnes ne negligenter veluti festo die cogente ad Divina mysteria accedatis, sed si quando parabitur hujus S. Hostia fieri participes, multis ante diebus repurgetis vos ipsos per pœnitentiam, precationem, & eleemosynam.* Ad quid hæc precatio? ad quid pœnitentia? ad quid eleemosyna? unque ante dixit S. Doctor, nihil aliud Deus requirit ad satisfactionem ulteriorem præter recessum à pristinis malis, & propositum animi ad ea postea non redeundi? ut quid insuper precatio, ut quid eleemosyna? Respondet S. Doctor hæc nimirum esse, quæ illum recessum, illud animi propositum juvant, confirmant, perficiunt, ut ita per hæc satisfactionis opera non tantum per solum propositum pœnitentia perfecta & completa reddatur, sine quibus aliàs esset imperfecta, & incompleta. Et hæc sufficiant circa locum à Mayo citatum.

Confirmatur ex S. Chrysostomo.

§. II.

Adferuntur testimonia pro Satisfactione Pœnitentia ex S. Patre.

Porro Satisfactionis opera ad Pœnitentiam requiri aliis locis S. Doctor apertè docet, è multis aliqua adferamus.

Probatur aliis locis satisfactio ex Chrysostomo.

A. Lib. 2. de Sacerdotio qui locus etiam jam supra

Ad delicto-
rum modū
etiam mul-
cta non te-
merè adhi-
benda.

est adductus Contr. 4. Testim. 4. ait: *Non temerè ad delictorum modum oportet & multam ipsam adhibere, sed tanquam ex conjecturis quibusdam explorandus est delinquentium animus &c.* Ad quid meminit multæ adhibendæ? nisi quia sensit præter confessionem delictorum, quam explorare debet Sacerdos, etiam velut ex conjecturis quibusdam multam seu poenam & satisfactionem poenitenti ab eodem esse injungendum,

Poeniten-
tiæ fructus
qui ipsa
sunt satis-
factio.

2. Tom 5. Serm. de poenit. m. f. 361. & poenitentiam dilaudat, & satisfactionem eidem adnectit: ante medium explanans illud. *Poenitentiam agite, appropinquavit enim Regnum Cælorum, facite fructus dignos poenitentia, Matth. 3.* integrum indicem poenitentium ex Script. S. recitat, qui fructus poenitentia egerunt, inter quos fructus non ultimus dignitate, & ordine, etsi ultima pars poenitentia ponitur satisfactio, ubi tandē concludit alloquens Ninivitarum poenitentiam, *Et sic per opera sua.* (scil. poenitentia ejusque satisfactionis) *non solum decreti mortis discrimen evasit sed etiam vitæ incognita coronam accepit.* Deinde poenitentia lachrymas de peccato describit, & laudibus effert, quæ utique etiam ad satisfactionem poenitentia spectant. Tandem etiam ad jejunium, & temperantiam descendit, quæ utique etiam satisfactionis habent rationem. *Poenitentia ait sapor est jejunium pro peccato: Quando perfectam verè arripueris abstinentiam & compellentis gastrimargia cupiditatem superas, continendo, poenitudo est: quando persuadentis gula libidinem vinum porando vincis, & iam eo quàm parcissimè uteris, poenitudo est.* Tum & vigilia meminit, quæ etiam ad satisfactionem spectat, tanquam poenitentia fructus, & partus.

Lachry-
mæ.

Jejunium
& abstinen-
tia à cibo
& potu.

Vigilia.

Quan-

Quando te somnus premit, & vincis cum & vigilas propter Deum pœnitentia est. Scilicet effectus, seu fructus ejusdem. Addit & eleemosynam: quando esurienti fœneras, pretium vita est, vestire nudum, pascere peregrinum, & cum indigentibus mensa habere consortium: Scriptum est Eleemo-
enim quoniam eleemosyna liberat à morte Tobia 12. Paulò syna.
post completitur plura Satisfactionis opera. Si orave- His omni-
ris, & jejunaveris, & eleemosynam justè feceris complèsti pre- bus com-
tium, redemisti peccata tua, remissa sunt crimina, reparata pletur pre-
est vita tua. Tandemq; & gradus quosdam pœnitentiæ tium, redi-
adjiciens ait. Ergo non expavescas pœnitentiam, sed esto in pro- mūtur pec-
cessu ejus promptus, in opere paratior, in amore propen- cata, remit-
sior. Denique quænam plena & perfectâ pœnitentia tuntur cri-
futura concludit. Risum fuge, linguam contine, mores mina, repa-
componere, vitia vince, virtutem dilige, sanctitatem sequere, ratur vita.
præmissam malevolentiam damna, & plena est pœnitentia His & simi-
tua, atq; perfectâ, & promerebitur indulgentiam præstante libus satis-
ipso Domino &c. En plenam & perfectam pœnitentiam factionis
vocat S. Doctor per satisfactionis opera completam, sci- operibus
licet lacrymarum, jejunii, orationis, vigiliarum, elee- pœnitentiæ
mosynæ, aliâq; his similia. Hæc nimirum sunt simul plena &
digni pœnitentiæ fructus, hæc pretia animæ, hæc repara- perfectâ
tio vitæ. Qua in re agnosce consensum Trident. Conc. redditur.
quod Sess. 14. c. 3. ait, Satisfactionem unâ cum contritione,
& confessione ad plenam & perfectam peccatorum remis-
sionem requiri.

3. Eodem Tomo serm. de pœnit. & confess. m. f. 363.
 post med. Operam demus ut & ab intempestivo sumtu ab-
 sistant, pro semel malè insumtis aliud reponamus lu-
 crum, pro verbis temerè prolati sanctas preces, pro visu
 intem-

Ad delendam poenā temporālē, requiritur satisfactio.

DEUS pro peccatis poenā irrogat temporālē et si remittat aeternam.

Ut à poenā tēporali liberemur Deo præbēdæ occasio- nes confitēdo aliisque satisfactio- nis operibus.

intemperatē factō eleemosynas & jejunia. Quid hæc aliud? quàm opera satisfactoria pro peccatis? Cū autem satisfactio- nis tanquam partis poenitentiae fundamentum sit juxta Ecclesiae Catholicae doctrinam poena temporalis, quam meritis est peccator, manetque in homine poenitente ejusdem reatus, quantumvis ei dimittatur culpa una cum poena aeterna, vel Sacramento, vel Sacramenti voto, ideo ad illam auferendam docetur requiri *satisfactio- nem poenitentis per jejunia, orationes, eleemosynas, & alia pia spiritualis vita exercitia* Concil. Trident. Sess. 6. c. 14. Hujus itaque ipsius poenae & satisfactio- nis pro eadem, meminit S. P. in eodem sermone ante finem. *Ne peccantes ait, & multi manentes nos efficeremur deteriores, non remisit nobis supplicium, sed hoc manifestè vidit, quod peccatis ipsis non minus damnosum sit non puniri, propter hoc imponit poenam non exigens supplicium,* (scilicet aeternum, nam supra dixit non remisit supplicium scilicet temporale) *de peccatis, sed ad futura nos corrigens.* Hoc ipsum comprobatur exemplo Israëlicarum Exod. 2. 2. ubi DEUS dicit ad Moysen *dimitte me & iratus delebo eos;* Ubi ait: *Digna illi suppliciis commiserant, suppliciusq; inevitabilibus* (id est aeternis) *punire autem volebat sed misericorditer* (scilicet temporalibus poenis) *id quod eos seigniores reddebat. Utraq; autem fecit & ut poenam* (scilicet aeternam, quam eis dimisit) *non inferret, neq; illos faceret ignaviores poenā non irrogatā* (scilicet temporali.) Idque insuper confirmatur exemplo Jeremiae, Ezechielis, atque Davidis, concluditque tandem proponens modos evadendi hæc supplicia & poenas. *Hæc igitur omnia cū sciamus, quod omnia moveat & causatur DEUS, ut nos à poenā & supplicio liberare possit, multas ei præbeamus occasiones confitendo, poenitendo, lacry- mando,*

mando, precando &c. peccata nostra continuo memoremus; non enim sufficit dicere peccator sum, sed opera pretium est & speciatim peccatorum & delictorum reminisci. Quò hæc omnia à S. Patre dicta? nisi ut poena & supplicium ejusmodi satisfactionis operibus tollatur.

4. Eodem Tomo 5. Serm. item de confess. peccati m. f. 364. apertè satisfactionis meminit. *Confessio penitentiam monstrat, satisfactio veniam sibi divina pietate conciliat, & infra. Peius est DEI offensam non satisfactione placare, quàm peccando Dei bonitatem offendere.* Insuper ad finem ait *Confessio reddat quod peccatum detraxerat, curet penitentia, quod peccatorum macula sordidarat, serpentinum virus satisfactionis antidoto recuretur, peccatorum venena precum instantiâ depellantur, ut Dominum quem nobis delicta fecerant iracundum, reddant obsequia dignè placatum, & qui à nobis fuerat peccatis offensus, confessione misericors nobis reddatur & pius.*

Peius est
pro pecca-
tis non pla-
care DEum
satisfactio-
ne quàm
peccare.

Satisfa-
ctio Anti-
dotū pec-
cati.

5. Tomo 5. Homil. 41. ad Pop. Antioch. m. f. 120. *A nobis ultionem sumamus, nosmet ipsos accusemus ita placabimus Judicem. Quid est ultionem à se ipso sumere, quàm satisfactione delere poenam & supplicium? hæc enim ultio est quid consequens ipsam poenitentiam. Ibidem commemorat opera satisfactoria, lacrymarum, orationis, eleemosynæ.*

Ultione à
nobis ipsis
sumpta
placatur Ju-
dex,

6. Tomo 2. Homil. 10. in Matth. ante fin. m. f. 42. apertè loquitur de eadem satisfactione, postquam multis ante de poenitentia & confessione præmittenda sacris mysteriis disleruisset. *Agamus tamen ait poenitentiâ, etiamsi indulgentia modum excedere videantur peccata, &c. Poenitentiam verò dico non solum ut à malis prioribus desistamus; Verùm etiam ut bonorum operum fructibus impleamur.*

O

inquit

Quinam
fructus di-
gni poeni-
tentiae.

Peccatis
adversa
faciamus.

*inquit fructus dignos poenitentiae. Quo autem modo fructi-
ficare poterimus si ubiq; peccatis adversa faciamus V. G. alie-
na rapuisti, incipe donare jam propria: longo tempore es for-
nicatus, à legitimo quoq; usu suspendere conjugiu, ac perpe-
tuam continentiam saepe paucorum dierum castitate medita-
re: Injuriam vel opere cuiuspiam vel sermone fecisti, refer
benedictionis verba conviciis, & percutientes nunc officiis,
nunc beneficiis placare contende: neq; enim vulnerato suffi-
cit ad salutem tantummodò spicula de corpore evellere, sed
etiam remedia adhibere vulneribus: deliciis ante & tenu-
lentiâ diffuebas, jejuniis & aqua potu utrumq; compensa &c.*

Quid hæc omnia quàm compensationis & satisfac-
tionis opera pro præteritis delictis?

7. Tomo 2. Homil. 42. in Matth. post med. m.
f. 155. Memini supra satisfactionem ad poenitentiam
requiri tanquam partem, aut necessarium quid propter
delendum reatum poenæ & supplicii temporalis, in hac
aut altera scilicet vita expiandi, præclare distingvit hic
S. Doctor poenam dum ait: *Universorum enim hominum
alii & hic & ibi supplicia dabunt, alii in presenti solummodò
vitâ, alii in futura tantum, alii nec in presenti nec in futu-
ra. Hic quidem & illic ut illi ipsi de quibus nunc agitur
(scilicet Judæi crucifixores Christi) Nam & hic ipsos ult9
est, quoniam intolerabilia passi sunt urbe ipsorum vi à Ro-
manis expugnata, ibi autem acerbissima eos expectant tor-
menta, ut Gomorrha & Sodomorum Cives, aliq; complures.
Ibi verò solummodò ut Dives ille, qui in flamma cruciatus,
nec gutta unius aqua Dominus est. Hic autem tantum,
ut qui apud Corinthios fornicabatur. Neq; hic verò, neq; ibi si-
cut Apolloli, Propheta, sic Beatus ille Job, ceteriq; hujusmodi;
non enim ad punitionem aliquas passiones hic susceperunt, sed
ut cla-*

Poenæ &
supplicii
pro pecca-
tis diversitas
in hac & in
alterâ vita.
Exemplo
probatur.

ut clarius in luctamine vicisse cognoscerentur. Post hanc partitionem poenae hortatur suos ad imitationem, ut in portione istorum inveniantur, aut saltem eorum qui commissa in hac vita dissolvunt partem consequantur, causamque dat. *Terribile namq. ait: Judicium illud est, inevitabilis poena, intolerabilia tormenta.* Tum verò dat consilium. *Sed si vis, quod ego consulo, nec hic quoq. aliquā poenā cruciari.* (en agnoscit reatum poenae in hac vita) *tu ipse tibi iustus sis Judex, exige à teipso rationem & correctionem. Audi Paulum dicentem. Quoniam si nosmetipsos dijudicavimus, non utiq. judicaremur.* I. Cor. II. *si id facies ordine paulatim progrediens, ad coronam quoq. pervenies.* Tum deinde occurrit objectioni, *Et quonam modo, inquires, à me ipso rationes vivendi & supplicum exigam?* respondetque adducendo plura satisfactionis opera, qualia etiam supra memoravit. *Largos lachrymarum effunde fluvios, ingentes compunctionis gemitus redde; humillimus sis: laboribus, ac vigiliis teipsum afflige; peccata tua per singulas species recale. Non parvus est hic cruciatus anima, nec quantus sit ab alio cognoscitur, nisi ab eo qui compunctus est, qui non ignorat hac re in hac vita animam maximè torqueri, nec est nescius, quantus dolor ex memoria peccatorum nascatur.* Et quia adversarii soli fidei Justitiam adscribunt, audiant quid D. Chrysost. testimonio Isaiae confirmans de poenitentia dicat. *Quas ob res Justitiam DEUS huic poenitentiae in premium proposuit dicens. Dic tu prior peccata tua ut iustificeris* Isa. 43. Et quia etiam ordinariè dicunt, non posse nos omnium peccatorum meminisse, si quidem Psalmista ait. *peccata quis intelligit; ac propterea inculant Catholicam Ecclesiam requirentem omnium peccatorum enumerationem in foro poenitentiae, tam quo-*

Ne iudices
ris iudica-
temetipsum.

Opera sa-
tisfactionis
exerce.

Poenitē-
tiae Justi-
tia in prae-
mium da-
tur.

Omnia
peccata et-
iam secun-
dum speciē
enumeran-
da.

ad speciē quān quoad numerū, Audiant tum quid paulō
ante, tum quid jam dicat S. Doctor. *Non est profectō, nō est in-
sufficiens ad emendandum via, si cūm omnia secundū speciē
peccata collegeris, assiduē animo deinde verses &c.* pergitque
hortari, ut non tantū fornicationes & adulteria, atq; illa qua
omnes homines perhorrescunt; Verū etiam occulta insidia-
rum consilia & calumnias, obreētationesq; arcanas, inanem
gloriam, invidiam, ceteraq; hujusmodi omnia colligantur,
&c. Datq; causam, quia singula horum in gehenna sua ha-
bebunt tormenta. Quod ipsū etiam aliis locis comme-
morat, tum præcipuē Tomo 5. hom. 41. ad pop. Antioch.
m. f. 120. post med. nobis ipsis persvadeamus quod peccavi-
mus, neq; tantū lingvā proferamus, verū & ex corde non
tantū nos vocemus peccatores, sed & peccata compuemus
singula per species recensentes. Ergo agnoscit Chrysosto-
mus singula per species peccata recenseri debere, & pos-
se coram Deo, tum & coram ejus Vicario & Ministro
tanquam medico, tanquam pastore, tanquam potesta-
tem ligandi & solvendi habente de quo supra. Actan-
dem occurrit objectioni. *Quomodo igitur inquires sal-
vari possibile est?* respondens: *Si opposita his adhibeamus
remedia, misericordiam in pauperes, orationem, compunctio-
nem, penitentiam, humilitatem, contritum cor apprimē, con-
temptum rerum presentium, mille namq; salutis vias nobis
Deus proposuit, dummodo diligenter velimus attendere, &c.*
Mille vias ait: ergo non solam viam per fidem solam & u-
nicam, de quo supra egimus. Plura itaq; satisfactionis
opera hic enumerat S. Doctor, quæ omnia sunt poeniten-
tiæ fructus, & pars, seu requisitum.

Opposi-
ta peccatis
remedia ad-
hibenda.
Mille vias
salutis Deus
nobis pro-
ponit.

8. Tomo eodem de Lazaro Conc. 4. in fine m. f. 550.
*Ut igitur neq; puniamur, neq; penas demus, in suam quūq; con-
scien-*

scientiam ingrediatur vitamq; explicet, cunctisq; commissis diligenter excusis condemnet animā, quæ hæc patravit, puniatq; cogitationem, affligat, crucietq; suam ipsius mentem, supplicium à seipso exigat pro peccatis per condemnationem, per diligenter actam penitentiam, per lachrymas, per confessionem, per jejunium, per eleemosynam, per continentiam, per charitatem, ut possimus omnes omnimodò his depositis peccatis multā cum fiducia illuc proficisci, quam nobis omnibus contingat assequi gratiā & benignitate Domini Nostri Jesu Christi. &c.

In conscientia propria Tribunal quodāmodo cōstituentum.

9. Testimonium sic id quod Sixtus Senensis sup. citatus adfert serm. de Confess. in illud Ps. *Confitemini Domino, quoniam bonus est*, m. f. 429. Ubi clara sunt S. Patris verba de satisfactione. *Confessio Penitentiam monstrat, Satisfactio veniam divina pietate conciliat. Item. Pejus est Dei offensam non Satisfactione placare, quàm peccando DEI Bonitatem offendere. Item. Confessio reddat quod peccatum detraxerat, curet penitentia quod delictorum macula sordidarat, serpentinum virus Satisfactionis antidoto recurretur. Coincidit hoc testimonium cum illo quod quarto loco attulimus supra.*

Satisfactio veniam apud Deum conciliat.

Addo hic Testimonium S. Patris de operibus satisfactionis vulgò supererogatoriis dictis, quæ etiam adversarij acriter oppugnare solent, uti sunt præter consuetam ab Ecclesia injuncta, voluntariè suscepta jejunia, castigationes corporis, humicubationibus, vigiliis &c. Horum autem expressè meminit Tom. 5. Orat. 5. adv. Judæos f. 450. Ubi agens de correptione fraterna, eamque laudibus efferens, ait: *Quid huic poterit equiparari quod neq; jejunium, neq; humicubationes, neq; pervigilia, neq; aliud quidquam efficere potest, efficit fratris procurata salus. Quæ verba non ita accipienda esse quasi dicta opera supererogationis neget & refellat, sed, quòd in comparatione salutis comparatæ fratris non sint ita efficacia, ipse sensus eorundem indigitat.*

Est antidotum eòtra serpentinum virus.

Opera supererogationis.

Consensus
Concil. Tri-
dent. cum
S. Chryso-
stomo o-
stenditur
circa satis-
factionem.

Ex haftenus dictis patet manifestè consensus Trid. Concilii cum S. Patre circa Satisfactionem. Nam 1. Satisfactionem Concilium ait requiri *ad plenam & perfectam peccatorum remissionem* Sess. 14. c. 3. hoc ipsum hic ait Chrysost. praesertim loco 2. ad finem. 2. Docet remissa culpa à Deo non remitti universam poenam, id est, saltem temporalem remanere, pro qua expianda necessaria sunt satisfactionis opera, cap. 8. Idem docet D. Chrysost. loco 3. 7. & aliis. 3. Docet Trident. satisfactione homines à peccatis revocari, quasi freno coerceri, cautiores effici &c. Idem docet Chrysost. praecipuè loco 5. ubi etiam ait : *non eris mali memor, hac semper memoriâ gerens, non irasceris, non convitiaberis, non altum sapiens, non rursus in eadem cades, eris ad bona fortior &c.* 4. Docet vitiosos habitus malè vivendo comparatos contrariis virtutum actionibus tolli. Idem docet Chrysost. Loco 2. 5. 6. & aliis. 5. Docet Trid. satisfactionem non tantum esse ad nova vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad praeitorum peccatorum vindictam & castigationem: Idem docet allegatis locis Chrysost. 6. Docet satisfactionis pia opera praecipuè esse lachrymas, orationes, eleemosynas, & alia pia spiritualis vitæ exercitia Sess. 6. c. 4. Eadem enumerat hic Sanctus Chrysost. 7. Docet Trident. Sacerdotes debere quantum Spiritus & prudentia suggererit salutare & convenientes satisfactiones injungere: Idem docet S. Pater praecipuè loco 1. & supra Contr. 4. Testim. 4. Quid plura? Verbo satisfecisse, jam credo tibi Mayere videbor, nisi fortè obnitenti & indurato animo, si tamen talis tuus est, qualem nollem esse, ipsa haud poenitenda satisfactio de Satisfactione poenitentiali nondum satisfecerit.

CON.

CONTROVERSIA VII.

De Communionem sub una Specie.

APoenitentia ejusque Satisfactione ad S. Mensam non improbando ordine gradum facit Mayerus, circa quam Concilii Tridentini doctrinam Sess: 25. Can. 1. adducit; cujus hic est succus *Sacramenti Eucharistia sub utraq; specie ab omnibus & singulis Christi fidelibus sumtionem non esse ex Dei praecepto, neq; de necessitate salutis.* Hoc tenet Ecclesia Catholica nunc, hoc ante semper tenuit. Opponis te Mayere cū tota Lutherana Secta huic Doctrinae, Tui verò dogmatis hic est succus *Sacramentum Eucharistia seu Cæna Domini sub utraq; specie, seu symbolo ab omnibus & singulis Christi fidelibus sumendum esse, est praeceptum DEI & Domini Nostri JESU Christi, estq; id de necessitate salutis, aliàs sub una solū specie dimidiatum seu mutilum est Sacramentum.*

Enim verò non miror hic Historiam illam, quam ex Sfortia Pallavicino adfers. Sed veriùs miror immoderationem animi tui, quòd in allegatione loci ex D. Chrysostomo ausus sit intemperante & aculeato calamo hæc exarare, *Chrysostomum Sacrilegis illis (quo hoc tam profano nominae intelligis Tridentinos, totamq; Ecclesiam Catholicam) in os contradicere.* Tomo non 2. ut apud te impressum, sed 4. homil. 18. in Epist. 2. ad Corinth. *Interdum autem ne quidquam quidem inter Sacerdotem interest, & eos, quibus præst, velut cum tremenda Mysteria percipienda sunt.* *Æq; enim omnes ad ea admittimur: non quemadmodum in veteri Testamento alia Sacerdos, alia subditus edebat, nec plebis erat iis vesci, quibus Sacerdos vescebatur.*

Nunc

Allegatus
ex Chryso-
stomo loco
contra Cõ-
munionem
sub una spe-
cie explica-
tur.

Nunc enim secus jeres habet; Omnibus siquidem unum corpus, unum poculum proponitur.

Ex Bellarmino.

Ergone Mayere haud legisti, quid ad hunc locum jam olim cum alii, tum præcipue Doctissimus Bellarminus respondit? Nimirum S. Doctorem vim facere in re & substantiâ quæ sumitur non in speciebus, vel in modo sumendi; eadem enim res & substantia scil. Corpus & Sanguis Domini Nostri sumitur à Sacerdotibus, quæ à Laicis; aliàs falsum esset discrimen, quod ipse ponit inter Novam & Veterem legem. Vide & lege plura apud eundem.

Non meminit hic S. Doctor utriusque speciei tanquam præceptæ vel omninò necessariæ.

Ego interim Locum hunc pensiculiùs trutino. Inprimis quæro ex te Mayere, ubi hoc loco dicit S. Doctor præceptam, aut omnino necessariò utramque Speciem omnibus Christi fidelibus sumendam esse? Non unum Jota hic, non unus apex de præcepto, vel de necessitate hac legitur, extra oleas ergo incedis allegando hunc S. Patris locum. Ubi item dicit S. Doctor, quòd corpus Christi sit *in, cum, & sub pane*? dicit quidem *tremenda Mysteria percipienda*; sed non addit sub speciebus panis & vini, aut *in, cum, & sub pane*, atque *vino* omninò percipienda. Dicit *omnes equè admittimur*, sed non addit *ex præcepto* aut *necessitate salutis*, nec addit *admittimur ad utramque speciem*, neque enim meminit panis nec vini. Ait quidem *omnibus, siquidem unum corpus, & unum poculum proponitur*, sed non ait *ex præcepto*, aut *necessitate salutis*. Neque verò sequitur ex eo, quia meminit panis aut poculi, intellexisse eum utramque speciem præceptam & necessariò omninò esse omnibus sumendam. Nam Tomo 4. homil. 27. in 1. Con. 11. m. f. 224. ait: *gustavisti sanguinem Christi & ne sic quidem agnoscis*. Ubi quia solius sanguinis meminit, non rectè inferat

inferas Chrysoſtomum docuiſſe de præcepto aut neceſſitate eſſe ſolum unam ſpeciem vini. Ita in præſenti ex eo quia meminit panis & poculi non rectè inferitur præceptum aut neceſſitatem utriusque ſpeciei ab eo intellegam eſſe.

Præterea tò *Poculum* in quo vim maximam ponis, poſſet accipi pro poculo ſpirituale non materiali, quo bibitur ſanguis Chriſti Sacramentaliter & Spiritualiter, ſiquidem etiam ſub ſpecie panis in vivo corpore eſt vivus ſanguis. *Vi naturalis illius connexionis & concomitantia quâ partes Chriſti D. inter ſe copulantur* ut ait Concil. Trid. Seſſ. 13. cap. 3. Corpus per modum cibi comeditur, atque bibitur ſanguis per modum poculi ipſo Domino atteſtante, quando Joann. 6. ait *Caro mea verè eſt cibus, & Sanguis meus verè eſt potus, qui manducat meam Carnem & bibit meum Sanguinem in me manet & ego in eo.* Poſtea verò diverſis aliquot vicibus meminit ſolius panis, ejusque ſolius manducationi tribuit vitam æternam, *Qui manducat hunc Panem vivet in æternum; Panis quem ego dabo, Caro mea eſt pro mundi vita.* Ubi notandum, quòd etſi Dominus Noſter meminere carnis, quæ verè eſt cibus edendus, & Sanguinis qui verè eſt potus bibendus, non tamen meminit ſpecierum panis ſimul & vini, quo oſtenditur manducationem & bibitionem haberi poſſe etiam ſub una ſpecie, ſiquidem etiam ſub una eſt, verum Corpus & verus Sanguis Chriſti, atque ab utroque etiam ſub una ſpecie panis, poſſe vitam haberi. *Qui manducat hunc panem vivet in æternum.* Dum igitur S. Doct̃or poculi meminit, poteſt intelligi dixiſſe de poculo id eſt, de ſumtione Sacramentali & Spiritualis Sanguinis Chriſti.

Per poculum S. Doct̃or fortè intelligit poculum ſpirituale non materiale.

Poculum
proponitur
in Sacrifi-
cio.

Ad hæc S. Pater ait. *Proponitur Corpus & poculum,* signanter inquam ait *proponitur* id est in altari per oblationem, & sacrificium novi testamenti, quod S. Pater tenuit ut tum ex aliis locis, tum ex Liturgia seu Missa ejus constat, non autem ait expressè datur vel porrigitur ad bibendum: dum autem ad ipsam sumtionem seu Communionem venit, Sacerdotis utpotè secundum ordinem Melchisedech, offerentis seu sacrificantis, est utramque speciem sumere; Laicis autem etiam una species sufficit ad salutem & vitam æternam, in qua tamen & cibum & potum seu poculum spirituale & Sacramentale habent. Neq; verò quis objiciat oppositum potius deduci ex verbis S. Patris, siquidem ait: *In veteri testamento alia Sacerdos, alia subditus edebat &c. nunc autem secus se res habet, omnibus siquidem unum corpus, & unum poculum proponitur.* Nam etsi solum unam speciemumat Laicus, non sumit alia, quam Sacerdos, quia idem in re & substantia Corpus, eundemq; Sangvinem sumit, illud per modum cibi hunc per modum poculi spiritualis, juxta Christi D. dictum. *Caro mea verè est cibus, & Sanguis meus verè est potus,* etiam sub una specie panis, quem panem etiam solum vitam æternam dare testatur, *qui manducat hunc panem vivet in æternum.*

De Sacri-
ficio hic lo-
quitur San-
ctus Doctor.

Porro per tò *proponitur* intelligere S. Patrem Sacrificium Novi Testamenti, vel ex eo colligere est; nam imprimis utitur his verbis *tremenda mysteria* quibus intelligit etiam aliàs sacrificium. Deinde de eodem etiam in sequentibus loquitur, ibidem enim meminit Orationis Sacerdotis pro plebe & plebis pro Sacerdote per illa verba *& cum spiritu tuo* reddita Sacerdoti oranti & dicenti ad Populū *Dominus vobiscum.* Meminit item orationis quā Deo aguntur gratiæ: ait enim *nam non prius vocem illam Sacer-*

dos ſumſit, quàm illi aſſenſerunt, id dignè ac juſtè fieri, tum de-
 mum gratiarũ actionem auſpicatur: ſcilicet id quod & nunc
 in Eccleſia Catholica initio Præfationis fit, dicendo: *Verè*
dignum & juſtum eſt, æquum & ſalutare, nos tibi ſemper & u-
biq; gratias agere &c. Tu autem Mayere rejicis hoc ſacri-
 ficium, quod S. Pater cum Eccleſia Catholica tenet.

Inſuper S. Pater ait: *Proponitur Corpus & poculum* ſci-
 licet antequam ſumatur, denotando etiam ante ſumtio-
 nem eſſe Corpus & Sangvinem, non in ipla ſola ſumtione: Corpus
& Sangvis
Chriſti non
in ipla ſola
ſumtione.
 Tu autem Mayere doces cum tuis contrarium ſcilicet in
 ipla ſola ſumtione *eſſe Corpus & Sangvinem Chriſti.*

Denique non poſſe ex hoc loco manifeſtè concludi
 aut præceptum, aut neceſſitatem utriusq; ſpeciei pro o-
 mnibus fidelibus. patet exinde, quia ætate D. Chryſoſto-
 mi in ipla Eccleſia, cui præerat tanquam Episcopus, Con-
 ſtantinopolitana, liberum fuiſſe communicare etiam ſub
 una ſpecie patet ex Sozomeno & Nicephoro, quorum u-
 terq; talem referunt hiftoriam temporibus D. Chryſoſt.
 contigiffe, ille quidem Lib. 8. hiftor. c. 5. hic verò Lib. 13.
 c. 7. *Fæmina quadam heretica Macedoniana, cùm vellet tege-*
re ſuam hæreſim, & ſe Catholicam ſimulare, accepit in manus
Chryſoſtomo ſacra operante, panem Euchariftia, tanquam pau-
lò poſt illum manducatura, ſed clam dedit illum ancilla, & ab
ea ſumſit panem profanum, quem domo adferri juſſerat, ut il-
lum palam comederet loco Euchariftia, ſedis panis in lapidem
continuò eſt conuerſus: Mulier perterrefacta ad Episcopum
cursu contendit, ac ſe ipſam prodens, lapidem oſtendit adhuc
morsûs veſtigia habentem, lapis ille (concludit Nicephorus)
teſtis eſt, qui etiam nunc inter cimelia Eccleſia Conſtantinopo-
litana aſſervatur. Ex hoc facto apparet morem fuiſſe, ut
 acciperent qui vellent Euchariftiam ſub una ſpecie can-
 rùm: nam ſi omnes coacti fuiſſent bibere de calice, mulier

Ætate D.
 Chryſoſto-
 mi libera-
 erat Com-
 munion ſub
 una ſpecie.

Probatur
 miraculoſo
 exemplo.

illa nullo modo simulare potuisset; non enim pro calice Domini aliquid aliud sumere potuisset: siquidem calix non dabatur in manus, sed manu Diaconi admovebatur ori communicantium, ut id ipsum rectè advertit Doctissimus Card. Bellarminus.

Sed videamus ex aliis rationibus, nec vanis conjecturis S. Patrem nunquam tenuisse id quod tu Mayere cum tuis scil. Communionem à Christo D. præceptam, & omnino ad salutem necessariam esse sub utraque specie: Idque

Nullibi S. Chrysost. in libris suis præcepti aut necessitatis Communionis sub utraq; specie mentionit.

1. Perolve omnes Tomos, Libros, Capita, paginas, verus S. Patris, nullibi reperies mentionem istius præcepti, aut necessitatis.

2. Loca Scripturæ ex quibus Dissidentes evincere, contendunt dictum Præceptum & necessitatem, sunt præcipue illud Matth. *Bibite ex eo omnes.* Item. *Hoc facite in meam commemorationem* Luc. 14. Epist. 1. Cor. c. 10. & 11. *in qua nocte tradebatur, &c.* Item illud Joan. 6. *Nisi manducaveritis meam Carnem & biberitis meum Sanguinem, &c.* Hæc

Nullum locum scripturæ intellexit, nec explicuit de præcepto vel necessitate utriusque speciei S. Chrysost. nec ullus alius Patrum.

omnia loca S. Doctor sat fusè explanat, in nullo autem meminuit præcepti & necessitatis; ut adeò vel exinde colligas omnes Adversariorum expositiones illorum locorum de præcepto & necessitate esse planè novas, atq; modò in illorum cerebro natas: siquidem nec D. Chrysostomus, neque ullus alius SS. Patrum dicta loca ita intellexit & explicuit, ut ipsi modò intelligunt & explicant. Hocq; ipsū adhuc magis firmatur ex eo, quia singula quæq; Dissidentium Secta ea ipsa loca aliter & aliter diversimodè explicant: Aliter enim ea intelligunt & explicant Vielesitæ & Hussitæ, aliter Lutherani, aliter Quakeri, quòd fusiùs à nobis demonstratur in Scrupio Veritatis Fidei Parte 1. Discurs. 1.

ram

tam diversas autem & sibi contrarias ac repugnantes expositiones apud Sanctos Patres nullibi est legere.

S. Chrysoſt,
unius ſolū
ſpeciei uſū
agnoscit.

Tertiò, S. Chryſoſtomus unam ſolū ſpeciem probat poſitivè in operis Imperfecti expoſitionibus ſuper Matth. c. 7. Homil. 17. f. 355. ubi in primis exponens illa verba Domini: *Nolite Sanctum dare canibus*, enumeransque diverſa *Sancta* ait: *Sancta eſt gratia corporis Chriſti, propterea illis ſolis danda eſt, qui jam per baptiſmum facti ſunt filii Dei, & per impoſitionem manus*, quā Sacramentum Confirmationis conferebat. Ubi gratiam corporis Chriſti commemorans ſolū meminit unius ſpeciei, aliàs ſi præceptam, aut neceſſariam utramque omninò tenuiſſet, non omiſiſſet ſanguinem, poculum, vel calicem nominare. *Sancta* inquit, *eſt gratia Corporis Chriſti*, non ait ſimul & poculi & calicis, &c. Totamenim gratiam Eucharisticam in ſe continet, etiam ſub una ſpecie Corpus Chriſti quod comeditur, à quo ſanguis non ſeparatur, qui bibitur, unà cum corpore comesto utique non ex ſangvi; poſtea ait *benedictus panis ſancta ſunt propterea illis porrigenda ſunt, qui capaces facti ſunt benedictionum*, ſcilicet fidelibus non Catechumenis, ubi benedicti panis meminit diſtincti à pane benedicto per conſecrationem Sacerdotis, qui & Sanctificatio eſt. Etenim de utroque diſtinctè loquitur inferiùs: *Sed quia* inquit, *de Sanctis cœpimus dicere, non eſt tacendum, quoniam aliud eſt Sanctificatio, aliud Sanctificatū; Sanctificatio enim eſt quod alterū ſanctificat, ſanctificatum autem alterum ſanctificare non poteſt, quamvis ipſum ſanctum eſt.* Oſtēdit igitur ab exemplo id quod ſanctificatū eſt, ſcilicet per benedictionem, ut puta ſignas panem tuū, quem manducas ſicut ait Paulus; *Sanctificatur enim per verbum Dei & orationē* 1. Tim. 4. *Sanctificāſti eum non feciſti ſatiffactionē.* Jam oſtendit id quod non tantū ſanctificatū, ſed & Sanctificatio eſt, nēpe panis Eucharisticus.

Quæ dabantur poſt baptiſmum & impoſitionē manus id eſt Sacramentum Confirmationis.

Aliud eſt Sanctificatum aliud Sanctificatio.

Quod

Sanctifica-
tio est quod
Sacerdos
dat de ma-
nu sua sci-
licet Eu-
charistia.

Quod autem, inquit, Sacerdos manu suâ dat, non solum sanctificatum est, sed etiam Sanctificatio est, quoniam non solum datur id quod videtur, sed etiam illud quod intelligitur. De Sanctificato ergo pane licet & animalibus jactare & infidelibus dare, quia non sanctificat accipientem, si autem tale esset quod manu Sacerdotis accipitur, quale est, quod in mensa manducatur, omnes de mensa manducarent, & nemo de manu Sacerdotis acciperet. Ubi contra distingvit panem communem etiam benedictum seu per signaturam scilicet crucis, sanctificatum à pane sanctificato à Sacerdote, eumque vocat Sanctificationem, qui sanctificat accipientem, daturque in illo non solum id quod videtur, sed etiam quod intelligitur, dum autem ait quod illum Sacerdos manu suâ dat, & quod de manu Sacerdotis accipitur, ostendit usum veterem quod de manu Sacerdotis accipiebatur hic sanctus panis à communicantibus, adeoque hic panis seu unius solum speciei meminit, quod usus fuerit Laicis eandem dare manducandum, imò etiam domum deferendam, ut ex aliis historiis patet. Vi. de Bellarm. & alios.

Quartò. Hoc ipsum porro confirmat duobus exemplis Scripturæ: ait enim: *Unde & Dominus in via non solum benedixit panem, sed de manu sua dedit Cleopha & sociis ejus Luc. 24. Et Paulus navigans, non solum benedixit panem, sed de manu sua porrexit Luca & ceteris discipulis suis Act. 27. Quod autem de manu porrigitur, nec animalibus dandum est, nec infidelibus porrigendum, quia non solum sanctificatum, sed etiam Sanctificatio est, & sanctificat accipientem.* En hic S. Pater tam fusè loquitur de pane sanctificato, & qui insuper Sanctificatio est, eumque dari seu porrigi à Sacerdote, darique in illo non tantum id quod videtur, scilicet species accidentales, sed etiam quod intelligitur,

tur, scilicet ipse Christus D. ab eodemque sanctificari accipientem. Idem confirmat exemplo panis à Christo D. in Emaus dati Discipulis, panis item porrecti à Paulo Lucæ & ceteris suis sociis, adeoque loquitur hic de panis Eucharistici Communione sub una solum specie, non sub duabus: Neque enim Christus Dominus Discipulis in Emaus, nec Paulus Lucæ & ceteris post porrectum panem porrexit & poculum vini.

Ita sentit
D. Chryso-
stomus.

Non abs re fuerit hoc loco consensum Patrum ad- duxisse, circa illum Lucæ 24. locum de Christo in Emaus duobus discipulis panem frangente, ac porrigente ad manducandum.

Consenti-
unt & alii
SS. Patres.

Augustinus in pr. L. 3. de consensu Evang. c. 74. Tom. 4. p. 220. *Non incongruenter accipimus hoc impedimentum in oculis eorum à Sathana factum esse, ne agnosceretur Jesus, sed tamen à Christo Domino est facta permissio usque ad Sacramentum panis, ut virtute corporis ejus participata removeri intelligatur impedimentum inimici ut Christus possit agnosci.* Idem confirmat loco citato, adducens simul locum 1. Cor. 10. *Nec quisquam se Christum agnovisse arbitretur si ejus corporis particeps non est, id est Ecclesia, cujus veritatem in Sacramento panis commendat Apostolus dicens: Unus panis, unum corpus sumus, 1. Corinth. 10. ut cum eis panem benedictum porrigeret, aperirentur oculi eorum ut agnoscerent eum.*

Augustinus

Idem sentit Theophylus ad c. 24. Lucæ. *Insinuatur autem & aliud quoddam nempe quod oculi eorum, qui benedictum panem assumunt aperiuntur, ut cognoscant illum: Magnam & indicibilem vim habet Caro Christi.* Consonat Isychius l. 2. c. 9. in Levit. aperte dicens quod Christus D. Lucæ 24. post resurrectionem suam in spiritali Cæna seu Sacramento Eucharistiæ & fractione panis sit agnitus. Consentit deni-

Theophy-
lactus.

Isychius.

Beda. denique & Vener. Beda sermone de Verb. Evang. in 1. Cor. 10. v. 26. qui etiam tribuitur Augustino *Dominus Iesus ab eis quorum oculi tenebantur ne illum agnoscerent in fractione panis voluit agnosci Luc. 24. Noverunt fideles, sciunt quid dicam, noverunt Christum in fractione panis: Non enim omnis panis, sed accipiens benedictionem Christi fit Corpus Christi.* Ex his igitur tot tantorum Ecclesiae Patrum testimoniis patet, magis communem (quanquam pauciores aliter senserint) in Ecclesia sensum fuisse, quod in Emmaus Christus D. in benedicto pane corpus suum discipulis porrexerit manducandum: ubi cum non fuerit Calix, seu vinum propositum: nam immediate post porrectum & comestum panem, *aperiti sunt oculi Discipulorum, & ipse evanuit ex oculis eorum*, adeoque sub una solum specie panis Discipulis suis carnem suam dedit ad manducandum.

5. S. Pater sensit totum Christum D. etiam sub una specie sumi, tam secundum corpus quam secundum sanguinem, nec dimidiari aut dividi Sacramentum hanc sumptione, etiam unius speciei, siquidem totum id sub una sumitur quod sub duabus, adeoque æquè sub una atque sub duabus integrum haberi Sacramentum. Luculenter id significant ejus verba Tomo 4. Homil. 83. in Matth. f. 275. cum ait: *Ipsam vides, ipsum tangis, ipsum comedis.* Scilicet sumendo etiam sub una specie *ipsum totum comedis*, &c. Similia habet Homil. 24. in 1. Cor. *Non regium puerum sed ipsum unigenitum Dei Filium accipis.* Item Lib. 6. de Sacerdotio, &c.

Christus D.
sub una etiam
panis
specie totus
sumitur.

Ex his igitur quæ hactenus adducta sunt, facile cuivis rectè sentienti patere potest, quænam fuerit mens S. Chrysostomi de Communionem sub una specie. Pro colopho-

lophone addo votum meum ex eodem S. Patre ex eadem Homil: hic primò à Mayero adducta, à me autem trutinata; (quod utinam te Mayero, cuique similes moveat!) quo ad unitatem non schismata in Ecclesia Christi facienda adhortatur. *Etenim inquit omnes tanquam domum unam sic Ecclesiam habitare, omnes ut unum corpus sic affectos esse convenit, quemadmodum videlicet, & baptisma unum est, & mensa una, & fons unus, & creatio una, & denique Pater unus.* Ecquid igitur dissecti & divulsi sumus, cum tot summa conjunctionis vincula habeamus? Rursus enim eadem deplorare cogimur, qua sepe numero luctu prosecuti sumus. Luctu quippe ac lacrymis dignus est, hic rerum status, in quo alii ab aliis usque adeò distracti abruptique sumus (per tot scilicet Sectas inter se disiectas, etiam circa hanc mensam Domini) cum, contra corporis unius compagem imitari nos oporteat.

Deplorandus Status Ecclesie in tot Sectas divulsæ & distractæ.

CONTROVERSIA VIII. De Matrimonio Clericorum.

§. I.

Expenduntur Loca S. Patris pro Conjugio Sacerdotum à Mayero citata.

E Tiamne Mayero Matrimonii Clericorum Fautorem, & Patrum facis castissimum Præfulem meum Chrysostomum? At quo argumento? ex Tomo I. inquis, petito Homil 4. in Isaiam ubi *Sancto Ordini non obesse Matrimonium sanctè adfirmare S. Doctorem* quàm audacter asseris, tam temerè probas, imò nihil evincis. Atque ut inprimis ab ipso met hoc sancto Pontifice exordium faciam, exemplo suo & vitâ omnibus Clericis non tantùm

Q

doctri-

doctrina prælucente: statuo tibi in primis ob oculos eundem, totum vitæ suæ curriculum in perpetua castimonia & continentia transigentem. Testis hujus est fideissimus ejus Discipulus Palladius Episcopus Helenopolitanus in Dialogo de vita D. Joannis Chrysost. præfixo operibus ejusdem S. Doctoris. Ubi primum ejus ætatis florem

S. Chrys.
totum vitæ
suæ curri-
culum in
continentia
transegit.

In primis
in Juventute.

describens ait. *Verum stimulante conscientia ne contentus esset laboribus Civitatis in ipso inventuris flore, sensu planè integro vicinos occupat montes, ibiq; congressus Seni cuidam Syro continentia in primis studioso, sese illi socium dedit, imitatus vitâ continentiam, duritiâq; propositi, mansit autem apud illum annis quatuor incentiva naturalis ardoris divinarum literarum studiis superans. Ubi verò motus omnes juvenilis ætatis non tam labore quàm ratione superavit desiderio delitescendi solus remotiorem Eremum petiit, illicq; spelunca inclusus biennium fermè peregit. Quo in tempore iugiter fermè sine somno persistens Scripturas S. penitus edidicit, earumq; perpetuâ meditatione ignorantiam à se longè fugavit. Verum cum toto biennio nunquam cubuisset non nocte, non die, subiectas ventri partes omninè mortificat frigore virtutes renum teriente.*

Tum in statu Ecclesiastico.

Vidimus primum ætatis ejus florem prorsus in corruptum, jam in matura Sacerdotii, atque Episcopalis dignitatis ætate eundem castimoniæ florem immarcescibilem spectemus. Quod, pergit Palladius, ille ubi animadverteret Ecclesiasticum rursus occupat portum, id autem Divinâ providentiâ factum scimus, quæ hunc ad Ecclesiæ utilitatem ab exercitatione immodica infirmitatis occasionibus repellit, ut impeditus aegritudine speluncis renuntiare cogeretur.

Hinc

Hinc jam à Meletio Diaconus ordinatus, quinq; annis veneran-
dis ministrat altaribus, sed cum doctrina illius gratia innotu-
isset cunctis, populiq; fideles vita illius continentia veluti sale
condirentur, Presbyter à sancta memoria Flaviano Episcopo
consecratur invitus licet ac renitens. Post pauca verò ait
idem Ordinatus itaq; Joannes Pastoris officium diligenter ex-
quitur rationabili fistula experimentum ovium facere aggres-
sus. Rarò autem sed tamen necessario virgâ correctionis u-
tens sermonem exacuit adversùs fictam non fraternam, ut
eam appellant, sed planè fœdam atq; inhonestam vitam eorum
Sacerdotum, qui mulieres, quas subintroductas vocant secum
habere vellent; offerens comparatione mali, tolerabiliores esse
lenones: illi enim longè à medicina taberna separati, seorsum
habent, qui sua sponte infirmi esse delegerunt. Hi autem in-
tra salutis officinam habitantes sanos ad morbum evocant.
Hinc jam pars impia Cleri eo pressa morbo, eaq; febre correpta
agrè ferebat. Hac ergo peste propalata ac curata, orationis
jacula intorquet contra injustitiam acremq; malorum cupidi-
tatem evertit ac destruit. Quàm porro illibatè ætatem
juvenilem plurimis aliàs expositam naufragiis percurre-
rit, patet ex eo, quæ insuper ibidem adjicit Palladius.
Cum enim descripsisset Acacii Episcopi inimicitias con-
tra D. Joannem exortas, ad quas promovendas Socios
delegerat Severianum, Antiochum, & Isaac Syculum cir-
cumforaneum. Hi, inquit, mittunt primùm Antiochiam
adolescencia illius crimina inquirentes. Ubi autem defecerunt
scrutantes scrutationes, nihilq; invenerunt, quo illius fuca-
rent gloriam, Alexandriam ad Theophilum mittunt &c.

Diacona-
tus.Presbyte-
ratus.Episcopa-
tus.Etiam ho-
mines nihil in-
venerunt
in S. Chry-
sostomo
quo ejus
gloriam
fucarent.

Viden' Mayere quomodo Sanctus hic Vir continen-

tiam & Virginitatē & per exercitationes immodicas corpusculi adeptus in juventute, & eandem tam in Sacerdotio quàm Episcopatu sanctè conservavit, ita ut ne hostes quidem ullam in ea maculam reperire potuerint. Quà tu igitur fronte eum ut hostem vitæ Sacerdotum continentis, ita contrà incontinentis conjugalibus patronum facis? Quà conscientia ais *Chrysostomum S. Ordini Matrimonium non obesse sanctè affirmare*, cùm ipsemet ab eo planè alienus, exemplo suo illud haud firmaverit?

Expendi-
tur Locus
S. Patris ad-
ductus à
Mavero
contra con-
tinentem
vitam Sa-
cerdotum.

Verùm & hoc quod adfers testimonium ne quidquam ad tuum facit propositum. Etenim eo loco S. Doctor loquitur de Matrimonio in genere, nihilque aliud intendit probare, quàm quòd conjugium haud impediatur ad extinguendam gratiam, neque ad colendum Deum, neque tandem ad salutem æternam consequendam, nec denique conjugium malum esse, sed scortationem, idque probat exemplis adductis ex Veteri Lege. 1. *Isaia qui cum conjugio commercium habuit, nec tamen exstinxit gratiam.* 2. Exemplo Moïsis, Abrahæ, Matris Machabæorum. 3. Exemplo Petri cujus socrum febricitantem Christus sanavit. Tum 4. Etiam Philippi quem quatuor filias habuisse asserit. Tandem 5. & ipsius Christi D. qui etsi de *Virgine natus, tamen & nuptias accessit & donum attulit, aqua in vinum miraculosè versâ.*

Quid autem hæc omnia ad Sacerdotium Catholicū Novi Testamenti? Habuerit sanè Isaias uxorem, habuerit Moïses, & Abraham; Habuerit Mater Machabæorum maritum, ergò & Sacerdotes Novi testamenti illas habere debent. Quo argumento probabis paritatem Mayeri? Habuerit & Petrus & Philippus, de quibus quidem constat eos habuisse uxores: Nam de primo testatur S. Scriptura

ptura ex eo, quia habuit Socrum ; de altero autem non Scriptura, sed aliqui SS. PP. inter quos & Chrysostomus hic. At verò illi vocati à Christo D. illo verbo : *Seque-
re me*, deseruere Uxores, *nam relictis omnibus secuti sunt
eum*, adeoque & relicta uxore : aliàs si vel has non reli-
quissent, quo pacto veritati consonè asseruisset Evangeli-
sta eos *relictis omnibus* secutos Christum ? Ad stipulatur
D. Hieronymus Apolog. ad Pammachium pro Lib. ad-
vers. Jovinian. *Apostoli, vel Virgines, vel post nuptias conti-
nentes* : (Unde illorum exemplo fit in Ecclesia, quod ut
porrò addit idem) *Episcopi, Presbyteri, Diaconi, aut Virgi-
nes eliguntur, aut Vidui, aut certè post Sacerdotium in ater-
num pudici.*

Apostoli
Virgines,
aut post nu-
ptias conti-
nentes.

Ita & Epi-
scopi ac
Presbyteri
in Ecclesia.

Præterea Christus D. *Virginitate nuptias honoravit*,
ait D. Chrysostomus loco citato, nunquid ideo Matrimo-
nium Sacerdotum approbavit? nunquid ideò virginita-
tem exclusit à venerando statu Sacerdotali? quin poti-
ùs Virginitate suâ magis Virginitatem honoravit, eam re-
tinens, nec vincula Matrimonii iniens ; alicui saltem ho-
minum statui exemplum vitæ & virtutis hujus singulari-
ter colendæ præbens, cui autem alteri potiori jure quàm
Sacerdotali? Quin insuper in eisdem nuptiis quas *virgi-
nitate honoravit*, ad eandem retinendam occasionem
præbuit, primo & insigni illo miraculo aquæ in vinum
conversæ : ostendere enim voluisse videtur, fragilitatis
humanæ aquam divinitus converti posse, gratiâ Dei ac-
cedente, in generosum vinum virginittatis, in *vinum* scil.
de quo Zachar. 9. 27. *germinans virgines*. Etenim non
desunt gravissimi Autores, qui tenent has nuptias in Ca-
na Galilææ fuisse Joannis Evangelistæ, qui, cum duxisset
uxorem, cognito miraculo à Christo D. facto, eam dimi-
sit,

Christus D.
Virginittate
sua exem-
plum præ-
buit Sacer-
dotibus con-
tinentiæ
colendæ.

Pro habili-
or sententiâ
S. Joannem
in nuptiis
Cana Galil-
æ fuisse
sponsum
sponsamq;
deseruisse,

fit, Christumque secutus est, in qua sententia sunt Rupertus in Joan. L. 2. ad fin. ubi testatur hanc esse communem opinionem. Beda Tomo 7. in homil. Evang. dixit Jesus Petro sequere me. D. Thomas 2. 2. q. 186. à 4. ad 1. Anton. 2. p. t. 1. par. 1. historiali 25. Carthul. Lyr. Cajer. hic, & eam probabilem judicant Beauxalm, & Bortadus, qui eam tribuunt Augustino apud Sylveiram in Text. Evang. Comment. Tomo 2. L. 4. q. 3. Certè Hieronymi verba in Prol. antiquo ad Joan. hæc leguntur. *Joannem de nuptiis volentem nubere, vocavit Dominus, & in alio Augustino dato. Ille est Joannes, quem Dominus de fluctivaga nuptiarum tempestate vocavit*, apud Ant. Escobar, & Mend. in Evang. temp. Comment. Volum. 1. L. 11. Et quanquam hic Autor in oppositum adducit rationem ex aliquorum PP. autoritate, videntur tamen probabiliorē priorem sententiam facere plures longè, quos & ipse citat, & Sylveira adducit, adeò ut magis communis videatur esse illa prior sententia, adeòque certior, in dubiis enim pluralitas concludit, ceteris paribus & nisi aliquod sequatur inconveniens. Favet denique idem Autor, siquidem ad autoritates à se adductas addit *rationem*, inquiens de illa, *infirmam fateor, conclusionemq. faventem* ait *retinere* Barrad. Tolet. & alios.

Quod attinet 2. Locum quem Mayerus citat pro Sacerdotum Conjugio ex Tomo 4. in Epist. ad Titum C.

Alter locus 1. hom. 2. ad initium, ubi S. Doctor ait, quòd *Apostolus ob-*
 S. Patris *struere prorsus intendat ora hæreticorum, qui nuptias damnant*
 contra cō- *ostendens eam rem culpâ carere, imò ita esse pretiosam, ut cum ip-*
 tinentiam *sa etiam possit quispiam ad sanctū Episcopatus Solium subvehi.*
 Sacerdota- *Hoc loco loquitur S. Doctor de iis hæreticis, qui*
 lem expen- *absolutè damnabant nuptias esse bonas: quales fuere Sa-*
 ditur. *cur-*

turniani, de quibus Irenæus adversus hæret; L. I. c. 22. *Nu-
bere autem & generare à Sathana dicunt esse.* Item Seve-
riani & Archontici de quibus Epiph. hæ. 45. Item Ma-
nichæi de quibus August. de Hæres. hæ. 46. & L. 30. con-
tra Faustum c. 5. Hoc autem nunquam potest Ecclesiæ
Catholicæ attribui: neque enim eas absolutè damnat,
sed ab eis abstinendum rectè docet sanctiori statui Sacer-
dotali. Cùm autem dicit S. Pater *eam rem ita pretiosam
esse, ut cum ipsa possit quispiam ad S. Episcopatus solium sub-
vehi,* non docet absolutè & omninò Episcopo aut Sacer-
doti nuptias esse celebrandas: non enim dicit debet vel
necesse est omninò, sed duntaxat, quòd *possit ad Episcopatus
Sanctum subvehi Solium.* Nam ut infra videbimus ex eo-
dem initio Ecclesiæ assumebantur ad Episcopatum etiam
in conjugio actu existentes, sed tum thori leparationem
observabant, tum mortuâ priore ad secundas nuptias mi-
nimè descendebant, idque ex doctrina Apostoli. Quod
ipsum ex eadem homilia pater. Statim enim post alle-
gata à Mayo verba ait: *Castigat* (supple Apostolus) *hoc*
ipso etiam impudicos, dum non eos permittit post secundas nu-
ptias ad Ecclesiæ regimen dignitatemq; Pastoris assumi, datq;
hujus rationem. Nam qui defunctæ uxori benevolentiam
nullam servasse deprehenditur, quo pacto hic Ecclesiæ præfectus
esse optimus poterit? imò quibus non criminibus subjicitur in-
dies? Nostis enim præfecti omnes, quòd nisi per leges secunda
nuptia permittantur, multis tamen ea res accusationibus patet:
nulli enim ergò occasionē præbere subjectis præsidem vult. Quod si
igitur per leges comuni scilicet, non Sacerdotali homi-
nū statui (de hoc enim loqui censendus est ex antecedenti-
bus, dum ait S. Paulū post secundas nuptias ad Ecclesiæ regimē
quenquā assumi nō permittere) secundæ nuptiæ permittuntur;
nihil.

Hæretici
damnantes
nuptias.

Postsecun-
das nuptias
ad Ecclesiæ
regimen as-
sumi pro-
hibebatur.

nihilominus tamen ab Apostolo & Ecclesia vetantur tales ad Episcopalem & Sacerdotalem statum assumi, idq. propter Ecclesiæ regimen, & dignitatem pastoritiam? Cur non Ecclesia arcere à statu Ecclesiastico lege lata possit, etiam primò nuptos propter eandem causam? Jam verò quæ amabo! observantia istius ipsius legis Apostolicæ de non celebrandis nuptiis ab Episcopis & Sacerdotibus apud Dissidentes Lutheranorū Prædicantes reperitur? O quot sunt, qui non uno, non duplici connubio contenti, etiam ad tertium, & quartum festinant! Certè novi ego Prædicantem, qui etsi provectus jam ætate, ad tertias nuptias; novi alterum, qui ad quartas mortuis prioribus eodem Anno 1679. festinavit. Et tamen vultis Evangelici & Apostolici vocari? Et hæc sufficiant ad Mayeri testimonia ex S. Patre. Porro S. Patrem minimè approbasse Sacerdotum conjugium, etiam ex sequentibus manifestè patebit.

Prædicantes etiam ad tertias & quartas nuptias festinant.

§. II.

Adferuntur Testimonia ex S. Patre pro continente vita Sacerdotum.

1. Testimonium sit ex iis, quæ in laudem Virginitatis nunquam facis aureo illo ore laudatæ adfert. Etenim cum oppugnantes Coelibatum Sacerdotum simul & Virginitatem oppugnent tanquam impossibilem, cumq. Coelibatus Sacerdotum nihil sit aliud, quàm Virginitas perpetua, quidquid S. Doctor in laudem Virginitatis dixit id simul in commendationem Coelibatûs & Virginitatis Sacerdotalis Status tanquem possibilis, cedit. Cujus in S. Patre encomia ne longus sim breviter percurro. Hanc in primis hom. 63. in Matth. sub medium ait: *ut possibi-*
lem

tem ostenderet Christus D. sic inquit, sunt qui seipso castraverunt, quibus verbis latenter eos ad eligendam Virginitatem inducit, dum eam virtutem ipse possibilem astringit. Libro toto de Virginitate cap. 10. Conjugio multo præstantiorem ait. Idem verò repetit. Cap. 11. eandem Angelis ipsis comparat cap. 12. iteratòque illam conjugio præfert cap. 34. Eandem per cooperationem nostram posse haberi adstruit idque firmat illo Matthæi 19. 12. *Sunt Eunuchi qui se ipsos castraverunt propter Regnum Cælorum* cap. 36. I. ege & Homil. 51. ex 77. edit. Græcolat. Front. Ducæi quæ est de SS. M. M. Bernice & Prosdore Virginibus, & Domnina eorum Matre ante med. Item homil. 56. quæ est 3. de poenitentia circa med. Item homil. 57. quæ de Eleemolyna & in decem Virgines, ac homil. 9. de poenit. ante med. Item homil. 72. quæ est laudatio sanctæ Protomartyris Theclæ prope init. Item hom. 77. quæ est de poenitentiâ, continentia, & Virginitate post med. homil. quoque 70. quod pro defunctis non sit lugendum apertè meminit voti Virginitatis ante med. m. f. 176. *Nec hoc solum, ait, solitariis scribebat (supple Paulus) neq, perpetuam voventibus Virginitatem, sed secularibus.*

Virginicas voluntaria possibilis à Christo D. adstruitur. Eandè conjugio præfert. S. Pater Angelis comparat. Possè haberi per cooperationem nostrâ ait. Eandè in aliis variis Locis de prædicat.

Voventiâ perpetuam Virginitatē meminit.

2. Testimonium sit S. Patris exemplum, Exemplum sanè rei veritatem maximè illustrant. Certum enim est eum fuisse & sacerdotem, & Episcopum: Certum est etiam eum nec in Sacerdotio, nec in Episcopatu, nec unquâ toto vitæ tempore conjugali vinculo illigatum fuisse. Certè si quod ait Mayerus, S. Doctor censuisset *sacro ordinis non obesse Matrimonium*: Ecceur ipsemet ab eodem liber esse voluit? quin perpetuam semper castitatem servavit & coluit, aliisque servandam proposuit? Ut supra vidimus,

Continentia Sacerdotum exemplo S. Patris comprobatur.

3. Testimonium ex Tomo 1. Homilia 2. In Job mihi f. 255. post medium statuit discrimen inter primum illud foundationis Ecclesiæ tempus, quo ob exiguum numerum idoneorum ad tractandas res sacras, animarumque salutem Apostoli, Apostolicique viri illorum discipuli ac Successores compulsi sunt nonnullos conjugatos eligere: at verò successu temporum, adducto virorum idoneorum numero lex Coelibatûs ab Ecclesia & lata, & observata est, ubi etiam explicat illum S. Pauli locum ad Titum 16. *Episcopum oportet unius uxoris esse virum* non eo sensu quo Adversarii comminiscuntur, sed quo illum Ecclesia Catholica intelligit. Sed audiamus S. Patris verba.

Explana-
tur à S. Pa-
tre ille loc9
Pauli Epi-
scopum o-
portet esse
unius uxo-
ris virum.

Paulus, inquit, Apostolus ubi ad Gentes profisciscitur summum virtutis pondus (scilicet per omnimodam in Episcopis & Sacerdotibus castitatem) *illis non imposuit: sed ubi in orbe adulterius fornicationibusq; repleto voluit orbis Pastores constituere, & quoniam virtutes* (præcipuè castitatis) *rare inveniantur, Episcopos ordinans, Tito dixit, Constitue Episcopos sicut ego tibi disposui, si quis est sine crimine. Tit. 1. Porro irreprehensibile tunc locum non habuit, quandoquidem p' tatis vigor deficiebat; Magnum irreprehensibilem esse, medium autem sine crimine esse: Magnum malum in hominibus, vel exiguum bonum & propterea dixit, unius Uxoris Virum: non ea ratione, quod id nunc in Ecclesia observatur* (scilicet legis

locò ut infra ait) *oportet enim omni prorsus castitate Sacerdotem ornatum esse.* En quantâ energiâ ait S. Doctor Sacerdotem castitate, & quidem non qualicunque v.g. conjugali, sed *omni & prorsus* quidem excludente non tantum illicitam copulam, sed etiam licitam aliàs conjugalem, *ornatum* non tantum posse sed debere omnino, quia *oportet esse.* Sed (pergit S. Doctor) *quod id quandoq; ad eos, qui*

in fornicatione erant, magnum fuit (scilicet Episcopum & Sacerdotem conversum ab idolis & fornicatione unius uxoris virum) *ideò dicit constitue Episcopos sicut ego disposui tibi, si quis est sine crimine, unius Uxoris Vir, non quòd id legis locò posuerit* (ut scilicet semper id observetur tanquam lex, Episcopos unius uxoris viros esse constituendos) *sed quòd errori ignoscebat, (id est infirmitati, fragilitati, seu imperfectioni, in qua tum primus ille velut in cunabulis existens status erat, condescendebat) sciebat enim quomodo florente pietatis verbo suâ industriâ bonum sibi natura vindicabit. Quasi diceret, florente pietatis verbo, accedente divinæ gratiæ irrigatione, coelestia sata Justitiæ sole fovente, cum tempore suaptè naturâ velut de industria bonum sibi vindicabit, edetque Sacerdotale germen, scilicet quòd seposita communi aliàs conjugii lege, aliam sibi statueret, quâ omni prorsus castitate Sacerdotem ornatum esse oporteat.*

S. Paulus non posuit id Legis locum ut unius uxoris vir sit Episcopus.

4. Testimonium sit ex Tom 4. in Epist. ad Tit. c. 1. hom. 2. supra cit. m. f. 695. *castigat* (Apostolus) *hoc ipso etiam impudicos, dum non eos permittit post secundas nuptias ad Ecclesiæ regimen, dignitatemq; Pastoris assumi; ubi postquam ostendisset ex illo textu, si quis est sine crimine unius uxoris vir ad sanctum Episcopatus solum subvehicium, qui habuerit unam uxorem: nihilominus tamen ex eodem textu deducit S. Paulum haud permittere quenkumque assumi ad Ecclesiæ regimen, dignitatemq; Pastoris post secundas nuptias, siquidem ait, si quis est sine crimine unius uxoris vir, qui unam uxorem habuerit, non autem defunctâ unâ duxisset aliam, talem haud assumendum ad Ecclesiæ regimen: datq; ejusdem rationem ibidem S. Pater: Quo pacto enim hic Ecclesiæ præfectus optimus esse poterit?*

S. Paulus nō permittit quenkumque post secundas nuptias assumi ad Ecclesiæ regimen.

imò quibus non criminibus subjicietur indies? Atque adeò S. Doctor et si agnoscat Pauli doctrinam fuisse, ut ad Episcopatus solium assumatur vir unius uxoris duntaxat, non tamen assumendum ad Ecclesiæ regimen, quemquam post secundas nuptias. Hoc verò ipsum dixerat ante præcitato loco, primùm fecit Paulus, quia pro illo infantilis Ecclesiæ ex Gentibus statu, *Summum illis virtutis pondus non imposuit, neq; ea ratione, quòd id nunc in Ecclesia observetur, oportet enim omni prorsus castitate Sacerdotem ornatum esse, neq; id ipsum legis loco posuit, sed quod errori ignoscebat.* Ex parallela igitur & combinatione utriusque citati loci patet manifestè S. Doctorem Catholicam doctrinam de Sacerdotum Coelibatu & castitate tenuisse.

5. Testimonium sit ex Tomo 1. in Gen. homil. 33. propè init. m. f. 104. *Nunc autem, ait, necessarium est, ut debiti memor sim, & vobis satisficiam, tametsi vos debiti genus ignoretis, utpotè curis multis impliciti & solliciti pro mulieribus & pueris, & quotidianâ alimoniâ, multuq; aliis negotiis.* Verùm nos, qui nullis id genus curis turbamur, & vobis debiti memoriam suggerimus, & ad restituendum nos paramus. Observanda hic est egregia antichesis, quam S. Doctor inter conjugatos curis & oneribus conjugalis vinculi implexos, & inter Sacerdotes ab hâc liberos statuit. Ait enim nos scilicet Episcopi, Sacerdotes, nullis id genus curis scilicet pro mulieribus, pueris, alimoniâq; eorundem, quibus uxorati impliciti sunt, turbamur. An non igitur hâc sententiâ suâ Coelibatum & castitatem Sacerdotum egregiè confirmat?

Episcopi
& sacerdo-
tes à conju-
galibus cu-
ris liberi.

6. Testimonium quo singularem in Sacerdotibus puritatem corporis & animi requiri docet Tom. 5. De Sacerdotio lib. 3. fol. 202. post init; *Idcirco ait, necesse est Sacerdotem*

cerdotem sic esse purum, ut si in ipsis cælis collocatus inter cælestes illas virtutes medius staret, & lib. 6. f. 220. post initium multa fusè adducit quæ sunt mundi muliebris, quæ animum Sacerdotis commovere possint nisi continentia auferitate occaluerit. Ibid. ante med: Quum autem, ait, & Spiritum S. invocaverit, Sacrificiumq; illud horrore & reverentiâ plenissimum perfecerit, communi omnium Domino manibus assidue pertractato, quæro ex te quo illum in ordine collocabimus? quantam autem ab eo integritatem exigemus? quantam religionem? & post pauca, neq; solum ut dixi purum mundumq; Sacerdotem esse oportet, ut qui tali ministerio dignus habitus sit, sed etiam imprimis prudentem. Et homil. 60. ad pop. Antioch de Sacerdote celebrante Sacrificium ait, Quo non oportet igitur esse puriorem tali fruentem Sacrificio? quosolari radio non splendidiorum manum carnem hanc dividente (En hic meminit divisionis sacræ hostiæ, quæ etiam nunc fit in Sacrificio apud nos) os quod igni spirituali repletur? linguam qua tremendo nimis sanguine rubescit.

7. Testimonium sit ex iis quæ pro castitate & coelibatu vitæ Monasticæ ac religiosæ adfert cum pluribus locis, tum præcipue Tom. 5. duplici parænetica Epistola, quas lamentabili stylo, & non tam atramento quàm lacrymis exaravit ad Theodorum Monachum lapsum, suum foetidum Sacrilegium fucosi Matrimonii larvâ obtegere nitentem. Etenim Ordo & Status Sacerdotalis hoc solo differt à Monachali, vel religioso, quoad continentiam & castitatem, quod hic quidem solenni voto emisso D.E.O. sese obstringit continentiam virginalem, castitatemque perpetuam servaturum; ille verò non quidem solenni voto ad eam servandam sese obli-

Singularis in Sacerdotibus corporis & animi puritas requiritur.

Sacrificii meminit S. Pater.

Iteratò Sacrificii meminit.

Ac in illo divisionis Hostiæ etiamnum unitatæ.

Realem præsentiam Corporis & Sanguinis Christi in Eucharistia agnoscit S. Pater.

Quonam differt Status Sacerdotalis à Monachali seu Religioso quoad castitatem servandam.

obligat; implicitum tamen votum in ipsa ratione statûs Sacerdotalis involvit & continet.

Cùm verò Lutherus primus præterito seculo malæ reformationis, atque adeò deformationis potius dicendæ in Ecclesia Autor, pari impetu, paribusque armis coelibem castamque vitam Sacerdotum æquè ac Monachorum oppugnârit, atque ipsemet & Sacerdos & Monachus existens, ut autor ita simul fautor atque actor fuerit, ruptis vitæ continentis vinculis, ad conjugii fœdera transeundi, ductâ in Matrimonium Virgine DEO dicatâ, hocque illius sacrilegum facinus pro sanctissimo habeant ejus sequaces Lutherani, videamus an in hoc passu à Mayo Chrysostomus Lutheranus meritò dici possit?

D. Chrysost. duæ Epistolæ ad Theodorû Monachû lapsum cõmendantur legendæ omnibus Apostatis Sacerdotibus & Monachis.

Et sanè optarem ego quidem summum in modum, ut dictas duas paræneticas Epistolas attentâ mente, compuncto corde, labentibus ex oculis lacrymis legerent omnes, quotquot autore ac facem sacrilego Hymenæo præferente Luthero, Angelicæ in castimonia vitæ remisso nuntio, libidinis tædas Matrimonii cinere doloso conspergere præsumsere. Quasi nequirent aliter aliquorum incontinentium Sacerdotum ac Monachorum abusus re-staurari, quàm si tolleretur rectus ac bonus continentiae usus! quasi non aliud remedii gen9 applicari posset calore luxuriæ ferventi malignæ voluptatis febri, quàm quoddam Matrimonii antimonium? quasi dissolutæ religiosæ cõtinentiæ vincula, nõ melius arctari possent, quàm cõjugali fœdere! At si & in legitimo matrimonio cõtingat abusus, ergõne rectus legitimi Matrimonii usus tollendus? quid si à quopiam dissolutæ mentis Ministro, seu Prædicante conjugalia rumpantur vincula? (& verò non unam similem
ruptu-

rupturam ac corruptionem vidisse orbem testantur libri loquuntur Historiæ) quid tum remedii adhibendum? Num ei qui non est contentus una uxore, propter libidinis facibus accensi ferventisq; sanguinis calorem, concedenda est altera, quin & tertia? Et quidni è mente Lutheri? quandoquidem Lutherus sibi, aliisq; Monachis, ac universo Clero, propter easdem libidinis molestias concessit unam: quin illud dignum Lutherano tripode effudit, an effudit? oraculum, *si non vult uxor veniat ancilla*. Insuper Lutheri Dogma est, vota religiosæ castitatis haud à quoquam servari posse: nullum esse de hoc Christi præceptum, humanas has esse Papistarum & Monachorum inventiones: quin *omnib; præceptum, & plus quàm præceptum crescite & multiplicamini*: Neminè hominem sine uxore vivere posse, adeò ut eadem uxoris, ac auræ quæ hauritur ad conservandâ vitam sit necessitas. Quin ait, *sicut in potestate mea non est, quo minùs simmas, ita minimè situm est in me, ut sine muliere sim*. In L. de vita cõjugali. Hinc tandem necessariû Lutherò consequens est, tam Clero quàm Monachis, ac religiosi viris æq; ac foeminis, castitatis, virginitalisq; ligatis votis, licitû esse ea rumpere, atq; ad sacratiora, scilicet, Matrimonii vota transire. At enim verò multi Prædicantes, aut etiam alii conjugati extra Prædicantium ordinem, sentiunt se quoq; haud posse aut veriùs nolle conjugalem cum una servare continentia tantam tamque foedam effervescentis sanguinis tædam haud posse uno restringi connubio. Igitur recta erit è mente Lutheri sequela, ad plura conjugii vota transeundum esse? Ac inquires corruptæ mentis sunt hæc deliria: igitur repono tibi corripienda: laxantur fluxæ luxuriæ nervi; proinde arcendi & arcendi: fræna licentiæ resolvuntur; ergo retinenda, verbo mentis & ventris

corru-

Causæ ob
quas Luthe-
rus sibi ali-
isq; Sacer-
dotibus &
Monachis
uxores cõ-
cessit.

Quantum
ex hac Lu-
theri doctri-
na absurdû
sequatur.

corruptio, non salubrius recipit recipe & remedium, quàm correctivum & correptivum. Verùm enim verò nonne & in voto castitatis ligato Luthero ceterisq; ejus comitibus similes recalcitrantis aselli illecebræ fuere? Cur non igitur ab eo hic effrenis asellus castigatus, ac in servitutem redactus? exemplo Doctoris Gentium D. Pauli? qui de se testatur. *Castigo corpus meum & in servitutem redigo, ne fortè cùm aliis predicavero ipse reprobus efficiar.* 1. Cor. 9. 27. Ita nimirum justo DEI Judicio expertus est in se Lutherus, quod verebatur Apostolus: dum enim corpus suum minimè castigabat, castitatem abjecit. Dum illud in servitutem haud redigebat; laxatis licentiæ habenis seipsum, plurimosq; alios in præceps egit. Dum prædicando, coelibem vitam Sacerdotum & Monachorum improbabat, datus in reprobum sensum, simul reprobus est effectus. Sed fortè ea, quæ olim in aliis emotæ mentis delirja habebantur, jam in Luthero velut in summo sapientiæ fastigio, etsi non sine fastidio bonarum mentium, collocanda? quæ olim in aliis effreni licentiæ, ac dissolutæ luxuriæ adscribebantur, hæc in Luthero palmarem virtutis laudè & lauream merentur! Ita sanè! quin insanè! etenim hoc ipsum quisquis sentit dat9 est in reprobum sensum, quin reprobus effectus. Tale nimirum tamq; sacrum Evangelium Luthero *caro & sanguis*, non *Pater cælestis revelavit* Matth. 16. 17. Apostolicus ac Paulinus, vel maximè, quin alter Apostolus volebat audire Lutherus, at non esse; neque enim sese ad normam doctrinæ Apostoli gesit, quam ad Romanos scribens Christianis reliquit cap. 8. *Nihil ergo nunc damnationis est eis, qui sunt in Christo Jesu, qui non secundum carnem ambulant*, ergo qui secundum carnem ambulant, in iis multum est damnationis.

Lutherus
hâc doctrinâ
declara-
vit orbi
quod sit in
reprobum
sensem da-
tus.

Secundum
carnem e-
nimambu-
lant.

tionis. Et post pauca. *Qui enim secundum carnem sunt; quæ carnis sunt sapiunt, qui verò secundum Spiritum sunt, quasunt Spiritus sentiunt; Nam prudentia carnis mors est, prudentia autem Spiritus vita & pax, quoniam sapientia carnis inimica est Deo, legi enim Dei non est subiecta, & infra v. 12. Ergo fratres debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus, si enim secundum carnem vixeritis moriemini, si autem Spiritu facta carnis mortificaveritis vivetis.* Fecisset sanè Lutherus juxta hoc ultimum Apostoli monitum, mortificasset ille Spiritu facta carnis, nunquam ad tam reprobum sensum de coelibè & castâ Sacerdotum ac Monachorum vitâ reprobandâ delapsus fuisset.

Nec Spiritu facta carnis mortificavit.

Quæ itaque sententia fuerit S. Patris de mutatione vitæ Monasticæ coelibis & castæ in vitam conjugalem perpende Mayere? & intellige ex iis quæ in dictis epistolis aureo illo suo ore æque ac calamo vivis expressit characteribus. Eam hic brevitatis causâ non appono: non possum tamen non attingere ex posteriore epistola nonnulla, quæ huc plurimum faciunt: audias enim Lutherum aliosque Sacrilegos ejus exemplo Apostatas ita à S. Doctore compellari. *Quis non in te (Theodore dicam ego Luthere, &c.) jure miratus sit post repentinam illam mutationem, & rapidum ad meliora transcursum celestis jam verè animæ celestes mores, epularum quidem tibi oblectatio omnis & luxus contemptui erat, despiciebatur superlex varia atq; speciosa, omnis inanum rerum jactura; ignorabatur totum illud externa atq; peregrina Philosophiæ studium: non diversis lectionibus sufficiebat dies, non perpetua orationi noctes. Exciderat paterna sensibus suis memoria dignitatis, divitias, oblivio profunda possederat, fraterna au-*

tem genua complecti, & Sanctorum pedibus advolvi omni nobilitate sublimius judicabas. Ista demonem perculerunt, ista illum ad certamen evocarunt. Et postea solvens objectiones Theodori lapsi. Bonum quidem ait, nuptias & ipse confiteor, honorabiles inquit nuptiae & cubile immaculatum, Hebraeor. 13. 4. Fornicatores autem & adulteros judicat Deus, sed te jam servare non convenit privilegia nuptiarum: Angelorum enim societati junctum semel, illam relinquere, & uxoris laqueis implicari, adulterii crimen incurrere est. Quamvis frequenter hoc ipsum nuptias vocas, ego tamen & adulterio illud tanto pejus affirmo, quanto major & melior mortalibus Angelus: Neque ullus tibi forte persuaserit dicens. Nihil de non accipienda uxore Dominus praecepit; nec me ignorare confiteor quod adulterium interdixit, non nuptias vetuit. Verum in re adulterii nomen accipit. si volueris unquam, quod absit nuptias cogitare; & quid nimirum si nuptiae tales quibus offenditur Deus, adulterio comparentur & infra. Cum hac ita sint, stupere desiste, si nuptiae peiores adulterio judicantur, quoties Christus offenditur. Atque ut illud repetam, quod in principio posui epistola, si militiae vincula non tenerent quis tibi desertionis crimen objiceret? Nunc autem in te nihil penitus tui juris est, quippe qui tanto Imperatori militare coepisti: Nam si mulier proprii corporis non habet potestatem, sed vir, multo magis hi, qui Christo potius quam sibi vivunt, conditionem corporis sui habere non possunt. Agnoscit hic aperte S. Pater hominem per votum Castitatis Deo dicatum non esse sui juris, sed ipsius Dei. Unde juxta Regulam Juris 51. Semel Deo dicatum non est ad usus humanos ulterius transferendum, ac proinde is qui voto castitatis Deo dicatus est, non potest ad profanas nuptias descendere, alioqui Dei judicium haud effugiet. Iste (pergit S. Pater) qui nunc Theodore (Luthere

D. Chryso-
stomus re-
darguit
Theodori
Monachi
lapsum ob
desertum
castitatis
votum.

Obstri-
ctum voto
castitatis u-
xoris laque-
is implicari
adulterii
crimen est.
Quin adul-
terio maj9.

Qui Chris-
to potius
quam sibi
vivunt con-
ditionem
sui corporis
habere non
possunt.

thero ceterique ejus a seclæ) contemnitur, ipse tunc sine dubio judicabit. Hoc præcipue cogitemus, prospiciamus illum igneum fluvium, qui ante conspectum ipsius precedet, & quod qui illis semel traditus fuerit flammis, sperare non poterit requiem, finemq; pœnarum. Hucusque aureum Os. Plura ne longus sum prætereo. Testatur ille quoque Tomo 5. Lib. 6. de Sacerdotio folio 221. Monachum sibi uni vacantem, Neq; Liberos, neq; Uxorem, neq; aliud quidpiam id genus animo versare posse.

Audisti Mayere sensum sententiamque S. Patris de Coelibatu & casta vita Sacerdotum & Monachorum; agnosce simul, neque in hoc puncto Chrysostomum, Lutherum, sed potius verè Romano Catholicum esse.

CONTROVERSIA IX.

De Purgatorio.

Appositè à Matrimonio Clericorum ad Purgatorium descendis Mayere? Nimirum foedæ Lutheri aliorumque ejus a seclæ libidinum maculæ ex purgatorio igne jure meritissimo indigerent, nã à justo æquè ac severo Judice æterno additæ rogo, è Divi Chrysostomi sensu immediatè adducto, sine requie, sineq; pœnarum gehenna, cremantur flammis.

Ergone pro Purgatorii etiam expugnatione an expurgatione in subsidium D. Chrysost. trahere niteris? sed haud traxisti, incorruptus testis corrumpi sese nullis permittit

Mayero
insolenti
scomate &
dicacitate
vocat Tri-
dentinos Pa-
tres calefa-
ctores.

artibus. Nam ut lingvæ tuæ intemperantiam præte-
ream, quâ more tuo sine fronte effutis, *Calefactores Tri-
dentinos purgatorium ignem non sine culinarum Monacha-
lium solatio accendere longa interposita parenthesi, addu-
cis è quopiam Poëta stro aliquot Dystichis, quem ex illo-
rum numero fuisse apparet, quæis,*

Quidlibet audendi semper fuit aqua potestas.

Jacobus
Laurentius
in fabula
Papistica
fabularum
promus cō-
dus.

In quibus illud tibi argutum quod brutum, illud le-
pidum quod foetidum, illud acuminosum, quod aculea-
tum: *Purgatorium verò ignem nunquam statuisse hunc
Episcopum inquis, prolixius ostendere possem, nī Jacobus Lau-
rentius in fabula Papistica infernali tripartita contra Bellarm.
& Clarissimus Vir D. Elias Vegelius adversus Leonem Allati-
um hanc operam jam occupassent, atq; adeò actum agere te nolle
fateris. Sed quidnam hi præstiterint, de quibus adeò glo-
riatur Mayerus, luce meridianâ clariùs patebit, cum ex S.
Patre pro Purgatorio Catholico testimonia manifesta in-
medium adduxero.*

Orationes
pro defun-
ctis fiunt, ut
defunctus
requi e adi-
piscatur.

1. Testimonium Tomo 2. hom. 32. in Matth. post
med. f. 122. Redarguit in primis inutiles fletus, & nœnias
super defunctum fieri solitas, cum credatur quod vivat
post mortem, pro quo etiam orationes instituuntur. *Cur
post mortem tuorum pauperes convocas? Cur Presbyteros, ut
pro eo velint orare obsecras? Non ignore te responsurum ut de-
functus requiem adipiscatur, ut propitium judicem inveniat.*
Ubi S. Pater orationem pro mortuis Presbyterorum,
convocationem pauperum in usu fuisse agnoscit, eo fine
fieri solitam, ut defunctus requiem adipiscatur æternam.

2. Testimonium Tom. 3. hom. 61. in Joan. post med.
m. f. 115. Iteratò ab inutili fletu super defunctum dehorta-
tur, & ad ea, quæ illi conferre possent, ut eleemosynæ, &
oblatio-

oblationes hortatur. Quod si peccator, & qui sæpè numero Deum offenderit moritur, is descendendus est, vel potius minimè cum nihil illi afferat utilitatis, sed ea facienda quæ ei aliquid conferre possint eleemosyna & oblationes. Et paulò post. Honor enim mortuo non fletus est, non ejulatus, sed hymni, & psalmi, & vita optima. Deinde subdit. Vis mortuum honorare? alià viâ aggrediendum est, fac eleemosynas. En hic S. Pater docet animas juvari post mortem eleemosynis & oblationibus.

3. Testimonium eodem Tomo hom. 21. in Acta post med f. 235. Est enim, est, si voluerimus illi (mortuo) leve facere supplicium, itaq; si preces pro illo faciamus continuas, si eleemosynam damus, et si ille indignus sit, Deus nobis placatior erit, si per Paulum alios servavit, & per alios aliis pepercit, quomodo non & propter nos istud ipsum faciet? ex illius opibus, ex tuis, unde volueris juva, instilla oleum, imò aquam, non potest suas eleemosynas sustentare, licet cognatorum. Non habet eas, quæ factæ sunt à se, tametsi factas pro se. Ita cum fiducia tunc illum deprecabitur mulier pretium redemptionis pro illo deprensens, quò pluribus peccatis fuit obnoxius, hoc magis opus est illi, eleemosyna non propter hoc autem solum, sed quòd neq; equali habet vim nunc, sed multò minorem. Non est autem par, quod quis ipse facit, & quod per alium facit: Itaq; cum minor sit ita multitudine maxima faciamus illam, non circa monumenta, non circa sepulchra occupati simus. Assiste viduis, hæc erit Sepulchralis cura maxima, dic nomen, omnes pro illo jube supplicationes facere, & preces placabit hoc Deum, etiam si non ab ipso factum sit, sed propter illum, alius autor sit eleemosynæ, & hoc dogma est Divinæ misericordiæ. &c. Tandemq; addit: Multas nobis Deus dedit salutis vias, modò ne negligamus. Et paulò post. Non frustra oblationes pro defunctis fiunt, non frustra preces, non frustra eleemosynæ. Hæc omnia

Pro peccatore mortuo ea facienda, quæ ei aliquid conferre possunt ut eleemosynæ & oblationes.

Honor mortuo hymni, vita optima, eleemosyna.

Quò pluribus quis in vita peccatis obnoxius fuit hoc magis opus est illi post mortem eleemosynis.

Multas nobis Deus dedit salutis vias. Oblationes & Sacramenta pro defunctis non frusta fiunt.

Spiritus

In Sa-
crificio me-
moriam de-
functorum
& viworum.

Spiritus disposuit volens, ut nos invicem juvemus. Vide enim utilitatem ille accipiet per te, & tu per illum contemnis opibus inductus ad faciendum aliquod generosum, & tu illi salutis, ipse verò tibi eleemosyna factus est autor. Ne dubita, quia erit aliquis fructus suavis. Non simpliciter Minister clamat pro his qui defuncti sunt in Christo, & pro his qui illorum memoriam faciunt ubi etiam expresse meminit Sacrificii pro defunctis. Quid dicis in manibus est hostia, & omnia preposita sunt, bene ordinata, adsunt Angeli, adsunt Archangeli, adest Filius DEI cum tanto horrore, adsunt omnes, adsunt illic clamantes omnibus silentibus, & putas simpliciter hac fieri, &c. Abs! sed hac omnia cum fide fiunt &c. dum mors illa perficitur, & horrendum Sacrificium, & ineffabilia Sacramenta &c. Tandem concludit Homiliam hisce verbis.

Hac scientes consideremus, quantas consolationes possemus mortuis, pro lacrymis, pro lamentis, pro monumentis praestare, nempe eleemosynas, preces, orationes, ut illi & nos assequamur promissa bona gratiâ & misericordiâ Unigeniti Filii, &c.

Non temere excogitata sunt, nec frustra ea quæ fiunt pro defunctis ut orationes, eleemosynæ oblationes, atq; ipsum Sacrificium in illoq; memoria mortuorum.

4. Testimonium Tom. 4. Homil. 41. in 1. ad Cor. post medium f. 275. Si autem etiam peccator excessit, propterea etiam latari oportet, quod inter scissa sunt peccata, & vitio non adiecit, & quoadejus fieri potest ei succurrere non lacrymis, sed precibus, sed supplicationibus, & eleemosynis, & oblationibus. Non sunt enim hac temere excogitata, neq; frustra eorum qui excesserunt in Divinis Mysteriis meminimus, & pro ipsis accedimus rogantes Agnum propositum, qui mundi peccatum tollit, sed ut inde eis sit aliqua consolatio, neq; abs

*abs re is qui astat Altari dum veneranda peraguntur My-
steria, clamat pro omnibus qui in Christo dormierunt, & iis
qui pro ipsis celebrant memorias. Nam si pro ipsis non fie-
rent commemorationes, ne hæc quidem dicta essent. Non
sunt enim res nostra ludi scenici (audiant id ii qui per con-
tentum sacra Mysteria vocant, ludum scenicum, thea-
tricam pompam &c.) Absit! hæc enim fiunt ordinatione
spiritus: His ergo opem feramus, & commemorationem eo-
rum peragamus, idque probat exemplo Jobi. Si enim
Jobi filios expiabat Patris Sacrificium Job 1. 5. quid dubitas,
an nobis pro eis, qui excefferunt offerentibus, eis existat ali-
qua consolatio? solet enim DEUS etiam aliis pro aliis gra-
tificari. Et hoc ostendebat Paulus dicens I. Corinth. 1. II.
Ut ex multis personis ejus quæ in nobis est donationis, per
multos gratia agantur pro nobis. Ne nos pigeat opem ferre
iis, qui excefferunt, & pro eis offerre preces; est enim pro-
positum orbis terra commune piaculum; Propterea fidenter pro
orbe terra tunc rogamus & cum martyribus eos vocamus,
cum Sacerdotibus, cum Confessoribus. Etenim unum corpus
omnes sumus, etiamsi sint membra membris splendidiora, &
fieri potest ut veniam eis omni ex parte conciliemus à preci-
bus, à donis quæ pro eis offeruntur ab iis, qui cum ipsis vo-
cantur. Cur ergo doles, cur luges, & lamentaris, quan-
do defuncto tanta potest conciliari venia.*

Hæc enim
fiunt ordi-
natione Spi-
ritus.

Mos cōme-
morationis
Martyrum,
Sacerdotū,
Confessorū
tum & de-
functorum,
& adhuc vi-
ventium in
Sacrificio.

Venia o-
mni ex par-
te concilia-
ri potest de-
functis pre-
cibus, donis,
oblationi-
bus.

Quid clariùs dici poterat pro Purgatorio, pro o-
rationibus, Sacrificio, aliisque faciendis pro animabus
eorum qui excefferunt.

5. Testimonium eod. Tom. hom. 3. in Ep. ad Philip. in mo-
rali post med. f. 497. Et hic præclare disserit S. Doctor
quo-

Qua ra-
tione auxi-
lium de-
functis fer-
ri possit ?

quomodo quoque pacto juvari à nobis queant defuncti. Hoc igitur (defunctis) lugeamus, opem pro viribus feramus, aliquid ipsis auxilium feramus, exiguum illud quidem, sed quod tamen auxiliari queat. Quomodo? quare ratione? cum ipsi preces fundentes, tum alios, ut pro ipsis fundant obsecrantes, ac pro ipsis perpetuo dantes eleemosynas pauperibus. Afferi hac res aliquid solatii. Audi enim Deum ita dicentem. 4. Reg. 19. 34. Protegam urbem hanc propter me, & propter David servum meum. Si sola iusti memoria tantum valuit, ubi opera prater ea pro mortuo fiant, quid non poterunt? Et paulò post declarat id esse ab Apostolis constitutum, adeoque Apostolicam traditionem, ut in sacrificio fiat memoria eorum, qui decesserunt.

Apostoli-
ca lege cõ-
stitutum
est, ut in Sa-
crificio me-
moriam fiat
defunctorum.
Non frustra hac ab Apostolis sunt legibus constituta, ut in venerandis inquam atque horribilis Mysteriis memoria eorum fiat qui decesserunt. Noverunt hinc multum ad illos lucri accedere, multum utilitatis: Eo enim tempore quo populus universus stat manibus passis ac Cætus Sacerdotalis, & illud horrorem venerationis plenum incutiens sacrificium, quomodo Deum non placabimus pro istis orantes? atque id quidem de iis, qui in fide decesserunt. Tum descendit ad Catechumenos. Catechumeni verò neque hac dignantur consolatione, sed omni auxilio sunt destituti, uno quodam excepto. Quale verò hoc? licet pauperibus pro ipsis dare: atque hinc aliquid percipiunt refrigerationis: Vult enim DEUS nos nobis mutuum auxilium afferamus. Vides Mayere quomodo uno eodemque Testimonio D. Patris & orationes, ac sacrificia pro mortuis, ac ipsum Sacrificium Novi Testamenti comprobe- tur? simulque notandum nomen refrigerationis, quod mox Testim. 7. recurrat.

Pro Ca-
techume-
nis defun-
ctis non ea o-
mnia fiebāt
quæ pro fi-
delibus.

6. Testimonium ex Liturgia seu Missa ejusdem S. Patris,

Patris, quæ duplex habetur Tom. 5. f. 544. & Tomo 6. f. 508, quod testimonium consentaneum est iis omnibus, quæ jam adducta, in priore quidem ait. *Memento Domine Spiritus noster Patris, & totius in Christo fraternitatis nostræ, & omnium, qui præmigrârunt à vita, & Patrum, & fratrum nostrorum.* In altera verò & pro dormientibus in Christo, *memento Domine, ut bonus, servorum tuorum, & quicumque in vita deliquerunt ignosce, nemo enim sine peccato nisi tu Domine qui potes migrantibus dare quietem.*

Memoria
de fund. rû
in sacrificio
seu missa.

7. Testimonium Tomo 5. hom. 69. ad pop. Antioch. ante med. f. 174. Postquam Auditorem exhortatus fuisset, non esse inanem pro defunctis luctum & lacrymâ excitandas. Tradit tandem modum juvandi eosdem. *Hos lugeamus, post hos pro viribus clamemus, excogitemus eis aliquid solatii, minimum quidem; clamemus tamen. Qualiter? & quonam modo? orantes & alios precantes, ut pro eis deprecantur, pro eis pauperibus largientes continuè.* Habet hæc res aliquam consolationem, audi namq; DEum dicentem (hic S. Pater repetit dicta alibi V. sup. Testimon. 5.) *Protegam civitatem istam propter me & propter David servum meum: si iusti duntaxat memoria tantum potuit, cum & opera pro ipso fuerint, quantum valebit? Hic quoque declarat orationem & sacrificia pro mortuis esse Apostolicum sancitum. Non temerè ab Apostolis hæc sancita fuerunt, ut in tremendis Mysteriis defunctorum agatur commemoratio, sciunt enim illis inde multum contingere lucrum, utilitatem multam; cum enim totus constitit populus, extensis manibus, Sacerdotalis plenitudo & tremendum proponitur sacrificium, quomodo Deum non exorabimus, pro his deprecantes, sed hoc quidem de his quicum fide demigrârunt. Deinde ait de catechumenis, quod omni sunt tali suffragio privati,*

Qualiter
defuncti ju-
vandi?

In tremē-
dis Mysteri-
is sacrificii
pro defun-
ctis orare,
Apostolica
sunt sancita.

Catechu-
meni de-
functi ju-
vabantur e-
leemosynis.

Refrige-
ratio de
functis præ-
Ratur.

nec enim pro iis Sacrificia fiebant, sed solum dabantur eleemosynæ pauperibus, & ex hoc eis præstari aliquid refrigerationis. Nota iteratò nomen refrigerationis: quo aperte præsupponit post hanc vitam dari ignem aliquem purgatorii, siquidem ait dari refrigerationem, refrigeratio enim præsupponit utique calorem atque adeò ignem. Hujus verò quòd pro mortuis oramus causam dat, vult namq; DEUS nos alterum alteri prodesse, idque confirmat à pari. Nam quare pro pace mundi tranquillitate nos iussit orare? quare pro omnibus hominibus, cum hic ubiq; sint latrones, & fures, & Sacrilegi, & infinitis pleni facinoribus, & tamen pro omnibus precamur, forsitan aliqua fiet eorum mutatio, sicut itaq; pro viventibus precamur, qui nihil à mortuis differunt, ita pro iis quoq; licet orare. Idq; insuper confirmat exemplo Jobi, Job pro filiis hostias offerebat, & eos à peccatis absoluebat, ne fortè cogitassent aliquid in corde suo, ita de filiis curam gessit.

Ritus sepeliendi mortuos à Divo Chrysostomo datur.

8. Testimonium sit Tomo eodem hom. 70. f. 175. cupeliendi mortuos cum lampadibus ardentibus, & cantu antiquo. Ius ipse titulus loquitur dari post hanc vitam purgatorium siquidem ait: Quod pro defunctis lugendum non est, sed orandum. In hac homilia etiam meminit Ritus pervetusti, sepeliendi mortuos cum lampadibus ardentibus, cantuq; ac hymnis & psalmodiis.

9. Testimonium sit Tomo. 5. lib. 6. de Sacerdotio f. 2. 1. post initium. Eum enim inquit: qui pro civitate? imò verò pro universo terrarum orbe Legatus intercedit, deprecatorq; est apud DEUM, ut hominum omnium peccatis fiat propitius, non viventium solum, sed etiam defunctorum, qualem quæso esse oportet?

Vides jam Mayere quàm manifestè S. hic Episcopus cum Ecclesia Catholica purgatorium admittat, non verò cum tua confessione rejiciat.

Neq;

Neque mihi objicias Sanctum Patrem non meminisse ignis, neque uti nomine purgatorii, nec loqui de *tertio aliquo loco* præter coelum & terram. Etenim sic sanè non esse usum his vocibus *purgatorium, ignis, &c.* (quanquam Centuriatores in 4. seculo ex Chrysost. lymbum Patrum subterraneum esse locum innuunt, qui utique est tertius locus, & quasi intermedius, & diversus à coelo & inferno) Nihilominus tamen non est dubitandum S. Patrem credidisse dari purgatorium, seu locum aliquem tertium diversum à coelo & inferno, in quo animæ quæ pro peccatis suis poenæque quam pro iis merita sunt in hac vita non satisfecerunt, à Divina Justitia ad præfixum ab eadem tempus detinentur, donec ex integro expurgatæ & prorsus immaculatæ reddita, dignæ sint ingredi Regnum Cælorum. *Nihil enim coinquinatum intrabit in regnum cælorum. Apocal. 21. 27.* Hoc inquam eum credidisse manifestè colligitur tum quia expressè utitur hoc nomine *consolationis, & solatii*, imò & *refrigerationis* post hanc vitam, quam animabus defunctis præstant suffragia vivorum per sacrificia, oblationes, eleemosynas, orationes, ut vidimus allegatis testimoniis præcipuè septimo. Tum quia ipsa ratio dicat, quòd scilicet, si S. Doctor docet *pro mortuis esse orandum*, si docet *mortuis prodesse, juvari, eos orationibus, eleemosynis, oblationibus, sacrificiis*; si docet *hac inquam omnia eis adferre aliquid consolationis, refrigerationis* ? sentit & credit profectò eos non esse adhuc in coelo, quia nemo beatorum in coelo hisce eget; sed neque in inferno, quia ibi nihil talia profunt, ex inferno enim nulla est redemptio. Ergò manifestè & necessariò consequitur S. Doctorem sensitse & credidisse tales mortuos esse in aliquo tertio diversoque ab illis duobus loco: & quia docet eos juvari orationibus,

Diluitur
objectio
quòd S. Pa-
ter non sit
usus vocis
Purgatorii
vel ignis.

bus, sacrificiis, ceterisque, hæcque illis esse solatio & refrigerationi, necessario etiam consequitur eum credidisse, aliquas poenas & supplicia à Divina justitia sibi inflictas sustinere pro peccatis, quibus animæ quodammodo purgentur, emundentur, emendenturque ac reddantur expurgatæ, & velut aurum per ignem probatæ, *fiantq; tandem salva, sic tamen quasi per ignem*, ut ait Apostolus 1. Cor. 3. 15. Siquidem ut dixi *nihil coinquinatum intrabit in Regnum cælorum*. Tum denique quia de hoc purgatorii igne apertius loquuntur alii SS. Patres, ut Augustinus, Origenes, Basilii, Ambrosius, ceterique quos videre est apud Bellarm. Coccium in thesauro Catholico, Gaultierium in tabula Chronographica, aliosque quorum SS. PP. aliqui fuere coætanei, alii verò S. Chrysostomum præcesserunt ætate, ut non dubitandum sit quin cum eisdem & ipse senserit etsi non fuerit usus hac voce *purgatorius ignis*: Etenim similes voces quæ in Scriptura clavis disertisque verbis haud leguntur, successivè inventæ & substitutæ sunt rebus, quæ credebantur simpliciter à fidelibus in Ecclesia: hæresibus præsertim novis exorientibus, ut patet de voce *Trinitas, Persona, Omonios, seu consubstantialis*: cum itaque primus Aërius Arius, qui vixit circa annum 350. docuerit viventium sacrificia, orationes, & jejunia defunctis nihil prodesse, ut testatur Epiph. August. Isid. Damasc. Deinde verò circa annum 600. Armenii quoque negaverint purgatorium, ut testatur Guido de Armeniis, non est mirum Ecclesiam tum temporis opponendo sese fervori hæreticæ contradictionis frequentius usurpare cœpisse nomen purgatorii.

Concludis ad extremum Mayere hanc Controversiam agnatà tibi cavillandi, sugillandi, ac proscindendi Pa-

pistas,

Novis in
Ecclesia
exorienti-
bus hæresi-
bus novæ
voces intro-
ductæ.

pistas, seu Catholicos immoderantiâ ; adducisq̃ue pro colophone Cardin. Bellarm. effatum de Purgatorio Lib. 1. c. 15. tibi p. 404. quòd scilicet, *qui non credit Purgatorium esse, ad illud nunquam sit perventurus, sed in gehenna sempiterno incendio sit cruciandus.* Verùm hæc verba haud reperiuntur cap. 15. nam illo libro non habet tot capita, sed undecim duntaxat, & quidem capite undecimo ibidẽ reperiuntur. Nihilominus hæc sententia Bellarmini vel idcò firma & inconcussa manet, quia nec à te Mayere, nec ab Amesio Calviniano, in Bellarmino enervato, nec à quoquam alio solidis argumentis non dico everfa, sed nequicquam labefactata : Stat enim firmum atq̃ue inconcussum : Quod is qui non credit quod DEUS revelavit, credendumq̃ue omnibus per Ecclesiam Catholicam proposuit, salvus esse non possit : Hæc enim sunt duo fidei orthodoxæ principia, hæc firmamenta salutis : Atqui qui non credit purgatorium esse, non credit id quod Deus revelavit, atq̃ue per Ecclesiam Catholicam credendum omnibus proposuit. Ergò qui non credit Purgatorium esse salvus esse non potest. Recta igitur est sequela Bellarmini : *Quod qui non credit purgatorium esse, ad illud nunquam est perventurus, sed in gehenna sempiterno incendio cruciandus* : Etenim quòd Purgatorium sit, DEUM revelasse, & per Ecclesiam Catholicam credendum omnibus propositum esse, à Bellarmino solidis nec à quoquam solutis, solvendisve argumentis est demonstratum

Bellarmini
dictum de
Purgatorio.
firmatum.

CON

CONTROVERSIA X.

De Sanctorum in Cœlis Honore & Invocatione.

§. I.

Diluuntur Argumenta Mayeri.

Hanc tu Mayere controversiam imperito, an impudente ore & oratione vocitas *Hagiolatriam ex Tripode Tridentino Apolline lexio prodire*. Quasi à te primum Ecclesia Catholica docenda foret, distinguere inter Latrariam & duliam, neque illam distinctionem cum Augustino super Genes. 61. dudum posteris tenendam tradidisset: Nesciatque proinde illam soli Deo, hanc ejus servis & amicis in gloria cœlesti cum illo regnantibustribuendam esse. Promittis itaque te *de meliore metallo vocem Chrysostomianam* oppositurum Tridentino tripodi. Videamus an promissi fidem facias.

1. Locus est quem citas ex Tomo I in pl. 4. Quo in loco maximam vim ponis in illis verbis S. Doctoris, quibus ait: *Tunc maximè te (Deus) audiet quando neminem rogaveris, &c.*

Sed locus hic contra nos nihil omninò facit, nam in primis Doctrina nostra in Concilio Trident. declarata, sess. 25. est per expressum. Hæc 1. *Sanctos unà cum Christo regnantes orationes suas pro hominibus Deo offerre.* 2. *Bonum atque utile esse suppliciter eos invocare ob beneficia impetranda à Deo.* Toto autem hoc textu à te citato S. Doctor nequidem meminit Sanctorum in Cœlo cum Christo regnantium, multò minùs quidpiam contra eorundem, pro

Quænam
sit doctrina
Conc. Tri-
dent. de
cultu & in-
vocatione
Sanctorum
explicatur.

pro hominibus orationes in cœlo agit , aut quòd haud sit bonum ac utile eos suppliciter invocare &c.

Deinde perspicienda est intentio S. Doct̃oris allegato loco loquentis. Est autem hæc. Exponens S. Pater Auditori illa psalmi verba: *Cum invocarem exaudivit me DEUS*, ad attentam, sedulam & ferventem orationem & preces Auditorem aureâ suâ, quâ pollebat, facundiâ hortatur, ostenditque quàm facilis sit in exorando Deus, qui nullum à se rejicit, qui non quarit lingua elegantiam, nec verborum compositionem, sed anima pulchritudinem &c. Videas ait, quanta facilitas &c. Sumptoque argumento à contrario ostendit, non ita se habere homines, apud quos & dicendi facultas requiritur, nec facilis accessus habetur. Hic autem inquit, solâ sobriâ & vigili mente opus est, Deus nobis semper propè est, atque ideò semper & ubique cum illo loqui possumus. Ut non opus sit, ait, janitoribus, qui te introducant, non dispensatoribus, non procuratoribus &c. Sed quando ipse per te ipsum accesseris, tunc, ait, maximè te audiet, tunc quando neminem rogaveris. Exaggerat verò S. Doct̃or Auditori eam rem ideò, ut nullum illi excusationis in ferventi & continua oratione ad Deum relinquat locum: quod etiam ex sequentibus colligitur.

Quàm facilis Deus in audiendis nostris orationibus.

Patet itaque quòd nihil hic agat de SSm in cœlis oratione, sed potiùs de precibus justorum hujus vitæ solùm, neque enim rectè ex illis præcipuè verbis, *tunc maximè te audiet, quando neminem rogaveris* inferas, Ergò Sanctorum in cœlis oratio non est invocanda; aliàs posset etiam quispiam ex ejusdem verbis, quibus dicit, *si vel in corde locutus fueris, & eum ut oportet vocaveris, vel tunc quoq̃, facillè annuit* inferre, quòd oratio externa vocalis non sit necessaria, sed sufficiat interna corde Dei invocatio.

Denique

Deniq; quòd hoc loco S. Pater minime intendat invocationi Sanctorum contravenire, eamque tollere patebit ex ejusdem pro invocatione Sanctorum testimoniis pluribus infra allegandis. aliàs sibi ipsi cocontradiceret, quod quis de aureo illo Ore dicat?

Chananaea
mulier ex-
auditur à
Christo Do-
mino sine
Mediatore
aliquo Apo-
stolorum.

2. Locus contra Invocationem SS. quem Mayerus adfert, est Tomo 2. hom. 17. ex variis in Matth. locis de Chananaea muliere disserens ait; *Dic mihi mulier quem admodum ausa es, cum suis peccatrix & iniqua accedere ad Dominum? Ego inquit novi quid agam? vide prudentiam mulieris, non rogat Jacobum, non obsecrat Joannem, neq; pergit ad Petrum, non intendit Apostolorum chorum, non quasi sit mediator &c.* Sed neque hoc loco m. f. 488. Mayere,

Gentiles
ut videant
Jesum, u-
tuntur me-
diatore Phi-
lippo Jo. 12.

quidquam proficis: Etenim estne in dicta S. Patris sententia vel verbum de Sanctorum in coelis cum Christo regnantium oratione? Nonne Jacobus, nonne Petrus, & ceteri Apostoli & pro tunc cum Chananaea accessit, erant viatores in terris, non in coelis comprehensores? Nos autem quærimus an Sancti in coelis Deum videntes invocandi? Demus Chananaeam mulierem non rogasse Jacobum non obsecrasse Joannem, Ergone rejecta invocatio Sanctorum? Ergo non sunt invocandi Sancti? Si hæc sequela apud te Mayere est bona, igitur & hæc bona sit necesse, Joan. 12. 20. & sequent. *Erant quidam Gentiles ex his qui ascenderunt ut orarent in die festo. Hi ergo accesserunt ad Philippum, & rogabant eum dicentes: Domine volumus Jesum videre: venit Philippus & dicit Andreas, Andreas rursus & Philippus dixerunt Jesu, Jesus autem respondit eis dicens, venit hora ut clarificetur filius hominis &c.* Ergo Sancti sunt invocandi: quid enim est invocare Sanctum quam rogare? Gentiles autem rogaverunt Philip-
pum,

pum, hic Andream, uterque JESum, JESus autem exau-
dit eorum petitionem. Vides Mayere quàm vana &
aurâ leviora sint tua argumenta ?

3. Locus quem contra invocationem SS. citas est
Tom. 4. hom. de profectu Evang. ubi ait, *Non opus est tibi Pa-*
tronis apud DEum, neq; multo discursu, ut blandiare alius :
sed licet solus sis, patronoq; careas, & per te ipsum DEum pre-
ceris, omnino tamen voti compos eris, neq; tam facile annuit
DEus, cum alii pro nobis orant, ut cum ipsimet oramus, etiam si
plurimis pleni simus malis.

Neq; hic locus pro Mayero contra nos militat, nam
neque hic fit ulla mentio orationis Sanctorum in cœ-
lo cum Christo regnantium, sed solum de preci-
bus justorum in hac vita. Deinde legenti locum illum
m. f. 538. patebit S. Patrem hic ut & primo & secundo
loco, hortari Auditorem ad sedulam & frequen-
tem orationem : ait enim paulò antè *semper enim oran-*
dum est, & in afflictione, & in prosperitate, & tam ei
qui in tribulatione, quàm qui in bono post pauca, exau-
ditus es, gratias age quòd exauditus es, non es exauditus per-
severa ut exaudiaris &c. Ex consequentibus deniq; ma-
nifestè patet, quòd S. Pater loquatur de precibus homi-
num hujus vitæ : adducens enim exemplum Chananæ
mulieris Matth. 15. clamantis post JESum ait, *quòd Apo-*
stolos pro illa orantes repulerit, illius autem vocem exau-
dierit. Neque verò inde liceat argumentari Christus D.
repulit Apostolos deprecantes pro Chananæa, ergò re-
jecit invocationem SS. quia etiam ex exemplo supra ci-
tato Joan. 12. de Gentibus & Philippo & Andrea argu-
mentabitur quis, Christus D. non rejecit Philippum, &
Andream pro Gentibus deprecantes, Ergò non rejecit in-
vocationem Sanctorum.

Oratio cō-
tinua, com-
mendatur,

Sancto-
rum in hac
vita preces
nobis pro-
sunt, cum
& nos ciscē
coopera-
mur.

Verūm enim verò ut manifestius mens S. Patris uni-
cuique cordato & veritatem amanti pateat, explicet se-
metipsum; Adduco igitur egregium testimonium ex
Tomo 4. hom. 1. ad Thess. f. 576. ex quo manifestè consta-
bit quòd non absolutè & simpliciter rejiciat preces San-
ctorum & Justorum pro aliis; ait itaque loquens de pre-
cibus Sanctorum in hac vita, de qualibus & in allegatis tri-
bus locis à Mayo loquitur; *Bonum est frui SS. precibus,*
sed cum ipsi quoque fuerimus intenti operi, ne te eò redigas, ut opus
habeas; Nec ego quidem hoc volo, sed opus semper habemus si
sapiamus. Paulus non dicebat quid mihi opus est precibus, eti-
am si qui precabantur non erant eo digni, imò verò ne pares qui-
dem; & tu dicis quid mihi opus est precibus? Petrus non dixit
quid mihi opus est precibus, oratio enim inquit fiebat, sine inter-
missione ab Ecclesia ad Deum pro eo. Act. 12. Et tu dicis quid
mihi opus est precibus? Propterea tibi opus est, quoniam existimas
te opus non habere? etiam si fueris sicut Paulus, opus habes pre-
cibus, Ne te extollas; ne reddaris humilis: Sed ut dixi si si-
mus quidem intenti operi, ipsi efficiunt, & qua sunt ab ipsis pro
nobis preces. (En efficaciam Sanctis illorumque precibus
tribuit) Audi Paulum dicentem Act. 12. Phil. 1. Scio enim
quod hoc mihi proveniet ad salutem per vestram orationem &
subministrationem Spiritus Jesu Christi, & rursus adjuvanti-
bus & vobis in oratione pro nobis ut ex multis personis ejus, qua
in nobis est donationis per multos gratia agantur pro nobis.
Cor. 1. Et tu dicis, quid opus est oratione? Sin autem simus
pigri, nemo nobis prodesse poterit. Quid profuit Jeremias Ju-
daeis, non ter ad Deum accessit, & ter audivit? non preceris nec
roges pro populo isto quoniam non te exaudiam. Quid Sauli
profuit Samuel? non eum luxit ad extremum diem, non so-
lùm pro eo oravit 1. Reg. 15. Quid profuit Israelitis? nonne
dicebat

dicebat absit ut precem intermittens orare pro vobis. Non omnes perierunt? nihil profunt inquis preces? Imò verò valdè profunt, sed quando nos quoq; aliquid agimus. Nam simul agunt preces & opem ferunt, simul autem agit quispiam & opem fert, ei qui ipse operatur. Sin autem mancas piger & otiosus, ex eis non magnam accipies utilitatem. Et paulò post. Vis scire quantum profint preces? Audi Cornelium, Tabitham, Act. 9. Audi etiam Jacob. dicentem Labano. Nisi timor Patris mei esset mihi, vacuum me dimisisses Gen. 3. Audi autem Deum quoq; rursus dicentem: Protegam hanc Civitatem propter me & propter David servum meum 4. Reg. 19. Sed quando? tempore Ezechie qui erat justus. Ostendit deinde fusè quòd quando peccata hominum prævalent, Deus Justorum preces non exaudiat, idque probat illo Ezech. 19. Si stent Noe & Job, & Daniel non eripient filios suos & filias, & rursus, si steterit Moyses & Samuel Jer. 15. Tandemque concludit: Cum hac ergò sciamus, neq; preces Sanctorum contemnamus, neq; totum in eas conjiciamus, tum ne pigri simus, & socordes, & temerè insidiis circumveniamur, tum ne à magno lucro excidamus, sed hortemur ad orandum, & ad manus pro nobis porrigendas, & ipsi virtutem sectemur, ut bona possimus assequi promissa iis, qui ipsum diligunt gratiâ & benignitate Domini Nostri Jesu Christi. Hoc ipsum clariùs patet ex Tomo 2. hom. 5. in Matth. 2. m. f. 23. ubi postquam eadem exempla, quæ loco immediatè citato præmissa, adduxisset, de Ezech. Jerem. Samuele, ait, Non igitur oscitantes & desides ex aliorum meritis pendeamus. Habent enim vim pro nobis, & quidem maximam orationes supplicationesq; SS. sed tunc profectò cum nos id ipsum per poenitentiam postulamus, & ad studia meliora confugimus, & infra. Et hac dicimus, non ut supplicandum Sanctis esse

Justorum preces à Deo aliquando non exaudiuntur eò quòd peccata prævalent aliorum.

Habēt vim maximam orationes SS. sed cum id ipsū per poenitentiam postulamus.

V 2 nege-

negemus, sed ne nosmetipsos in otium ac desidiam resolvamus, & dormientes ipsi aliis tantummodo nostra curanda mandemus, Similia habet Tomo 1. in Pl. 48. f. 369.

Ex his igitur patet S. Patrem nequaquam citatis à Mayero locis, reprobasse orationes Sanctorum in coelis, quia nihil de his hic & nunc agit, sed de orationibus in terris existentium justorum, quod quidem sine his absolute possumus nostras preces Deo offerre, nihilominus neq; has contemnendas esse, *multum enim nobis prosunt, si & ipsi non fuerimus pigri, sed operi intenti.*

Cadis igitur causâ tuâ Mayere; neque enim id demonstrasti, quod promisisti, moneta D. Chrysostomi auream falsificasti, quia tinnitum æreum, non auream, Chrysostomi vocem resonantem tuum dedit metallum. Audi jam de meliore metallo, quia veram verè aurei nostri Doctoris vocem de honore & invocatione Sanctorum in coelis: hancque orthodoxæ doctrinæ consonam ingenuè proba.

§. II.

Adferuntur Testimonia S. Doctoris pro Honore & Invocatione Sanctorum.

In Missæ
Sacrificio
olim usita
tamemoria
& Invoca-
tio Sancto-
rum præci-
pue Sanctis-
simæ Do-
minæ no-
stræ semper
Virg. Ma-
riæ.

1. Testimonium sit ex ejus Liturgia seu Missa quæ habetur Tomo 5. m. f. 544. Hic in pr. non longè ab initio Sacerdotem sic orantem repræsentat, *In honorem & memoriam superbenedictæ gloriosa Domina nostra Deipara & semper Virginis MARIÆ cujus deprecationibus suscipe Domine hoc sacrificium in superceleste altare tuum.* Post interjectionis aliis Diaconum sic orantem, *Sanctissima, intemerata, superbenedictæ Domina nostra Deipara, & semper Virginis Mariæ cum omnibus Sanctis memoriam celebrando, nosmetipsos*

iplos, & ad invicem, & omnem vitam nostram Christo DEO commendamus. Et interius Sacerdotem benedictionem, populis sic impercientem. DEUS per intercessionem Sancti gloriosi Apostoli & Evangelista (huius) det tibi verbum ad evangelizandum eum, qui evangelizatur virtute multa. Postmodum verò Diaconum dicentem Angelum pacis fidelem ducem, custodem animarum & corporum nostrorum à Domino postulemus. Deinde Sacerdotem his verbis utentem multis interpositis S. Joannis Propheta Præcursoris & Baptista, Sanctorum & nominatissimorum Apostolorum, & Sancti huius cuius memoriam agimus, & omnium Sanctorum tuorum supplicationibus visita nos DEUS. Et propè finem eidem Sacerdoti hanc attribuit gratiarum actionem erga DEUM. Gratias tibi agimus clementissime Dominator, Benefactor animarum nostrarum, quoniam & presenti hac die cælestibus & immortalibus Mysteriis nos dignos fecisti. Tu dirige viam nostram, corrobora nos in timore tuo omnes, tueri vitam nostram, gressus nostros firma orationibus & supplicationibus gloriosa DEI Genitricis & semper Virginis MARIÆ atq; omnium Sanctorum tuorum. Similia habentur & in altera Missa quæ habetur Tomo 6. m. f. 508.

2. Testimonium ex Tomo 1. sermone de Genesi & interdictione Arboris ad Adam f. 210. ante finem. *Mors per Adam, vita per Christum, Evam serpens seduxit. Maria Gabrieli consensit, sed seductio Hevæ attulit mortem, consensus Mariæ peperit à seculo Salvatorem? Restauratur per Mariam quod per Evam perierat, redditur per MARIAM vita quæ per Evam fuerat interempta. Quanta hæc encomia, quantæ panegyres datæ à S. Patre B. V. Mariæ, quid autem hæ ipsæ designant aliud, quàm honorem & cultum singularem Sanctissimæ Dei Parentis.*

*Per B. Virg.
Mariam re-
stauratur
quod per
Evam pe-
rierat.*

Huc

Huc revoco ea quæ superius Controversiâ 3. attuli ab eodem S. Patre in laudem ejusdem nunquam satis laudabilis Matris DEI ex Tom. 2. incip. Matth. 1. hom. 4. f. 17. Item f. 308. Item Tomo 1. hom. in Ps. 44. f. 356. Item Tomo 5. Orat. 1. in Annunt. f. 909. Item in Liturgia sacra Tomo 2. f. 545. sæpius eandem invocat. *Defende inquit, serva, miserere, custodinos DEUS gratiâ tuâ, & Sanctissima & incontaminata, super omnes benedicta gloriosa Domina nostra Deipara & semper Virgini MARIE cum omnibus Sanctis memoriam agentes &c.* Huc spectat ejusdem oratio ibidem citata ad SS. Dei Parentem. *Ave igitur Mater, cælum, puella, Virgo, thronus Ecclesiæ nostræ, decus, gloria, & firmamentum assidue pro nobis precare JESUM Filium tuum & Dominum nostrum, ut per te misericordiam invenire in die Judicii, & quæ reposita sunt iis qui diligunt DEUM bona consequi possimus.*

Oratio S.
Chrysostomi ad B. V.
M.

3. Testimonium Tom. 3. oratione de B. Philogonio f. 387. initio. *Etenim si qui Patri Matrive maledixit morte moritur; Profectò clarum est eum, qui benedixerit illis vitæ præmia recepturum, & si iis qui juxta naturam parentibus sunt, tantam debemus prestare benevolentiam, multò magis id præstandum iis, qui juxta Spiritum sunt parentes; Potissimum verò quum vitâ defunctos, nostra laudatio nihilo reddat illos gloriosiores, nos verò congregatos, tum qui loquimur, tum qui audimus reddat meliores: Nam ille quidem subvectus in cælum, haud quaquam egere potest humanis laudibus, ad feliciorem, magisq. duraturam quietem profectus. Ceterum nos qui hætenus hic versamur, multa q. opus habemus exhortatione, illius egemus encomiis, quo videlicet ad ejus imitationem excitemur.* Quapropter sapiens quidam hortatur dicens, *memoria iusti cum laudibus.* Prov. 10. 7. *Non quasi*

Sancti vitam
functi tan-
quam nostri
parentes in
Spiritu
honorandi.

quasi illi qui decesserunt, sed ii potius, qui res eorum gestas laudibus vehunt maximam inde percipiunt utilitatem. Quoniam igitur hæc ex re tantum nobis lucrum obvenit obtemperemus neque recusamus.

4. Testimonium Tom. 6. homil. de S. Pelagia V. & M. f. 109. post medium. *Quam ob rem precor vos & hortor, ut semper Sanctam hanc Virginem in memoria & mente habeatis, neque solemnitatem hanc celebrem dedecoretis, non denique fiduciam nostram ex hoc die festo ad nos proficiscentem imminuatis. Etenim non temere cum Gracis differentes, huius diei festi celebritate gloriamur, eamque objicientes erubescere illos facimus, quum dicimus, quemadmodum urbem integram ac totam, tantumque populum puella una mortua singulis annis ad se attrahit, idque post tam multos annos, neque tempus ullum honoris huius seriem interruptit, & paulo post, Honorasti Martyrem presentiam tuam, eandem illam & proximorum tuorum emendatione honora. Tandem concludens ait. Ita enim & huius diei festi gustum maximum percipiemus, & Sanctam Martyrem ad maiorem benevolentiam provocabimus, vero honore illam prosequentes. Qua maiorem etiam voluptatem capiet, si fructum aliquem & utilitatem animas juvantem adepti redierimus, quam si huc venerimus, & postea tumultuati simus. Faxit DEUS huius Sanctæ Virginis, & eorum qui similiter certaverunt, orationibus ac precibus, ut & hæc, & alia, quæ dicta sunt diligenter memoriâ teneatis, & ut ad opus ipsum omnia conferentes, in omnibus ad finem usque DEO ipsi grati simus. En hic S. Pater aperte meminit orationum & precum S. Pelagiæ & aliorum qui similiter certaverunt.*

Hortatur
S. Pater ad
cultum S.
Pelagiæ V.
& M.

Optat idē
ut orationi-
bus & pre-
cibus S. Pe-
lagiæ Au-
ditor ab eo
dicta dili-
genter me-
moriâ re-
neat.

5. Testimonium Tom. 5. de Providentia Dei orat. 2. ad fin. f. 269. aperte ait sanctos amicos Dei, maiorem precandi

Sanctorum eandi libertatem habere apud Deum. Precibus verò in-
 Amicorum quit *Sanctorum amicorum Dei quorum precandi libertas*
 Dei precan multò plus habet (scu ut in aliis edit. legitur) valet quàm
 di major a. *sermone nostri, fiat, ut omnes nos, ac quicumq; ad plenitudi-*
 pud Deum *nem Ecclesia pertinent, his liberati malis pro tribunali Chri-*
 libertas. *sti cum libera securitate stemus cui sit gloria. Amen.*

6. Testimonium Tom. 6. Homil. de S. Martyre Bar-
 laam f. 171. Ne oro obtestorq; vos, ne salutem nostram ita
 SS. Marty- negligamus, sed mentibus nostris omnes Martyres conditos te-
 rum memo- neamus, unà cum sartaginibus, unà cum lebetibus, unà cum
 ria haben- aliis suppliciis, & quemadmodum pictores imaginem sapè fu-
 da. mo ac fuligine, longoq; tempore inobscuratam detergunt ac
 mundant, sic tu Sanctorum Martyrum utere memorià dile-
 ctissime, quum obrepentes seculares cura tuam mentem inob-
 securarint, eam per Martyrum memoriam deterge. Paucis
 verò interjectis imitationem cum veneratione piaque re-
 cordatione copulari vult, dum ait: Ita sanctos illos imi-
 temur, ita fortes bellatores, coronatos Athletas, DEI amicos
 honoribus prosequamur, & cum eandem per viam cum illis in-
 cesserimus, easdem cum illis coronas consequemur.

7. Testimonium Tom. 5. de incomprehensibili Dei
 natura f. 467. prope finem, ubi postquam populum ad-
 In Sacrifi- hortatus fuisset, ut assiduus sit in sacrificio Missæ ob ef-
 cio Missæ ficaciam communis orationis, graphicè describit, quo-
 SS. Angeli modo S. Angeli & Archangeli pro nobis apud DEUM o-
 Domino rent. Tempore illo mi frater carissime non solum homines
 genua fle- clamorem illum horribilem reddunt, sed etiam Angeli Domino
 ctunt & Ar- genua flectunt, & Archangeli rogant. Habent sibi tempus id
 changeli ro- idoneum, habent sacram illam oblationem in favore. Itaq; ut
 rogant pro- homines ramos olearum gerentes, movere Reges consueverunt,
 nobis. eoq; arboris genere misericordiam commemorant & humani-
 tatem,

eatem, sic Angeli tunc pro ramis oleagenis Corpus D. ipsum pro-
tendentes rogant pro genere humano, quasi dicant: Pro his
Domine rogamus, quos tu adeò dilexisti, ut pro eorum salute
mortem obires, animam in cruce efflares, pro his supplicamus,
pro quibus corpus hoc immolasti, &c.

8. TESTIMONIUM Tomo 3, sermone in Juven-
cium & Maximum Martyres post initium f. 390. De Mar-
tyribus inquam qui semper in eodem manent vigore, semper in
eodem juventutis flore sunt, semper sua gloria fulgorem emit-
tunt, & radios, quod scientes non aliter priscos, aliter recentio-
res colitis sanctos, sed eadem alacritate, eodem amore, eodem
affectu colitis omnes & commendatis. Non enim exploratis
tempus, sed exquiritis animi fortitudinem, pietatem, fidem in-
victam, zelum incitatum ac fervidum, & eas virtutes, quas
præferunt Sancti, ob quorum honorem hodie convenimus. Ec
in fine ait: Ideò sæpe eos in visamus, capsulam attingamus, ma-
gnamque fide reliquias eorum complectamur, ut inde benedictio-
nem aliquam assequamur. Etenim sicut milites vulnera, qua
in praelio sibi influcta Regi monstrantes fidenter loquuntur, ita
& illi in manibus abssecta capita gestantes & in medium affe-
rentes, quodcumque voluerint apud Regem Cælorum impetrare
possunt. En quàm apertè hic S. Pater meminit, & cultus
honorisque Sanctorum & venerationis reliquiarum eo-
rundem, & tandem Orationis in coelis pro nobis.

Eodem af-
fectu co-
luntur San-
cti tam Pri-
sci quàm
recentio-
res.

SS. abssecta
capita in
manibus
gestantes
quodcumque
voluerint
apud Regē
cælorum
impetrare
possunt.

9. TESTIMONIUM Tomo 5, in S. Martyrem Igna-
tium Antioch. Archiepisc. Romam abductum &c. in fine
f. 689. Cum omni gaudio atque letitia sacrum hunc locum fre-
quentem, ut contubernii mensamque cælestis participes cum San-
ctis fieri valeamus, precibus ipsorum Sanctorum, & gratiam, ac
benignitatem Domini nostri Iesu Christi.

Precibus
Sanctorum
& gratiam
Domini no-
stri Iesu
Christi im-
petratio.

En quomodo hic hortatur ad colendum Sanctos frequentatione locorum illis sacrorum, & precum Sanctorum pro nobis meminit. Plura hic ex eodem S. Patre testimonia de Sanctorum cultu, illorumque precibus ad Deum pro nobis adferri possent, sed quia à S. Patre & SS. ipsorum in coelis regnantium, & reliquiarum eorundem in terris manentium cultus crebrior fit mentio: ideo sequitur.

§. III.

Adferuntur plura Testimonia ex S. Patre de Sanctorum Veneratione in sacris illorum Reliquiis & Imaginibus præcipue verò in sancta Cruce ipsius Christi Domini.

Quamvis equidem nihil de hac re ex professo tractaverit Mayerus in suo libello, quia nihilominus est connexa cum veneratione & cultu Sanctorum, & quia multum contra hanc quoque venerationem insurgunt Adversarii, ideo eandem manifestis S. Patris testimoniis confirmandam hic esse conveniens existimavi. Sumam igitur initium à Veneratione S. Crucis.

I. Testimonium Tomo primo sermone in pretiosæ

Consuetudo jejunii tempore certo die Crucis Christi ad venerationem proferenda. vitalisque Crucis veneratione media hebdomada jejuniorum f. 62. *Venit nobis (inquit) anniversarius dies omni religionem colendus, atque illustris, Sanctorum Jejuniorum qui & ter beatam vitalemque Conservatoris nostri Jesu Christi crucem præfert. & ad venerandum proponit, & eis quia eam sincero corde, castisque labris venerantur, atque Sanctos efficit ad stadii sanctorum jejuniorum cursum paratiores robustioresque declarat. Quia igitur hodiernus dies pretiosa Crucis venerationi constitutus est, huc adeste omnes, eam cum metu atque desiderio amplectamur. Resurrectionis enim Christi splendorem emittens donis muneribusque suis omnes illustrat & sanctificat, ob eamque causam eam completi in animis nostris gaudio salutemus.*

mus. Hodie cæli atq; terra incolæ ingenti lætitiâ afficiuntur, propterea quod illustris vitalisq; Christi crux proponitur, cuius vi Dæmones fugantur, morbi profligantur, caliginosæ obscuræq; tenebræ pelluntur, omnesq; orbis terræ fines illuminantur. Hodierna die Christi Ecclesia alter Paradisus esse monstratur, quæ & sanctum pretiosæ crucis lignum proponit, & Passionis Christi præsidium crucem facit, & ejusdem resurrectionis præmium. Hodie Propheticum verbum completum est &c. Quid clariùs dici poterat de veneratione sanctæ crucis.

2. Testimonium Tomo quinto in demonstratione adversus Gentiles, quod JEsus Christus sit DEus f. 481. *Venerunt amen hoc maledictum (ejusmodi erat crux ante Redemptoris Passionem) hoc abominabile, hoc extremi supplicii symbolum, crux diadematis & coronis clariùs factum est. Neq; enim sic Regiâ coronâ ornatur caput ut cruce, quæ omni cultu dignior, & quam omnes prius abhorrebant ejus figuram tanto perè querunt, atq; adeò ubiq; ea invenitur apud Principes, apud subditos, apud mulieres, apud viros, apud virgines, apud nuptas, apud servos, apud liberos, subinde ea omnes se signant inscribendo in nobilissimum membrum nostrum. In fronte enim nostra, quasi in columna quotidie figuratur, sic in sacra Mensa, sic in Sacerdotum ordinationibus, sic iterum cum corpore Christi in mysticis cœnis fulget. Hanc ubiq; celebrari videre licet in domibus, in foro, in solitudine, in viis, in montibus, in collibus, in vallibus, in mari, in navigiis & insulis, in lectis, in vestibulis, in armis, in thalamis, in symposiis, in vasis argenteis, in aureis, in margaritis, in murorum picturis, in corporibus brutis malè affectis, in corporibus à demonibus obsessis, in libellis, in pace, in diebus, in noctibus, in delicatiorum choreis, in Monachorum ordinibus, adeò certatim donum hoc mirabile rapiunt omnes. Mira est hac gratia,*

Vi crucis dæmones fugantur, morbi profligantur, tenebræ pelluntur, omnes terræ fines illuminantur.

Non ita regiâ coronâ coronatur caput, ut cruce quæ omni cultu dignior.

Hæc ubiq; invenitur.

Eadē frōs Christianorum signatur.

Ubi ejusdē in sacrificio.

In Sacerdotū ordinationibus.

In sacrificio Missæ.

Crux Christi ubiq; celebrari solita.

Etia in corporibus brutis malè affectis.

X 2

tia,

In corporibus à dæmone obsessis.

Donum hoc mirabile certatim rapiunt.

Non fugi-
tur. amari-
tur.

Omnes de
ea solliciti
ubique ful-
get.

Crucis u-
sus in rege-
neratione
per Bapti-
smum in S.
Eucharistia

In confe-
ratione Sa-
cerdotum.

In fronte.

Quint. biq.
Crucis li-
gnatione u-
niversa cru-
cis causa
vertenda.

Cruis for-
manda non
tantum di-
gito in cor-
pore sed et-
iam fide in
mente.

Dæmones
Crucem
Christi re-
formidant.

tia, nullus confunditur, nullus erubescit, cogitans, quòd ma-
ledicta mortis symbolum fuerit: sed omnes ipso magis or-
nantur, quàm diadematum coronis, vel multis gemmaris
monilibus & torquibus. Et non solùm non fugitur, sed &
desideratur & adamatur, & omnes de ea solliciti sunt, & u-
biq; fulget, & sparta est in parietibus domorum, in culmini-
bus, in libris, in civitatibus, in vicis, in locis qua habitantur,
& qua non habitantur. En quantus honor Crucis! idem &
nunc viget in Ecclesia Catholica, contra à Dissidentibus
planè rejicitur atq; pro execrabili habetur!

3. TESTIMONIUM Tom. 2. Homilia 55. in Mat-

thæum f. 192. Sed veluti coronam, siclato animo Crucem
Christi circumferamus, Omnia enim qua ad salutem nostram
conducunt per ipsam cõsummantur. Nam cum regeneramur, Crux
Domini adest, quum sacratissimo alimur cibo, quum in ordi-
ne consecrandi statuimur, ubiq; ac semper id victoriæ insigne
nobis assistit. Quapropter & in penetralibus, & in parietibus,
& in fenestris, & in fronte quoq; ac mente magno studio cru-
cem inseramus. Id enim salutis nostræ, id communis liberta-
tis, id mansuetudinis, atq; humilitatis Domini signum est, du-
ctus est enim ut oris ad occisionem. Quando igitur Cruce
te signas, universam tecum crucis causam verte, & iram ac
reli quarum passionum incendia extingue, quando te cruce si-
gnas, magnâ tuam frontem arma fiduciâ, libertate animum
munias. Et mox propositis verbis Apostoli 1. Cor. 7. 23.
Considera, inquit pretium, quod pro te persolutum est, &
nullius hominis servus eris, pretium autem hic Crucem ap-
pellavit, quam non simpliciter digito in corpore, sed magna
perfecto fide in mente formare oportet. Nam si hoc modo eam
impresseris, nullus scelestorum dæmonum, quum hanc vi-
deas,

deat quâ leibale vulnus suscepit, congregi tecum audebit. Nam si quam solummodo loca, in quibus capite dommati pœnas persolvunt, videmus, ingenti horrore concutimur, quid passurum putas, Diabolum si mucronem tenere se viderit, quo vires eius Christus dissolvit, & quo caput Draconis magno ictu rotavit? Noli ergo tanto tu bono verecundari, ne quando in majestate sua veniet Christus, de te verecundetur. Tunc enim signum hoc super radios Solis coruscans ante Christum videbis. Præcedet enim tunc perfectò Crux magnam vocem aspectu emittens, & ad universos homines pro Domino respondens, atq; ostendens nihil ex parte Domini defuisse. Hoc signum & priscis & nostris temporibus clausas januas reſeravit: hoc venenorum vires extinxit, hoc feroces bestias represſit, hoc lethales serpentum morsus curavit. Etenim si portas inferni perfregit, si cœlorum ostia recluſit, si Paradisi renovavit ingressum, si diaboli nervos recidit, quid mirum est, si pestifera venena, atroces bestias, aliâq; hujusmodi superavit? Hoc igitur in mente tua celato, & animarum amplectere salutem.

Signum
Crucis Christi
coruscans
in Judicio
DEI comparebit.

Signum
Crucis quâ
ta omnibus
temporibus
miracula
patravit.

4. TESTIMONIUM Tom 5. in sua Liturgia seu Missa præterquam quòd non semel meminicit consignationis, *ἡ σταυροειδὴς* in formam Crucis, expressam quoque mentionem facit Imaginis Christi (utique Crucifixi) quæ supra Altare ante Sacerdotem celebrantem collocari solet f. 545. Canuntur hæc (inquit) ab utroq; choro alternatim, Sacerdos autem egreditur è parvo ostio, portans Evangelium procedente Ministro cum lucerna. Et conversus ad Christi imaginem inter duo ostia inflexo capite cum exclamatione dicit hanc orationem primùm secretè &c. Et paulo post. Et tollens in altum Evang. in imaginem Crucis &c.

Uſus Imaginis Christi crucifixi in Sacrificio Missæ.

5. Testimonium Tomo 4. Homilia 32. in Epistolæ ad Romanos cap. 16. f. 128. Ubi de aliis Reliquiis ac sacris imaginibus, quàm honorificè, quàmq; religiosè loquatur, satis perspicuum est, cùm de Romana Civitate ac Petri &

SS. Petri &
Pauli cor-
pora Romæ
duo oculi
illustres.

Pauli corporib9 sic ait: *Vnde & civitas ista hinc facta est insignis, plus quàm à reliquis omnibus. Et quemadmodum corpus magnum ac validum duos habet oculos illustres, Sanctorū videlicet illorum corpora: Non ita cælum splendet, quando radios suos sol ex sese dimittit, quemadmodum Romanorum*

Duæ Lam-
pades.

Urbs duas illas lampades ubiq; terrarum effundens. Hinc rapitur Paulus, hinc Petrus. Considerate & horrete qualespectaculum visurasit Roma? Paulum videlicet repente ex theca illa cum Petro resurgentem in occursum Domini sursum fer-

Duæ Coro-
næ.

ri. Qualem Rosam Christo mittet Roma? Qualibus coronis duabus ornatur urbs ista? Qualibus catenis aureis cincta est? Quales habet fontes? Propterea celebro hanc urbem, non propter copiam auri, non propter columnas, neq; propter aliam phantasiā: sed propter columnas illas Ecclesiæ. Quis mihi nunc dabit circumfundi corpori Pauli affigi sepulchro, videre

Columnæ
Ecclesiæ.

S. Chryso-
stomi votū
videndi se-
pulchrum
D. Pauli

pulverem corporis illius, qua adhuc in Christo deerant adimplentis, stigmata illius gestantis, predicationem Evangelii ubique seminantis? pulverem inquam oris illius, per quod Christus loquutus est, per quod lux emicuit quovis fulgore clarior, & vox exiit Demonibus quovis tonitruo terribilior. Et post

pauca: Vellem videre sepulchrum, quo recondita sunt arma illa Justitiæ, arma lucis, membra nunc viventia. Et paulò post. Hoc corpus, urbem hanc munit, quod quavis turri, innumerisq;

S. Petrum
Paulus vi-
ventem ho-
noravit.

mœnibus ac vallis est tutius, & cum isto corpus etiam Petri. Nam & viventem honoravit: Ascendi enim inquit videre Petrum Gal. 1. Propterea & hinc emigrantem istum contubernalem sibi dignata est facere illius charitas,

6. Testimonium Tomo primo Homil. in Psalmum 48. f. 370. *Nihil enim facit nomen adeò immortale ut natura virtutis. Id ostendunt Martyres, ostendunt Apostolorum Reliquia, ostendit memoria eorum, qui rectè & ex virtute vixerunt. Quot Reges urbes everterunt, portus extruxerunt, & nominibus suis in scriptis decesserunt? nectamen eis quidquam profuit, sed silentio & oblivioni mandati sunt? Piscator autem Petrus, qui nihil fecit eorum, quoniam virtutem est persequutus, & civitatem maximè regiam occupavit, etiam post mortem resplendet sole clarius. En hic S. Pater meminit reliquiarum SS. Apostolorum, præcipuè Principis Apostolorum S. Petri, cujus sepulchrum Romæ in veneratione habetur majori, quàm Magnorum Regum & Imperatorum toto orbe.*

Virtus nomen immortale facit.
Reliquia Apostolorum præcipuè S. Petri Romæ resplendet post mortem sole clarius.

7. Testimonium Tomo 4. Homil. 8. in Epistola ad Ephesios c. 4. fol. 449. De Petro & Paulo ac speciatim de Pauli vinculis hæc inter alia multa adfert. *Nihil est illâ catenâ beatius, vellem nunc esse in illis locis, in quibus dicuntur manere illa vincula, & merito viros illos admirarer propter Christi desiderium. Vellem videre catenas, quas pertimescunt quidem & horrent Damones, reverentur autem Angeli. Et paulò post. Si ab Ecclesiasticis curis essem remotus, & esset mihi corpus sanum ac validum, non recusarem hanc suscipere peregrinationem, ut solùm viderem catenas, & carcerem, in quo fuit vinctus.*

Iteratum votum videndi sepulchra SS. Petri & Pauli Romæ. Agnoscit se infirmitate corporis & curis Ecclesiasticis præpeditum.

8. Testimonium Tomo 6. Homil. de S. Hiero Martyre Babyla f. 153. Multa hic de miraculoso corpore S. Martyris Babylæ adfert, inter alia ait: *Nolite enim hoc spectare nudum Martyris corpus animæ operatione destitutum esse propositum, sed illud considera majorem ipsa anima virtutem, illi quandam asfidere Spiritus S. gratiam, qua editus à se miraculis*

S. Martyris Corpori asfidet Spiritus S. gratia.

culis

culis omnibus spem certam Resurrectionis ejus facit, si enim mortuis corporibus, & in pulverem resolutis majorem, quàm vivis omnibus virtutem Deus largitus est, multò magis vitam illis priore potiore ac feliciorem, quo tempore coronas dividet largietur. Postea describens Juliani Apostatæ Impera-

Juliani A-
postatæ in
Christianos
conatus.

Dæmon fa-
terur se à
Sæclis mor-
tuis impe-
diri ne lo-
quatur.

Jubet San-
ctorum ossa
effodi &
transferri.

Dei beni-
gnitate in-
humanum
genus relin-
quuntur a-
pud homi-
nes SS. reli-
quia.

Sanctorum
sepulchra
valent ad
virtutum
eorundem
emulationem
excitandam.

Reliquia-
rum San-
ctorum mi-
ra vis.

toris in Christianos conatus, & quomodo idem cum Daph-
nen verba sunt S. Patris ascendisset illic Apollinem precibus fa-
tigabat, sollicitabat, supplicabat, ut sibi de rebus futuris quippiam
vaticinaretur. Quid igitur magnus ille Gentilium Vates Deus?
mortui me impediunt inquit, non loquar. At capsulas effringe,
ossa effodi, mortuos transfer. Quid scelestius his mandatis
fieri possit? insolitas demum sepulchrorum spoliationis leges
invehit, & novos abigendi hospites modos excogitat. Ac
quid aliud Hugonotti seu Geusii dicti? quid ceteri tem-
pore novæ reformationis aut veriùs deformationis Ec-
clesiæ fecere in Gallia, Belgio, Anglia, aliisque Germaniæ
oris?

9. TESTIMONIUM Tomo 5. Libro uno contra Gen-
tiles Babylæ Antiochiæ Episcopi & Martyris vitam con-
tinentè f. 417. Atqui poterat Babylas vel exemplo Henoch
transferri, vel Elia modo rapti, ut qui utriusq; amulator fuerat,
At Deus, quæ est in humanum genus benignitate, inter alias
quas infinitas nobis salutis nostræ occasiones dedit, & hanc quoq;
viam nobis à se munitam esse voluit, idoneum ad virtutem ca-
pessendam stimulum, relietis scilicet interim apud nos Sancto-
rum Reliquiis. Nam post sermonis facultatem ipsa certè san-
ctorum sepulchra proximum locum obtinent, ad animas homi-
num in ipsos sanctos intuentium ad virtutum eorundem emu-
lationem excitandas. Ac sicubi quis huiusmodi conditoris
adstat, suum statim sensum ab hac quam dico vi correptum a-
nimadvertit, capsula enim aspectus in animam invadens
ipsam

ipsam percellit & exuscitat, ac perinde efficit, quasi qui illi mortuus jacet preces simul fundat, præsensq; adesse cernatur. Deinde fit, ut qui se sic affectum sentit, mirā alacritate gesti-
ens, aliussq; prorsus quodammodo affectus, ita ex eo loco de-
dat. Et paulo post. Et quid hic de locis ac sepulchris ver-
ba facio? quum & sepē vestis sola mortuorum visa, & verbum
unum in mentem influens animum nostrum excitet, & memo-
riam interlabentem refricet: quibus de causis ipsas nobis San-
ctorum reliquias Deus reliquit. Et intra. Etenim quasi
quedam aura, eos qui in Martyris ade fuerint, undiq; circum-
spirans afflat, non ea quidem sensibilis, nec quæ ad augendam
corporis vim faciat, sed quæ in ipsum tantum animum obrepit,
eundemq; undiq; decenter compescens ac terrestrem omnem sar-
cinam circumcidens resciat, atq; ingravescentem jam & fra-
ctum agiliorem reddat. Et non nullis periodis interjectis.
Ea est enim Sanctorum potestas, ut illorum superstitum Demo-
nes ne umbras quidem aut vestes ferre possint, vita autem fun-
ctorum & loculos quoq; reformident. Itaq; si quis quæ ab Apo-
stolis facta fuisse prædicantur, fidem non habet, is tandem me-
morie huius miracula intuitus ab impudentia sua desistat. Id
planè S. Patris jaculum contorqueri meritò potest & de-
bet in huius temporis Ecclesiæ hostes: Reliquiarumq; &
Sanctorum ipsorum impugnatores.

10. TESTIMONIUM Tom. 6. Homilia in Marty-
res Ægyptios fol. 157. Nam si frivole quæram ac minimi pre-
tium occasiones quæq; ad hanc tantum vitam nobis conferunt lar-
gitiones, hunc multus urbibus honorem acquirere potuerunt,
nonne eā potius quæ nihil ex caducis & corruptibilibus rebus lar-
gitur, sed viros qui urbibus quæ illis obvenerint scil. in Patrociniū
post obitum etiam præstant securitatem præ omnibus æquum est
hac honoris prerogativa donari? Sanctorum enim illorum

Etiā ve-
stitium mor-
tuorum ef-
ficacia.

SS. Reli-
quæ oc-
cultā quā-
dam vim
habent in
animos ho-
minum.

Dæmones
Sanctorū
vita fūcto-
rum locu-
los refor-
midant.

Sancti post
mortē Pa-
troni Urbī
um iis secu-
ritatem
præstant.
Sanctorū
corpora
quovismu-
ro tutius
bē muniūt.

Dæmonū
insidias dia-
boli fraudes
subvertunt.

Civitatum
sunt muni-
menta.

His corpo-
ribus obje-
ctis placat-
ur Despec-
toribus.

Idq; pro-
bat S. Pater
à pari ex
vet. Testa-
mento.

Probat iſe
ab experi-
entia.

corpora quovis adamantino & inexpugnabili muro tutius no-
bis Urbem communiunt, & tanquam excelsi quidam scopuli un-
diq; prominentes, non horum, qui sub sensus cadunt, & oculis
cernuntur hostium impetus propulsant tantum sed etiam invi-
sibilem Damonum insidias, omnesq; Diaboli fraudes subver-
tunt ac dissipant, non minus facile quàm si fortis vir aliquis,
ludicra puerorum subverteret ac prosterneret. Et paulò post.
Cum Sanctorum corporibus fuerit Civitas communita, licet in-
numeras illi pecunias expendant Urbibus quæ ipsos possideant,
minimè poterunt aequale quoddam machinamentum opponere.
Ibidem de longus sim in citando textu ait. Quod si com-
munis Dominus nobis ob peccatorum multitudinem irascatur,
his objectis corporibus continuo poterimus eum propitium redde-
re civitati. Idque confirmat. Etenim si qui multa præcla-
rè gesserant majorum nostrorum atate, sanctorum virorum no-
mina prætendentes atq; ad Abraham, Isaac & Jacob, appellatio-
nem confugientes, non nihil solatii sunt affecuti, & magnam
ex horum nominum commemoratione utilitatem decernerunt
multò magis nos non tantum nomina, sed & ipsa qua decerta-
runt corpora prætendentes, Deum propitium & beni-
gnum habere poterimus ac placatum. Hoc ipsum probat ab
experientia. Atq; ut ea qua dicimus verborum sumum (ut
plerique ex Adversariis etiam um dicunt, taliaque ex-
plodunt contemnentes) non esse constet, norunt multi, cum
indigenarum, tum eorum qui aliunde venerunt, quanta San-
ctorum illorum sit virtus, qui & testimonio suo quæ dicta sunt
comprobant, ut qui quantam apud Deum fiduciam obtineant
ipso experimento compererint.

II. TESTIMONIUM Tomo 5 sermone de Virtuti-
bus & vitiis f. 309. Aspice Sanctorum quanta sit virtus, Ne-
que enim sua verba tantum aut corpora sed ipsa etiam corporis
tegmina

regmina, semper omni sunt possessione augustiora. Elia siquidem leonina pellis Jordanem discindere fecit. Trium puerorum & alci per ignes ambularunt. Elisei lignum potuit undarum mutare naturam, quas quidem superficie sua quasi tergo ferrum sustinere coëgit, Moses virgâ mare rubrum dehiscere iussit, petram disrumpere valuit. Pauli vestes morbos fuderunt: Petri umbra mortem fugârunt: Sanctorum Martyrum cinis improbos demones expulit. Summa igitur cum potestate omnia faciunt sicut Elias.

12. TESTIMONIUM Tom. 3. sermone in Juventinum & Maximum Martyres f. 392. Idcirco sapè eos invisamus, capsulam attingamus, magnâq; fide reliquias eorum complectamur, ut inde benedictionem aliquam assequamur. Attingimus hoc Testimonium etiam supra §. 2. Testim. 8.

13. TESTIMONIUM Tom. 5. in sanctum Mart. Ignatium f. 689. Itaq; non hodie tantum, sed quotidie ad ipsum confugimus, spirituales ex eo fructus percipientes. Quisquis enim cum fide ad illum accedit, magnis afficitur beneficiis. Sanctorum enim non modò corpora, sed ipsi loculi & monumenta spiritali gratiâ conferta sunt. Nam si in Eliseo id contigit, ut defunctus sepulchrum ejus attingens mortis vincula dissolverit, & ad vitam rursus redierit, multò magis id fiet hoc tempore, quo gratia fluit uberior, quo spiritus major est vis, ut si cum fide aliquis arcâ attingat, magnam inde virtutē hauriat. Et eam ob causam Reliquias Sanctorum nobis concessit Deus, ut nos ad se eorum imitatione perducatur, & sint nobis velut portus quidam & idoneum solatium eorum malorum quæ assidue nos affligunt. Quamobrè vos omnes cohortor Fratres, si quis vestrum aegritudine animi vel corporis morbo, vel quâvis aliâ calamitate premitur, ut cum fide huc accedat, & ab aliis omnibus liberatus magnâ cum latitiâ revertetur, & aspectu solo conscientiam levio-rem & tranquillio-rem reportabit.

Ipsa SS corporis regmina omnimopossione augustiora.

Miracula patrat Elisei lignum. Moïsis vir-

ga. Pauli vestis.

Petri umbra.

SS. Martyrū cinis.

Sanctorū

capsulas attingamus,

reliquias

cōplectamur ad ob-

tinendam benedictio-

nem.

Sanctorū

non modò

corpora,

sed & ipsi

loculi &

monumē-

ta spiritalia

gratiâ

cōferta sūt.

Cur San-

ctorum reliquias Deo

nobis concessit.

Ad eorum

imitationē.

Ad solatiū

nostrum in

afflictionibus.

14. TESTIMONIUM Tom. 6. Homilia de S. Me-

letio Antiocheno f. 118. *Testes autem estis vos, qui post tantum tempus non secus atq; apes favum circumvolatis corpus Beati Meletii. Causa verò erat non à natura ortus in illum amor, sed discretionis recta ratiocinatio. Propterea non fuit morte extincta S. Meletii memoria, tempore non emarcuit sed auge- tur, & majus accepit incrementum, non eorū solū qui viderunt, sed etiam eorum qui non viderunt. Oremus itaq; omnes simul tam Magistratus quàm privati, tam mulieres quàm viri, tam senes quàm juvenes, tam servi quàm liberi; Beatum ipsum Meletium harum precum socium accipientes; est enim ei nunc major fiducia, & amor in vos ferventior, ut hac nobis augeatur charitas, & nos omnes obtineamus, quomodo hic sumus prope arcam istam (Reliquiarum ejus thecam intelligit) ita illic quoq; posse esse prope beatum & aeternum ejus tabernaculum, & consequi bona aeterna, quae sunt reposita &c.*

S. Pater in-
vitat omnes
ad orandū
ad corpus
S. Meletii.

Sancti à no-
bis invoca-
ti socii pre-
cum acci-
piuntur.

Neque hic omittendum quod idem Chrysostomus in eadem Homilia de S. Meletii cum nomine, cum imagi-
ne jam ante dixerat. Nam cum inquit assidue cogere-
ntur meminisse illius appellationis, & illum sanctum animo comple-
cti, habebant hoc nomen tanquam arma quadam, quibus su-
gabatur quavis à ratione aliena assertio & cogitatio, fuitq; id
ad: o frequēs, ut ubiq; in brevibus, in foro, in agris, & in viciis hoc no-
men undiq; circumsonaret; Non ad nomen autem solum
adeo fuisset affecti, sed ad ipsam etiam figuram corpo-
ris. Quomodo enim fecistis in nominibus, hoc etiam fecistis
in illius imagine, etenim in palis annulorum, & in poculis, &
in phialis, & in thalamorum parietibus, & ubiq; sacram illam
multi expresserunt imaginem, ut non solum audirent sanctam
illam appellationem, sed etiam ubiq; viderent figuram corporis,
& ejus peregrinationis duplicem haberent consolationem.

Nomen S.
Meletii ubi-
q; circū-
sonabat.

Imago S.
Meletii in
quanto fu-
it honore.

15. TESTIMONIUM Tom. 6. Hom. de S. Juliano M.
f. 127. Sume enim quempiam à demone correptum ac fu-
rentem, & ad sanctum illud sepulchrum deduc, quo Reliquia
Martyris continentur tum resiliens planè atq; fugientē vide-
bis: ut enim si per prunas incessurus esset, sic ab ipso vestibulo
statim exilit, & ne oculos quidem adversus ipsam thecam au-
det attollere. Quod si nunc tanto post tempore, quum pulvis
& cinis est factus, suspicere in monumentum non audent, nec
in nuda Sancti ossa; minimè dubium est, quin tum quoq;
cùm illum sanguine purpuratum videbant, vulneribus undi-
q; amplius quàm Solem radiis refulgentem percussi fuerint, &
luminibus orbi recesserint. Et postea ubi narravit S. Ju-
lianum permultis jam tormentis cruciatum, tandem in
saccum arenâ completum, unà cum scorpionibus, vipe-
ris, & draconibus injectum, atq; sacco confuto & lapide
imposito in mare projectum, ac de sacco in coelum esse
profectum. Subjungit. Accepit eum mare non ut occide-
ret, sed ut coronaret, & post coronam nobis sanctam istam ar-
cam Martyris corpus reddidit, hanc in hunc usq; diem reti-
nemus, quæ sexcentorum bonorum est thesaurus. Ete-
nim Martyres nobiscum DEUS partitus est, cùm animas
sibi ipse sumisset corpora nobis quodammodo largitus est, ut
perpetuæ virtutis monumentum sancta horum ossa teneamus.
Nam si bellatoris arma cruentata quis cernens clypeum, hastam
& lorica licet omnium sit ignavisissimus, statim exilit, exar-
descit, & ad bellum promptus emicat, atq; à conspectu armo-
rum sumit animum, ut easdem actiones aggrediatur: Nos qui
non arma, sed corpus ipsum cernimus Sancti quod dignum ha-
bitum est, ut ob Christi confessionem cruentaretur, licet o-
mnium simus timidissimi, qui possumus non ad summam
promptitudinem animi exardescere, cùm hic aspectus velut

Ad sepul-
chrum S.
Juliani De-
mones fu-
gati.

Arca in
qua S. Mar-
tyris corp⁹
sexcentorū
bonorum
thesaurus
Martyres
Deus nobi-
scum parti-
tus est, ani-
mas sibi
sumsit cor-
pora nobis
largitus est.

Propterea nobis DEUS SS. corpora commendavit ut maxime Philo-
 sophiae materiam & occasionem haberemus.

Et paulò post visitationem loculi S. Juliani cum vi-
 sitatione Daphnes (locus erat deliciosus in Antiochiæ
 suburbio) comparat in hunc modum Suburbium civita-
 tis? Ecce suburbium Jerusalem illius, quæ sursum est? Ecce

Daphne spiritualis? illic fontes aquarum, hic fontes sunt Mar-
 tyrum, illic cupressi arbores infructuosa, hic reliquiae Sancto-
 rum sunt, ac radices, quæ in terra plantatae sunt, & ramos in
 celum protendunt? Visne ramorum etiam istorum fructum
 intueri? aperi nobis oculos fidei, tum subito mirabilium
 tibi fructuum naturam ostendam. Non enim pomorum aut
 nummorum, nec aliud quiddam istorum qui corrumpuntur & pe-
 reunt, ramorum est fructus, sed corporum mutilatorum sana-
 tio, & peccatorum remissio, abolitio vitii, morborum anima
 curatio, oratio continua, fiducia apud Deum, spiritualia cun-
 cta, bonisq; cælestibus redundantia. Hi fructus semper decer-

Fructus ex SS. reli-
 quijs per-
 petuus.
 pti semper pullulant, nec unquam suos cultores deficiunt. Atq;
 arbores quidem quæ nascuntur in terra semel in anno fru-
 ctum ferunt, quod si non decerpseris, adventante hyemis tem-
 pore, corrupto ac dilabente fructu proprium decorem amittunt,
 hæc verò hyemis nesciæ sunt & ætatis, non temporum subjacent
 necessitati, nec suis fructibus nudata possunt videri, sed eun-
 dem perpetuò decorem obtinent, non eas unquam corruptio
 vel mutatio tempestatum attingit. Quàm multi siquidem,
 ex quo plantatum est corpus istud in terra, sexcentas sanatio-
 nes ex hoc sancto loculo decerpserunt, nec fructus defecit. &c.

26. TESTIMONIUM Tom. 6. Homilia de S. Eusta-
 chio Antiochiæ Magnæ Archiep. f. 148. Ad eò namq; cele-
 bris

bris evasit, ut cum in Thracia sepultum sit ejus corpus, in dies singulos memoria ejus apud nos efflorescat, & cum in illo barbarico oppidulo sit ejus tumulus, noster incum amor, qui tanto ab eo disjungitur intervallo, post tam diuturnum tempus singulis diebus augeatur. Imò verò si verum dicendum sit, apud nos etiam est sepulchrum ejus & non in Thracia tantum.

Monumenta enim Sanctorum non loculi solum sunt, capsula, columna ac litera, sed res praeclare gesta ac fidei zelus, & sana apud Deum conscientia. Et paucis interjectis. Idcirco Sanctorum corpora & fontes & radices & unguenta nuncupo spiritualia. Quid ita? Quoniam unumquodque istorum, quae dixi virtutem suam apud se non retinet tantum; sed etiam ad alia multa longè latèq; diffundit, & infra. Quod si fons, & radix, & arborum atq; unguentorum natura tantam vim habet? multò magis Sanctorum corpora. Enimverò falsa non esse quae dicimus, vos mihi testes estis. Nam Martyris quidem situm est corpus in Thracia, vos autem qui in Thracia non versamini sed ab illa regione multum distitis, suavem odorem tantis spatiis interjectis percipitis, idcirco convenistis, nec eum via longinquitas impedivit, nec diuturnitas temporis extinxit. Talis enim spirituali rectè factorum est natura &c.

Monu-
menta sē.
sunt nō so-
lūm loculi,
sed etiam
res praecla-
rè gestæ.

Sancto-
rum cor-
pora majo-
rem vim ha-
bent quā
fons, radix
arborum,
unguenta.

17. TESTIMONIUM Homilia 56. ad Pop. Antioch. de coelesti Regno acquirendo f. 169. Postquam Christum D. prætulisset Alexandro M inquit: Et quid de Christo loquor, cum & Discipulos postquam abierunt, tunc effulgere fecerit? Quid dico Discipulis? Nim & eorum loca & sepulchra simul & tempora perenni memoria celebrari curavit. Tu vero mihi ostendas sepulchrum Alexandri, & profer diem quo vitam finivit? sed nihil horum insigne, sed omnia destructa sunt & exterminata. Christi verò servorum & sepulchra la-
ra sunt Regiam affecta civitatem, & aies notissimi mundo

Christus
D. discipu-
lorū suorū
loca, sepul-
chra & tē-
pora cele-
brari cura-
vit memo-
riā perenni.
S Sepul-
chra et rio-
ra quā i-
pius Ale-
xandri.

festam

Et purpu-
ram induto
ad SS. Se-
pulchra
supplicat ut
pro se apud
DEum in-
tercedant,

festam adferentes letitiam. Et illius quidem loculum & pro-
prium nesciunt; horum autem sciunt & Barbari, & Servorum
crucifixi sepulchra Regis aulis sunt clariora, non magnitu-
dine & adificiorum pulchritudine (Nam & in hoc quidem supe-
rant) sed quod multo majus est convenientium studio; nam &
ipse qui purpuram indutus est, accedit illa complexurus se-
pulchra, & fastu deposito stat Sanctis supplicaturus, ut pro
se apud DEum intercedant, & scenarum Fabrum (id est
S. Paulum) & Piscatorem (id est S. Petrum) etiam mortuos
ut protectores orat, qui diademate redimitus incedit. Aude-
bis igitur queso horum Dominum nuncupare mortuum, cujus
servi vel mortui terrarum orbis regum sunt protectores. Hoc
ipsum deinde describit non tantum fieri Romæ, sed & Con-
stantinopoli. Et hic quidem regnans alicui subjecto precipit, ut
hunc solvat quidem, illum vero liget: Sanctorum autem ossa
non habent miserabilem & abjectam potestatem, sed illam mul-
to majorem; Demones enim sistunt & torquent, & victos
ab illis solvunt savisimis vinculis. Quid hoc foro magis
reverendum? cum videatur nemo, nemo demonis instet la-
teribus, voces sentiunt & lacerationes, flagella tormentaq; ac
lingua ardentes, terribilem illam vim demone non ferentem.
Et corpus induti corporeas opprimunt potestates. Et cinis
& ossa & favilla invisibiles potestates dilaniant. Itaq; quod
regias quidem aulas videat, nullus unquam peregrinatus fue-
rit, multi verò reges plerumq; hujus spectaculi gratia peregri-
nati sunt: futuri namq; Judicii vestigia & signa Sanctorum
ades exhibent. Ubi demones flagellantur, corriguntur homi-
nes & liberantur. Vidisti vel mortuorum hominum virtu-
tem, vidisti peccatorum & viventium imbecillitatem. Fuge
malitiam itaq; ut talia consequaris, & omni studio virtutem
sectare. Nam si prasentia sunt hujusmodi, cogites qua-
lia sint

SS. ossa
habent mi-
serabilem po-
testatem.

Multi re-
ges peregri-
nati sunt ad
SS. sepul-
chra & æ-
des.

Quæ futu-
ri Judicii ve-
stigia & si-
gna.

lia sint futura, & horum amore jugiter detentus aeternam vitam apprehende.

Habes igitur Mayere non unum, non tria, sed tot S. Patris nostri testimonia, quibus honorem, cultum, venerationemque Sanctis cum Deo regnantibus, ut & corporibus, reliquiisque eorundem debitam, usurpatamque in Ecclesia manifestè demonstrat. Inunc & murato Libelli tui titulo ejusdem fronti inscribe ingenuâ mente hanc palinodiam, Chrysostomus non Lutheranus, sed Romano-Catholicus.

CONTROVERSIA XI.

De Peregrinationibus & Indulgentiis.

Peregrinum te in Jerusalem, & in libris viri Jerosolomitici, id est, in coelesti Patria jam visione Pacis fruentis mei S. Patris ostendisti Mayere, quando peregrinationes pias S. Patrem oppugnâsse, & tibi, & Auditori tuo persuadere præsumsisti. At quo argumento? unico, quo & Indulgentias à S. Patre reprobatae contendis, sed casso molimine. Tom. 4. inquis in Ep. ad Philem. hom. 1. ita ait: *Ad impetrandam nostris sceleribus veniam, non pecunias impedere, sed aliud aliquid hujusmodi facere necesse est, sola sufficit bona voluntatis integritas. Non opus est in longinqua peregrinando transire, nec ad remotissimas ire nationes, non pericula, non labores tolerare, sed velle tantummodo.* Appello hic eordatum Lectorem, ut hunc locum m. f. 711. pervolvat, & intelligat, an fideliter Mayerus cum suo Auditore egerit. Status Controversiæ hujus utique est: *An peregrinationes ex pietate & devotione in Dei honorem & cultum SS. ad loca sacra suscipi possint?* Negat id cum Lutheranis

Loco May-
er ex S. Pa-
tre contra
peregrina-
tiones & in-
dulgentias
expeditur.

Dimittenda
peccata his,
qui nos læ-
serunt.

Mayerus, affirmat Catholica Ecclesia. Jam perpendat quisque an S. Pater allegato loco faveat Mayo? Nam inprimis eo loco agit de remissione injuriarum offensarumque proximo; ait enim, si igitur Deo tam multa debemus dignum est, ut tota animi alacritate his qui nos læserint peccata donemus, ut maiorem inde gratiam referamus. Pellatur ex animo rancor omnis, malorumque memoria perpetua oblivione deleatur. His dictis subjungit immediatè S. Pater allegatum textum. Namque ad impetrandam nostris sceleribus veniam &c. Ad dimittendum itaque proximo requirit solam animi voluntatem, & alacritatem, idque etiam ex sequentibus patet, Nunc autem ait, cum tanta debeas Deo, proximo dimittere negligis jubente Deo. Et paulo post. Tu qui tam multa debes Deo dimittere iuberis ut plura recipias. Et iterum. Facillima profectò virtus est (scilicet dimissio injuriarum) non est hic viribus corporis, non opibus, non pecuniis, non potentiâ, non amicitia, non alia quavis re opus solum velle sufficit, resque tam utilis tam necessaria protinus mandatur effectui. Non igitur hoc loco S. Pater agit contra peregrinationes quidquam, non contra indulgentias, ut falso asserit Mayerus, sed dum tractat de dimissione injuriarum, incidenter ait, quod absolute & simpliciter loquendo, nec pecuniarum impensæ, nec peregrinationes longinquæ requirantur, sed sufficit bona voluntas, ad impetrandam nostris sceleribus veniam; quasi videlicet sine his nulla ratione venia obtineri posset, adeoque omninò necessaria forent. Nihilominus tamen etiam per hæc obtineri veniam S. Pater manifestè asserit.

Operibus
bonis præ-
sertim ele-
emosynæ,
humilita-
tis remissio-
nis inimicis
peccata di-
luuntur.

Inprimis hoc ipso Loco ad finem expressè ait de ipsa dimissione, eleemosyna, & humilitate. Nempe si proximis peccata dimittamus, si faciamus eleemosynas, si humiles simus quin & nos hoc onere peccatorum levigat, & statim si inquam
hac

hæc omnia fecerimus, multum scelerum ac sordium nostrarum diluimus. Et iterum, Remitte ei qui te laesit, ego misere, humilia animam tuam, licet quàm maximus peccator sis, audeo dicere cælesti regno donaberis, cum per huiusmodi opera & ipsa expies crimina, & omnium scelerum maculam diluas. Iudicet itaque Lector de sinceritate & fidelitate Mayeri in citando hoc textu S. Patris, quantum à scopo suo aberraverit? Quia verò idem, quantum colligere licet, contra Indulgentias (cùm nihil opposuerit præter eundem locum) videtur vim omnem posuisse in illo S. Patris dicto, non pecunias impendere ad peccatorum nostrorum veniam obtinendam necesse est; ideò ex eodem tria saltem loca adfero contrarium asserentia.

1. Tomo. 1. Homil: 34. fol. 108. Hic erudiamur ut magnâ in dandis eleemosynis largitate utamur, quò datis parvis adipiscamur magna. Quomodo enim paria sunt dic obsecro, dare parum argenti, & obtinere peccatorum remissionem; pasce resurientem, & in die illa horribili fiduciam assequi, & audire verba nullo regno conferenda. Esurivi & dedisti mihi quod comederem. Num qui tibi tantam rerum dedit ubertatem, potuit & illius inopiam levare & solari. Hac de causa reliquit illum inopiâ vexari, ut & ipse patientiâ multum mercedis acquireret, & tu per eleemosynam tibi fiduciæ materiam illuc pramitteres. Et post pauca: Itaq; dum cogitas quòd propter te & propter tuam utilitatem ille cum inopia conflictans fame periret, ne absq; misericordia transeas, sed esto fidelis eorum, quæ tibi à Domino concessa sunt bonorum dispensator, ut adjutus illius penuriâ tibi supernam concilies gratiam. Et glorifica Dominum Deum tuum, quòd propter te & salutem tuam permittat illum in paupertate versari, ut tibi via pateat per quam peccata possis abluere. Et tandè, Nullû enim omnino aliud bonû super poterit restringere peccatorû nostrorû incendium, ut eleemosyna largitas: illa & peccatorû nostrorum abolitione operatur,

Eleemo-
synâ datis
parvis cõse-
quimur ma-
gna.

Cur De-
us permit-
tat aliquos
penuria ve-
xari?

Eleemo-
synâ via pa-
tet per quâ
peccata ab-
luuntur.

Nullum
bonum ita
peccatorû
restringit in
cendium, ut
Eleemosy-
na.

Operatur
etiam abo-
litionem
peccatorum
&c.

& magnam nobis fiduciam conciliat & preparat, ut ineffabilibus illis bonis frui tunc liceat. Quid clariùs dici poterat de pecuniarum erogatione per eleemosynam, quantæ nimirum sit apud Deum efficaciat? quanti meriti?

Eleemosy-
na ars est ar-
tium omni-
um quæstu-
osissima.

2. Tomo 5. Homil. 33. f. 102. Integram Concionem habet de eleemosyna quod *ars est & quidem omnium artium quæstuosissima. Eja exordiens sermonem inquit Chrysostomus prius dicta resumamus, & hodie ostendamus qualiter est ars omnium artium quæstuosissima eleemosyna: si enim artis est propriam ad aliquam utilitatem pervenire, eleemosynâ verò nihil est utile, clarum est profectò, quòd & ars & omnium est artium optima. Non enim nobis conficit calceamenta, neq; vestimenta contexit, nec has luteas domos adificat, verum & eternam ministrat vitam, ex mortui manibus eripit, & in utraq; vita claros exhibet, & mansiones adificat in cælis, & æterna parat illa tabernacula. Hac lampades nostras non sinit extinguere, nec sordidis indutos vestibus in nuptiis videri, sed lavat & nive mundiores reddit. Non sinit nos eò decidere, ubi dives ille, nec audire verba tremenda, sed in Abraha sinu deducit.*

Eleemosy-
næ plura
bona enu-
merantur.

Absq; elec-
mosynæ
sterilis oratio,
omnia im-
munda &c.

3. Tomo eodem Homilia 36. f. 108. & seq. multis laudibus effert eleemosynam, inter alia inquit. *Absq; eleemosyna sterilis oratio, omnia immunda absq; hac, omnia inutilia, major virtutis pars est amputata: Qui non diligit fratrem suum inquit 1. Joan. 4. DEUM non novit, tu verò quomodo diligis, neq; parva hac & vilia volens ei communicare. Et paulò post. Dicenim mihi nisi foret eleemosyna subsidium cum multis criminibus admissis nos ultionis reos statuissemus, nonne multum doleremus, nonne diceremus, utinam per pecunias à peccatis ablui liceret, & omnia daremus. Utinam pecuniis DEI liceret iram expellere, neq; rebus ullis parceremus.*

remus. Nam si hoc in aegritudine facimus, & in morte dicimus, si mors redimi posset, ille omnia sua dedisset, multo magis hoc. Et vide quanta sit DEI misericordia, temporalem redimere mortem tibi non concessit, sed concessit aternam mortem. Ne brevem inquit emas vitam hanc, sed vitam illam aternam, illam tibi vendo, non hanc, non illudo tibi.

Eleemosyna aeterna mors redimitur.

Possent plura ea de re ex S. Patre adferre Testimonia, nō brevitati studerem, quibus manifestè docet contra te Mayere, quòd impendendo pecunias per eleemosynas, venia & indulgentia peccatorum obtineatur. Et talis quidem erogatio pecuniarum, nimirum per eleemosynas, ad indulgentias obtinendas requiritur, si quando in concessis à Pontificibus Indulgentiarum Bullis exprimuntur; non verò quòd Indulgentiæ pecuniâ emanatur, quod falsò & per summam contumeliam passim ab Adversariis affingitur Ecclesiæ Catholicæ Romanæ.

Eleemosyna in Bullis Indulgentiarum ponitur non ad emendas Indulgentias, sed ad impetrandam veniam.

Nunc porrò ostendamus S. Doctorem tenuisse quòd Peregrinationes in Ecclesia Christi usitatæ fuerint ad devotionem augendam, & gratiam Dei promerendam.

Ac in primis quidem S. Doctor Peregrinationum Apostolicarum, à quibus succedaneis temporibus in Ecclesia peregrinationes ortum sumserunt meminit Tom. 4. in Epist. ad Tit. c. 1. homil. 1. f. 694. ante finem. Vis nosse quomodo se Apostoli habuerunt, dum essent in hac vita? Peregrinationes obibant, & viri nobiles, illustresq; mulieres pro illorum refrigerio, & quiete & animas suas & capita sua sepe porrigebant.

Peregrinationes Apostoli obibant

2. Eodem Tomo 4. in Epistola 2. ad Corinth. c. 12. homil. 26. prope finem f. 88. Cum descripsisset quomodo se pulchra Sanctorum qui Crucifixo servierunt Regias aulas splendore superant, simul ostendit in quanto habeantur honore,

Sepulchra SS. Regias aulas splendore superant,

Qui pur-
param ge-
stat ad se-
pulchra SS.
se confert.

Imperato-
res SS. Petri
& Pauli se-
pulchra ho-
norant.

Sancti in
coelis Patro-
ni Regum
& Impera-
torum.

Constan-
tinus M. à
Filio in ve-
stibulo Ec-
clesiæ S. Pe-
tri cõditus.

Multi Im-
peratores
ad sepul-
chra SS. pe-
regrinati
sunt.

Templa
SS. MM. fu-
turi Judicii
vestigia &
signa.

nore, adeò ut & ille inquit, qui purpuram gestat ad sepulchra illa se confert, ut ea exosculetur, abiectòq; fastu supplex stat, sanctosq; oblectat, ut ipsi apud DEUM prasidio sint, atq; ut & tentiorum opificem (scilicet S. Paulum, qui scenopegiam artem exercebat) & Piscatorem (scilicet S. Petrum) & quidem fato functos Patronos habeat, precibus is contendit, qui diademate cinctus est. An quæso te Mayere, quomodo à S. Patre & Peregrinationes ad limina, ut vulgò loquimur, Apostorum, nempe sepulchra Sanctorum Petri & Pauli, (quid enim aliud est sese ad sepulchra Sanctorum conferre, quam peregrinari ad illa) & præsidium Sanctorum tanquam Patronorum, etsi jam vitâ sanctorum luculentius describi poterat? Audi insuper quomodo eosdem Sanctos demortuos Patronos & Defensores eorum, qui universo orbi imperant, vociter, testeturque id non solum Romæ, sed etiam in urbe Constantinopolitana fieri. Nam (prosequitur inibi S. Pater) Et hic quoq; Constantinum Magnum filius ita demum ingenti honore se affecturum existimavit, si eum in Piscatoris (id est S. Petri Ecclesiæ) vestibulo conderet, quodq; Imperatoribus sunt in aulis Janitores hoc in sepulchro piscatoribus sunt Imperatores: Tandemq; de peregrinationibus adjicit postquam commemorâset miracula quæ ad SS. sepulchra fiebant. Obeamq; causam nemo est qui peregrinationem unquam inire sustineat, ut Imperatorum aulas videat; contra multipleriq; Imperatores peregrè profecti sunt, ut hoc spectaculo fruerentur: siquidem SS. Martyrum templa futuri judicii vestigia & signa exhibent, dum nimirum demones flagris ceduntur, hominesq; torquentur ac liberantur. Vides qua Sanctorum etiam vitâ sanctorum vis sit, vides qua flagitiosorum hominum etiam viventium imbecillitas? Vides & tu Mayere tandem S. Patrem manifestum peregrinationum assertorem.

3tio. Similia habet S. Doctor Tomo 5. Homil. 66. ad Populum Antioch. f. 169. ante finem, ubi postquam similiter SS. Apostolorum sepulchra, in quanto honore fiat habita descripsisset, quòdque magis gloriosa sint quàm Alexandri Magni, quanta item ad illa miracula fiant, tandem concludit, qui locus suprà Contr. 10. fusiùs citatus 17. Testimonio. *Itaq; quo regias quidem aulas videat, nullus unquam peregrinatus fuerit. Multi verò Reges plerumq; huius spectaculi gratià peregrinati sunt, futuri namq; Judicii vestigia & signa SS. ades exhibent, ubi demones flagellantur, corriguntur homines & liberantur. Vidisti vel mortuorum hominum virtutem, vidisti peccatorum & viventium imbecillitatem &c. &c.*

Multi Reges ad sepulchra SS. peregrinati.

4. Audi tandem & ipsius S. Patris desideria & vota peregrinationis suscipiendæ Romam ad sepulchrum SS. Petri & Pauli, ut videret catenas, carcerem, & vincula eorundem præsertim S. Pauli: Tomo 4. Homil. 8. in Ep. ad Ephes. f. 449. Quod Testimonium etiam supra immediatè præcedente Conroversià allegatum, ubi de veneratione Reliquiarum. *Nihil (inquit S. Pater) est illà catenà beatius. Vellem nunc esse in illis locis, in quibus dicuntur manere illa vincula, & meritò viros illos admirarer propter Christi desiderium. Vellem videre catenas, quas pertimescunt quidem & horrent demones, reverentur autem Angeli, & paulò post. Si ab Ecclesiasticis curis essem remotus, & esset mihi corpus sanū ac validum, non recusarem hanc suscipere peregrinationem, ut solùm viderem, catenas & carcerem, in quo fuit vinctus, supple S. Paulus de quo ibi ait. Similia habet Tom. 1. hom. 5. de patiētia Job f. 66. Si Ecclesiasticis curis essem vacuus corpus validius haberem, nequaquam peregrinationem tantam facere recusarem, quo catenas solùm viderem, carcerē, quo Paulus vinctus &c.*

Catenæ SS. Apostolorū miracula Romæ patrant.

S. Chrysostomus de consideratione peregrinationem Romam suscipere ut videat catenas S. Pauli.

Ex

Ex his igitur patet quænam fuerit mens & doctrina S. Doctoris nostri circa Peregrinationes Catholicas. Agnosce igitur Mayere etiam in hoc puncto Chrysostomum non Lutheranum, sed Catholico-Romanum.

CONTROVERSIA XII.

De Jejunio.

§. I.

Locus unicus contra Jejunium Catholicum à Mayero citatus.

CRedat, inquis Mayere, *Judæus Apella Chrysostomum adversus doctrinam Apostoli cum Conventu Tridentino sessione 25. Delectum ciborum approbasse.* At verò appello hunc S. Doctorem incorruptum, & vel cum credet Judæus Apella, si te Mayere perfrixtæ frontis & ingenii tui Genius credere haud permiserit (quanquã & hunc veritati manifestæ tandem cessurum confido) quando non unum, sed tot pro Jejunio Ecclesiastico Testimonia aurei nostri Oris adduxero, ut mirum cuivis cordato Lectori meritò videri possit, te tam jejunum cum unico, idq; manco Testimonio in arenam prodiisse.

Et verò quid est illud ubi S. hic Doctor Pontificiorum ut tu ais, *hac in re causam non deserit modò, sed planè oppugnat?* Ex Tomo inquis quarto Epist. ad Hebr. Homil. 23. Sed & hic te Mayere malæ fidei hominem demonstras in allegatione hujus loci. neque enim eum diligenti etiam ac repetitâ adhibitâ lectione hujus homiliz reperire potui, sed nec in 13. reperissem alioqui, nisi tandem menti inci-

disser

disset quærendum in Hom. 33. ubi eum quidem in c. 13. ad Hebr. legi, sed ne quicquam tibi patrocinator. Etenim exponens inibi verba S. Pauli, *doctrinis variis & peregrinis nolite abduci*, ait, *peregrinis h. e. diversis ab aliis, quas à nobis audivistis, variis h. e. omne genus doctrinis: Nihil enim habent firmum & stabile sed sunt diversa. Multiplex enim est, maxime id quod ad cibos pertinet. Bonum enim est gratiâ stabilire cor non escis.* Ubi etiam adducit illud Christi D. dictum, *non quod intrat in os, inquinat hominem, sed quod egreditur.* Et paulò post. *Quidenim lucri dic quaso capitur ex observatione, an non magis perdit?* Tandemque concludit, *una est observatio abstinere à peccato.* Dum hæc inibi dicit S. Pater loquitur conformiter ad mentem S. Pauli eam elucidando & explanando more suo fusiùs. Jam autem constat S. Paulum eo loco non agere contra jejunium, quod Apostolica Traditione tenet Ecclesia Catholica; sed potius ut rectè adverterent Interpretes, inter alios Cornel. à Lapide, hìc, notat hæreses Simonis Magi, Ebionis, & Judaizantium, jam tum suborientes. Ad Judaizantes enim spectat id quod sequitur de escis cum ait, *Optimum enim est gratiâ stabilire cor non escis*: scilicet Judæis, id est, ut Theoph; Theodoret; Anselmus, quin & S. Pater noster explicat per escas intelligendo *observationem certarum escarum & ciborum Lege Mosaicâ præscriptam* Levit. 11. Hæ enim *non profuerunt*, id est, non justificârunt comedentes, nec mentibus eorum robur gratiæ addiderunt; sed potius post Christum eis occasionem peregrinæ doctrinæ Judæismi & Judaizantium, adeoque peccati dederunt. Unde *his veteris legis observationibus opponit gratiam, id est, legem gratiæ Christi*, ut inquit Anselmus. Quod ipsum patet ex nostro Sancto Patre: Nam cum dixisset *multiplex esse ge-*

Locus à Mayero citatus contra jejunium expenditur.

Non agit hic quidquā S. Pater contra jejunium Ecclesiæ afflicum.

Sed solum notat hæreses Simonis Magi Ebionis & Judaizantium.

Qui docebant debere in lege gratiæ tene-ri observationes legis Mosaicæ circa certas escas.

Idq; ex istis verbis S. Patris allegatis declaratur.

nus doctrina scilicet Judaicæ maximè id quod ad cibos pertinet: citat verba S. Pauli Bonum enim est gratiâ stabilire cor non escis, additq; ea sunt varia, ea sunt peregrina, maximè cum Christus dixerit: Non quod intrat per os inquinat hominem, sed quod egreditur. Quibus utiq; verbis Christus D. observationem Judæorum circa manducationē escarum, ne scilicet haud lotis manibus comederentur, uti fecere Apostoli, redarguit. Postea S. Pater ait. Et vide cum non audētem, hac apertè dicere sed in enigmate: ex eo scil. quòd dicat S. Paulus, Bonum est gratiâ stabilire cor non escis scil: gratiâ fidei in Christum: addit enim Totum est fides si ipsa stabilierit cor stat in tuto. Postmodum adjicit reliqua verba S. Pauli quæ non profuerunt inquit ambulantes in eis. Quid hoc est ambulantes in eis? nunquid in escis? at quis in escis ambulat? explicat S. Pater intelligendo per illas escas observationes escarum certarū? ait enim: Quid enim lucri dic queso capitur ex observatione scil. illarum escarum in Lege Mosis præceptorum? an non magis perdit? An non cum qui est hujusmodi statuit sub peccato? quando scilicet rejecta lege gratiæ, fideq; in Christum observatur lex Mosaica circa illas escas, quæ utiq; per Christum & ejus legem gratiæ jam est sublata. Quæ non profuerunt (inquit porrò ex S. Paulo) ambulantes in eis (idq; explicat) hoc est iis qui ea perpetuò custodiunt, ac tandem concludit. Una est observatio abstinere à peccato, quasi diceret cessarunt illæ tot circa escas observationes Legis Mosaicæ, in Lege nova gratiæ, una illa est observatio abstinere ab omni eo, quod inducit in peccatum, ut est inter alia etiam hoc ambulare in observationibus circa escas Legis Veteris.

Hæc igitur allegato loco est mentum S. Pauli, tum & S. Patris Nostri eundem explanantis, Ubi vides Mayere nihil

Expressè enim ait nihil lucri haberi ex observatione scilicet escarū, quin multum detrimenti.

nihil agi contra jejunium Apostolica institutione velut de manu in manum in Ecclesia Cathol. traditum & retentum. An non igitur Auditori tuo fucum volebas facere? citando S. Patrē contra Jejunium, de quo inibi nihil agit, & aliās jejunii acerrim⁹ est observator & defensor, ut brevi videbim⁹.

Potest ille locus D. Pauli etiam intelligi de Merinthianis & Cerinthianis ut advertit præcit⁹ Cornel. ex Gale-
no, & Vasquez quos fortē voluit Apostolus perstringere, qui Christianismo Judaismum agglutinare volebant magnamque partem in epulis & cibis sacrificialibus, qui Deo in sacrificio oblati erant collocabant, quasi tales cibi sanctificarent homines, eosque DEO gratos redderent & cetera plura, quæ inibi adducit Cornelius à Lapide. Quod si igitur dicto loco S. Paulus hosce hæreticos intendebat redarguere, non dubitandum quin S. Chrysostomus in ejusdem explanatione intenderit à mente Apostoli nelatum unguem recedere. Ubi cum Apostolus doctrinam Ecclesiæ Catholicæ de jejunio minime tangat, nec S. Patrem eandem refellere censendum est.

Quod si quis insuper contendat S. Apostolum, adeoque & ejus explanatorem Chrysostomum dicto loco, non tantum respexisse hæreticos illorum temporum, sed etiam seculorum, dicatque S. Apostolum quasi prophetico Spiritu prævidisse fore in Ecclesia tales, qui prohiberent certas escas, uti & nuptias, ac proinde de illis loqui doctrinis variis & peregrinis nolite abduci. De quibus etiam testatur 1. Tim. 4. initio dicens. *Spiritus autem manifestè dicit, quia in novissimis temporibus discedent quidam à fide attendentes spiritibus erroris &c. prohibentium nubere, abstinere à cibis, quos Deus creavit &c.* Hæc autem faciunt dicet quispiam Papistæ. Sed quisquis id dixerit, nihil dixerit. Etenim iis verbis ab Apostolo, non doctrinam Ecclesiæ Catho-

Potest ille locus etiam intelligi de Merinthianis & Cerinthianis.

Notari possunt dicto loco ut & 1. Tim. 4. & alii hæretici atque Eccl. Catholica Romana.

Discrimen
inter doctrinā hæ-
reticorum
& Catholi-
cæ Ecclesiæ
de Jejunio &
Nuptiis ex
Hieron. &
Augustino.

licæ, sed potiùs hæreticorum notari in primis Ebionis, de-
inde etiam Encratitarum, quorum autor fuit Pacianus ;
Marcionis, item Saturni, & Manichæorum, Severianorum,
Archonticorum, manifestè testantur SS. PP. Chrysost.
Theoph. Oecum: Ambrosi: Hieron: August: & ante hos I-
renæus, Epiphanius, Ignatius. Ex his duos posterioris æ-
tatis adduxissè sufficiat. Hieron. l. 2. adversus Jovinianum
c. 11. *Reprobat quidem Apostolus eos, qui prohibebant nuptias,
& iubeant cibis abstinere; quos DEUS creavit ad utendum cum
gratiarum actione, sed Marcionem designat & Tatianum, &
ceteros hæreticos, qui abstinentiam indicunt perpetuam, ad de-
struenda & contemnenda, & abominanda opera Creatoris.*
Nos autem (scilicet in Catholica Ecclesia) & creaturam lauda-
mus DEI, & maciem sagina, abstinentiam luxuria, jejunia
preferimus saturitati. Et Augustinus tum lib. contra Adi-
mantum c. 14. tum l. 3. cont. Faust. c. 6. ubi ait, *Videtur ergò
multum interesse inter hortantes ad virginitatem, bo-
no minori bonum amplius præponendo, & prohibentes nube-
re, concubitum propagationis, qui solus propriè nuptialis est, ve-
bementius accusando: multum interesse inter abstinentes à
cibis propter sacratam significationem, vel propter corporis ca-
stigationem: & abstinentes à cibis quos DEUS creavit, dicendo
quod eos DEUS non creavit.* Proinde illa doctrina est Pro-
phetarum & Apostolorum hæc demoniorum mendaciloquorum.
Cui allubet plura ea de re legere, videat supra hunc locum
Cornel. à Lapide. Non igitur hoc loco S. P. nec ullo alio
Catholicum oppugnat jejunium.

Quod ipsum ut tantò evidentius unicuique pateat
adferemus plura ex S. Patre de jejunio Catholico Testi-
monia.

S. II.

*Allegantur ex S. Patre plura Testimonia pro Jejunio
Catholico præcipuè Quadragesimali.*

1. TESTIMONIUM Tom. 1. Homil. 1. in Genesim f. 1. inisio. *Eapropter & ipse hodie ingenti alacritate surrexi, unà vobiscum latitia illius Spiritualis particeps futurus, & volens adventus sanctæ Quadragesimæ, remedii inquam animarum nostrarum vobis annuntiator esse. Communis enim nostri omnium Dominus, veluti Pater filios indulgenter amans, cupiens ea quæ unquam peccavimus, nos abluere; hanc quæ per Jejunium fit, curationem adinvenit. Nullus igitur sit mæstus, nullus etiam tristis appareat, sed omnes exultent & gaudeant. Et paulò post. He enim veræ feriæ sunt, ubi animarum salus, ubi pax & concordia est, ubi omnis hujus vitæ apparatus abigitur, ubi clamor & tumultus & coquorum discursus, & pecudum mæstiones è medio tolluntur. En hic apertè exprimit rationem jejunii secundum qualitatem abstinentiæ nimirum à carnibus, cum ait in jejunio pecudum mæstiones tolluntur è medio.*

S. Chrysost. primo die jejunii quadragesimalis alacriter surgit

Jejunium remedium, & curatio animarum.

In jejunio pecudum mæstiones è medio tolluntur.

2. TESTIMONIUM Tomo eodem Homil. 2. f. 3. *Jejunium enim est animarum nostrarum tranquillitas, senum decor, adolescentum pædagogus, continentium magister, qui omnem ætatem & sexum quasi diademate quodam ornat. Nusquam hodiè tumultus, vel clamor, vel carniū concisiones, vel coquorum discursus, sed omnia illa abierunt, & imitatur hæc civitas honestam quandam continentem & sobriam Matrem familias. En iteratò meminit abstinentiæ à carnibus tempore jejunii, cum ait nullas carniū concisiones adesse eo tempore.*

Laudes eximie jejunii.

In jejunio nullus carniū usus.

Cum abstinentia à cibis abstinendum à malis operibus.

3. TESTIMONIUM Tom. eod. hom. 3. f. 7. *Undiq; igitur armemus nos ipsos & à verbis, & ab operibus, abstinemus quæ nos offendere possunt, & cum abstinentia à cibis, cum aliarum*

Jejunii flu-
diū à mor-
bo peccati
liberat.

virtutum tum liberalitatis in pauperes, specimen exhibeamus.
Et infra. Scio enim, scio quod per gratiam Dei, sermonum no-
strorum frequentia & jejunii studium poterunt ipsos vel sero à
difficili hoc morbo liberare, perfectēq; sanitati restituere, ut &
ipsi à suppliciis quæ eis parata sunt liberentur, & nos à tristitia
eruemur.

4. TESTIMONIUM Tomo eodem Homil: II. f. 27.

ante medium expressam aliquoties Quadragesimæ & Jeju-
nii mentionem facit. Similiter igitur (inquit) & in hac sacra
Quadragesima constitutum nobis inveniemus. Et paulo post.

Olim die
Dominico
& Sabbatho
non jejunab-
bant; nec
modo die
Dominico
in Ecclesia
est Jejuni-
um quoad
quantita-
tem cibi et
si sit quoad
qualitatem.
Tempo-
re Jejunii
scrutanda
Conscien-
tia.

Ita & nunc his qui in hac quadragesima jejunii cursum suscepe-
re, quasi stationes, & diverticula, & littora, & portus, per du-
os hebdomada dies Dominus quietem largitus est. (etenim ut in
margine hujus editionis adnotatur die Dominico & Sabba-
tho veteres non jejunabant ut habetur in Apost: Can: 64.
Et nec modo die Dominico servatur jejunium quoad quā-
tatem cibi, siquidem prandium & coena sumi potest, et-
si servetur quoad qualitatem; abstinemus enim à carnibus
in quadragesima) ut & corpori aliquantulum jejunii labores
remittantur, & animam refocillent jejunantes, & exactis du-
obus illis diebus in pulchrè cæpto itinere alacriter pergant. Et
infra. Et ne ita simpliciter Jejuniorum hebdomada prætereant,
scrutemur suam quicquid conscientiam.

5. TESTIMONIUM Tomo eodem Homil: 30. f. 91.

In magna
hebdomada
jejunii cur-
sus inten-
dendus.
Continu-
andæ pre-
ces diligens
& pura cō-
fessio faci-
enda.

initio loquens de hebdomada præcipuè sancta, quæ etiam
tunc magna hebdomada vocabatur. Ecce tandem (inquit)
ad finem sancta Quadragesima venimus, & Jejunii naviga-
tionem perfecimus, appulimusq; Dei gratiā in portum. Et pau-
lo post interiūs. Quia in Magnam hanc Hebdomadam per-
venimus Dei gratiā, nunc maximè & jejunii cursus intenden-
dus, & magis continuanda sunt preces, faciendāq; diligens & pura
peccatorum confessio, ut talibus ornati virtutibus, ubi in diem

Domi

Dominicum venerimus, Domini liber alitate fruamur. Magnam autem vocamus Hebdomadam non quod plures hora in ea sint, neq. quod plures dies habeat: Est idem enim numerus in hac aliisq. omnibus. Quare ergo illam vocamus magnam? quia magna quadam & ineffabilia bona contigerunt nobis in illa. In illa enim solutum est bellum diutinum, extincta mors, maledictio interempta, diaboli tyrannis dissoluta, vasa ejus direpta, Deus hominibus reconciliatus est, cælum penetrabile factum, Angeli hominibus convivunt. Et idcirco fideles & jejunium intendunt, & vigilias, ut hebdomada huic honorem habeant.

Cur vocatur magna hebdomada.

6. TESTIMONIUM Tomo 5. sermone 1. de Jejunio f. 356. *Cujus gratia occisi sunt filii Aaron Sacerdotes? Nonne quia in Ministerio vinum gustarunt? quæ erat lex Nazæarum? nonne abstinere à vino, & omnib. quæ inebriant? Daniel cum suis legumina comedebat contemnentes mēsam Tyranni Nabuchodonosor: jejunavit Daniel triginta sex dierū hebdomadas; & vir ille desideriorum, quia à concupiscentiis sibi temperabat, cognomen sortitus est. Et quomodo jejunavit, non unum Judaicū diem & brevem, sed triginta sex dierum hebdomadas. Et ipse præfigurabat Ecclesiæ consuetudinem panem ait delicatū non comedebat: Alii autem pro voluptate sua aliquando bibūt: Vinū & caro non intravit in os meum, à quibus jejunat Ecclesiæ. Vide in Veteri Christianam vitam?*

Filii Aaron puniti ob gustatum vinum.

Lex Nazæarum à vino abstinere.

Danielis jejunii commendatur.

Daniel jejunas præfigurabat Ecclesiæ consuetudinem.

7. TESTIMONIUM Tomo eodem. Homil. 3. ad populum Antioch. f. 13 & seq. *Habemus & jejunium hoc cooperans, in hac pulchra legatione nobis adhærens. Quemadmodū itaq. præterita hyeme, & æstate apparente, nauta quidem navigium deducit; miles verò arma detergit equumq. ad bellum parat, & agricola acuit falcem, & viator fiducia plenus longum iter aggreditur, & ad certamina pugilex spoliatur, seq. denudat: sic & nos jejunio tãquam æstate quadam apparere, & arma tanquam milites abstergamus. Et paulò post. Acue falcē tuam, quam per.*

Jejunantes assimilantur

Nautis, Militibus, Agricola, Viatori, Pugili.

per crapulam hebetasti, acue per jejunium, aggredere iter in cælum ferens, asperam & angustam viam attinge & ambula. Tum modum ambulandi dat.

Quomodo autem poteris & attingere & ambulare? caligans corpus tuum & in servitutem redigens, ubi enim via angusta magnum impedimentum est carnis ex crapula obesitas.

Obesitas
carnis ex
crapula ma-
gnum im-
pedimen-
tum in via
angusta ad
cælum.

Jejunium
accuratum
non tantum
in ciborum
abstinentia
sed & pec-
catorum.

Jejunan-
dum à Ver-
bis turpibus
& convitio.

Detrahens
fraternas
carnes co-
medit.

In jejunio
o quodam
emulatio
inter fideles
uno auste-
rius altero
jejunium ser-
vante.

Absurdarum undas concupiscentiarum reprime, repelle improbarum hyemem cogitationum, salva navigium, multam ostende peritiam & factus es gubernator. Horum autem omni-

um nobis materia jejuntum & Magister est. Jejunium autem dico non hoc vulgare sed accuratum jejunium, non tantum ciborum abstinentiam, sed & peccatorum, non enim jejunii natura peccata eximere sufficit nisi congrua cum lege fiat. Etenim athleta inquit Paul. 2. Tim. 25. non coronabitur nisi legitime certaverit. Et paulò post. Non enim os tantum jejundet, sed &

oculus & auditus & pedes & manus, & omnia corporis nostri membra jejurent &c. Non comedis carnes neque lasciviam per oculos haurias. Jejundet & auris, aurium autem jejunium detractiones & calumnias non suscipere. Auditum vanum

non suscipies, inquit Ex. 2. 13. Jejundet quoque os à verbis turpibus, & convitio. Quae enim utilitas cum avibus quidem & piscibus abstineamus, fratres vero mordeamus & comedamus?

Detrahens fraternas carnes comedit, proximi carnem mordit. Propterea & Paulus terruit, dicens: Si autem vos invicem mordetis & comeditis, videte ne ab invicem consummami. Non infixisti dentes carni, sed anima maledictum, improbam suspicionem infixisti, vulnerasti &c.

8. TESTIMONIUM Tomo. 5. homil. 4. ad populum Antioch. de patientia Job &c. f. 20. prope finem. Et sicut quidam sunt inter se ciborum abstinentiam emulantes & mirabilem contentionem facientes, & hi quidem integros duos dies transigunt.

gunt jejuni, hi verò non vini tantum, olei, sed & omnis ferculi usum à sua mensa rejicientes pane & aqua utentes duntaxat Quadragesimam omnem expediunt: sic & nos quidem inter nos contendamus, ut juramentorum frequentiam tollamus. Hoc enim omni jejunio utiliùs, hoc omni vita asperitate compendiosius: & studium, quod circa ciborum abstinentioniam habemus, hoc circa juramentorum abstinentioniam exhibeamus. Et hìc S. Pater testatur varias à variis jejunii austeritates susceptas fuisse, quod quidem etiamnum in Ecclesia Catholica usitatum.

Juramentorum frequentia tollenda.

9. TESTIMONIUM Tom. 5 Homil 6. ad pop. Antioch. f. 27. Non tantum ad Regi persuadendum maximum ex hoc jejunio nobis est auxilium, sed etiam ad casus generose ferendos. Etenim consolationem non quamlibet ex hoc tempore capimus, per singulos enim dies congregari, & divinarum auditu Scripturarum frui, & invicem nos conspiceret, & lamentari, & orantes, ac benedictionem accipientes sic domum abire, doloris plurimum nobis diminuit. Et multis interjectis. Studeamus presentis jejunii capere munimentum. Et sicut saepenumero vestimentum adepti, vel servum, vel vas pretiosum temporis reminiscimur, & internos dicimus, servum illum tali solennitate emi, vestimentum hoc tali comparavi tempore, ita quoque si legem hanc impleverimus, dicemus Juramentum hac correxi Quadragesimam, haecenus enim jurabam & sola admonitione audita, peccato abstinui, & mox, Quid difficilius non jurare, an per totum diem in ediam pati, & aqua potu, & tenui victu siccari? Certum est, quod hoc illo gravius, sed tamen consuetudines est tam facilis, & expedita, quod ad deniente jejunio, etsi millies quis exhortetur, & infinita crucient, & cogant, vinum delibare, vel aliud quid jejunii lege non concessum gustare, omnia quis mallet pati, quam prohibitum tangere munimen-

Consolatio ex jejunio.

Jejunii lex quam difficilis transgressu bonis Christianis.

rum. Et cum illibenter erga mensam affecti simus, tamen propter consuetudinem, ex conscientia omnia generose ferimus laborando. Notandum hoc loco S. P. meminisse jejunii legis, quæ certè non alia quàm Ecclesiastica ex Apostolica traditione.

10. TESTIMONIUM Tom. eod. Hom. 10. ad pop. Ant.

Jejunans
tingventum
est spiritua-
le.

f. 37. prope initium. Et quid opus est plura dicere? Ita tantum prope jejunantem, & ipsius statim odoris suavitatem senties? Unguentum enim jejunans est spirituale, & per oculos & per linguam, & per omnia bonam animæ dispositionem demonstrans.

11. TESTIMONIUM Tom. 5. hom. 15. ad pop. Ant. f. 53.

initio. Oportebat & hodie, & superiore sabbatho de jejunio facere sermonem, & intempestivum esse dictum hoc, cogitet nemo.

Præsentia
dierum je-
junii negli-
gentissimos
ad certam
Jejunij ex-
citat

Nam in diebus quidem jejunii consilio nihil opus est. & admonitione, ipsa dierum præsentia etiam negligentissimos ad jejunium certamen excitante, sed quoniam hominum multi jejunium aggressuri, tanquam longa cuidam obsessioni tradendus sit venter, crapulam, & ebrietatem prævenientes reponunt, rursusq; egressi tanquam ex longa quadam esurie, & gravi jejunii carcere absoluti cum multo dedecore ad mensas currunt, studētes sibi ortum ex jejunio utilitatē, crapula excessu rursus perdere; opera pretium fuit & tunc & nunc de continentia instituere sermonem.

12. TESTIMONIUM Tom. 5. hom. 16. ad pop. Ant. f. 59.

post med. Secundam Jejunii septimanam expedivimus, sed non hoc consideremus; Non enim hoc est expedivisse Jejunium, si tem-
pus præterierim, sed si transegerimus cum rectè factis. Hoc superemus si studiosiores facti simus, si defectum aliquem nostrum correxerimus, si abluiimus crimina. Consuetudinem omnes habent per quadragesimam interrogare, quot quisq; septimanas quadragesima jejunavit, & dicentes audire licet, hos quidem quod duas, hos verò quod tres, illos autem, quod omnes jejunaverunt septimanas. Et quod lucrum si rectè facti carentes

Jejunium
trasigendum
cum rectè
factis.

Tempore
Jejunij Qua-
dragesimæ
imminuen-
da vitia,

Jeju-

Jejunium transegerimus? si alium dicat totam jejunavi quadragesimam: tu dic, inimicum habebam & conciliatus sum: habebam detrahendi consuetudinem & destitui, iurandi tenebar usu, & mos improbus mihi correctus est. Nulla mercatoribus utilitas, si magnam maris longitudinem percurrerint, sed cum rerum copia & multo mercimonio navigaverint, nulla Jejunii nobis utilitas, si infructuose ipsum tempus & temere prætereamus, si ciborum Jejunium jejunemus: præteritis jejunii seu quadragesima diebus præterit & jejunium, si verò peccatis abstinemus, & transacto Jejunio illud remanet, & continuum erit, hinc nobis utilitas, & ante regnum cælorum non parvas nobis hic reddet retributiones.

Retributio bonorum operum etiam ante Regnum cælorum i. e. in hac vita fit.

13. TESTIMONIUM Tom. eod. hom. 18 ad pop Ant. f. 63. initio. Multos vidi gaudentes & inter se dicentes, Vicim⁹, superavim⁹, Jejunii dimidium profligatū est. Tales autē hortor non propterea gaudere, quia profligatum sit Jejunii dimidium sed illud considerare, si peccatorum sit profligatum dimidium, & tunc exultare; hoc enim voluptate dignum, hoc est id quod quaritur, & propter quod facta sunt omnia, ut defectus nostros corrigamus, & tales exeamus de Jejunio, quales Jejunium ingressi sumus, sed abluti & omni mala consuetudine deposita sic sacram agamus solemnitatem. si hoc desit, non tantum nulla nobis erit utilitas, verum & maximum consummato Jejunio damnum. Ne igitur latemur quod Jejunii prolixitatem expedivimus, nihil enim magnum hoc est, sed latemur, quando cum profectibus ipsum exegerimus, ut etiam ipso transacto fructus ipsius effulgeat &c. Multos enim video se ita pusillanimitè habentes, ut in præsentia de futura solliciti sint *Quadragesima*, multosq; dicentes audivi, quod post Jejunii liberationem non sentiant voluptatem ex remissione, propter futuri anni sollicitudinem; quid his queso magis esse posset pusillanime?

Tempore Jejunii omnia mala consuetudo deponenda.

Causa lætitiæ detracta jejunio fit, si cum profectu animæ exaltum.

Qua verò est hujus causa? quod adveniente jejunio non quomodo benè disponatur anima studemus, sed in sola ciborum abstinentia ipsum definiemus.

Ad finem
jejunii de
profectu
virtutum
auctiore fa-
cto ineun-
da ratio.

14. TESTIMONIUM Tom. 5. Hom. de similitate &c. f. 742. initio. *Ad finem jejunii vel: quum jam deinceps tem-
pus deproperat, ecquid interea de profectu virtutum auctiore
facto conscii sumus? ut enim nihil commodi adfert decursio
per multa stadia, si à pramio excidas; ita nihil nobis lucri eris
ex multis laboribus & sudoribus jejunio insumptis, nisi cum
pura conscientia sacrâ mensâ fruamur: ob hoc enim jejunium,
& Quadragesima, & tot dierum synaxes, auditiones, preces,
& doctrina suscepta sunt, ut abster sis sceleribus, per istiusmodi
studium, qua nobis hoc anno quocunq; modo allita inhaserunt,
cum spiritali securitate, illius incruenti Sacrificii participes
efficeremur. Quia nisi id assequamur, temerè frustra, &
cum nulla utilitate tanti labores tolerati sunt. Eo hîc non
tantum Jejunii, sed etiam incruenti Sacrificii meminit.*

Jejunium
quadragesi-
male ideo
suscipitur
ut fideles in-
cruenti Sa-
crificii par-
ticipes effi-
ciantur.

Expecta-
tio jejunii
studium in-
gerit bonis
Christianis.

Jejunium
demoniis
tremendum
non homi-
nibus.

Jejunij so-
cia & con-
tubernalis
oratio.

15. TESTIMONIUM Tom. 5. Hom. 1. de poenitentia f. 335. initio. *Lata nobis hodie ac festiva celebritas, solitòq; illu-
rior cœtus, quanam ergò causa? Ipsum jejunii hoc clarum tem-
pus, hoc esse novi, jejunii non præsentis sed expectati &c. Si
verò solùm quod expectatur tantum studii nobis ingesit, cum
apparuerit, adveneritq; qualem quantamq; præ se veneratio-
nem feret, sic & civitas Principe tremendo ingressuro omnem
omittit desidiâ, majoriq; excitatur studio. Sed haud time-
tremendum Principem jejunium audientes, non enim vobis, sed
Dæmoniorum natura tremendum est. Etenim si lunaticus
fuerit quis, jejunii faciem ostende, atq; lapidibus ipsis immobili-
or manet timore suffocatus, & veluti vinculo quodam deten-
tus, idq; potissimum quum viderit jejunio adiunctam sociam
contubernalemq; orationem. Propterea & Christus dicit hoc
genus*

genus *Damonii* non ejicitur nisi in *Jejunio* & oratione, *Matth.* 17. *Jejunium* mirare, pronisq; manibus suscipe, quoniam enim & in camino fert opem, atq; in Leonum custodit lacu, *Damones*q; fugat, & Dei revocat sententiam, vitiorumq; furorem suppressit, & ad ipsam nos reducit libertatem, plurimamq; in nostris cogitationibus quietem insinuat, quomodo non suprema fuerit iniquitatis tot tantaq; in manibus habentem bona, & fugere & timere. Plura ibidem S. Pater in laudem jejunii præclare tractat.

Jejuniū
plura bona
enumeran-
tur.

16. TESTIMONIUM Tomo eodem homilia 8. de Poenit. f. 352. ab initio. Etenim vobis de cetero jejunii tempus ad finem urget: Nam stadii medium prætergressi, reliquum ad finem ipsum concedimus. Et paulò post. Oro vos omnes, & obsecro, suam quisq; ad conscientiam jejunii negationem reputet, & infra; cum scilicet esca abstinemus, peccato non abstinemus? cum carnibus quidem non vescimur, devoramus tamen pauperum domus? & cetera plura quæ ibi habentur.

Cum car-
nibus non
vescimur,
pauperum
domos non
devoremus.

17. TESTIMONIUM Tomo. 5. homil. 71. 72. 73. ad Pop: Ant: quibus tribus homiliis tractat de jejunio, præsertim verò homilia 73. cujus ipsa inscriptio est, De Sancta Quadragesima Jejunio, & quod torpentibus nobis nulla excusatio f. 180. sic igitur ille statim initio. Non hoc solum exquiritur Charissimi, ut per singulos dies huc cōveniam9, & de iisdem audiamus continuè, & totam jejunemus Quadragesimā, si nihil enim ex eo quod huc assidue convenimus & admonemur, & ex jejunii tempore lucrari deberem9, hæc non modò nihil nobis prodesse, verum & majoris occasio damnationis fierent nobis, cum tantum invenientes sollicitudinis iidem permaneamus, nec iracundus mitis efficiatur, nec animosus mutetur in mansuetum, nec in benignitatem invidus se reducat, neq; pecuniarum captus insaniam desilens ad misericordiam & pauperum se transferat sustentationem, nec impudicus continens evadat &c.

Jejuniū
sine vitæ e-
mendatione
majoris cau-
sa emenda-
tionis.

Propitia-
tionis tem-
pus Jejunii-
um.

Dolet in
jejunio ca-
ro sed epu-
latur ani-
ma.

Jejunium
corpori me-
dicina &
cura.

Si Jeju-
nii pharma-
co fuisset u-
sus Adam,
non fuisset
mortale ge-
nus huma-
num.

Adam per
intemperā-
tiam nobis
mortem at-
tulit, at Je-
junium nunc
ruinam re-
parat.

Esau ob
non serva-
tum Jejunii
um primo-
genita ami-
sit.

Jejunium
Mosi legem
Judæis de-
tulit à mō-
te.

Vetus Lex
à Jejunio
incepit.

Et nova
ab eo fun-
damenta ponit.

18. TESTIMONIUM Tom. 5. serm. 1. de Jejun. f. 365. Pro-

pitationis tempus adest, temporis oportunitatē ne contemna-
mus: abjiciendorum peccatorum tempus est, gratiam ne negli-
gamus, sed jejunemus à cibis, sed primum à malis peccatis. Et
paulò post dolet in jejunio caro, sed epulatur anima, quid me-
lius in nobis anima vel corpus? Hac accepit ut non doleat, nu-
trit autem & hoc pulchrius, & melius. Oportet nos esse in Je-

junio, nec est propterea corpori corruptio, sed medicina & cura:
Nam qui jejunavit & à fluxibus liberantur &c. Et infra, ab u-

no ligno si abstinuisset Adam, si ab uno jejunasset mortua fuis-
set mors, imò non fuisset mortua, quæ non erat. Vides si hoc
pharmaco fuisset usus Adam, non fuisset mortale nostrum genus.

Quanta gratia fuit usus, ut resolveretur quod invenit Adam
per intemperantiam. Quando vides quid mali operatum sit
contrarium, hoc est quòd non abstinuit ab uno ligno Adam, cog-

nosce quantum bonum Jejunium & abstinentia ab his qua licita
sunt adferat. Nam ubi attigit Adam quod non licebat, cecidit;
contra abstinentia ab his qua licent, suā beneficentiā ruinam re-

parat. Utinam & Esau jejunasset, & non vendidisset primogenita,
sed cibo minor factus natura privilegium pro lentibus
vendidit. Doctis Scripturas transcurro velociter: quid detu-

lit Judæis legem à monte? Jejunium Mosi Ex. 32, quod quadra-
ginta diebus fiebat, sed priusquam deferretur lex, visus est popu-
lus veritatem amisisse. Et paulò post. Si igitur vetus (lex) à

jejunio incipit, & nova ab eo fundamenta ponit, ne putemus je-
junium malum esse. Adfert deinde plura S. Pater exempla
de jejunio ex Scriptura Sacra, quæ ne sim longus, omitto,

liberum lectori ea pervolvere.

19. TESTIMONIUM Eodem Tomo sermone 2. de

Jejunio f. 268. Adest nobis splendidus dies, & desideratum
tempus advenit, & conventus idèò opulentior congregatur, &
hac

Non igitur malum Jejunium.

hac omnia spes nobis expectati jejunii praparavit, & cetera Spes expectati jejunii.
plura quæ eodem serm. adfert in laudem eximiam Jejunii.

20. TESTIMONIUM Tom. 5. hom. 23. ad Pop. Ant. de Poenitētia &c. f. 83. *prope finem. At amarius os facit ieiunium?* Jejunii amaritudo
Christus qui mellis dulcedinem creavit fel propter te gustavit. felle Christi
Quàm dulciter Jejunium S. Pater condit felle Christi. condienda.

21. TESTIMONIUM Tomo eodem Oratione 9. in Sancta & magna Parasceve, m. 923. *Finitum iam nobis est* Jejunium
Jejunii certamen, desit autem in crucem, quem enim alium Quadrages.
nancisci finem victoriam oportuit, quàm ut trophæo termina- desinit in
retur, Trophæum enim Crux est &c. Cruce tan-
quā in tro-
phæo.

Finio itaque Allegationem Testimoniorū ex S. Patre, ac simul trophæum erigo: abundē enim tibi Mayere satisfactum esse credo hisce tot pro Jejunio testimoniis, contra tuum unicum adeo jejunum locum. Agnosce igitur Chrysostomum non Lutheranum, sed potius Romano-Catholicum.

Porrò id quod hic per ludibrium adfers ex Durando, an pisces carnis rationem habeant? non moror: neque enim hæc & similia tua ludibria merentur aliud, quàm risum & contemptum.

Quid verò ais insuper Chrysostomum piscium, quoque esum & usum à Jejunio exclusisse homilia 3. ad pop. Antioch. & alibi quæ loca à nobis supra citata. Ergo agnoscis S. Patrem Jejunium admisisse, & quidem etiam à piscibus. Tu autem Mayere unā cum tuis ne quidem à carnibus admittis jejunium, quā igitur fronte Lutheranos vis esse Chrysostomianos? Porrò nihil novi in Ecclesia Catholica ut multi etiam à piscibus abstineant jejunii tempore etiam nunc. Sed cui tam rigida est à piscibus abstinentia, eidem S. Pater vult inculcatam abstinentiam, etiam

Mayerus cum Lutheranis Divi Chrysost. doctrinam de Jejunio nō sequitur.

etiam à vitiis, præsertim detractionis, mordacitatis &c: Utinam Mayere saltem in hoc S. Doctoris secutus fuisses doctrinam, atque à mordaci dicacitate quâ Concilium Tridentinum theonino dente arrodīs abstineres? Gabriel Albaspinæus Episc: Aurelianensis quem citas, nihil aliud intendit, quàm excitare homines ad orationem ferventem, vitamque probam jejunio jungendam, exemplo veterum Christianorum, quod vel illa ejus verba sonant, *omni genere Precum, Orationum, Jejuniorum armati manantibus ubertim ex oculis lacrymis; magno cum ejulatu cælum ipsum laceffentes oppugnabant &c:* Ergò hæc tibi Mayere placeant in Veteribus, occur non eadem facis?

CONTROVERSIA XIII.

De Primatu Petri.

JAm ex arena videris descendere Mayere quando gloriabundus velut epinicion occinens, inquis. *Atq; ita per partes labefactatus est consensus Chrysostomi falsò jactatus.* Sed siste gradum! parce Tridentinis, parce Heidelbergero, quin parce tibi. Nondum acie pulsi firmo consistimus gradu, nostra hæc est pila, nostra omnis lis. Bene habet pedem ut video refers, at simul in sublime effers, eodem Sedem Petri Apostolicam petulanter calcaturus, quin & dexteram attollis, ut ultimam in Primatu Petri, hostili contra Tridentinos Patres bello, manum inferas, & imponas; quod vel hæc tua verba (*quid si Heidelbergere hunc ejus (Chrysostomi) arietem jam discessurus intorqueam*) loquuntur. Sed crede mihi non stas promissis; aries enim quem in petram Petri inconcussam contorsisti, inte ipsum retortus te

Maye-

Gloria-
tio Mayeri
de labefa-
ctato con-
sensu Chry-
sostomi fru-
stranea de-
claratur.

Mayerum maximis tuâ opinione majorem Heroem terræ ita allidit, ut cadere in arena non sine dedecore cogaris.

Quis verò iſte Aries Chryſoſtomi videamus? Tom. 2. (inquis) in Matth. 16. Homil. 55. *Tu es Petrus & ſuper hanc*

petram ædificabo Eccleſiam, id eſt ſuper fidem atq; Confessionem.

Item Tomo 3, ſerm. de Pentecoſte. *Tu es Petrus & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & porta inferi non*

prævalebunt adverſus eam. Super hanc petram

non dixit ſuper Petrum: non enim ſuper hominem, ſed ſuper fidem ædificavit Eccleſiam ſuam: quid eſt ſuper petram? hoc eſt ſuper Confessionem, ſuper ſermones pietatis.

Hic cine eſt ille Aries, quem intorquere volebas, eo- que Primatum Petri non in primis, aut ſecundis, ſed in ultimis reponere, quin ſuſque deque evertere? Scin' quid velim? Nimirum hic Aries Agno manſuetior in Petro verum Paſtorem, Patrem & Petram Eccleſiæ ingenuè agnoſcit. Etenim quis unquam dubitavit cum Chryſoſtomo Catholicorum, Eccleſiam non ſuper Petrum quàm hominem merè, quàmve privatam perſonam ædificatam? nunquid enim hæc ædificatio facta eſt ſuper Corpus Petri, ejuſque animam? hoc enim Phyſicè eſt homo Petrus. Nunquid ex lapidibus, aut lignis confecta? *An forſitan interrogabis* (loquor verbis D. Chryſoſtomi deſumptis ex loco ſecundo citato ſerm. de Pentec. f. 365.) *utrum hæc ædificatio ſuſcipiat lapides, aut ligna aut ferrum? non inquit, nec enim eſt in ſenſibili ædificatio, quod ſitalis eſſet, ſolveretur*

Duo Loci
S. Patris à
Mayero ci-
tati contra
Primatum
Petri expō-
duntur.

Quo ſenſu
Chriſtus Ec-
cleſiam ſuā
ſupra fidem
ſeu Confes-
ſionem Pe-
tri funda-
vit?

Non ſuper
Petrum quàm
hominem
merè quàmve
privatam
perſonam.

Neque su-
per Petri fi-
dem & Cō-
fessionem
simpliciter
& absolutè
sumtam si-
ne relatio-
ne ad fidem
Petri.

tempore. Sed potius Ecclesia Catholica docet cum Do-
ctissimo Card. Bellarmino de Rom. Pontifice Lib. 1. c. 10.
Quòd Christus Dominus Ecclesiam suam in dictis verbis
se ædificaturum pollicitus sit, super Confessionem & fi-
dem Petri non tantum simpliciter, & absolutè sumtam, si-
ne respectu & relatione ad Personam Petri; si enim ita
esset, non diceret Dominus *super hanc petram edificabo*, sed
ædifico vel ædificavi Ecclesiam meam: Jam enim multi
crediderant, & confessi fuerant, eum esse filium Dei vivi,
ut Prisci Patres Prophetæ, SS. ejus Mater & Virgo, Zacha-
rias, Simeon, Joannes Baptista, Apostoli, & ceteri Discipu-
li. Quare non primus Petrus erat, qui credidit & con-
fessus est Christum Filium Dei vivi; adeoque Ecclesia
Christi in confessione illorum credentium ædificari jam
cæpta fuit, consequenter non primum in Confessione
Petri, quasi in futuro ædificanda.

Fides in se
sumta pro-
ut est virtus
Theologica
est funda-
mentum
justificatio-
nis.

At non re-
spectivè ad
Ecclesiam
spectata.

Deinde fides absolutè, & in se sumta, prout est vir-
tus Theologica, rectè quidem dicitur fundamentum ju-
stificationis, omnium virtutum ac salutis ipsius, ut etiam
suprà Controversia quarta de Justificatione diximus, nam
ut Augustinus serm. 22. de verbis Apostoli dictis conso-
nat: *Domus Dei credendo fundatur, sperando erigitur, dili-
gendo perficitur*. At eadem fides respectivè ad Ecclesiam
spectata ipsiusmet petra & fundamentum propriè lo-
quendo esse non potest: Etenim fundamentum & reli-
quum ædificium debent esse ejusdem generis & rationis.
Est autem Ecclesia Cœtus evocatorum seu hominum fi-
delium Congregatio, quasi *lapidum vivorum* ut dicitur
1. Petri 2. *qui super ædificantur super fundamentum Aposto-
lorum & Prophetarum ipso summo angulari lapide Christo
Jesu*, ut ait Paulus Ephes. 2. Qui scilicet Apostoli & Pro-
phetæ

phetæ fuere utique homines. Deber ergò etiam lapis, fundamentum, seu petra, supra quam Ecclesiam suam ædificaturus erat Christus, esse aliquis homo, & non aliqua virtus, sicut ipsum ædificium est ex lapidibus vivis, id est, hominibus, ut dictum. Denique illud pronomen demonstrativum *hanc* clarissime ostendit per petram non posse intelligi fidem absolute; nam refertur ad Petram proximè nominatam, & in Petra ad proximè etiam compellatum Petrum, *Tues Petrus*, non *tues fides*, adeoque & sequentia verba ita accipienda sunt, *& super hanc petram* i. e. super te Petrum fidelem seu confitentem me, & non super fidem tuam solam, quàm te confiteris *ædificabo Ecclesiam meam*; ita ut sensum dictorum verborum hæc argumentatio complecti videatur. Super eum qui est hæc petra ædificabo Ecclesiam meam: Atqui Tu Petre es hæc petra, Ergò super te Petre ædificabo Ecclesiam meam. Oportet igitur hoc loco fidem non simpliciter & absolute sumere, sed cum relatione ad fidem Petri, & quidem Petri non ut hominis merè privati, & particularis personæ, sed ut erat Pastor, Princeps, & Caput Ecclesiæ futurus; adeoque à Christo Domino Ecclesia sua non super fidem absolute, nec super fidem Petri ut personæ particularis sed ut personæ publicæ, quæ nimirum esset Caput & Pastor ejusdem Ecclesiæ fundata est: uti hoc ipsum luculenter præcitatus Bellarminus demonstrat.

Atque ita intelligendus est S. Chrysostomus tum hic, tum alibi loquens, uti & alii SS. Patres, quando dicunt super fidem seu Confessionem Petri fundatam Ecclesiam. Quod ipsum S. Pater sese explicans manifestè testatur: nam præcitata homil. 55. in Matth. infer. f. 191. inquit: *Tu*

Fides &
Cōfessio illa
accipienda
cum respec-
tu & rela-
tione ad Pe-
tri fidem,
non ut ho-
minis pri-
vati sed ute-
rat Pastor,
Princeps, &
Caput futu-
ræ Ecclesiæ,

Ita fidem
& confes-
sionem Pe-
tri intelli-
gendam es-
se probatur
ex iis ipsis
locis quæ
Mayerus ci-
tavit.

Petrus Ec-
clesiæ Pa-
stor à Chri-
sto consti-
tutus.

Petrus Pa-
stor & Ca-
put Eccle-
siæ.

Idem secū-
dò repetit
S. Pater.

verò mecum ex his omnibus, quanta sit potestas eius (Petri) intellige! Dominus ait tu es Petrus, & ego (super te) edificabo Ecclesiam meam. En S. Pater signanter ait super te scilicet Petre, sed non quā privatum hominem, & particularem personam, ergo quā Caput, Principem, & Pastorem Ecclesiæ. Id verò ipsum eadem Homilia manifestè loquitur. Postquam enim adduxisset verba Domini. Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam. Id est fidem atq; confessionem; protinus addit, hic apertè prædixit (Christus) Magnam eorum, qui credituri & erant, &

sunt multitudinem fore, & sublimiora sapere ipsum (Petrum) fecit, & Ecclesia Pastorem constituit. Et infra de clavibus, quas se daturum Petro pollicetur. Christus ait, alium deinde honorem ei præbet, ego autem dabo tibi claves Regni cælorum. Quid verò est, & ego autem tibi dabo? quemadmodum Pater tibi dedit, ut me cognosceres, sic & ego tibi dabo. Et non dixit rogabo Patrem ut tibi det, sed quamvis magna erat potestas, & doni magnitudo ineffabilis, & ego tamen dabo tibi inquit. Et post pauca apertè Petrum Pastorem & Caput Ecclesiæ promulgat. Nam, inquit, quæ Deus concedere solus potest, peccatorum scilicet remissionem (in clavibus inclusam) & ut Ecclesia tot tantisq; fluctibus impetu irrumpentibus immobilis permaneat: Cuius Pastor & Caput Piscator homo atq; ignobilis terrarum orbe recludentem adamantis naturam firmitate superet; hæc inquam omnia quæ solius DEI sunt se pollicetur daturum.

Scio jam quid velim Mayere? Vin' insuper audire Petrum præpositum universo terrarum orbi, arripe aures, audi de meliore metallo (quæ tua sunt verba) aureo ore sonantem Chrysostomi mei vocem. Ita, inquit ibidem, & Pater ad Jeremiam dicebat sicut columnam ferream, &

*murum aneum posuit Jer. cap. 1. Sed ipsum quidem genti uni Pater, hunc autem universo terrarum orbi Christus praposuit: Quærit deinde Sanctus Pater ex eis scilicet Ari-
nis, qui Filii divinitatem minorem quàm Patris dicunt, quænam illis maiora dona videantur, quæ Pater, aut quæ Filius Petro largitus est. Pater quidem revelationem inquit ei Filii sui dedit; Filius autem partim ut tam Patris, quàm Filii sui revelationem ubiq; terrarum possit seminare, partim ut quamvis homo esset mortalis cœlesti potestate polleter, & claves haberet Regni cœlorum, ita Petrus Ecclesiam per universum orbem amplificatam Cœlo etiam ipso validiorem monstravit.*

Christus
Petrum u-
niverso ter-
rarum or-
bi prapo-
suit.

Petrus ho-
mo quam-
vis mortalis
cœlesti
potestate
pollet.

Hanc verò ipsam & non aliam mentem fuisse S. Patris declaro etiam alio Testimonio. Etenim Tom. 2. Homil. 83. in Matthæum f. 274. ante medium ait. *Nam qui super confessionem ejus Ecclesiam ita fundavit atq; munivit, ut nullum periculum, neq; mors ipsa posset eum superare: qui claves Regni cœlorum concessit, & tantam potestatem ei commisit, necunquam pro illis omnibus oratione indiguerit, quando minùs hâc in re indiguisset? Non enim dixit, rogavi; sed cum autoritate adificabo super Te Ecclesiam meam, & tibi dabo claves Regni cœlorum. En hic S. Pater ait Christum D. Ecclesiam suam ædificâsse, & super confessionem Petri, & super ipsum Petrum confitentem; Petrum inquam non ut privatum hominem, sed ut publicum munus Pastoris, Capitis, Præpositivè Ecclesiæ referentem; siquidem eum hisce titulis passim exornat, ut jam videbimus. Quare audiamus plura insuper S. Patris Testimonia, quibus S. Petrum Pastorem, Præpositum, ac Caput Ecclesiæ facit, multisq; aliis eximiis encomiis condecorat.*

Testimo-
nium S. Pa-
tris quo ait
& super
confessio-
nem Petri,
& super Pe-
trum ædifi-
catam à
Christo Ec-
clesiam.

1. Tom. 5. Orat. Encomiastica in Principes Aposto-

postolorum
Dux, Orho
doxa fidei
principiū.
Ecclesia
Regimen
assumit.
Colūna Ec-
clesiæ, Basis
fidei, Apo-
stolici cho-
ri caput.
Os & Prin-
ceps Apo-
stolorum.
orbis terra-
rum curam
habet.
Illi Christus
per totū ter-
rarum Or-
bem præs-
identia Ec-
clesiæ tra-
didit.
Primus A-
postolorum
factus.
Totius or-
bis terrarū
Doctor.
Ei Chri-
stus Prima-
tum guber-
nationem-
que Eccle-
siæ per uni-
versū mun-
dum tradi-
dit.
Aposto-
lorū prin-
ceps in Ec-
clesia.

lorum Petrum & Paulum f. 689. ait Petrus Apostolorum Dux
Item Petrus Orthodoxæ fidei principium. Item Apostolorum Do-
ctor, firma fidei petra &c. senilis Ecclesiæ sapientia &c. plura.
2. Tomo eodem Homil. in SS. 12. Apostolos f. 691.
Petrus inquit Navem reliquit & Ecclesiæ regimē assumpsit. &c.
3. Tom. 1. homil. 2. in Psal. 50. f. 388. *Columna illa Ec-*
clesiæ, fidei Basis, illud Apostolici chori Caput Petrus &c.
4. Tom. 3. Homil. 87. in Joann. f. 162. *Oserat Apostolo-*
rum & Princeps, & post pauca. Nam cū magna Christus Pe-
tro communicasset, Orbis terrarum curam demandasset &c.
5. Tom. 4. Homil. 32. in Ep: ad Rom: f. 128. insigniter
laudat S. Petrum.
6. Tom. 5. Homil. 80. ad populum Antioch. de Pœ-
nitentia fol. 189. *Ei (Petro Christus) per totum Orbem Terra-*
rum Ecclesiæ Præsidentiam tradidit.
7. Item Tom. 5. Orat: 5. adversus Judæos f. 449. *Pe-*
trus aded abluit illam (ternam) abnegationem, ut etiam pri-
mus Apostolorum fuerit factus, ac terrarum orbem totum sub-
jecerit, vel ut inedit; altera habetur, eiꝯ totus terrarum or-
bis commissus.
8. Tomo eodem Homil: in S. Ignatium M. circa med.
f. 687. *totius orbis terrarum doctorem præsedit (Antiochiæ)*
Petrum, cui claves Cælorum dedit, cujus arbitrio & potestati
cuncta permisit.
9. Tomo eod. Homil. 1. de Pœnitentia f. 336. ante
med. *Sed tamen post malum (loquitur de negatione Petri)*
iterum eum ad priorem honorem revehit, & Ecclesiæ Primatum
gubernationemꝯ ipsi per universum Mundum tradidit.
10. Ibidem Homil. 9. de Pœnitentia prope finem f.
358. *Petrus ille Apostolorum Princeps in Ecclesiæ, prior amicus*
Christi &c. & paulò post, Hic idem Petrus, Petrum quum dico,
petram

petram nomino indelebilem (seu ut alia versio infragilem) crepidinem immobilem, Apostolum magnum, primum Discipulorum, primum vocatum, & primum obedientem.

II. Tomo 6. Homil. in SS. Petrum & Eliam f. 98. ante med. *Petro Claves Regni Cælorum & populorum multitudines ejus fidei committenda erant. Et paulo post vocat Petrum illum talem ac tantum virum, Apostolorum verticem, fundamentum immobile, petram stabilem &c. Ecclesiæ Principem, portum inexpugnabilem, turrifirmam &c. Petrus illa Ecclesiæ columna & propugnaculum &c. Petrus orbis terrarum Magister peccare permissus fuit, ut hæc permissio humanitatis argumentum aliis proponeretur.*

Apostolorum vertex, immobile fundamentum, Petra stabilis, Ecclesiæ Princeps inexpugnabilis, Turris firma, Ecclesiæ columna & propugnaculum, Terrarum Magister

Atque hæc sunt Encomia & Prærogativæ nonnullæ è multis, quibus S. Pater S. Petrum ceteris Apostolis superiorem, quin universæ Ecclesiæ præpositum, primumque in illa gerentem manifestè proclamat. Quia verò passim moderni Hæretici negant S. Petrum Romæ commoratum fuisse, atque ibi Martyrium subisse, non abs re fuerit hic S. Patris ea de re Testimonia adduxisse.

Probatur S. Petrum Romæ commoratum, & Martyrium subisse.

I. Tomo 5. Homil. in S. Ignatium Mart. Testim. sup. memor. post med. *At illi qui Roma tunc habitabant, cum illic magna vigeret impietas, majore auxilio indigebant: Ideo Petrus, & Paulus, & Ignatius post illos ibi fuerunt immolati, ut Civitatem illam idolorum erroribus pollutam propria sanguine abluerent.*

S. Petrus ut & Paulus & Ignatius Romæ immolatus.

2. Tomo 4. hom. 32. in Ep. ad Rom. f. 128. in morali. *Non ita cælum splendescit, quando radios suos solex se se dimittit, quemadmodum Romanorum Urbs duas illas lampades ubiq; terrarum effundens. Hinc rapietur Paulus, hinc Petrus. Considerate & horrete quale spectaculum visura sit Roma & Paulum videlicet repente ex theca illa cum Petro resurgentem in occursum Domini sursum ferri &c.*

S. Petrus cum S. Paulo Romæ resurgens in occursum Domini sursum ferretur,

3. Ho-

3. Homil. sup. mem. in Sanctos 12. Apostolos prope initium. *Petrus hinc Romam erudit, Paulus inde mundo Evangelium annuntiat, Andreas Græciæ sapientes corrigit, Simon docet Barbaros.*

Petrus Ro-
mam eru-
dit.

4. Tom. 5. Oratione Encomiastica in Apost. Petrum & Paulum sup. cit. ait in fine; *obdormiēre autem in magna Urbe Roma veteri vigesimo nono die Mensis Junii. Sub Regum iniquissimo Imperatore Nerone è medio sublatis, & ad omnium Magistrum atq; Dominum pluribus rebus præclarissimè gestis profecti.*

S. Petrus
& Paulus
Romæ ob-
dormiēre
sub Imper.
Nerone 29.
die mensis
Junii.

5. Huc spectant Testimonia supra adducta Contr. 10. Testim. 17. item Contr. 11. Testim. 2. 3. 4. Quid verò manifestius his Testimoniis adferri potest?

Quid jam ad hæc Mayere? an nō tibi ad has tot incorruptas aurei oris de Primatu Petri voces tua rauca ac nimio errore corrupta vox faucibus hæsit! I nunc! & quære apud S. hunc Patrem plura Testimonia, ad alia etiam Tridentini Concilii Decreta refellenda! Cū multum diūque quæsieris, quid aliud invenies, quàm in veridici Doctoris Schola æternæ veritatis doceri propositiones, in tua verò pravitatis officina meram miramque procudi falsitatem. Hanc enim tuam hoc libro quem refuto arte artium luculenter declarasti falsas pro veris vèdere merces, veritatem errorum larvâ obtegere, Verbum Dei Doctrinamque Patrum jactare, & propriis privati Spiritûs commentis innocentes ac simplices animas in laqueos Sathanæ ac manifestum interitum conjicere D. Paulo Rom. 16. 18. dicente, *per dulces sermones seducunt corda innocentium.* Quæ veritas supra pluribus deducta ex SS. PP. & D. Chrysost. Controv. 1. Requisivisti ab Heidelbergero (*si qua mica tibi pudoris re-
bat, si quis scrupulus ingenua mentis, adhibe siquid habes quod*

clar.

clarissima huic luci tenebrarum offundere queas) Egi ego partes mei in Christo Fratris Heidelbergeri; egi & meæ amantissimæ in Christo Matris Ecclesiæ Sanctæ; egi denique mei venerandi ac dilectissimi Patris cujus haud inane Nomen portare vellem, & nec *micam pudoris* mihi inesse modestè, ac religiose fateor, quòd prodierim cum Illustrissimo Doctore in lucem, cujus serenissimis radiis plùs quàm Ægyptiacas tuas, quas tanto Ecclesiæ Lumini, ipsique Ecclesiæ orthodoxæ soli, in quo *tabernaculum suum posuisse* Christum vaticinatus est Regius Propheta, Pl. 18. 6. offundere temerario ausu præsumpsisti, tenebras, ut confido, discipuli. Neque cum *ingenuæ mentis scrupulo*, quin cum veritate erubescere nescia, serena fronte, liberali vultu, libero ore ac linguâ, pro eadem, tecum, scilicet comite falsitate facie emarcidâ, vultu livore pleno, caperata fronte, limis lippisque oculis, distorto ore, stridore dentium minaci prodeuntem, in campum descendi, atque mei S. Patris Chrysostomi pro virili, ut par erat, egi partes. Diligens sic te volente ejus librorum inii scrutinium: Ejus quam tu ipse appellabas aurei oris sententiam in medium produxi: incorruptis testimoniis te tot falsitatum, tot pseudologiarum, ac criminum falsi reum convicti. Plura etiam quæ à te omissa sunt demonstraturus, ut Transubstantialitatem, Sacrificiû, Liberum arbitrium. Quamobrem tibi ipsi à te ipso dictum puta quòd Heidelbergero temerè objicis. *Vah quàm turpe est hominem senem in mendacio deprehendi tam aperto. Te igitur esse, errasse, fefellisse, falsum esse, si non voce saltem silentiò convictus in conscientia fateâre!*

Quid restat? nisi ut te jam ipsum O incorruptæ ac orthodoxæ fidei Defensorem atque Arbitrum D. Chrysostome compellem? Te igitur quâ decet Clientem summisionis obsecro, atque obtestor, ut Mayerum tanquam

Mayerus
convictus
hoc opus-
culo.

Descriptio
hinc veri-
tatis.
Inde falsi-
tatis.

impostorem ac falsarium tuæ intemeratæ atq; incorruptæ Doctrinæ in facie universi Christiani orbis pro æquitatis lege judices, de eo justissimā decernas sententiam, severissimas deposcas poenas: Te enim Judicem atq; arbitrum parrium esse voluit. Sed dum hæc flagrantissimè urgeo, eno vi me intolerandi criminis à te Mayere commissi, admonet S. Pater, nempe quòd opusculum hoc tuum, quo Chrysostomum Lutheranum dici & esse voluisti, ita concludas. **DEUS VOS IMPLEAT ODIO ANTICHRISTI!**

Hoc est nimirum viri inter Lutheranos religione scilicet Evangelici & Apostolici, eruditione S. Theologiæ Doctoris, officio Ecclesiæ Grimmensis Pastoris, & ejusce Inspectionis Superintendentis, Evangelicū, Pastorale, Apostolicum, superintendentiale votum. Talia scilicet vota Christo in Evangelio facienda sacrosanctè suavit, quin præcepit, Apostoli diligenter docuere, SS. PP. studiosè observare, omnes qui altiori eruditione, Pastoralique dignitate supra alios eminent, omninò tenentur emittere.

[Mayerus odio Antichristi, id est Papæ Romani vult impleri Auditores.

Et quis ille tibi Mayere Antichristus? cujus odio & ipse ardes, & ex abundantia ardoris exoptas, ut Deus impleat *Potentissimi SAXONIÆ ELECTORIS Generosum, atq; per strenuum Tribunum, Præfectos amplissimos, Professores Gymnasii Electoralis clarissimos, Auditores reliquos honoratissimos, Symmistas tuos longè dilectissimos.* Respondes, unoque verbo absolvis, Papa Romanus. PAPÆ! tunc Papa Antichristus? At verò tot jam libris, tot testimoniis, tot argumentis non Catholici solum tibi vulgò Papistæ, sed & A catholici diuam Apapistæ, sole clariùs deduxere Papam Romanum nullo modo esse Antichristum. Verum nihil hæc te movent? clamas, vociferas, buccinas tu tamen cum tuis plus quàm stentorea voce Papa Antichristus; ac vel ideò vatiniano odio prosequendus, ideò orandus DEUS ut prorsus pessundet. Talis nim: quotidiana oratio fuit Lutheri

theri, ut ipse testatur. *Ego quotidie oro ut Deus Papam & Tur-*
eam pessundet, sed per hanc orationem non iustificor. Tomo 6.
Wittemb. An. 1556. fol. 315.

Quid verò hæc tua tuiq; Coryphæi ac ejus sequacium per-
versa vox effecit, efficitq;? Effecit illa prò dolor! utinā nun-
quam effecisset! apostasiam ab orthodoxa Ecclesia, ejusq;
visibili Capite, tot Regionum, tot Urbium, tot populorum!
Effecit prò dolor! ut tot tempestatibus dissidiorum, tu-
multuum, bellorum, Imperium Christianum quateretur!
Regna, Provinciæ, Civitates, Populi involverentur, depo-
pularentur, vastarentur! Deo dicatæ domus everterentur,
desolarentur: Tempia, altaria profanarentur! effecit tot
subditorum à suis legitimis Dominis contra divina æquē
ac humana jura descissionem! Effecit tantam tamq; copio-
sam Christiani sanguinis, hostilibus intentatis armis, pro-
fusionem! Effecit deniq; prò Superi! (nam cetera totius
Ecclesiæ animarumq; pretioso Domini Servatoris nostri
Sanguine emtarum, majora quia sempiterna quis enume-
ret detrimenta?) Ut juratus Christi Crucis ac fidei hostis
Otomanicus Turca contra Christianum Imperium, ce-
teraq; Regna vires sumserit, ac porroumat, progressusq;
ac incrementa faciat in immensum.

Hæc vox
& dogma
dissidentium
Papa Anti-
christus
quantorum
in Christia-
nitate ma-
lorum cau-
sa.

Hæc inquam omnia plurimaq; alia, quæ silentio in-
volvo, hæc una vox Lutheri ejusq; sequacium *Papa Anti-*
christus effecit, efficietq; plura, nec enim sum falsus
vates, nisi aliquando tandem hoc turbulentissimum do-
gma, tuba faxq; omnium pœnè altero jam seculo in Chri-
stiano orbe malorum, è libris, liberisq; meatibus elime-
tur, è Communicatibus, Coetibusque eliminetur; è Regnis
atq; Urbibus proscribatur: sic enim tandem sublatâ causâ
fonteque omnis mali facile tollitur effectus ac rivus per-
niciosus, tandemque desiderata unio, pax, & tranquillitas
Ecclesiæ Christi universæ redibit postliminiò.

At enim verò, Itanè tibi, tuique similibus Papa Antichristus? At nonne Antichristus una persona, ac individuum atomum Christo contrarius futurus? Quod expressit D. Chrylost: quando ait Tomo 2. hom. 27. in Matth. post initium f. 377. *Dum dicit (Joannes) Tu es qui venturus es, an alium expectamus? ostendit quia duo erant, qui essent venturi, Christus & Antichristus, de quo & D. alibi significat dicens, Ego veni in nomine Patris mei & non recepistis me, alius veniet in nomine suo & illum recipietis Joan. 5. Papæ autem à D. Petro ad hodie feliciter Ecclesiam gubernantem Innocentium XI. ducenti quadraginta tres juxta computum Jacobi Gualterii in Tabula Chronogr. qui ad Paulum V. numerat 236. exclusis Antipapis. Nonne Antichristus ultimis temporibus mundi appariturus? Quod etiam agnoscit S. Pater Tomo 2. in Matth. Hom. 4. in fin. 319. *Et ideo Ecclesia nunquam sine tentatione dimissa est. Et primum quidem ventilaverunt Judæi eam, deinde Gentiles, modò hæretici, post modum autem perventilavit eam Antichristus.* Ejusdem Regnum tribus annis & sex mensibus protendendum idem S. Pater testatur. Tomo eodem hom. 49. in Matth. f. 444. Papæ autem in sede Petri ejusdem Successores tot seculis supra millesimum annum confident. Nonne Antichristus incertis Parentibus, nec legitimo thoro è latebris Judææ oriundus proditurus in lucem? teste Joanne Damasceno Lib. 4. Fidei c. 27. *Neq. verò quemadmodum Dominus humanitatem assumpsit, ita Diabolus homo efficiatur, Verum ex fornicatione parietur atq. omnem Sathanae afflatum suscipiet.* At Papæ è variis Nationibus & Familiis, Itala, Hispana, Gallica, Germanica, Græca &c. eligebantur, eligunturque, quorum etiam subsequen-
 tum post hæc Catalogum ænigmaticè recensitum per Divinam revelationem à S. Malachia Archiepiscopo Ardinacense & Metropolitano Hybernæ, qui diem ultimum clausit Anno Domini 1140. 2. Novembris,*

Papanul-
lo modo di-
ci potest
Antichristus

Papæ è va-
riis Natio-
nibus eli-
guntur.

De eorum
dem serie
Prop'etia
Malachie
Archiep.

bris, veritati ab eventu omninò consonum, stupet Orbis Christianus. Nonne Antichristus ultimis Ecclesiæ temporibus tribus annis & sex mensibus regnaturus, Juge Sacrificium Novi Testamenti juxta Prophetiam Danielis capite 9. sublaturus est? De quo ita Sanctus Pater disserit Tomo 2. Homilia 49. in Matthæum folio 444. *Nam (inquit inprimis de Christo D.) antequam caperent Romanam Hierusalem in dimidio hebdomadis Christus per suam doctrinam tulit de medio Juge Sacrificium Judeorum. Nam dicitur tribus annis & sex mensibus docuisse, qui numerus fuit dimidiū septem annorum, ut illud Sacrificium, quod jugiter erat in usu tolleretur de medio & offerretur Sacrificium laudis in voce, & Sacrificium Justitiæ in operibus, & Sacrificium Pacis per Eucharistiam. Usq; ad finem autem seculi tumultus est, quia Judaica consuetudo de Sacrificiis offerendis nunquam est reparanda. Itē in dimidio hebdomadis h. e. tribus annis & sex mensibus hoc Sacrificium Christianorum tollendum est ab Antichristo confugientibus Christianis ante eum per loca deserta, non erit qui aut in Ecclesiam intret, aut oblationem offerat Deo. &c. Hoc S. Pater de Antichristo, quæ quomodo de Papa Romano dici possunt? Quis enim Papa Juge Sacrificium sustulit? Quia quia tu Mayere cum tuis tollis Juge Sacrificium Pacis per Eucharistiam & oblationis prout à S. P. vocatur; in hoc certè ipsemet es Antichristianus non Christianus. Nonne denique Antichristus juxta D. Paul. 2. Thess. 2. futurus homo peccati, filius interitus, qui adversatur & extollitur supra omne quod dicitur DEUS, aut quod colitur, ita ut in templo Dei quasi Deus sedeat &c. quem etiam interficiet Dominus Spiritu oris sui.* Quæ omnia qui in veritate Papæ Romano accommodari possunt? Certè D. Chrysostomus loco citato ea exponit de illo in fine mundi venturo Antichristo; cui etiam ceteri Sancti Patres consonant, ut mirum sit hosce Novatores adeò impudentes esse, ut ea Papæ Romano appli-

Antichri-
nus Juge Sa-
crificium
Eucharistiæ
sublaturus.

Hoc nullus
sustulit Pa-
pa.

Antichri-
nus homo
peccati filius
interitus
&c.

Non Pa-
pa.

pare

tare passim in Libris ac Concionibus audeant : quod quid aliud est quàm excusio suavi ac paterno obedientiæ Sedis Romanæ jugo , effrenis recalcitrantium filiorum licetia, ac incredibile ejusdem odium : Cùm contrà obedientia, etiam præsens Rom Eccl., vel à S. Paulo olim laudata legatur, siquidem idem de ea dici potest, quod olim de illa, primitiva dixit : *Vestra enim obedientia in omnem locum divulgata est* Rom: 16. 19. Utinam proinde fiat id quod vovet Paulus ibidem, ut *Deus pacis conterat Sathanam sub pedibus vestris* (Sanctæ scilicet Sedis Romanæ cui tot machinis, tot technis insidiatur) *velociter.*

Exercitus
Antichristi
Hæretici.

Sed quandoquidem de Antichristo nobis sermo est, non abs re fuerit Tibi Mayere opponere Exercitum Antichristi, quem S. Pater in campum educit loco citato, in quo vereor ne te ipsum non trivialem, at planè triarium spectes commilitonem. *Novissimè autem* (inquit ille post init. Homiliæ) *abominatio desolationis stetit in loco Sancto id est exercitus Antichristi, Exercitus autem Antichristi sunt omnes hæreses, præcipuè ista (annè Lutherana !) quæ obtinuit locum & stetit in loco Sancto* (tot templorum Catholicis violenter & sacrilegè ereptorum) *ita ut videatur quasi Verbum veritatis stetisse, cùm non ut verbum veritatis, sed abominatio desolationis, id est, exercitus Antichristi, qui multorum animas reddidit desolatas à Deo. Et hoc est fortè quod Apostolus dicit, qui adversatur & extollitur supra omne quod dicitur Deus aut quod colitur, ita ut in templo Dei quasi Deus sedeat ostendens se quasi sit Deus. 2. Thess 2. Et sic omnia illa mala hæresum diversarum, quæ antea audiebantur tantùm, postea steterunt in loco sancto desolantia Ecclesiam Christi. Ex quo datâ sibi licentiâ caperunt publicè omnes habere Ecclesias. Quod hic S. Pater ait de hæresi Ariana, ceterisque illius temporis, hoc omninò dici potest & de præsentibus hæresibus.*

Vin' insuper Mayere audire quinam officium & locum

cum Antichristi occupent? accipe ea quæ S. Pater loquitur Tomo 1. Homil. in ps. 10. f. 3. 14. ante finem, ubi exponens verba psalmi. *Exurge Domine non pravealeat homo ait, Quis est iste homo? nisi Antichristus? Audite fratres dilectissimi multi in seculo isto caduco & faneo habitant Antichristi, & audite qui sunt isti Antichristi. Antichristi dicuntur ficti Christiani: Antichristi dicuntur Heretici, Pagani. Ecce isti omnes Antichristi dicuntur, quia in uno nomine Christi non eis placet simplicitas Catholica Ecclesia, qui aut sub laude vituperant, aut inimicitiam aperte exercent. Is igitur S. Patri est Antichristus, cui in uno nomine Christi non placet simplicitas Catholica Ecclesia; at placere tibi, placere tui similibus in Uno nomine simplicitas Catholica Ecclesia? An non inimicitiam contra illam aperte exerces? Vide ergo ne tu sis de familia Antichristiana.*

Antichristi ficti Christiani, heretici, pagani.

Quam verò id ipsum egregiè confirmat longè antè D. Chrysost. S. Cyprianus. Beatus Joannes Apostolus nec ipse ullam heresim aut schisma discrevit, sed universos qui de Ecclesia exissent Antichristos appellavit, dicens: *Audistis quia Antichristus venit, nunc autem multi Antichristi facti sunt, ex nobis exierunt, sed non fuerunt ex nobis, si enim fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum. Unde apparet adversarios Domini Antichristos omnes esse, quos constat à charitate, atque ab Unitate Ecclesie Catholice recessisse. Lib. 1. Ep. 6. ad Magnum. Tu igitur potius Mayers, cuique similes quos constat à charitate & unitate Ecclesie Catholice recessisse Antichristi nomen & omen possides, non Papa Romanus Ecclesia Catholica Romanæ Antistes.*

Idem confirmat Div. Cyprianus.

1. Joan. 2.

Sed quid ego multa? Ergone tibi Mayere Papa Antichristus Lutheranus? Illene etiam Papam Antichristum pronuntiavit, docuit, prædicavit? quo Tomo? quo libro? quo folio? Ergone ad Antichristum tanquam ad asylum innocentie suæ recurrit? quando pro domo sua contra adversarium suum Theophilum Alexandrinum ad Innocentium primum scripsit binam Epistolam in quarum prima inter alia hæc habet Tomo 5. f. 390. Et ideò obsecro charitatem vestram, ut provocetur ad condolendum faciendumque omnia, quod mala hæc sistantur? & paulò post. Quapropter ne confusio hæc omnem quæ sub Coelo est nationem invadat, obsecro ut scribas, quod hæc tam iniquè facta, & absentibus nobis,

D. Chrysostomus Papam Romanum nunquam Antichristum appellavit.

Idem ad Papam Innocentium in negotio suo cum Theophilo Alexandrino recurrit.

& non

Et non declinantibus iudicium, non habeant robur, sicut neque suam naturam habent: illi autem qui iniquè egerunt, poenae Ecclesiasticarum legum subiacent; nobis verò qui nec convicti, nec redarguti, nec habiti ut rei, literis vestris, et charitate vestra aliorumque omnium, quorum scilicet et antea societate fruebamur, frui concedite. Et in fine. Obsecro ut praestetis id quod petent (Episcopi à S. Chrysost. missi) officii qui non solum nobis gratificabimini, sed et Ecclesiarum universitati mercedemque accepturi estis à Deo, qui nihil non propter Ecclesiarum pacem facere dignatur. Semper vale et ora pro me Domine dignissime et sanctissime. In altera verò Epistola agit gratias Innocentio Papae pro adhibito remedio seditioni, et rogat ut porro pergat juvare. Ubi etiam ait se non mediocriter consolari solida Innoc. Papae fide et charitate. Additque. Hic noster murus, haec securitas, hic portus absque fluctibus, hic multorum bonorum thesaurus, haec letitiae mirificaque voluptatis causa est. &c.

Ergone Antichristi patrociniū quæsit, cum ad eundem Papam Innocentium per Episcopos à Theophilo Alexandrino delegatos iniquè damnatus & depositus tanquam ad visibile Caput Ecclesiae visibilis, & supremum Judicem Episcoporum appellavit? quatuor ad eundem Episcopos & duos Diaconos mittendo. Baron. Anno 404. apud Jacobum Gaulterium Tabulae Chronographicae. Quinto seculo f. 356.

Patrosini-
um per E-
piscopos
quatuor &
duos Dia-
conos ab eo-
dem Papa
quaerit.

Vides Mayere quo te dementia mera tui malè ordinati animi passio & perversitas mentis in diversum agat? An non id est vertigo emorae mentis, perturbati animi vortex, temulenti genii praecipitium?

Quamobrem ne in nos cadat illud, cum videbas furem currebas cum illo, et cum adulteris portionem tuam ponebas. Pl. 49. 18. Quin potius ut intelligas nos veros esse Discipulos Christi, qui cum malediceretur non maledicebat, cum pateretur non comminabatur. 1. Petr. 2. vers. 23. Optamus tibi ex intimo corde, non ut odio, sed gratiam, pace, & amore Dei, ac Domini Salvatoris nostri JESU Christi implearis, optamus ut Deus pacis et dilectionis sit tecum, tecum inquam ad salubriorem mentem ac meliorem frugem ejusdem accedente gratiam reduce, nunc, & in æternum.

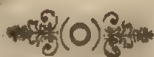

Ad Lectorem.

HAud invidissem Lutheranis verè aureum Doctorem D. Joan: Chrysostomum, si eum per Veritatis leges Lutheranismo adscribere licuisset. Nunc autem habes benevole, nec affectu partium laborans Lector, eundem Magnum inter Doctores Sanctos Ecclesiæ Lumen, à Lutheranismo Vindicatum. Agnosce, non quod malâ fide huic incorrupto aurei Oris Patri affinxit Mayerus, eum esse Lutheranum; sed quod bonâ fide à me demonstratum, verè Catholico-Romanum: qui fidem Decretis Concilii Tridentini conformem in præcipuis quibusq; fidei controversis Articulis manifestè asserit, totq; irrefragabilibus defendit documentis. Ac proinde quisquis es Disfidentium hanc pro Divo hoc Antistite, apologiam lecturus, quæso, ut ejusdem sententiam amplectaris, illique Ecclesiæ salutem animæ tuæ pretioso Sangvine Christi D. redemptæ committas, in qua eandem securè con-

E c

sequi

sequi possis, vel ideò, quia tot inter, in tantoque Sancto-
rum hujus Ecclesiæ Patrum Senatu, rutilantem aureo ore
Doctorem, ejusdemque fidei Assertorem intueris. A cu-
jus unitate leparari, dividi, atque scindi, est ipsa Corporis Chri-
sti plenitudine privari, est irritare DEUM, est proscindere Cor-
pus ipsiusmet, est denique ipsum peccatum hæreseos. Lubeat
cum hæc ipsa repetentem audire Tomo 4. in Epist. D.
Pauli ad Ephes. cap. 4. hom. 12. Ubi exponens S. Pauli huc
loci planè spectantia verba. *Unum Corpus, & unus Spiritus,*
quemadmodum vocati estis in una spe vocationis vestræ. Unus
Dominus, una fides, unum baptisma, unus DEUS & Pater
omnium &c. In morali Exhortatione hæc habet. *Itaque si*
spiritu qui à Capite est potiri voluerimus, mutuò cohæreamus.
Sunt autem duæ Corporis Ecclesiastici divisiones. Una quidem,
quando refrigerata in nobis fuerit charitas (Per quod hæreses
intelligit) Altera verò quando in Corpus illud ausi fuerimus, quæ
nec expiari, nec restitui queant. (Per quod ambitionem præ-
lationis in Ecclesia notat; utrumque autem videre est in
Reformatione Ecclesiæ præterito seculo per Lutherum
inchoata) Nam utrinque, nos ipsa corporis plenitudine priva-
mus, - - - - nihil enim ita DEUM irritat, sicut Ecclesiæ
Divisio. Et si innumera bona operati fuerimus, non minores
tamen pœnas dabimus, quàm qui Corpus ipsius prosciderunt, si
plenitudinem, & integritatem Ecclesiasticam discerpserimus.
- - - - Non dominamur fidei vestræ Charissimi - - -
Sermoni nobis Doctrina commendata est - - - Ordini
nem

(O)

nem tenemus consulentium & hortantium - - - Propterea & nos ista loquimur, ista dicimus, ne vobis in illo die dicere liceat. Nemo nobis de hac re locutus est - - - Propterea dico & obtestor, Ecclesiam scindere, non minus est peccatum, quam in hæresim incidere. Qui autem in hæresim incidit à veritate & unitate orthodoxæ Ecclesiæ sejunctus est, atq; absq; ea invenitur. Si quis autem, concludo cum D. Augustino Lib. 4. de Symb. ad Catechum: absq; ea inventus fuerit, alienus erit à numero Filiorum, nec habebit DEUM Patrem, qui Ecclesiam noluerit habere Matrem, nihilq; ei valebit quod credit, vel fecerit, tanta bona, sine fine summi Boni. Utinam omnes æqui bonive amantes, amplectantur unum è primis summè necessarium bonum in terris, quod est Veritas Fidei & Ecclesiæ ut veræ, ita bonæ transcendentaliter, Summo & incommutabili aliquando in coelis Bono, DEO perenniter fruituri!

A. M. D. G. Bq; V. M. I. C.
ac D. I. C. H.

ERRA-

ERRATA.

Errata	Lege	Pagina	Versu
In Doctores	inter Doctores	2.	11.
præterea	prætereo	12.	penult.
δοχῆς	δοξῆς	14.	18.
Quis hos Catholicos <i>Omissum</i> dicat		19.	9.
feritas	veritas	22.	11.
docendum	dicendum	23.	28.
quali	qualis	57.	4.
ulterius	uberius	59.	3.
fine	sine	71.	3.
nec	&	76.	22.
viâ	viam	78.	24.
ad	ac	80.	3.
potestam	potestatem	89.	antepenult.
N. Numerus 88.	89. bis	positus.	
modò	modo	91.	12.
cum	cum	112.	27.
ci hic	bibit	113.	16.
textu	textu	131.	22.
mortuo	mortuos	146. in	Margine.
cum suis	cùm sis	152.	9.
largetur	largietur	168.	5.
arte	artem	208.	22.
transubstantialitatem	Transubstantiationem	209.	24.
Antichristus, <i>Omissum</i> , Cui Chrysostomus		215.	25.

Cætera, si quæ irrepsêre, typi sphalmata, prudens, ac
benevolus Lector faciliè corriger.

